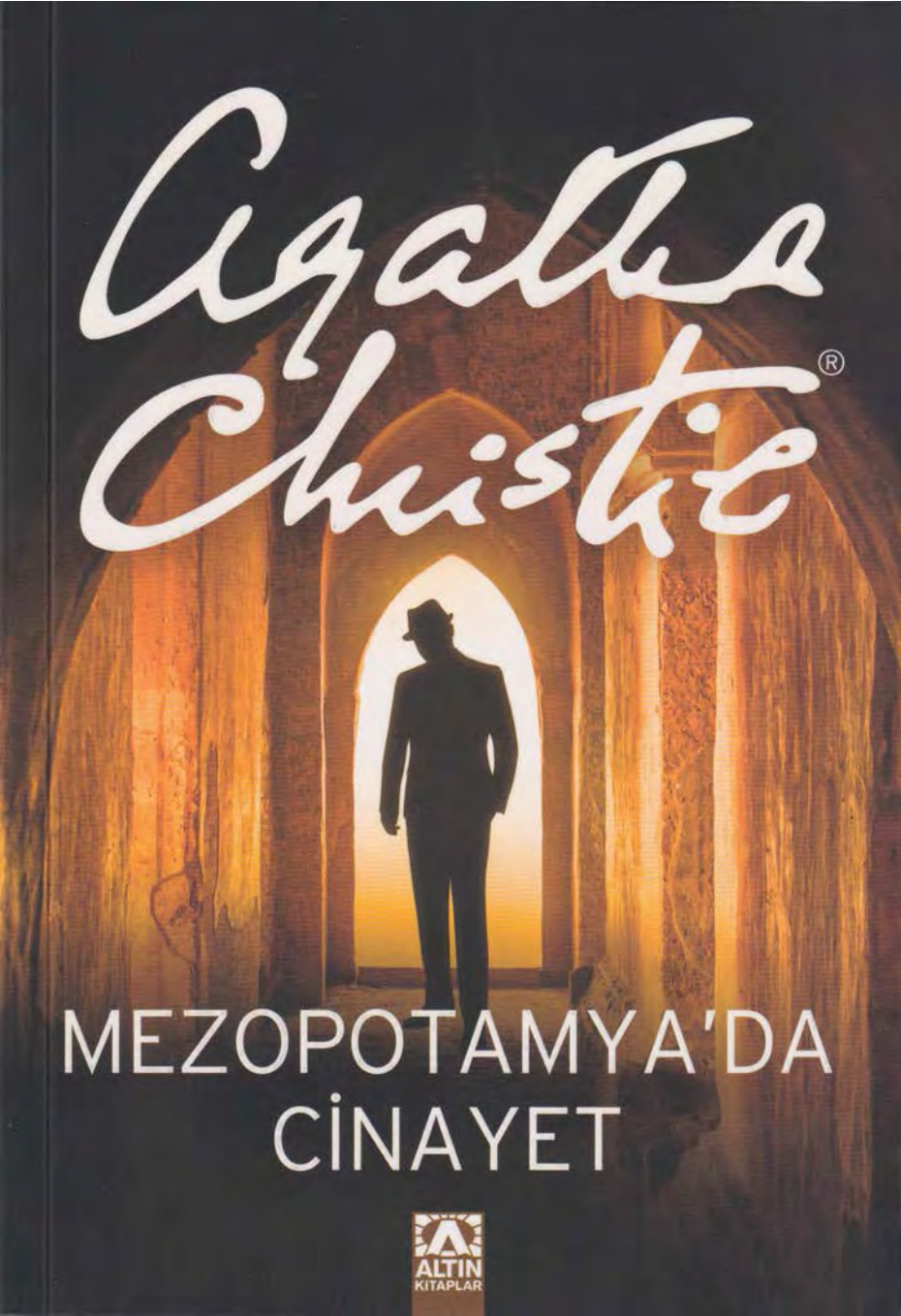
Agatha Christie®

MEZOPOTAMYA'DA CİNAYET

ALTIN KITAPLAR

Hemşire Amy Leatheran, son işi için Irak'ın Hassanieh kentindeki bir kazı alanına gider. Görevi ünlü arkeolog Doktor Leidner'ın güzel eşi Louise ile ilgilenmektir. Kazı ekibinin üzerindeki gergin hava Leatheran'ın gözünden kaçmaz. Bu gerginliğin sebebinin Louise ile ilgili olduğundan emindir.

Louise korkunç halüsinasyonların pençesinde kıvranırken sinirleri oldukça yıpranır. Kadın bir şeyden ya da birilerinden korkuyor gibidir. Ama kimden ve neden? Tehdit mektupları alan Louise bir gün odasında ölü bulunur. Gizemli ve karanlık geçmişi olan kadını kim öldürmüş olabilirdi? Kazı ekibinden biri mi? Yoksa geçmişinden biri mi?

altinkitaplar.com.tr

ISBN 978-975-21-1760-0

9 789752 117600

www. agathachristie.com

KDV'den MUAFTIR

ALTIN
KİTAPLAR

Kitabın Orijinal Adı

MURDER IN MESOPOTAMIA

Yayın Hakları

© AGATHA CHRISTIE
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET AŞ

Kapak Tasarımı

OSMAN SELÇUK ÖZDOĞAN

Baskı

1. BASIM/KASIM 2013/İSTANBUL
4. BASIM/NİSAN 2020/İSTANBUL
MEGA BASIM
Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi
No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok 34310
Haramidere, İstanbul Tel: 0.212. 412 17 00
Sertifika No: 44452

Bu kitap daha önce *Gece Gelen Ölüm* adıyla yayımlanmıştır.

**BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET AŞ'YE AİTTİR.**

ISBN 978 - 975 - 21 - 1760 - 0

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Gülbahar Mah. Altan Erbulak Sok.
Maya Han Apt. No: 14 Kat: 3 Şişli / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 44011

Tel: 0.212.446 38 88 pbx
Faks: 0.212.446 38 90

http://www.altinkitaplar.com.tr
info@altinkitaplar.com.tr

Agatha Christie

MEZOPOTAMYA'DA CİNAYET

Türkçesi
Çiğdem Öztekin

Irak ve Suriye'deki arkeolog dostlarıma
ithaf edilmiştir.

İçindekiler

1. Başlangıç 11
2. Amy Leatheran Anlatıyor 14
3. Dedikodular 22
4. Hassanieh'e Varış 28
5. Tell Yarimjah 39
6. İlk Akşam 44
7. Penceredeki Adam 57
8. Gece Alarmı 68
9. Bayan Leidner'ın Öyküsü 77
10. Cumartesi Öğleden Sonra 87
11. Tuhaf Bir İş 93
12. İnanmıyorum 99
13. Hercule Poirot Geliyor 105
14. İçimizden Biri 116
15. Poirot'nun Önerisi 125
16. Şüpheliler 134
17. Komodinin Yanındaki Leke 141
18. Doktor Reilly'nin Evinde Çay 150
19. Yeni Bir Şüphe 164
20. Miss Johnson, Bayan Mercado, Bay Reiter 174
21. Bay Mercado, Richard Carey 188

22. David Emmott, Peder Lavigny ve Bir İpucu 197
23. Önsezilerim 210
24. Cinayet de Bir Alışkanlık 221
25. Cinayet mi, İntihar mı? 226
26. Şimdi Sıra Bende! 236
27. Yolculuk Başlıyor 243
28. Yolculuğun Sonu 272
29. L'Envoi 283

Önsöz

Doktor Giles Reilly tarafından kaleme alınmıştır.

Bu öyküde anlatılan olayların üzerinden dört yıl geçti. Kanımca artık topluma tüm gerçeklerin açıklanması gerekiyor. Bir zamanlar önemli delillerin karartıldığına, gerçeklerin gizlendiğine ilişkin en akıl almaz söylentiler, en acımasız eleştiriler herkesin dilindeydi. Özellikle de Amerikan basınında en yanlış, en olmayacak yorumlar yer aldı.

Bu öyküyü kazı ekibinden birinin kaleme almasını –önyargılı davrandığının düşünülebileceğini dikkate alarak– doğru bulmadım.

İşte Miss Amy Leatheran'dan bu görevi üstlenmesini rica etmemin asıl nedeni buydu. O bu iş için en uygun kişiydi. Irak'ta bulunan Pittstown Üniversitesi Arkeolojik Araştırma Ekibi'yle herhangi bir bağlantısı yoktu. Sağlam, dürüst, aklı başında bir kadın ve tam bir profesyoneldi; ayrıca gözünden hiçbir şey kaçmayan, kültürlü ve araştırmacı bir kişiliğe sahipti.

Miss Leatheran'ı bu işi yapmaya ikna etmek hiç de kolay olmadı. Hatta diyebilirim ki bu mesleki kariyerim boyunca çözümlemem gereken en zor işlerden biriydi. Her nedense öyküyü tamamladıktan sonra bile bana taslağı göstermek istemedi. Ancak bunun nedeninin kızım Sheila ile ilgili yapmak zorunda kaldığı bazı eleştirilerden kaynaklandığını anlamam pek uzun sürmedi. Onun bu çekincesini

yenmekte pek zorlanmadım. Son günlerde çocukların basında özgürce anne ve babalarını eleştirdiklerini, dolayısıyla çocuklarının da bir şekilde eleştirilmesinin ailelerin hoşlarına bile gideceğini söyledim.

Miss Leatheran'ın bir diğer çekincesi ise hiç kuşkusuz yazım diliydi. Büyük bir alçakgönüllülükle konuları kaleme almakta iyi olmadığı kanısındaydı. Benim yazıdaki dilbilgisi hatalarını düzelteceğimi ve gerekli değişiklikleri yapacağımı düşünüyordu. İtiraf etmeliyim ki tek bir sözcüğü bile değiştirmeye elim gitmedi. Kanımca Miss Leatheran'ın üslubu coşkulu, özgün ve kesinlikle konuya uygundu. Hercule Poirot'dan bir paragrafta "Poirot" bir diğer paragrafta ise "Mösyö Poirot" diye bahsetmesi gibi bir farklılık ise bana göre kesinlikle ilginç ve anlamlıydı. Onun bir an aldığı katı "terbiyenin" baskısıyla (İngiliz hemşireler kurallara çok önem verirler) bazı konularda aşırı saygılı olmaya çalışması ama bir an sonra kendini tamamen anlattığı olayın etkisine kaptırıp, her türlü sınırlamanın dışına çıkması bence tamamen insanca bir tutumdu.

Bu konuda kendimi özgür hissettiğim tek nokta birinci bölümü kaleme almak oldu. O da zaten Miss Leatheran'ın dostlarından birinin bana gönderme nezaketinde bulunduğu bir mektuptan oluşuyor. Ancak bunu da yalnızca bir başlangıç, anlatıcının karakteri konusunda bilgi veren kısa bir önsöz olarak algılamalısınız.

1. BÖLÜM

Başlangıç

Bağdat'taki Tigris Palace Oteli'nin giriş lobisinde bir hemşire yazdığı mektubu bitirmek üzereydi. Dolmakalemi sayfanın üzerinde adeta kayıyordu.

İşte sevgili dostum, şimdilik haberler bu kadar. Her ne kadar dünyanın yeni bir köşesini tanımak benim için ilginç olsa da, itiraf etmeliyim ki İngiltere'yi hiçbir yere değişmem. Bağdat'taki kargaşaya inanamazsın. Burası *Binbir Gece Masallarını* okuduğumuzda düşündüğümüz romantik yer değil hiç. Gerçi nehir de, nehrin kıyısı da çok güzel ama şehir iğrenç, doğru dürüst mağaza bile yok. Binbaşı Kelsey bana buradaki çarşıları gezdirdi, elbette bunların otantik ve ilgi çekici yerler olduğu yadsınamaz; gereksiz mal yığınları, kalabalık ve bakırcıların sürekli tokmaklarını önlerindeki tencerelere vurmasından kaynaklanan gürültü insanın başını ağrıtıyor. Aslında temizliğinden emin olmadıkça bu bakır kapları kullanabileceğimi hiç

sanmıyorum, ne de olsa bakır kullanırken bakır pası konusunda dikkatli olmak gerekir.

Doktor Reilly'nin söz ettiği işten bir sonuç çıkarsa sana yazarım. Söylediğine göre söz konusu Amerikalı şu sıralar Bağdat'taymış. Bu akşamüzeri gelip benimle görüşecekmiş. Konu *karısıymış.* Doktor Reilly kadının "sanrılar gördüğünü" söyledi. Daha fazla bilgi vermedi. Tabii ben onun aslında ne demek istediğini anladığımı sanıyorum. (Umarım bu DT(*) değildir.) Sordum ama Doktor Reilly tam olarak bir açıklama yapmadı, ama öyle bir bakışı vardı ki... sanırım ne demek istediğimi anlıyorsundur. Söylendiğine göre adam —yani bu Doktor Leidner— arkeologmuş ve Amerika'daki bir müze adına çölde kazı yapmaktaymış.

Evet, tatlım, artık mektubuma son vermek durumundayım. Bana küçük Stubbins hakkında anlattıkların tek kelimeyle çok ilginç. Başhemşire bu konuda ne diyor?

Şimdilik bu kadar.
Sevgiler,
Amy Leatheran

Mektubu bir zarfa yerleştirdikten sonra, üzerine *Hemşire Curshaw, St. Christopher Hastanesi, Londra* yazdı.

Tam kaleminin kapağını kapadığı sırada oteldeki komi çocuklardan biri yanına yaklaştı.

"Doktor Leidner adında bir bey sizinle görüşmek istiyor."

Hemşire Leatheran başını çevirdi. Biraz ötede omuzları hafif düşük, orta boylu, kahverengi sakallı, yorgun bakışlı, nazik görünümlü bir adam ona bakıyordu.

(*) Delirium Tremens: Alkolizm, alkol nedeniyle görülen halüsinasyonlar.

Söz konusu adam, yani Doktor Leidner ise o anda karşısında otuz beş yaşlarında, dimdik, özgüvenli ve güven veren bir kadın görüyordu: parlak kahverengi saçlar, güleç ancak uysal bir yüz, hafif pörtlek mavi gözler. Tam ruhsal sorunları olan bir hastaya bakabilecek bir tipte bir hemşire –neşeli, ciddi, kendinden emin, zeki ve işinin ehli– güvenilir bir kadın.

Hemşire Leatheran bu iş için uygun, diye düşündü.

2. BÖLÜM

Amy Leatheran Anlatıyor

Yazar olduğumu ya da yazmaktan anladığımı iddia edecek değilim. Bu öyküyü yazmaya da Doktor Reilly'nin ısrarıyla giriştim. Her nedense Doktor Reilly sizden bir şey istediğinde reddedemiyorsunuz.

Başlangıçta, "Ama doktor..." dedim. "Benim edebi yeteneğim yok hatta yazma işinden hiç anlamam."

"Saçma. İsterseniz bunu hasta hakkında yazacağınız bir rapor olarak düşünebilirsiniz."

Aslına bakılırsa bu yapacağım gerçekten de öyle nitelendirilebilirdi.

Doktor Reilly sözlerini şöyle sürdürdü:

"Artık Tell Yarimjah olayıyla ilgili topluma basit ve gerçeğe uygun bir açıklamanın yapılmasının zamanı geldi. Eğer bunu olaya karışanlardan biri yaparsa bu inandırıcı olmayacaktır. Şu ya da bu şekilde taraf tuttuğu düşünülecektir."

Aslında bu doğruydu da. Ben olayların tamamına tanıktım ama bir şekilde de dışındaydım.

"Peki, siz neden yazmıyorsunuz doktor?" diye sordum.

"Ben orada değildim, sizse oradaydınız. Ayrıca..." İç çekti. "Kızım da buna izin vermez."

Doğrusu ya bir doktorun, kızının kaprislerine boyun eğmesi benim açımdan kabul edilebilecek bir durum değildi. Tam bir şey söyleyecekken birden onun gözlerindeki muzip pırıltıyı fark ettim. Doktor Reilly'nin en kötü tarafı buydu işte. Ne zaman şaka yaptığını, ne zaman gerçeği söylediğini asla bilemezdiniz. Her zaman ağır, hatta melankolik denilebilecek bir tonda konuşurdu ama çoğu kez de gözlerinde o alaycı parıltı belirirdi.

"Şey..." dedim tereddütle. "Sanırım *yapabilirim.*"

"Tabii ki yapabilirsiniz."

"İyi de nereden başlayacağımı bilemiyorum."

"Bundan kolay ne olabilir! En başından başlayın, sona gelince de yazmayı bırakın."

Kuşkuyla mırıldandım.

"Olayın nasıl ve ne zaman başladığından da emin değilim ki."

"İnanın bana hemşire, önemli olan başlamak; bir kez başlayınca başlamanın güçlüğü, durmanın güçlüğü yanında hiç kalır. Ne zaman benden bir konuşma yapmam istense bu güçlüğü yaşarım. Hatta çoğu kez beni susmaya zorlamak için birinin eteğimden çekip oturtması gerekir."

"Şaka yapıyorsunuz doktor."

"Hayır, çok ciddiyim. Evet, kararınız?"

Bir endişem daha vardı. Bir iki dakikalık kısa bir duraksamanın ardından çekinerek sordum.

"Bu öyküde duygularımın etkisinde kalmaktan –nesnel olamamaktan– korkuyorum doktor."

"İnanın bana, duygularınızı ne kadar yansıtırsanız o kadar iyi olur. Sonuçta bu insanlara ilişkin bir öykü, kuklalara değil! Kişili-

ğinizi yansıtın; önyargılarınızdan, iğnelemekten, hüküm vermekten kaçınmayın; taraf tutun, istediğinizi yazın. Kendi bildiğiniz gibi yazın. Eğer hakaret niteliği taşıyan kısımlar olursa bunları daha sonra metinden çıkarırız. Siz yalnızca yazın. Aklı başında, öngörülü bir kadınsınız, olayı gerçekçi ve duyarlı bir şekilde yansıtacağınızdan eminim."

İşte hepsi bu kadar. Bir an duraksadıktan sonra elimden geleni yapmaya söz verdim.

Ve başlıyorum işte. Doktora da söylediğim gibi işin en zor kısmı başlamak...

Herhalde öncelikle kendimden söz etmem gerekiyor. Adım Amy Leatheran. Otuz iki yaşındayım. Hemşireyim. Eğitimimi St. Christopher'da tamamladıktan sonra iki yıl da çocuk bakımı konusunda eğitim aldım. Çeşitli özel hastanelerde görev alıp ardından dört yıl da Devonshire Place kompleksinde Miss Bendix'in huzurevinde çalıştım. Sonra Bayan Kelsey'yle Irak'a geldim. Genç kadın o sırada yeni anne olmuştu. Kocasıyla birlikte Bağdat'a gidecekti. Çift çok önceden oradaki arkadaşlarının yanında çalışmış bir çocuk bakıcısıyla anlaşmıştı. Arkadaşları artık büyüyen çocuklarını okula göndermek için ülkelerine döneceklerdi. Dolayısıyla çocuklara bakan hemşire de –çocukların Bağdat'tan ayrılmalarının ardından– Bayan Kelsey'nin yanına geçmeyi kabul etmişti.

Bayan Kelsey fazlasıyla duyarlı, biraz da sinirli bir tipti. Küçük bir bebekle yolculuk yapmak onu çok endişelendiriyordu. Bu yüzden Binbaşı Kelsey benimle anlaşıp, bu yolculuk boyunca ve diğer hemşire gelene kadar Bayan Kelsey ve bebekle ilgilenmemi istedi. Eğer orada hemşire arayan birini bulamayacak olursak dönüş yolculuğumun giderlerini de yine onlar karşılayacaktı.

Sanırım Kelsey'yleri uzun uzun anlatmama gerek yok. Bebekleri çok şirindi, Bayan Kelsey ise fazlasıyla endişeli, hatta kendi

kendini yiyen bir tip olmakla birlikte nazik ve iyi bir insandı. Yaptığımız yolculuktan çok hoşlandım. Daha önce hiç bu kadar uzun bir gemi yolculuğu yapmamıştım.

Doktor Reilly de aynı gemideydi. Siyah saçlı, uzun yüzlü bir adamdı. Kısık, hüzünlü sesiyle ve söyledikleriyle çevresindekileri neşeye boğuyordu. Sanırım doktor bana takılmaktan da hoşlanıyor, inanıp inanmayacağımı izlemek için akıl almaz öyküler anlatıyordu. Kendisi Bağdat'a bir buçuk günlük uzaklıkta küçük bir şehir olan Hassanieh'te operatör olarak çalışıyordu.

Bağdat'a vardıktan bir hafta kadar sonra Doktor Reilly ile karşılaştım. Bana Kelsey'ylerin yanından ne zaman ayrılacağımı sordu. Aslında bunu sorması ilginçti. Durumu ona anlattım. Diğer aile, yani Wright'lar, evlerine düşündüklerinden daha önce dönme kararı almış, dolayısıyla onların yanlarında çalışan hemşire de hemen yeni görevine başlayabilmişti.

Wright'lardan bahsedildiğini duyduğunu, bana bunu sormasının nedeninin de bu olduğunu söyledi. Ardından da ekledi.

"Aslına bakarsanız hemşire, tam size uygun bir iş buldum."

"Bir hasta mı?"

Düşünceli bir tavırla yüzünü buruşturdu.

"Pek hasta denemez. Nasıl diyeyim o... biraz aklı karışık, hezeyanları var, gerçekleri algılamakta zorlanıyor."

"Ah!" dedim.

(*Bunun* ne anlama geldiği apaçık ortadaydı: İçki ya da uyuşturucu!)

Doktor Reilly daha fazla açıklama yapmadı. Ağzı sıkı bir adamdı.

"Evet," dedi. "Kadının adı Bayan Leidner. Kocası Amerikalı, daha doğrusu İsveç asıllı bir Amerikalı. Amerikalı büyük bir arkeolojik kazı ekibinin lideri."

Sonra Bay Leidner'ın ekibiyle birlikte Ninova'ya benzeyen antik bir Asur kentinin kalıntılarını ortaya çıkarmaya çalıştıklarını anlattı. Ekibin araştırmalarını sürdürdüğü yer Hassanieh yakınlarındaydı ama oldukça ıssız bir yerdi. Doktor Leidner uzun zamandan beri karısının sağlığından endişeleniyordu.

Doktor Reilly, "Doktor Leidner bu konuda ayrıntılı bir açıklama yapmadı ama sanırım Bayan Leidner zaman zaman sanrılar görüyor, şiddetli sinir krizleri geçiriyormuş," diye ekledi.

"Kadın bütün gün yerlilerin arasında yalnız mı kalıyor?"

"Hayır, elbette ki hayır, onlar büyük bir ekip. Sanırım yedi, sekiz kişilik bir grup. Bayan Leidner'ın şimdiye kadar hiç orada yalnız kaldığını sanmıyorum. Ancak kadının sinirlerinin iyice bozulmuş olduğu anlarda, kendi kendini yiyip bitirdiğine hiç kuşku yok. Doktor Leidner çok meşgul biri, omuzlarında büyük yük var. Sorumlulukları çok fazla. Ama karısına tapıyor ve onun bu durumu doktoru çok endişelendiriyor. Bayan Leidner'ın yanında kadına göz kulak olacak işinin ehli, bilgili, sorumluluk sahibi biri olursa çok daha mutlu olabileceklerini düşünüyor."

"Peki, Bayan Leidner'ın kendisi bu durum hakkında ne düşünüyor?"

Doktor Reilly ciddi ciddi düşündükten sonra yanıt verdi.

"Bayan Leidner hayli güzel bir kadın. Ama sürekli fikir değiştiriyor, belirli bir konuda iki gün bile aynı fikirde olduğu görülmüş şey değil. Ama genel anlamda o da böyle bir fikre karşı değil." Kısaca düşündükten sonra ekledi. "Bayan Leidner tuhaf bir kadın. Onun çevresini etkilemek için rol yaptığında hiç kuşkum yok, yalan söyleme konusunda da bir numara. Ancak Doktor Leidner bir şekilde karısının yaşamı için endişelendiğine, korktuğuna içtenlikle inanıyor."

"Bayan Leidner size ne söyledi, doktor?"

"Benimle pek konuşmadı. Aslına bakarsanız benden hiç hoşlanmıyor – bunun için nedeni de var. Bana gelip, kafasındaki bu planı açıklayan da Doktor Leidner oldu. Evet, Hemşire Leatheran ne dersiniz? Ayrıca bu sayede İngiltere'ye dönmeden önce bu ülkeyi de biraz daha görüp tanımış olursunuz – kazı daha iki ay sürecek. Arkeolojik kazıların çok ilginç olduğunu da özellikle belirtmek isterim."

Başlangıçta tereddüt etsem de bu konuyu enine boyuna düşündüm.

Sonra, "Peki," dedim. "Sanırım bunu deneyeceğim."

Doktor Reilly gülümsedi.

"Çok güzel. Doktor Leidner şimdi Bağdat'ta. Ona buraya gelip sizinle görüşmesini söylerim. Aranızda anlaşırsınız."

Doktor Leidner o gün akşamüzeri otele geldi. Orta yaşlı, oldukça gergin, çekingen bir adamdı. Sevecen, nazik ve biraz da çaresiz bir havası vardı.

Karısını çok sevdiği, ona çok bağlı olduğu anlaşılıyordu ama her nedense onun durumunu tam olarak açıklamaktan çekindi.

"Anlayacağınız, karımın sinirleri çok bozuk, çok gergin, kuruntuları var," dedi. Bu arada bir yandan da dalgın dalgın sakalını çekiştirip duruyordu. Daha sonraları bunun, onun karakteristik davranışı olduğunu öğrendim. "Ben... ben... onun için çok endişeleniyorum."

"Fiziksel anlamda karınızın sağlığı yerinde mi?" diye sordum.

"Evet... ah, evet, sanırım öyle. Fiziksel anlamda bir sorunu yok ama o... şey... korkuları var, sanrılar görüyor."

"Ne gibi?"

Bu sorumu açık açık yanıtlamaktan kaçındı, dalgın dalgın mırıldandı.

"Ortada hiçbir neden yokken heyecanlanıyor, endişeleniyor... Gerçekten de bu korkuları için hiçbir neden göremiyorum."

"Ne gibi korkular, Doktor Leidner?"

"Sinir krizleri, korku nöbetleri... biliyorsunuz işte."

Kadın kesin uyuşturucu kullanıyor, diye düşündüm. Ama adam bunun farkında bile değildi. Zaten erkeklerin çoğu böyledir. Hepsi kendi kendilerine karılarının neden o kadar sinirli olduklarını sorar, ruhsal durumlarında durup dururken ortaya çıkan değişikliklere bir anlam veremezler.

Bayan Leidner'ın hemşire fikrine sıcak bakıp bakmadığını sordum.

Doktor Leidner'ın yüzü aydınlandı.

"Evet, iyi olacağını düşünüyor. Doğrusu buna ben de şaşırdım. Hem şaşırdım hem de sevindim. Karım böylece kendini çok daha güvende hissedeceğini belirtti."

Bu bana çok tuhaf geldi. *Güvende*! Bu, böyle bir durumda kullanılabilecek en tuhaf sözcüktü. Yavaş yavaş Bayan Leidner'ın ruh hastası olabileceğine inanmaya başlıyordum.

Doktor Leidner çocuksu bir heyecanla konuşmayı sürdürdü.

"Karımla iyi anlaşacağınızdan eminim. Gerçekten çok hoş bir kadındır." İçtenlikle gülümsedi. "Yanında olmanızın onu çok rahatlatacağı kanısında. Ben de sizi gördüğüm anda aynı şeyi düşündüm. İzninizle, oldukça iyi ve zeki göründüğünüzü belirtmek isterim. Louise için doğru insan olduğunuzdan eminim."

Neşeyle, "Deneyelim görelim, Doktor Leidner," dedim. "Karınıza yardımımın dokunacağını umarım. Belki de yerlilerden ve koyu tenli insanlardan korkuyordur."

Bu fikrim Doktor Leidner'ı eğlendirmiş gibiydi.

"Tanrım, hayır! Karım Araplardan hoşlanır. Onların sadeliklerine, basitliklerine ve mizah anlayışlarına hayran. Bu Louise'in buraya ikinci gelişi – onunla evleneli neredeyse iki yıl olacak. Ama karım az da olsa Arapça konuşmayı öğrendi bile."

Kısa bir süre susup düşündüm. Sonra da bir deneme daha yaptım.

"Karınızın neden korktuğunu bana anlatamaz mısınız, Doktor Leidner?"

Bir an kararsızlık içinde bocaladı. Sonra da ağır ağır, "Bunu size... umarım... sanırım... kendisi anlatır," dedi.

Ondan öğrenebildiğimin tamamı buydu işte.

3. BÖLÜM

Dedikodular

Ertesi hafta Tell Yarimjah'a gitmem konusunda anlaştık.

O sırada Bayan Kelsey, Alwiyah'taki evine yerleşmeye çalışıyordu. Yeni işime hemen başlamayarak onun yükünü biraz olsun hafifletme olanağı bulduğum için mutlu oldum.

Bu dönemde iki kez Leidner'ın kazısından söz edildiğine tanık oldum. Benim Bayan Leidner'ın yanında çalışmaya başlayacağımı öğrenen Bayan Kelsey'nin dostlarından genç bir subay şaşkınlıkla, "Güzel Louise," diye bağırdı. "Demek onun son numarası bu?" Ardından da bana dönerek, "Bu ona bizim taktığımız bir ad, hemşire. Bayan Leidner'dan genellikle 'Güzel Louise' diye bahsederiz," diye açıkladı.

"Bayan Leidner o kadar mı güzel?" diye sordum.

"Bu onun kendi değerlendirmesi. Öyle olduğunu düşünüyor..." Bayan Kelsey atıldı.

"Bu kadar hain olmamalısın John. Böyle düşünenin yalnızca Bayan Leidner olmadığını sen de çok iyi biliyorsun. Hayranlarının sayısı bir hayli fazla."

"Haklı olabilirsin. Kadının dişleri biraz uzun ama genel anlamda karşı konulamaz bir çekiciliği olduğu da tartışılmaz bir gerçek."

Bayan Kelsey güldü.

"Sen de hayrandın ona, etrafında dönüp duruyordun."

Genç subay kıpkırmızı kesildi ve utanarak da olsa onayladı.

"Evet, çok farklı bir havası olduğu kesin. Doktor Leidner da karısına neredeyse tapıyor. Bu yüzden ekibindekiler de aynı şekilde davranmak zorunda hissediyorlar kendilerini. Onlardan beklenen bu."

"Kazı ekibinde toplam kaç kişi var?"

Genç subay coşkuyla, "Her türden, her milletten insan olduğunu söyleyebilirim hemşire," dedi. "Bir İngiliz mimar... Tunus'dan bir Fransız peder, adam çıkarılan tabletlerdeki yazıları okuyor, hani şu çivi yazıları filan, bilirsiniz işte. Sonra Miss Johnson –O da İngiliz– kazılarda çıkan kapları filan temizliyor. Sonra fotoğrafları çeken tıknaz bir Amerikalı ve Mercado'lar: Onların hangi milletten olduklarını Tanrı bilir! İtalyan ya da İspanyol asıllı olmalılar. Bayan Mercado çok genç, yılanı andıran bir görünümü var. Ah Tanrım, kim bilir güzel Louise'den ne kadar nefret ediyordur. Ayrıca grupta birkaç genç tip de var. Hepsi bu kadar. Bazıları biraz tuhaf ama genelde dost canlısı ve iyi insanlardan oluşan bir ekip. Öyle değil mi, Pennyman?"

Genç subay elindeki okuma gözlüğünü düşünceli düşünceli çeviren kendinden daha yaşlı bir adama doğru döndü.

Adam irkildi ve başını kaldırdı.

"Evet... evet... gerçekten iyi insanlar," dedi. "Tabii Mercado biraz tuhaf bir tip."

Bayan Kelsey yeniden söze karıştı.

"Adamın sakalı çok *tuhaf*. Ve de cansız bir sakal."

Pennyman genç kadını duymamış gibi sürdürdü sözlerini.

"Gençler iyi ve dürüst çocuklar. Amerikalı bir hayli suskun, İngiliz ise biraz fazla konuşuyor. Ne tuhaf değil mi, aslında bunun tam tersi olması beklenirdi. Leidner'ın kendisi de hoş bir adam. Son derece alçakgönüllü ve iddiasız. Evet, aslında hepsi aklı başında hoş insanlar. Ama her nedense onları son gördüğümde bana bir tuhaflık varmış gibi geldi. Tabii bu benim kuruntum da olabilir. Tam olarak neden böyle düşündüğümü de bilemiyorum... Ama hiçbiri normal görünmüyordu. Sanki gergin bir atmosfer vardı. Nasıl anlatayım bilmem ki... sanki birbirlerine karşı gereğinden fazla nazik davranıyorlardı."

"Bazen," dedim. "Uzun zaman bir arada olan kişiler birbirlerinin sinirine dokunmaya başlarlar." Düşüncelerimi açıklamaktan pek hoşlanmadığım için biraz kızarmıştım. "Hastanelerdeki deneyimlerim de bana bunu gösterdi."

Binbaşı Kelsey, "Bu doğru," dedi. "Ama henüz sezonun başındayız. Daha birbirlerinin sinirine dokunacak kadar zaman geçmedi."

Pennyman de söze karıştı.

"Bu arkeoloji ekibi buradaki yaşamın minyatür bir modeli gibi. Doğal olarak onların arasında da gruplaşmalar, kıskançlıklar ve rekabet oluyor."

Binbaşı Kelsey, "Bu yıl bir hayli yeni gelen de var sanırım," diyerek başını salladı.

"Bir düşünelim," diyen genç subay parmaklarıyla saymaya başladı. "Genç Coleman yeni. Reiter da öyle. Emmott ekibe geçen yıl katılmıştı, Mercado'lar da öyle. Peder Lavigny de yenilerden. Hastalandığı için bu yıl gelemeyen Doktor Byrd'ün yerine gelmiş. Tabii eskilerden Carey var. O, kazılar başladığından beri, yani yaklaşık beş yıldır geliyor. Miss Johnson da aynı şekilde."

Binbaşı Kelsey, "Ben her zaman Tell Yarimjah'takilerin aralarında çok iyi anlaştıklarını düşünmüşümdür," dedi. "Aynen mutlu

bir aile gibi – hoş insanoğlunun doğası düşünülünce bu insana tuhaf geliyor ama, sanırım Hemşire Leatheran da bu konuda bana hak verecektir."

"Şey, haksız olduğunuzu söyleyemem," dedim. "Hastanedeki kavgaları düşünüyorum da, üstelik çoğu bir fincan çayın dağıtımı gibi basit tartışmaların sonucuydu."

Binbaşı Pennyman gülümsedi.

"Evet, küçük topluluklarda insanlar her nedense dar görüşlü davranma eğilimine giriyorlar. Her neyse, sezgilerim bana bu işin içinde bundan biraz daha ötesinin olduğunu söylüyor. Leidner gerçekten sevecen, alçakgönüllü bir adam, ortama göre davranmayı da çok iyi biliyor. Ekibindekilerin mutlu olmalarını ve birbirleriyle iyi geçinmelerini her zaman sağlamıştır. O insanları yönetmeyi iyi biliyor. Ama yine de geçen gün oradayken ortamdaki gerginlik *dikkatimi çekti*."

Bayan Kelsey güldü.

"Ve bu sana tuhaf geldi, öyle mi? Nedenini bulamadın, oysa sorun apaçık ortada."

"Ne demek istiyorsun?"

"*Bayan* Leidner tabii."

Bay Kelsey söze karıştı.

"Haydi Mary, yapma bunu," dedi. "Louise Leidner iyi bir kadındır, asla kavgacı biri değil."

"Onun kavgacı olduğunu söylemedim. Ama kavga çıkmasına neden *oluyor*."

"Nasıl yani? Neden?"

"Neden mi? Neden mi? Çünkü canı sıkılıyor. O arkeolog değil, yalnızca bir arkeolog karısı. Burada heyecan duyabileceği hiçbir şey yok, dolayısıyla kendi oyununu kurguluyor. Diğer insanları birbirine düşürerek eğlenmeye çalışıyor."

"Mary, bu konuda en ufak bir bilgin yok. Seninki yalnızca varsayım."

"Doğru, bu yalnızca bir tahmin ama çok geçmeden haklı olduğumu anlayacaksın. Güzel Louise boşu boşuna Mona Lisa tavırları takınmıyor. Belki kötü bir niyeti yok ama neler olabileceğini görmek istiyor."

"Louise kocasına çok bağlı."

"Buna eminim. Zaten benim kastettiğim de öyle sıradan entrikalar değil. Ama kadının bir *allumeuse*(*) olduğu da kesin."

Binbaşı Kelsey hafifçe gülümsedi.

"Şu kadınlar da birbirlerini ne kadar severler!"

"Evet. Çekememezlik, çekememezlik, çekememezlik. Siz erkekler hep bunu söylersiniz. Ama biz kadınlar hemcinslerimiz konusundaki yargılarımızda hiç yanılmayız."

Pennyman düşünceliydi, dalgın dalgın mırıldandı.

"Her neyse Bayan Kelsey'nin acımasız öngörüleri doğru olsa bile bunun oradaki o tuhaf, gergin havayı açıklamak için yeterli olduğunu sanmıyorum; oradaki fırtınadan önceki sessizlik gibi bir şey. Üstelik de bana fırtına her an kopabilirmiş gibi geldi."

Bayan Kelsey güldü.

"Hemşire Leatheran'ı korkutmayın. Üç gün sonra oraya gidecek. Böyle söylerseniz bu işten vazgeçebilir."

Gülümsedim.

"Yoo, korktuğum filan yok."

Yine de söylenenler uzunca bir süre kafama takıldı. Ayrıca Doktor Leidner'ın "güvende" sözcüğünü kullanırkenki tuhaf havası da hâlâ aklımdaydı. Acaba ekipteki gergin havanın sebebi karısının bilinmeyen ve dile getirilmeyen gizli korkusu olabilir miydi? Yoksa

(*) Baş döndürücü vamp, şuh.

ekipteki gerginlik (ve belki bunun nedeninin bilinememesi) miydi kadının sinirlerinin bozulmasına neden olan?

Bayan Kelsey'nin kullandığı *allumeuse* sözcüğünü sözlükte aradım ama tam olarak ne demek istemiş olabileceğini anlayamadım.

"Neyse," dedim kendi kendime. "Bekleyelim, görelim."

4. BÖLÜM

Hassanieh'e Varış

Üç gün sonra Bağdat'tan ayrıldım. Bayan Kelsey ve bebekten ayrıldığım için üzgündüm. Bebek gerçekten de çok tatlı ve şirindi, muhteşem bir gelişim gösteriyor, her geçen hafta biraz daha kilo alıyordu. Binbaşı Kelsey beni istasyona götürüp yolcu etti. Ertesi sabah Kerkük'te olacaktım ve beni orada karşılayacaklardı.

O gece rahat uyuyamadım. Zaten trende pek rahat uyuyamam. Bütün gece karmaşık düşlerle boğuştum durdum. Ama ertesi sabah pencereden dışarı baktığımda çok güzel bir sabaha uyandığımı gördüm. Dışarıdaki güzel havayı izlerken, yanlarına gideceğim kimseleri merak etmeye başlamıştım.

İstasyonda peronda durmuş, etrafıma bakınırken genç bir adamın bana doğru geldiğini gördüm. Yusyuvarlak, pespembe bir yüzü vardı. O zamana kadar hiç P. G. Wodehouse'un(*) kitaplarında anlatılan genç adamlara bu denli benzeyen birini görmemiştim.

(*) Sir Pelham Grenville Wodehouse: (15 Ekim 1881–14 Şubat 1975) Ünlü İngiliz hikâye, roman, tiyatro eseri ve senaryo yazarı. Eserlerinde ağırlıklı olarak iki dünya savaşı arasındaki İngiliz üst sınıfının yaşamını mizahi bir dille ele almıştır.

"Merhaba, merhaba, merhaba!" dedi. "Hemşire Leatheran'sınız, değil mi? Öyle olmalı... Hemen anladım. Adım Coleman. Beni Doktor Leidner yolladı. Nasılsınız? Zor bir yolculuk geçirdiniz, değil mi? Bu trenleri bilmez miyim? Bu arada, kahvaltı ettiniz mi? Tüm eşyanız bu kadar mı? Ne kadar alçakgönüllüsünüz. Bayan Louise Leidner geldiğinde dört bavulu ve bir sandığı vardı – tabii şapka kutuları, yastıkları falan hariç. Çok mu konuşuyorum? Haydi, gelin, bizim dört çekere binelim."

Dörtçeker dediği bizi dışarıda bekleyen kamyonete benzeyen bir araçtı. Bu yarı pikap, yarı kamyon, yarı otomobil denebilecek tipte bir araçtı. Bay Coleman arabaya binmeme yardım etti. Bu arada şoförün yanında otursam daha az sarsılacağımı söylemeyi de unutmadı.

Sarsılmak! Bu tuhaf, araba benzeri yığının nasıl olup da yolda paramparça olmadığına hâlâ şaşıyorum. Yol diye, araba izleri ve çukurlarla dolu bir arazide yol aldık. Ah, düşlerimin Ortadoğu'su! İngiltere'deki yolları düşününce vatan özlemi duymadan edemedim.

Tam bir çukura girip arabanın tavanına başımızı çarpmamak için çabaladığımız sırada Coleman hâlâ bağıra bağıra konuşmayı sürdürüyordu.

"Yol o kadar da kötü sayılmaz, değil mi?"

Üstelik de bunu inanarak, büyük bir ciddiyetle söylüyordu.

"Üstelik bu karaciğer için yararlı da. Sanırım bunu biliyorsunuzdur hemşire."

"Kafatasın yarılmışsa karaciğerin güçlü olmuş, ne olur ki," dedim alaycı bir tonda.

"Burayı bir de yağmurdan sonra görmelisiniz," diye ekledi beni duymazdan gelerek. "Frenler olağanüstü. Araba sürekli devrilecekmiş gibi savruluyor."

Bu kez yanıt vermedim.

Sonra nehri geçmemiz gerekti, hem de insanoğlunun düşüneceği en çılgın arabalı vapurla. Aslında o salla nehri aşmamız gerçek anlamda bir mucizeydi ama herkes bunu doğal karşılıyordu.

Hassanieh'e varmamız dört saat sürdü. Hassanieh'in bir hayli büyük bir yer olması beni oldukça şaşırtmıştı. Nehrin karşı kıyısından bakınca sayısız minareleri ve beyaza boyalı evleriyle çok ilginç görünüyordu. Ancak köprüyü geçip şehrin içine girdiğimde bu düşüncem tamamen değişti. Hayal kırıklığına uğramıştım. Her taraf harabe yapılar, çamur ve pislikle doluydu. Havaya mide bulandırıcı kokular hâkimdi.

Bay Coleman beni doğruca öğle yemeğine beklediğini söylediği Doktor Reilly'nin evine götürdü.

Doktor Reilly her zamanki gibi yine çok candan ve nazikti. Evi güzel ve tertemizdi, her şey yerli yerindeydi. Banyo yapıp çalışma kıyafetimi giydikten sonra yolculuğun tüm yorgunluğunu attım ve dinç bir şekilde aşağı indim.

Yemek hazırdı. Yemek odasına geçtik. Doktor yemeğe geç kalmayı alışkanlık haline getiren kızı için özür diledikten sonra masaya geçtik.

Tam salçalı yumurtamızı bitirmek üzereydik ki doktorun kızı Sheila Reilly içeri girdi.

Doktor hemen bizi tanıştırdı.

"Hemşire Leatheran," dedi. "İşte bu da kızım Sheila."

Sheila benim ve Bay Coleman'ın elini sıktı. Yolculuğumun iyi geçip geçmediğini sordu. Sonra şapkasını bir kenara fırlattı ve Bay Coleman'ı soğuk bakışlarla süzerek masadaki yerini aldı.

"Evet Bill," dedi. "Anlat, ne var ne yok?"

Coleman genç kıza kulüpte karşılaştığı dostlarından söz ederken ben de fark ettirmeden Sheila Reilly'yi inceledim. Ona hemen ısındığımı söyleyemem. Güzeldi ama huysuz, soğuk bir görünümü

vardı. Siyah saçlı ve mavi gözlüydü, solgun yüzündeki dolgun dudaklarını koyu renk bir rujla boyayarak daha da belirginleştirmişti. Belki de beni asıl sinirlendiren soğuk hatta alaycı konuşma tarzıydı. Bir defasında aynen ona benzeyen bir yardımcım olmuştu. Çok çalışkan bir kızdı ama davranışlarının beni kızdırdığını itiraf etmeliyim.

Sanırım Bay Coleman, Sheila'ya âşıktı. Kekelemeye başlamıştı –eskisinden daha da fazla tabii bu nasıl olabiliyorsa– aptalca konuşuyordu. Bu haliyle bence kuyruğunu sallayarak hoşa gitmek isteyen iri bir köpeğe benziyordu.

Yemekten sonra Doktor Reilly hastaneye gitmek için yanımızdan ayrıldı. Bay Coleman'ın ise dışarıda yapacak bazı işleri vardı. Sheila Reilly ise bana çıkıp biraz çevreyi dolaşmak mı yoksa evde kalmak mı istediğimi sordu. Bay Coleman'ın beni almaya ancak bir saat sonra gelebileceğini de belirtti.

"Burada görmeye değer yerler var mı?" diye sordum.

"Birçok ilgi çekici yer var. Ama beğenir misiniz, bilemiyorum. Çünkü çok pis, berbat durumdalar."

Onun bu konuşma şekli beni kızdırmıştı. Görülmeye değer yerleri ziyaretten asla bu gibi nedenlerle vazgeçmezdim.

Sonunda beni alıp üye oldukları kulübe götürdü. Nehre bakan kulüp binası gerçekten hoştu. Üstelik burada İngiliz gazeteleri ve dergilerine de bir göz atma fırsatım oldu.

Eve döndüğümüzde Bay Coleman henüz gelmemişti. Oturup Sheila'yla biraz konuştuk. Ama kızla sohbet etmenin hiç de kolay olmadığını da belirtmeliyim.

Bana Bayan Louise Leidner'la tanışıp tanışmadığımı sordu.

"Hayır," dedim. "Yalnızca kocasıyla, Doktor Leidner'la tanıştım."

Bunun üzerine dalgın dalgın, "Ah, öyle mi?" diye mırıldandı. "Acaba karısıyla tanışınca onun hakkında ne düşüneceksiniz?"

Bir yorum yapmadım.

"Doktor Leidner'ı çok severim. Zaten herkes onu çok sever," diye ekledi.

Bu da, tabii onun karısından hiç hoşlanmadığı anlamına geliyor, diye düşündüm.

Suskunluğumu sürdürdüm.

Sonra birden, "Louise'in nesi var? Doktor Leidner size bir şey söyledi mi?" diye sordu.

Daha tanışmadan hastam hakkında yorum yapmak niyetinde değildim.

Kısaca, "Anladığım kadarıyla Bayan Leidner biraz yorgun," dedim. "Bakıma ihtiyacı var."

Güldü. Tuhaf bir gülüştü bu: hain ve sinsi.

"Aman Tanrım. Louise'e dokuz kişi bakıyor. Bu ona yetmiyor mu?"

"Sanırım hepsinin yapacak işleri var," dedim.

"İşleri mi? Tabii ki işleri var. Ama Louise her şeyden önemli, o da bunun farkında."

Evet, diye düşündüm. Senin Louise Leidner'dan hiç hoşlanmadığın da apaçık ortada.

"Yine de," diye ekledi Sheila. "Onun neden profesyonel bir hemşire istediğini anlayamıyorum. Amatör bir yardımcının Louise'in çok daha işine geleceği kanısındaydım. Ağzına dereceyi koyup, nabzını sayacak ve 'hiçbir şeyi olmadığını' açıklayacak birinin yanı başına gelmesi fikrinden hiç hoşlanmaması gerekirdi."

Meraklanmıştım.

"Yani sizce Bayan Leidner'ın hiçbir şeyi yok mu?"

"Tabii ki yok. O kadın öküz kadar sağlam. Sürekli aynı sözleri duyuyorum. 'Sevgili Louise uyuyamadı. Gözlerinin altında mor halkalar var.' Evet, mor kalemle yapılmış halkalar. Herkesin dikkatini çekmek, herkesin kendisiyle ilgilenmesini sağlamak için yapıyor bunları."

Tabii bu doğru olabilirdi. Bir hemşire olarak ev halkının ilgisini çekmek için sürekli hasta olduklarını iddia eden hipokondrik(*) hastalar tanımıştım. Hangi hemşire böylelerini tanımamıştır ki... Üstelik bu tiplere bir doktor ya da hemşire, "Hiçbir şeyiniz yok, tamamen sağlıklısınız," dediğinde buna inanmadıkları gibi, tanımlanamaz bir öfkeye kapılırlardı. Ve hastalıkları değilse de öfkeleri gerçek olurdu.

Bayan Leidner da bu tipte bir kadın olabilirdi. Bu durumda ilk oyuna gelenin, aldananın kocası olması da doğaldı. Deneyimlerim bana kocaların hastalık söz konusu olduğunda çok hassas olduklarını, her şeye inandıklarını öğretti. Yine de duyduklarımdan hareketle bir sonuca varmak istemiyordum. Çünkü bu durum örneğin "*güvende*" sözcüğüyle uyumlu değildi.

Bu sözcüğün böylesine aklıma takılıp kalmış olması gerçekten ilginçti.

Bu düşünceyle, "Bayan Leidner sinirli bir tip mi?" diye sordum. "Örneğin tenha bir yerde yaşıyor olmak onu korkutuyor mu?"

"Korkulacak ne var ki? Tanrım, tam on kişiler! Ayrıca kazılardan çıkan tarihi eserler için tuttukları korumalar da var. Hayır, Louise sinirli bir tip değil, en azından..." Aklına bir şey gelmiş gibi bir an susup düşündü. Sonra ağır ağır, "Bunu sormanız tuhaf..." dedi.

"Neden?"

"Geçenlerde erkek arkadaşım Teğmen Pilot Jervis ile atla dolaşmaya çıkmıştık. Sabah saatleriydi. Evdekilerin çoğu kazı yerine gitmişlerdi. Louise oturmuş mektup yazıyordu ve sanırım bizim geldiğimizi duymadı. Her zaman konukları kapıda karşılayan yerli uşak

(*) Hastalık hastası.

da görünürlerde yoktu. Doğruca evin önündeki verandaya çıktık. O anda Louise, Teğmen Jervis'in duvardaki gölgesini fark ederek dehşetle bağırmaya başladı. Gerçekten ödü patladı. Sonra da özür diledi tabii. Yabancı biri olduğunu sanmış. Aslında bu çok tuhaf. Yani, yabancı biri olsa bile öyle bağırması için bir neden yoktu ki!"

Düşünceli bir tavırla başımı salladım.

Sheila Reilly de bir süre sustuktan sonra birden bağırdı.

"Bu yıl onlara neler olduğunu hiç anlamıyorum, hepsi bir tuhaf! Hepsi diken üstünde. Miss Johnson sürekli somurtuyor, ağzını bıçak açmıyor. David Emmott ancak zorunlu kaldığında konuşuyor, mümkün olduğunca bir şey söylememeye çalışıyor. Bill Coleman ise hiç durmadan konuşuyor ama her nedense onun konuşması diğerlerinin durumunu daha belirgin duruma getiriyor. Carey her an bir şey olacakmış gibi bir tedirginlik içinde etrafta dolaşıyor. Sonra da hepsi ama hepsi birbirlerini gözetliyorlar... sanki, sanki... Bilemiyorum, ama bütün bunlar gerçekten *tuhaf*."

Sheila Reilly'yle Binbaşı Pennyman gibi birbiriyle taban tabana zıt karakterde iki kişinin aynı izlenimi edinmiş olmaları gerçekten tuhaf, diye düşündüm.

O anda Bay Coleman telaşla içeri daldı. Daldı demek bile ifade etmiyordu onun halini. Dili dışarıda soluk soluğa kuyruğunu sallayan bir köpekten farksızdı.

"Merhabaaalar!" dedi coşkuyla. "Yeryüzünde alışveriş konusunda benden iyisinin olmadığına bahse girerim. Hemşire Leatheran'a şehri gezdirdin mi Sheila?"

"Evet de, pek etkilendiğini söyleyemem."

Coleman içtenlikle, "Onu bundan dolayı kınayamam," dedi. "Sonuçta sıradan, yıkık dökük bir yer işte."

Sheila, "Tarihi yerler ya da eserler seni o kadar da ilgilendirmiyor, değil mi Bill?" dedi. "Bana hiç hoşlanmıyormuşsun gibi geliyor. Doğrusu ya neden arkeolog olduğunu anlayamıyorum."

"Beni bundan dolayı kınayamazsın, hata vasimde. Kendisi çok kültürlü bir adam. Üniversitede profesör. Terliklerini giyip koltuğuna oturdu mu elinde bir de kitap varsa dünyayı unutur. O tipte bir insan işte. Benden de hiç hoşlanmaz."

Sheila sert bir sesle, "Yine de hiç istemediğin bir mesleğe yöneltilmeyi kabul etmiş olman bence büyük aptallık," dedi.

"Beni buna zorlayan olmadı ki Sheila. Adamcağız bana düşündüğüm belirli bir meslek olup olmadığını sordu. Ben olmadığını söyleyince iş ona kaldı ve buraya gelmemi sağladı."

"İyi de gerçekten yapmak *istediğin* bir şey yok mu? Mutlaka *olmalı*."

"Var tabii! Çalışmayı tamamen askıya almak: Bol param olsun, otomobil yarışlarına katılayım... isteğim bu."

"Çok saçma," diyen Sheila'nın öfkesi sesinden anlaşılıyordu.

Coleman neşeyle güldü.

"Bunun olamayacağını biliyorum tabii. Sabahtan akşama bir büroya tıkılıp kalmak zorunda kalmayayım da yapacağım işin ne olduğu o kadar da umurumda değil. Bu yüzden kabul ettim bu işi. Ayrıca dünyayı dolaşıp, farklı yerler tanıyıp, öğrenmek de hoş."

"Desene kazıda hiçbir işe yaramıyorsun?"

"İşte bunda yanılıyorsun. Ben de diğerleri kadar kazının başında durup herkesle birlikte, 'Yallah!' diye bağırabilirim. Ayrıca resim yeteneğim de fena değildir. Okuldayken elyazılarını taklit etmekte bir numaraydım. Açıkçası birinci sınıf bir dolandırıcı olabilirdim. Hoş belki buna da sıra gelecek. Sen otobüs beklerken Rolls Royce'umla üzerine çamur sıçratırsam o zaman birtakım işler çevirmeye başlamış olduğumu anlarsın."

Sheila onu soğuk bakışlarla süzdü.

"Bu kadar konuşacağına artık yola çıkmayı düşünsen daha iyi olmaz mı? Zamanı gelmedi mi?"

"Ne dost canlısı kız değil mi, hemşire?"

"Hemşire Leatheran'ın da bir an önce gitmek istediğinden eminim."

Bill Coleman gülümsedi.

"Sen zaten her zaman her şeyi bilirsin."

İşte bu doğru, diye düşündüm. Bu kızın gerçekten de kendine güveni bir hayli fazla.

Sonra, "Sanırım artık yola çıksak iyi olacak, Bay Coleman," dedim.

"Haklısınız hemşire."

Sheila Reilly'nin elini sıkıp teşekkür ettikten sonra dışarı çıktık.

Coleman dışarıda alçak sesle, "Sheila çok hoş bir kızdır," dedi. "Ama her nedense insanları sürekli tersler."

Yerleşimden çıkıp yeşil tarlaların arasından uzanan dar bir yola saptık. Araba izleriyle dolu yol inişli çıkışlı, çukurlarla doluydu.

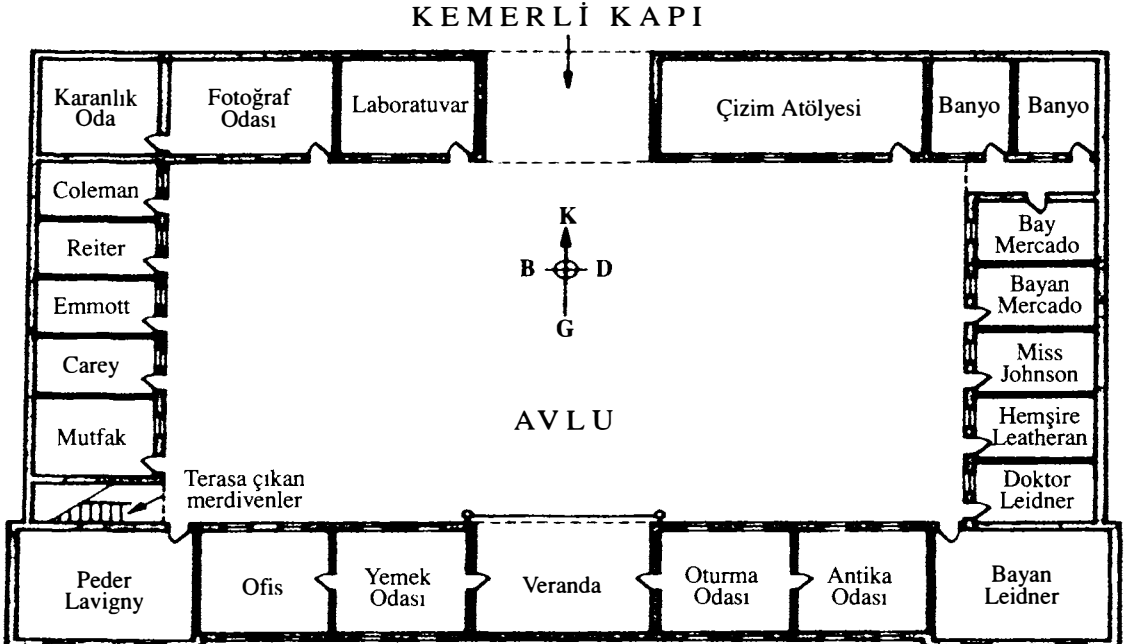
Yarım saat kadar sonra Bill Coleman nehrin kıyısındaki büyük bir tepeyi işaret ederek, "İşte Tell Yarimjah," dedi.

Uzaktan bakınca karıncaya benzeyen insanların bir tepeciğin etrafında dolaştıklarını gördüm. Sonra hep birlikte tepeden aşağı doğru koşmaya başladılar.

Bay Coleman, "Paydos saati," dedi. "İşi güneş batmadan bir saat önce tatil ederiz."

Kazı ekibinin kaldığı ev nehrin biraz ilerisindeydi. Şoför bir köşeyi döndü, çok dar bir kemerden geçti. Ve işte gelmiştik.

Bina, avlu etrafını çevreleyen yapılardan oluşuyordu. Kazı ekibinin günlük yaşamlarını sürdürdükleri kısım avlunun güneyindeki odalardı. Doğuda da birkaç oda aynı amaçla kullanılmaktaydı. Ekiptekilerin özel odaları binanın iki yönüne de yayılmıştı. Binanın yerleşim planının ileride anlatacaklarım açısından önemli olabileceği düşüncesiyle burada kabataslak bir çizimini vermekte yarar görüyorum.

Tell Yarimjah'taki Kazı Evinin Planı

Tüm odalar avluya açılıyor ve odaların pencerelerinden çoğu da avluya bakıyordu. Bunun tek istisnası pencerelerin dışarıya da açıldığı güney cephesiydi. Ancak bu pencerelere de demir parmaklıklar takılmıştı. Güneybatı köşesinden bir merdivenle terasa çıkılıyordu. Terasın etrafı korkuluklarla çevriliydi. Tüm terasları kaplayan parmaklıklar güneyde diğer üç taraftan biraz daha yüksekti.

Bay Coleman beni avlunun doğu tarafından yürüterek, güney kısmının ortasındaki büyük açık verandaya götürdü. Verandaya açılan yan kapılardan birini açtı ve büyük bir odaya girdik. İçeride bir masanın etrafında birkaç kişi oturmuş, çay içiyorlardı.

Coleman coşkuyla, "İyi günler, dostlar," dedi. "İşte karşınızda Sairey Gamp!(*)"

Masanın başında oturan güzel bir kadın ayağa kalkarak bana doğru geldi. Elimi sıktı.

İşte bu Louise Leidner'la ilk karşılaşmamdı. Onu ilk kez o zaman gördüm.

(*) Charles Dickens'ın "Martin Chuzzlewit'in Yaşamı ve Serüvenleri" adlı kitabındaki hemşire karakteri.

5. BÖLÜM

Tell Yarimjah

İtiraf etmeliyim ki Bayan Leidner'ı gördüğüm ilk an çok şaşırdım. İnsan birinden söz edildiği zaman onu zihninde canlandırmaya çalışıyor. Ben de Louise Leidner'ı kafamda esmer, mutsuz, gergin ve hatta uyumsuz bir kadın olarak canlandırmıştım. Doğruyu söylemek gerekirse onun sıradan, basit bir kadın olduğunu bile düşünmüştüm.

Oysa Louise Leidner hiç de düşündüğüm gibi değildi. Sarışındı. Kocası gibi İsveçli değildi ama saçlarını görenler onun da öyle olduğunu düşünebilirdi. İsveçliler kadar açık tenliydi. Genç sayılmazdı. Otuz beş, kırk yaşlarında olmalıydı. Yüz ifadesi yorgundu. Sarı saçlarına birkaç tel ak karışmıştı. Gözleri olağanüstü güzeldi. Başka hiç kimsede görmediğim bir menekşe rengindeydi bu gözler. Koskocaman gözlerinin etrafında mor halkalar belirmişti. İnce, kırılgan bir görünümü vardı. Bu belki size saçma gelecek ama Louise Leidner bana aynı anda hem çok yorgun hem de çok coşkuluymuş gibi göründü. Her nedense bende bıraktığı izlenim buydu –yine aynı şekilde onun tam anlamıyla bir 'hanımefendi'– seçkin, soylu bir kadın olduğunu da hissettim. Tabii bugün artık bunun hiçbir anlamı yok.

Elini uzatarak gülümsedi. Hafif, yumuşak bir ses ve belli belirsiz bir Amerikan aksanıyla konuşuyordu.

"Gelmenize çok sevindim, Hemşire Leatheran. Çay ister miydiniz? Yoksa öncelikle odanıza gitmeyi mi yeğlerdiniz?"

Çay içebileceğimi söyledim. Bayan Leidner beni masanın etrafında oturanlarla tanıştırdı.

"Miss Johnson, Bay Reiter, Bayan Mercado, Bay Emmott, Peder Lavigny. Kocam da birazdan burada olacak. Miss Johnson'la Rahip Lavigny'nin arasına oturabilirsiniz, Hemşire Leatheran."

Denileni yaptım. Miss Johnson hemen benimle konuşmaya başladı. Yolculuğumun nasıl geçtiğini filan sordu.

Miss Johnson'dan hoşlanmıştım. Bana stajyerlik günlerimde hayran olduğumuz ve gözüne girmek için büyük gayretle çalıştığımız bir başhemşireyi anımsatıyordu.

Sanırım elli yaşlarındaydı, davranışları oldukça erkeksiydi. Kır saçlarını kısacık kestirmişti. Sesi sert ve boğuktu ama kulağa hoş geliyordu. Yüz hatları sert ve çirkindi, burnu ise komik denecek bir şekilde yukarı kalkıktı. Miss Johnson'ın sıkıldığı, şaşırdığı ya da hiddetlendiği zaman öfkeyle burnunun ucunu ovuşturmak gibi bir alışkanlığı vardı. Gri tüvit bir etek ve erkek stili bir ceket giymişti. Bana Yorkshire'lı olduğunu söyledi.

Peder Lavigny ise beni her nedense ilk anda biraz korkuttu. Uzun boylu, siyah gür sakallı, tel gözlüklü bir adamdı. Bayan Kelsey, Tell Yarimjah'ta bir Fransız rahip olduğunu söylemişti, Peder Lavigny o olmalıydı. Onu beyaz yünlü kumaştan dikilmiş bir keşiş giysisi içinde görmek beni şaşırttı. Ben keşişlerin çıkmamak üzere manastırlara kapandıklarını sanırdım.

Bayan Leidner onunla genellikle Fransızca konuşuyordu. Ama peder benimle oldukça düzgün bir İngilizce ile sohbet etmeyi yeğledi. Bu arada gözlerini sürekli olarak masanın çevresindekilerin

üzerinde gezdiriyordu. Adamın zeki ve meraklı bakışlarından hiçbir şeyin kaçmadığı dikkatimi çekti.

Tam karşımda üç kişi oturuyordu, Bay Reiter şişman, gözlüklü sarışın bir adamdı. Saçları oldukça uzun ve kıvırcık; gözleri yuvarlak ve maviydi. Sanırım küçükken çok şirin bir bebekti ama şimdilerde pek hoş görünmüyordu. Hatta küçük bir domuza bile benziyordu. Diğer genç adamınsa saçları oldukça kısa kesilmişti. Uzun neşe saçan bir yüzü, düzgün dişleri vardı. Güldüğünde çok sevimli görünüyordu, ama pek konuşmuyor, ancak bir şey sorulduğunda tek heceli sözcüklerle kısaca cevap veriyordu. O da Bay Reiter gibi Amerikalıydı. Hemen yanında ise Bayan Mercado oturmaktaydı. Onu istediğim şekilde inceleyemediğimi belirtmeliyim. Çünkü gözüm her ne zaman ona kaysa kadının beni dikkatle, dik bakışlarla süzdüğünü görüyordum. Bu oldukça sıkıcı bir durumdu. Sanki ömründe hiç hemşire görmemiş gibi, ender rastlanan bir hayvana bakar gibi bakıyordu bana. Tam bir terbiye noksanı!

Bayan Mercado da oldukça gençti. Yirmi beşinden fazla olmamalıydı. Esmerdi, çirkin sayılmazdı ama anlaşılmaz, gizemli bir havası vardı. Annemin "yüzüne badana sürülmüş" dediği tiplerdendi. Üzerinde parlak kırmızı bir kazak vardı ve tırnaklarını da aynı renge boyamıştı. Kuşu anımsatan ince, ürkek bir yüzü, koskocaman gözleri ve küçük bir ağzı vardı. Kuşkucu birine benziyordu.

Çay çok güzeldi –kusursuz bir harman– Bayan Kelsey'nin tatması bile benim için işkence olan Çin çayından o kadar farklıydı ki.

Masada ayrıca kızarmış ekmek, yağ, reçel, çörek ve pasta vardı. Bay Emmott bana karşı fazlasıyla nazik davrandı. Tüm suskunluğuna rağmen tabağımın boşalması dikkatinden kaçmıyor, hemen pasta ya da çörek uzatıyordu.

Daha sonra Bay Coleman da içeri girerek Miss Johnson'ın yanına oturdu. Onun sinirlerinin bozuk olmadığı belliydi. Yine aralıksız konuşuyordu.

Bayan Leidner içini çekerek anlamlı anlamlı onu süzdü ama bunun hiçbir yararı olmadı, Coleman buna aldırmadı bile. Üstelik konuşmalarının hedefindeki Bayan Mercado da sürekli beni süzüyor, ona kısa, sıradan yanıtlar veriyordu. Tabii bu da onun konuşma şevkini kırmaya yetmedi.

Çay partisi biterken Doktor Leidner'la Bay Mercado kazı alanından döndüler.

Doktor Leidner beni tüm sevecenliği ve nezaketiyle selamladı. Onun endişeyle karısının yüzüne baktığını fark ettim. Ancak gördüğü onu rahatlatmış olmalıydı ki huzurla masanın diğer tarafına geçip oturdu. Bay Mercado ise Bayan Leidner'ın yanındaki boş yere geçti. Uzun boylu, zayıf, melankolik görünümlü bir adamdı. Karısından epeyce yaşlıydı. İnsanı rahatsız edecek kadar açık tenliydi. Sakalı biçimsiz, tuhaf, dalgalı görünümlü bir şeydi. Yine de adamın gelişi beni mutlu etmişti. Çünkü karısı beni süzmekten vazgeçerek, bakışlarını ona yöneltti. Bay Mercado'ya o an için bana tuhaf gelen bir endişe ve huzursuzlukla bakıyordu. Adamsa dalgın dalgın çayını karıştırıyor, konuşmuyordu. Tabağındaki bir dilim keke de el sürmemişti.

Masada boş bir yer daha vardı. Sonunda kapı açılarak biri daha geldi.

Richard Carey'yi gördüğüm ilk an yaşamım boyu bu denli yakışıklı biriyle karşılaşmamış olduğumu düşündüm; yine de bunun gerçek olup olmadığını kendime sormadım değil. Bir adamın yakışıklı olduğunu söyleyip aynı zamanda yüzünün bir ölününkinden farksız olduğunu söylemek çelişki değildi de neydi. Ancak bu doğruydu. Yüzünün derisi iyice gerilip, kemiklerine yapışmış gibiydi ama kemikleri olağanüstüydü. Çenesi, şakakları, elmacıkkemikleri ve alnı o kadar düzgün ve belirgindi ki yanık teniyle bronzdan bir heykeli andırıyordu. Derin, koyu mavi gözleri pırıl pırıldı. Yaklaşık bir seksen boyundaydı ve kırk yaşına yaklaşmış olmalıydı.

Doktor Leidner, "Sizi mimarımız Bay Carey ile tanıştırayım, Hemşire Leatheran," dedi.

Carey nazikçe selam verip kısık bir sesle bir şeyler mırıldandıktan sonra Bayan Mercado'nun yanına oturdu.

Bayan Leidner, "Korkarım çay biraz soğudu Bay Carey," dedi.

"Hiç sorun değil, Bayan Leidner. Geç kaldığım için suç bende. Duvarların planını tamamlamak istedim de..."

Bayan Mercado ona doğru dönerek, "Reçel ister misiniz, Bay Carey?" diye sordu.

Reiter, ekmek tabağını Carey'ye doğru itti.

O anda Bay Pennyman'ın sözlerini anımsadım.

"*Sanırım düşüncemi birbirlerine karşı gereğinden fazla nazik davranıyorlar diye ifade edebileceğim...*"

Evet, gerçekten de durum biraz tuhaftı...

Biraz fazla resmi...

Biraz fazla nazik...

Biraz fazla yapmacık...

Gören olsa, onların birbirlerini yıllardır tanıyan insanlar değil de "bir grup yabancı" oldukları kanısına varırdı.

6. BÖLÜM

İlk Akşam

Çaydan sonra Bayan Leidner beni odama götürdü.

Belki bunun öncesinde oda düzeni hakkında kısa bir açıklama yapmamda yarar var. Plana bakınca bunu anlamak çok basit.

Büyük açık verandanın iki yanında asıl yaşam alanlarına girilen kapılar vardı. Sağdaki kapıdan çay içtiğimiz yemek salonuna geçiliyordu. Diğer taraftaki kapıdan ise yaklaşık aynı nitelikteki başka bir bölüme geçiliyordu ki burayı oturma odası olarak adlandıracağım (salon olarak da nitelendirilebilecek bu bölüm) bir çeşit gayriresmi çalışma odası olarak da kullanılıyordu. Çizimlerin büyükçe bir kısmı (mimari dışında) burada yapılıyor, kırık çanak çömlek parçaları birleştirip yapıştırılmak için buraya getiriliyordu. Oturma odasından kazıda çıkarılan değerli parçaların dolaplarda, raflarda ya da duvardaki nişlerde saklandığı antika odasına geçiliyordu. Bu odadaki masa ve büyük sıraların üstünde de benzer nitelikte tarihi eşyalar duruyordu.

Antika odasının bitişiğinde, köşede ancak avluya açılan bir kapıdan girilebilen Bayan Leidner'ın odası vardı. Evin bu tarafındaki

diğer odalar gibi bu odanın da dışarı, tarım arazilerine bakan demir parmaklıklı pencereleri vardı. Köşenin hemen yanında, Bayan Leidner'ın odasının bitişiğinde Doktor Leidner'ın odası bulunmaktaydı. Bu iki oda arasında bağlantı kapısı yoktu. Binanın doğu tarafındaki ilk odaydı burası. Bu odanın bitişiğindeki oda ise benimdi. Benimkinin yanında Miss Johnson'ın, ondan sonra da sırasıyla Bay ve Bayan Mercado'nun odaları vardı. Ardından da iki banyo vardı yan yana.

Bu terimi ilk kez Doktor Reilly'nin yanında kullandığımda güldü ve bir yere banyo denilmesi için doğru dürüst bir tesisatı olması gerektiğini söyledi. Elbette eğer musluk ve düzenli bir su tesisatına alışmışsanız, içinde yalnızca teneke bir yarım küvet bulunan ve çamurlu suyun gaz tenekeleriyle getirildiği bir yere *banyo* denilmesi size tuhaf gelebilir.

Binanın bu kısmı Doktor Leidner tarafından orijinal Arap evlerine öykünerek ek olarak yaptırılmıştı. Yatak odalarının hepsi birbirinin aynıydı, yalnızca avluya açılan birer pencereleri ve kapıları vardı. Kuzeyde ise çizim atölyesi, laboratuvar ve fotoğraf odaları vardı.

Verandaya dönülecek olursa, diğer taraftaki odaların düzeni de doğudakilerle aynıydı. Oturma odasından bir ara kapıyla girilen ofiste dosyalar saklanıyor, kataloglar hazırlanıyor, fişleme yapılıyor, daktilo işleri hallediliyordu. Bayan Leidner'ın odasının tam karşı köşesindeki oda Peder Lavigny'ye verilmişti. En büyük yatak odası olarak nitelendirilebilecek bu odada rahip aynı zamanda çıkarılan tabletlerin deşifre işlemlerini ya da başka bir deyişle okunmasını gerçekleştiriyordu.

Güneybatı köşesinde dama çıkılan merdivenler vardı. Batıda ise sırasıyla önce mutfak sonra da ekipteki gençlerin –Carey, Emmott, Reiter ve Coleman'ın– kaldıkları yatak odaları bulunmaktaydı.

Kuzeybatı köşesinde bulunan fotoğraf odasından geçilen bir de karanlık oda vardı. Bunun hemen yanında ise laboratuvar bulunmaktaydı. Sonrasında ise giriş yani gelirken girdiğimiz büyük kemerli kapı vardı. Yerli uşakların kaldıkları odalar, nöbetçilerin, korumaların odaları, güvenlik odaları, ahırlar filan ana yapının dışındaydılar. Kemerli kapının hemen yanındaki çizim atölyesi kuzey bölümünün büyük kısmını kaplamaktaydı.

Binanın oda düzenine burada ayrıntılı olarak girmemin nedeni ileride bunun üzerinde ayrıca durmak istememem.

Dediğim gibi Bayan Leidner beni binanın etrafında dolaştırarak odama götürdü.

"Burada istediklerinizi bulabileceğinizi ve rahat edeceğinizi umarım," dedi.

Oda sade ama şirin bir biçimde döşenmişti: Bir yatak, bir şifoniyer, bir sandalye, üzerinde bir leğen ve ibrik duran bir komodin.

"Uşaklar size öğle ve akşam yemeklerinden önce sıcak su getirirler, tabii sabahları da. Başka zamanlarda da su gereksinimi duyarsanız dışarı çıkarak ellerinizi çırpın ve gelen uşağa, '*jib mai' har*' deyin. Bunu aklınızda tutabilir misiniz?"

"Sanırım..." dedim ve biraz olsun çekinerek sözcüğü yineledim.

"Tamam. Kendinizden emin olun ve bağırın. Araplar normal İngilizce konuşurkenki sesinizle söylediğiniz sözcükleri anlamazlar."

"Dil ilginç bir şey," dedim. "Bu denli farklı diller olması ne tuhaf."

Bayan Leidner gülümsedi.

"Filistin'de bir kilise var, Hz. İsa'nın havarilerine öğrettiği dua sanırım doksan farklı dilde yazılı."

"İlginç!" dedim. "Bunu mektup yazıp teyzeme bildirmeliyim. Çok *ilgisini çekecektir*."

Bayan Leidner dalgın dalgın lavabo yerine konulmuş olan leğenle ibriğe dokundu. Sabunluğu hafifçe yana doğru itti.

"Burada mutlu olacağınızı ve fazla sıkılmayacağınızı umarım."

"Ben pek kolay kolay sıkılmam," dedim. "Yaşam sıkılacak kadar uzun değil."

Yanıt vermedi. Hâlâ dalgın dalgın sabunlukla oynuyordu.

Sonra birden koyu menekşe rengi gözlerini yüzüme dikti.

"Kocam size tam olarak ne anlattı Hemşire Leatheran?"

Bizim meslekte bu türden sorulara verilen yanıt hemen hemen her zaman aynıdır.

"Biraz yorgun olduğunuzdan söz etti," dedim. "Sanırım birinin sizinle ilgilenmesini, yükünüzü hafifletmesini istiyormuşsunuz."

Düşünceli bir tavırla ağır ağır başını salladı.

"Evet, öyle de denilebilir."

Bu sözleri biraz gizemliydi ama üzerine gitmek istemedim.

Bunun yerine, "Benden evdeki işlerinize de yardım etmemi isteyeceğinizi umarım," dedim. "Tembel tembel oturmama göz yummamalısınız."

Hafifçe gülümsedi.

"Teşekkürler hemşire."

Sonrasında yatağa oturarak şaşırtıcı bir biçimde beni sorgulamaya başladı. Oysa Bayan Leidner'ı ilk gördüğüm anda onun bir "hanımefendi" olduğunu düşünmüştüm. Ve bir hanımefendi asla başkalarının özel yaşamlarını merak etmezdi. Ancak Bayan Leidner'ın hakkımda her şeyi öğrenmek istediği anlaşılıyordu. Hangi hastanede ne kadar süreyle staj yapmıştım? Doğu'ya gelme nedenim neydi? Doktor Reilly ile nerede tanışmıştım, nasıl olup da beni önermişti? Hiç Amerika'ya gitmiş miydim? Orada akrabalarım var mıydı? O sırada bana sorduğu sorulardan bir ikisi bana çok anlamsız görünmüştü. Bunların önemini sonraları anlayacaktım.

Sonra birden tavrı değişti. Gülümsedi; neşeli, sıcak, sevecen bir gülümsemeydi bu. Sıcak, sımsıcak bir sesle geldiğime çok sevindiğini ve onu çok rahatlatacağımdan emin olduğunu söyledi.

Yataktan kalktı.

"Terasa çıkıp güneşin batışını seyretmek ister misiniz? Şu sıralar manzara muhteşemdir."

Hemen kabul ettim. Odadan çıkarken Bayan Leidner yine sordu.

"Bağdat treninde başka yolcular var mıydı? Erkekler?"

"Pek dikkat etmedim." dedim. "Trenin restoranında bir gün önce de gördüğüm iki Fransız vardı. Bir de konuşmalarından petrol boru hattında çalıştıkları anlaşılan üç kişilik bir grup."

Başını salladı. Ve derin bir soluk aldı. Sanki rahatlamış gibiydi.

Birlikte yukarı, terasa çıktık.

Bayan Mercado da oradaydı, parmaklığın üzerinde oturuyordu. Doktor Leidner ise yan yana sıraladığı birtakım taşların ve kırık toprak kapların üzerine eğilmiş, bunları inceliyordu. Aralarında el değirmeni taşı olarak adlandırdığı büyük ağır taşlar, havanelleri, taş baltalar ve yine alet olarak nitelendirilen başka iri taş parçaları ve daha önce hiç görmediğim desenlerle süslü toprak vazo kırıkları vardı.

Bayan Mercado bana bakarak seslendi.

"Bu tarafa gelin. Manzara *olağanüstü*, değil mi?"

Gerçekten de güneşin batışı muhteşemdi. Uzakta görünen Hassanieh'te, hemen ardında batan güneşle bir masal kentini andırıyor, iki sahili arasında durgun akan Dicle insanın ancak düşlerinde gördüğü nehirlere benziyordu.

Bayan Leidner, "Eric," dedi. "Ne güzel değil mi?"

Doktor dalgın dalgın başını kaldırıp, "Güzel, çok güzel... " diye mırıldandıktan sonra yeniden parçaları sınıflandırmaya koyuldu.

Bayan Leidner gülümsedi.

"Arkeologlar yalnızca toprağın altında yatan şeylerle ilgilenirler. Gökyüzü ve doğa onlar için sanki yoktur."

Bayan Mercado da kıkırdadı.

"Ah, bunlar çok tuhaf insanlar, hemşire. Bunu çok yakında siz de anlayacaksınız." Sonra da ekledi. "Hepimiz geldiğiniz için çok mutluyuz. Sevgili Bayan Leidner için çok endişeleniyorduk. Öyle değil mi Louise?"

"Öyle mi?"

Bayan Leidner'ın sesi hiç de cesaret verici değildi.

"Tabii ya. Bayan Leidner gerçekten çok kötüydü hemşire. Çok kaygılı ve endişeliydi. Biliyor musunuz, biri bana birinin 'sinirlerinin bozuk' olduğunu söylediğinde her zaman, 'Bundan daha kötü bir şey olabilir mi?' derim. Sinirler organizmamızın merkezi, can damarıdır, öyle değil mi hemşire?"

Kendi kendime, git işine sen de, pisi pisi diye düşündüm.

Bayan Leidner soğuk bir tavırla, "Artık benim için endişelenmenize gerek kalmadı Marie," dedi. "Hemşire Leatheran benimle ilgilenecek."

Neşeyle başımı salladım.

"Elbette."

Bayan Mercado, "Bunun çok yararı olacağından eminim," dedi. "Hepimiz onun bir doktora görünmesi ya da öyle *bir şeyler* yapması gerektiğini düşünüyorduk. Sinirleri gerçekten altüst olmuştu, öyle değil mi Louise, tatlım?"

Bayan Leidner, "Evet," dedi. "O kadar ki sizin sinirlerinizi bile altüst ediyordum. Neyse, benim hastalığımdan daha ilginç konulardan bahsetsek nasıl olur?"

O anda Bayan Leidner'ın kolaylıkla düşman kazanan kadınlardan olduğunu anladım. Sesi o derece soğuk ve sertti ki (Aslında ona

hak vermiyor değildim.) Bayan Mercado'nun bir hayli solgun olan yanakları bir anda kızardı. Bir şeyler kekeledi ama Bayan Leidner o sırada ayağa kalkmış, terasın diğer köşesindeki kocasının yanına gitmişti. O iyice yanına yaklaşıp elini adamın koluna koyuncaya kadar adamın onu fark ettiğini sanmıyorum. Ancak birden irkilerek başını kaldırdı ve ona büyük bir sevgiyle baktı.

Bayan Leidner ağır ağır başını salladı. Daha sonra kocasının koluna girdi ve birlikte parmaklık boyunca yürüyüp merdivenlerden aşağı indiler.

Bayan Mercado, "Doktor Leidner karısına çok bağlı, değil mi?" diye sordu.

"Evet," dedim. "Bunu görmek çok hoş."

Kadın beni tuhaf, meraklı bakışlarla süzdü.

Sonra sesini alçaltarak merakla sordu.

"Sizce Bayan Leidner'ın nesi var hemşire?"

Neşeyle, "Önemli bir şeyi olduğunu sanmıyorum," dedim. "Herhalde yalnızca biraz yorgun."

Bayan Mercado hâlâ aynen çay sırasında olduğu gibi ısrarla beni süzmeyi sürdürüyordu. Sonra birden, "Özel olarak sinir hastalıkları dalında mı ihtisas yaptınız?" diye sordu.

"Oh, Tanrım, hayır. Neden sordunuz?"

Kısa bir süre yanıt vermedi. Sonra soruma yine soruyla karşılık verdi.

"Onun ne kadar tuhaflaştığını biliyor musunuz? Doktor Leidner size anlatmadı mı?"

Baktığım hastalar konusunda dedikodu yapmaktan hiç hoşlanmam. Diğer yandan bu türdeki hastalar konusunda yakınlarından doğru bilgi almanın ne kadar zor olduğunu, bilgi olmadıkça bunun karanlıkta boşuna çabalamak anlamına geleceğini ve iyi bir sonuç alınamayacağını bilirim. Tabii hasta, bir doktorun kontrolü altın-

daysa durum farklıdır. Doktor size bilmeniz gereken şeyleri söyler. Gelgelelim bu hastanın doktoru yoktu. Doktor Reilly'yi de Bayan Leidner'a bakması için resmen çağırmamışlardı. Doktor Leidner'ın ise bana bu konuda bildiği her şeyi anlattığı konusunda kuşkuluydum. Tabii, bunda haklıydı da. Kocalar genellikle bu gibi konularda ketum davranma eğilimindedirler; çoğunlukla da bunu onur meselesi yaptıkları için. Ancak Louise Leidner hakkında ne kadar fazla bilgi sahibi olursam, ona karşı nasıl davranmam gerektiğini de o kadar iyi anlayacaktım. Bayan Mercado (Onu kafamda sinsi küçük bir kedi olarak görüyordum.) konuşmak için can atıyordu. Bense gerek insani açıdan gerekse mesleki olarak söyleyeceklerini dinlemek istiyordum. Tabii bu durumda beni fazla meraklı olmakla suçlayabilirsiniz.

"Anladığım kadarıyla son zamanlarda Bayan Leidner'ın davranışları pek de normal değilmiş," dedim.

Bayan Mercado sinsi bir tavırla pis pis güldü.

"Normal mi? Kesinlikle değil. Hepimizin ödünü patlatıyor. Bir gece penceresini tıklatan parmaklar olduğunu iddia etti. Daha sonra kolsuz bir elin camına vurduğunu söyledi. Sonunda bir akşam sapsarı bir yüzün dışarıdan penceresine yapışıp kendisini gözetlediğinden söz etti. Üstelik dışarı koştuğunda kimseyi bulamamıştı. Sorarım size bütün bunlar tüyler ürpertici durumlar değil mi?"

"Belki biri onunla oyun oynuyor," dedim.

"Hayır, asla, bütün bunlar onun kuruntuları, onun hayal dünyasının ürünleri. Daha üç gün önce yaklaşık iki kilometre ötedeki köyde bir eğlencede havaya ateş edilmesiyle birlikte ayağa fırlayarak avaz avaz bağırdı. Hepimiz öyle korktuk ki! Doktor Leidner'a gelince, o da çok gülünç davrandı. Louise'e koşarak, 'Bir şey yok, sevgilim, bir şey yok,' dedi durdu. Bence bazı erkekler karılarının böyle isterikçe kuruntulara kapılmalarına göz yumarak onları *ce-*

saretlendiriyorlar hemşire. Bu hata. Sanrıların kökleşmesine izin verilmemeli."

Soğuk, alaycı bir tonda, "Tabii bunlar gerçekten sanrıysa..." dedim.

"Başka ne olabilir ki?"

Yanıt vermedim, çünkü ne söyleyeceğimi bilmiyordum. Tuhaf bir durumdu bu. Silah sesleri duyan sinirleri bozuk bir kadının bağırması doğaldı, ama sarı yüz ve havada dolaşan el gibi tuhaf öyküler farklıydı. Bütün bunlardan iki sonuç çıkarılabilirdi. Ya Bayan Leidner aynen küçük çocukların tüm dikkatleri üzerlerine çekmek için yaptıkları gibi birtakım düzmece öyküler anlatıyordu ya da kadına kasten çirkin bir oyun oynanmaktaydı. Bu ancak Bay Coleman gibi kuş beyinli genç bir adamın komik bulacağı bir durumdu. Onu göz hapsine almaya karar verdim. Sinirleri bozuk bir hastaya böyle şakalar yapmak onun çıldırmasına yol açabilirdi.

Bayan Mercado beni yine yan bakışlarla süzüyordu.

"Louise çok saf ve romantik görünüyor, değil mi hemşire? Üstelik başına gelmedik kalmamışken..."

"Başına çok şey mi gelmiş?" diye sordum.

"İlk kocası Louise daha yirmi yaşındayken savaşta ölmüş. Bence bu çok hüzünlü ve romantik bir olay. Sizce de öyle değil mi?"

Alaycı bir havada, "Bu 'kaza', 'kuğu' demek gibi bir şey," dedim.

"Oh, hemşire. Ne sıra dışı bir benzetme bu!"

Aslında söylediğim gerçeğin ta kendisiydi. Birçok kadının, "Ah, keşke Arthur ya da Donald ya da adı her neyse, şimdi yaşasaydı." dediğini duyarsınız. Bense böyle zamanlarda ister istemez, herhalde hayallerini süsleyen o delikanlı yaşasaydı şimdi orta yaşlı, şişman, aksi, hiç romantik olmayan bir koca olurdu, diye düşünmekten kendimi alıkoyamam.

Hava kararıyordu. Bayan Mercado'ya aşağıya inmeyi önerdim. Bayan Mercado da bunu onayladı. Sonra da bana, "Laboratuvarı görmek ister misiniz?" diye sordu. "Kocam herhalde hâlâ orada... çalışıyor olmalı."

Bundan mutluluk duyacağımı söyledim. Birlikte laboratuvara gittik. Lamba yanıyordu ama içerisi boştu. Bayan Mercado bazı araçları, temizlenmekte olan bakır eşyaları ve üzeri balmumuyla kaplı kemik parçalarını gösterdi.

Sonra da, "Joseph nerede acaba?" diye mırıldandı.

Gidip çizim atölyesine baktık. Carey hâlâ çalışıyordu. Biz içeri girdiğimizde başını kaldırdıysa da ikimize de pek bakmadı. Yüzündeki olağandışı gergin ifade gözümden kaçmadı. Bu adam dayanma gücünün sınırına gelmiş, uzun zaman böyle kalamaz, yakında patlar, diye düşündüm.

Sonra başka birinin de onun bu durumunu fark etmiş olduğunu anımsadım.

Oradan çıkarken başımı çevirip Carey'ye son bir kez daha baktım. Dudaklarını kasarak önündeki kâğıtların üzerine eğilmişti. Kemikleri derisini delip çıkacakmış gibi duruyor, bu haliyle başı tam bir 'ceset başını' andırıyordu. İlginç ama o anda Carey'yi savaşa katılmaya hazırlanan ve çarpışmada öleceğini bilen bir eski zaman şövalyesine benzettim.

Ve yine adamın iradesi dışında etrafa yaydığı o gizli çekiciliği hissettim.

Bay Mercado'yu oturma odasında bulduk. Bayan Leidner'a yeni bir sürece ilişkin görüşleri anlatmaktaydı. Bayan Leidner dik arkalı tahta bir sandalyeye oturmuş, ipek bir kumaşa renkli ipeklerle çiçekler işliyordu. Onun o tuhaf, kırılgan, sanki başka bir dünyadan gelmişçesine duyarsız hali yine dikkatimi çekti. Louise Leidner kanlı canlı bir kadından çok bir periye benziyordu.

Bayan Mercado yüksek ve tiz bir sesle, "Oh, Joseph, demek buradasın" diye bağırdı. "Seni laboratuvarda bulacağımı umuyordum."

Adam ayağa fırladı. Karısının içeriye girmesiyle şaşalamıştı. Sanki bir anda içinde yaşadığı o büyülü hava kaybolmuştu.

"Ar–ar–tık gitmem ge–ge–rek," diye kekeledi. "Tam şeyi şe–şe–yi– ortasında bıraktım..." Sözlerini tamamlayamadan kapıya doğru ilerledi.

Louise Leidner o tatlı, yumuşak sesiyle ağır ağır, "Anlattıkların çok ilgi çekiciydi," diye mırıldandı. "Bunu başka bir zaman tamamlamalısın."

Sonra başını kaldırıp bize baktı. Tatlı tatlı ama dalgın bir tavırla gülümsedi ve yeniden önündeki elişiyle ilgilenmeye başladı.

Kısa bir sessizliğin ardından, "Şurada kitaplar var Hemşire Leatheran," dedi. "Kütüphanemiz gerçekten zengin. Birini seçip oturun."

Ben kitaplığa doğru gittim. Bayan Mercado bir iki dakika hareketsiz durdu. Sonra birden dönüp dışarı çıktı. Yanımdan geçerken yüzündeki ifadeyi gördüm ve bu hiç hoşuma gitmedi. Öfkeden çılgına dönmüştü.

Birden Bayan Kelsey'nin Louise Leidner hakkında söylediklerini, üstü kapalı imalarını anımsadım. Bunların doğru olduğuna inanmayı istemiyordum, çünkü Bayan Leidner'dan hoşlanmıştım. Ama yine de Bayan Kelsey'nin sözlerinde biraz gerçeklik payı olup olmadığını düşünmüyor değildim.

Bu, Louise Leidner'ın suçu değildi ama o cana yakın, çirkin Miss Johnson da, patlamaya hazır volkan gibi olan Bayan Mercado da gerek güzellikte gerekse çekicilikte Bayan Leidner'ın eline su bile dökemezlerdi. Üstelik dünyanın neresinde olursa olsun, erkek hep aynı erkektir. Mesleğim gereği buna çok tanık oldum.

Mercado hoş bir adam değildi, zavallının tekiydi. Onun hayran olup olmaması Bayan Leidner'ın umurunda bile değildi. Bundan emindim ama bu karısı için çok önemliydi. Yanılmıyorsam Bayan Mercado buna çok içerliyordu ve elinden gelse Louise Leidner'a kötülük etmekten çekinmezdi.

Orada oturmuş, çiçek işleyen Bayan Leidner'a baktım. Öylesine her şeyden uzak, dalgın, yalnız ve soğuk bir hali vardı ki. Her nedense bir an içimden onu uyarmak geldi. Belki de kıskanç ve kinli birinin ne kadar mantıksız, şiddet dolu ve gözü kara olabileceğini bilmiyordu ve de tabii fitilinin ne kadar kolay ateşlenebildiğini...

Sonra kendi kendime, Amy Leatheran, dedim. Sen aptalın tekisin. Bayan Leidner çocuk değil. Kırkına yakın bir yaşta. Herhalde yaşamın ne denli acımasız olabileceğini biliyordur.

Yine de içimden bir ses onun bilmeyebileceğini söylüyordu.

Kendi kendime Louise Leidner'ın nasıl bir yaşamı olduğunu düşünmeye başladım. Doktor Leidner'la iki yıl önce evlendiğini biliyordum. Bayan Mercado'nun söylediğine göre ilk kocası on beş yıl kadar önce ölmüştü.

Elimde bir kitapla dönüp, Louise Leidner'ın yakınına oturdum. Daha sonra oradan ayrıldım ve yemek için ellerimi yıkamaya gittim. Yemekler gerçekten nefisti, kullanılan köri sosu olağanüstüydü. Hepsi de erkenden yatmak için odalarına çekildiler. Buna sevindim çünkü çok yorgundum.

Doktor Leidner bir ihtiyacım olup olmadığını anlamak için benimle odama kadar geldi. Ayrılırken de dostça bir tavırla elimi sıkarak, heyecanla, "Karım sizden hoşlanmış hemşire," dedi. "Size hemen ısınmış. Bu beni o kadar sevindirdi ki. Artık her şeyin düzeleceğinden eminim."

Heyecanı ve coşkusu öylesine çocuksuydu ki...

Ben de Bayan Leidner'ın benden hoşlandığını seziyordum ve bu hoşuma gidiyordu. Ama sonuçtan Doktor Leidner kadar emin değildim. Bana bu işin içinde onun da bilmediği bir şeyler varmış gibi geliyordu.

Bir şeyler... anlayamadığım bir şeyler olduğunu seziyor ama bunun ne olduğunu da bilemiyordum. Bu gerginlik açıkça seziliyordu.

Yatağım çok rahattı ama buna rağmen iyi uyuyamadım. Bir sürü rüya gördüm.

Çocukken öğrenmek zorunda kaldığım John Keats'in *La Belle Dame Sans Merci*(*) adlı şiiri beynimin içinde adeta dans ediyordu. Nedense tam olarak anımsayamıyor ve bu yüzden de endişeleniyordum. Zaten bu şiirden hep nefret etmiştim, belki de nedeni bana bunu zorla ezberletmeleriydi. Ama nasıl olduysa o gece karanlıkta uyandığım zaman şiirin güzelliğini ömrümde belki de ilk kez kavrayabildim.

"*Seni ne üzebilir, ey zırhlı şövalye! Yalnız... dolaşıyorsun,* (Sonra ne geliyordu?) *benzinde bir solgunluk...*"

Ve ilk kez şövalyenin yüzü canlandı gözlerimde. Bay Carey'nin yüzüydü bu. Genç kızlığımda savaş sırasında rastladığım zavallı delikanlılarınkini andıran, bronz tenli, düzgün hatları olan, gergin, soluk bir yüz... Carey'ye acıdım... Sonra yeniden uykuya daldım. Rüyamda Louise Leidner'ı gördüm. *La Belle Dame Sans Merci* oydu. Bir atın sırtında yana doğru eğilmişti, elinde çiçekli nakışı vardı. Sonra at tökezledi. Yere üzerleri balmumuyla kaplı kemikler saçıldı. Titreyerek uyandım. Tüylerim diken diken olmuştu. Anladım ki akşamları körili yemek bana hiç *yaramıyordu.*

(*) Acımasız, zalim güzel kadın.

7. BÖLÜM

Penceredeki Adam

Öykümde "yerel renklere" yer vermeyeceğimi daha en başında açıklamam doğru olacak. Ben arkeoloji hakkında bir şey bilmiyorum ve bilmek istediğimi de sanmıyorum. Uzun zaman önce yeraltına gömülmüş olan insanlar ve şehirlerle uğraşmak bana anlamsız geliyor. Bay Carey bir ara bana bende arkeolog ruhu olmadığını söyledi. Sanırım bunda haklıydı.

Oraya geldiğimin ilk sabahı Bay Carey bana planını çizdiğini söyleyip (Sanırım böyle dedi.) sarayı görmeyi isteyip istemediğimi sordu. İnsan yüzyıllar önceki bir kentin ya da yerin planını sonradan nasıl çizer, bunu hiç anlayamıyorum. Bunun çok hoşuma gideceğini söyledim ve doğrusunu isterseniz bu beni biraz heyecanlandırdı da. Kazıda üzerinde çalışılan saray yaklaşık üç bin yıllıktı. Kendi kendime o günlerde sarayların nasıl yerler olduğunu sordum. Acaba Tutankhamun'un mezarından çıkan eşyalar, resimlerinde gördüklerime mi benziyordu? Ama inanır mısınız, aslında ortada görülecek çamur dışında pek bir şey yoktu. Yalnızca elli altmış santim yüksekliğinde yıkık çamurdan duvarlar... hepsi o kadar işte. Bay Carey

beni dolaştırarak açıklamaya çalıştı. Büyük avlu odalar... ikinci kata çıkılan merdivenler... yine tamamı avluya bakan odalar..."

Bense bütün bu süre boyunca kendi kendime bütün bunları nereden *biliyor*, diye sordum durdum. Tabii bunu ona doğrudan söylemeyecek kadar nazik davrandım. Açıkçası tüm bunlar benim için gerçek anlamda *hayal kırıklığıydı*. Kazı benim için bir çamur yığınından farksızdı: Ne mermer ne altın ne de elle tutulur bir şey vardı. İhtiyar teyzemin Cricklewood'daki yıkık dökük evi bile daha ilginç bir harabeydi! Üstelik de bu yerde oturan Asurlular ya da Asurîler, kendilerini *kral* olarak adlandırmışlardı. Bay Carey onların eski "saraylarını" gezdirdikten sonra beni Peder Lavigny'ye teslim etti. O da tepenin diğer bölümlerini gösterdi. Bir rahip ve keşiş ve de aynı zamanda bir yabancı olan Lavigny boğuk, derinden gelen sesiyle beni her nedense korkutuyordu. Yine de bana karşı oldukça nazik ve sevecen olduğunu belirtmeliyim; her ne kadar biraz anlaşılmaz olsa da... Zaman zaman onun da benim gibi buraya gerçek değilmiş gibi, inanmayan bakışlarla baktığı izlenimine kapılıyordum.

Onun bu tutumunun nedenini daha sonraları Bayan Leidner açıkladı. Peder Lavigny –Bayan Leidner'ın ifadesiyle– yalnızca "yazıtlarla" ilgileniyordu. Bu insanlar her şeyi kil levhaların üzerine tuhaf bir yazıyla –kendilerine özgü, anlamlı işaretlerle– yazmışlardı. Hatta içlerinde okul tabletleri bile vardı, bunların bir taraflarında öğrencilerin ev ödevleri bir taraflarında öğretmenlerin verdiği dersler vardı. İlgimi çektiklerini söylemeliyim; nasıl diyeyim, insanı, yaşamı sezdim bunlarda.

Peder Lavigny beni kazı yerinin kalan kısımlarında dolaştırdı; bana sarayları, tapınakları, meskenleri ve "İlk Akkad mezarlığı" olarak tanımladığı bir yeri gösterdi. Tuhaf bir anlatım biçimi vardı. Zaman zaman kısa bilgiler veriyor, sonra ana konuya dönüyordu.

Bir ara, "Buraya gelmiş olmanız tuhaf hemşire," dedi. "Yoksa Bayan Leidner gerçekten mi hasta?"

Kesin bir şey söylemeye dikkat ederek, "Tam anlamıyla hasta sayılmaz," dedim.

Rahip mırıldandı.

"Değişik bir insan o. Tehlikeli bir kadın."

Şaşkınlıkla baktım.

"Ne demek istiyorsunuz? Tehlikeli mi? Nasıl yani?"

Adam düşünceli düşünceli başını salladı.

"Bence o acımasız bir kadın. Evet, evet, bence kesinlikle zalim bir kadın."

"Affedersiniz ama..." dedim. "Saçmalıyorsunuz."

Başını salladı.

"Siz kadınları benim kadar tanımıyorsunuz."

Bir rahibin böyle bir şey söylemesi ilginçti. Tabii günah çıkarma sırasında çok çeşitli itiraflar duymuş olabilirdi. Yine de aklım karışmıştı. Sanırım Peder Lavigny yalnızca bir *keşişti*, günah çıkaran ise kilisedeki papazlardı. Ben Lavigny'ye yerdeki tozları havalandıran uzun elbisesi ve büyük tespihiyle hep keşiş gözüyle bakmıştım.

Lavigny düşünceli düşünceli ekledi.

"Evet, o çok acımasız olabilir. Bundan eminim. Ama bir kaya, bir mermer kadar katı olmasına rağmen yine de korkuyor. Acaba neden korkuyor?"

Hepimizin istediği de bu zaten... bunu öğrenmek, diye düşündüm.

Belki kocası işin içyüzünü biliyordu ama diğerlerinin hiçbir şeyden haberleri olmadığından emindim.

Rahip Lavigny birden parlak siyah gözlerini yüzüme dikti.

"Burası tuhaf bir yer değil mi? Sizce oe öyle değil mi? Yoksa buradaki atmosfer size doğal mı geliyor?"

Biraz düşündükten sonra yanıt verdim.

"Tam olarak doğal değil. Genel anlamda evin düzeni rahat ve konforlu ama yine de insanı huzursuz eden bir şey var."

"Evet, çok tedirginim. Bana... bir şeyler planlanıyormuş gibi geliyor. Doktor Leidner bile normal değil. Onu endişelendiren bir şey var."

"Karısının sağlığı olamaz mı?"

"Evet, belki... Ama sanırım işin içinde başka bir şeyler de var. Şey... nasıl anlatacağımı bilemiyorum. Nasıl diyeyim, bir gerginlik!"

Haklıydı, gerçekten de dediği gibi ortam çok gergindi.

Daha fazla konuşmadık. Çünkü Doktor Leidner yanımıza geldi. Doktor bana henüz bulunan bir çocuk mezarını gösterdi. Çok dokunaklı bir sahneydi bu: incecik, küçücük kemikler, iki üç vazo ve Doktor Leidner'ın bir kolyenin parçaları olduğunu söylediği küçücük boncuklar...

Kazma sallayan işçilerin görünüşü beni çok eğlendirdi. Yaşamınız boyu hiç böyle korkuluklar görmemişsinizdir: Hepsi paçavrayı andıran bezden, iç eteği andıran uzun etekler giymiş, sanki dişleri ağrıyormuş gibi başlarını sarmışlardı. Toprak sepetlerini götürmek için gidip gelirlerken bitip tükenmeyen bir şarkı –eğer buna şarkı denirse– durmadan hiç durmadan yinelenen monoton bir ilahi söylüyorlardı. Hepsinin gözleri korkunçtu ve çapak kaplıydı. Bir iki tanesi yarı köre benziyordu. Onların bu zavallı, çaresiz hallerine acıdığım bir anda Doktor Leidner, "İşte güzel insan örnekleri!" dedi. "Siz ne dersiniz?" Aynı görüntü karşısında iki insanın birbirinden tamamen farklı şeyler görmesi ne kadar ilginçti. Bunu tam olarak ifade edebildiğimi sanmıyorum ama sanırım siz ne demek istediğimi anlamışsınızdır.

Biraz dolaştıktan sonra Doktor Leidner eve gidip öğlen öncesi çayı içeceğini söyledi. Böylece onunla birlikte eve doğru yürüdük. Yolda Doktor Leidner bana bazı şeyler anlattı. O anlatırken her şey tamamen farklı göründü gözlerime. Yüzyıllar öncesinin kenti sokaklarıyla, evleriyle gözlerimin önünde canlandı. Sonra bana ekmek fırınları gösterdi ve Arapların o tarihlerde günümüz fırınlarının benzeri fırınlar kullandıklarını açıkladı.

Eve döndüğümüzde Bayan Leidner'ın da kalkmış olduğunu gördük. Çok daha iyi görünüyordu. O yorgun, bitkin, kırılgan hali yoktu. Çay hemen geldi. Doktor Leidner karısına o sabah kazıda neler bulduklarını anlattı. Sonra yeniden işinin başına döndü. Bayan Leidner ise bana o güne kadar kazıda çıkarılan şeyleri görmek isteyip istemediğimi sordu. Olumlu yanıt alınca antika odası denilen yere gittik. Etrafta bir sürü şey vardı. Bunlardan çoğu kırık vazo ya da çömlek parçalarıydı ya da bana öyle geldi. Bazıları onarılmış, parçaları özenle birbirine yapıştırılmıştı. Bana kalsa tamamını çöpe atarım, diye düşündüm.

"Yazık," dedim. "Hepsinin de böyle kırılmış olmaları çok yazık. Bunları saklamaya değer mi?"

Bayan Leidner hafifçe gülümsedi.

"Eric sizi duymasın. Onu en çok bu toprak kaplar ve vazolar ilgilendiriyor. Bunların içinde çok eski parçalar var. Hatta bir kısmı yedi bin yıllıkmış!"

Sonra bunlardan bazılarının kazı yapılan tepenin dibine yakın kısımdan, çok derin kazılarda ortaya çıkarıldığını anlattı. Bazıları binlerce yıl öncesinde kırılmış, sonra yeniden ziftle yapıştırılmıştı. Bu da o tarihteki insanların da bugünküler gibi mal canlısı olduklarını gösteriyordu.

"Şimdi de," diye ekledi. "Çok daha hoşunuza gidecek bir şey göstereceğim."

Ve raftan aldığı bir kutuyu açtı. Kutunun içinde kabzasında koyu mavi taşlar olan altın bir hançer vardı.

Hayranlıkla haykırdım.

Bayan Leidner güldü.

"Evet, herkes altından hoşlanır. Kocam dışında."

"Bay Leidner neden hoşlanmıyor?"

"Böyle parçalar ona çok pahalıya mal oluyor. Bu tür altın eşya bulan işçiye ödül olarak ağırlığınca altın verilmesi gerekiyor."

"İlginç! Peki, ama neden?"

"Gelenek bu. Böylece onların bulunanları çalmaları önlenmiş oluyor. Şöyle ki eğer bu gibi parçaları çalacak olurlarsa bunu yapmalarındaki tek neden parçanın parasal değeri, tarihi değeri onları hiç ilgilendirmiyor. Çalınca da eritiyorlar. Böylece biz onlara namuslu olmayı kolaylaştırmış oluyoruz."

Başka bir tepsiye uzanarak bana üzerinde koçbaşları olan çok güzel bir altın kupa gösterdi.

Yine hayranlıkla haykırdım.

"Evet, çok güzel değil mi? Bu bir prens mezarından çıkarıldı. Başka kral mezarları da bulduk ama çoğu yağmalanmıştı. Bu kupa bulduğumuz en güzel parçalardan biri. Akkad Dönemi'nden kalma. Benzersiz bir antika."

Bayan Leidner birden kaşlarını çatarak kupayı gözlerine doğru kaldırdı. Tırnağıyla üzerini kazıdı.

"Çok tuhaf!" diye mırıldandı. "Üzerinde balmumu var. Herhalde biri elinde balmumuyla buraya girdi."

Mum parçasını çıkararak kupayı yerine kaldırdı.

Daha sonra da bana yine topraktan yapılmış bazı tuhaf, küçük heykelcikler gösterdi. Bunlardan çoğu kaba saba, müstehcen parçalardı. Şu eski insanların ne bozuk ahlak anlayışları varmış...

Verandaya döndüğümüzde Bayan Mercado'yu oturmuş tırnaklarını cilalarken bulduk. Zaman zaman da ellerini ileriye doğru uzatarak hayran hayran ojesine bakıyordu. Bence kullandığı portakal rengi ciladan daha çirkini olamazdı.

Bayan Leidner, antika odasından çıkarken yanında birkaç parçaya ayrılmış, ince küçük bir tabak getirmişti. Bunları özenle birbirine yapıştırmaya başladı. Onu bir iki dakika kadar izledikten sonra yardıma ihtiyacı olup olmadığını sordum.

"Oh, tabii. Çok fazla kırık parça var." Gitti ve içeriden çok sayıda kırık vazo ve kap getirdi. Birlikte çalışmaya başladık. Çok geçmeden bu işin inceliğini kavradım, elim yatkındı. Bayan Leidner da beni becerikliliğimden dolayı tebrik etti. Sanırım hemşirelerin parmakları maharetli oluyor.

Bayan Mercado, "Herkes de çok meşgul." diye mırıldandı. "Bu yüzden hiçbir işe yaramadığım gibi bir hisse kapılmaya başladım. Tabii aslında da tembel bir *insanım*."

Bayan Leidner, "Hoşunuza gidiyorsa, neden tembellik etmeyesiniz ki?" diye sordu.

Sesi oldukça kayıtsızdı.

Saat 12.00'de öğlen yemeğimizi yedik. Daha sonra Doktor Leidner'la Bay Mercado üzerlerine hidroklorik asit dökerek, yeni çıkarılan bazı kapları temizlediler. Çanaklardan biri hoş bir mürdümeriği rengine dönüştü. Bir diğerinin ise üzerindeki öküz boynuzu şeklindeki desenler belirginleşti. Büyüleyici bir şeydi bu. Suyla çıkması olanaksız kurumuş çamur tabakaları asit sayesinde sabun gibi köpürerek kayboluyordu.

Sonrasında Bay Carey'yle Coleman kazıya döndüler. Bay Reiter ise fotoğraf odasına gitti.

Doktor Leidner karısına, "Sen ne yapmayı düşünüyorsun, Louise?" diye sordu. "Biraz yatıp dinlenecek misin?"

Bayan Leidner'ın öğle yemeklerinden sonra uzanıp dinlenmek gibi bir alışkanlığı olduğu anlaşılıyordu.

"Bir saat kadar uzanacağım. Ondan sonra da kısa bir yürüyüşe çıkarım."

"Güzel. Hemşire Leatheran da seninle gelecek değil mi?"

"Elbette," dedim.

Bayan Leidner her nedense buna karşı çıktı.

"Hayır, hayır. Ben yalnız dolaşmaktan hoşlanıyorum. Hemşire Leatheran'ın sürekli beni göz hapsinde tutmak gibi bir zorunluluğu olduğunu düşünmesini istemiyorum."

Araya girerek, "Ama sizinle yürüyüşe çıkmak çok hoşuma gider," dedim.

"Hayır, hayır. Gelmemenizi yeğlerim."

Sesi oldukça sert, hatta buyurgandı. "Zaman zaman yalnız kalmalıyım. Buna ihtiyacım var."

Tabii ısrar etmedim. Ama kısa bir süre uzanıp dinlenmek için odama giderken her şeyden korkan Bayan Leidner gibi sinirleri bozuk birinin korumasız, yalnız başına dolaşmakta ısrar etmesinin çok tuhaf olduğunu düşünüyordum.

Saat üç buçukta odamdan çıktığımda avlu neredeyse boştu. Yalnızca küçük bir yerli çocuk, büyük bakır bir kazanda toprak çanakları yıkıyordu. Bayan Emmott ise bunları dikkatle ayırıp sıraya diziyordu. Tam ben onlara doğru yürürken Bayan Leidner kemerli kapının altından geçip avluya girdi. Her zamankinden daha canlı ve neşeli bir hali vardı. Gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Dimdikti ve oldukça keyifliydi.

Aynı anda Doktor Leidner da laboratuvardan çıkıp karısının yanına gitti. Ona elindeki boğa boynuzu resimleriyle süslenmiş büyük bir kap gösterdi.

"Tarihöncesi döneme ait katmanlar olağanüstü verimli," dedi. "Bizim için çok iyi bir sezon oldu. Hemen ilk günlerde o mezarı bulmamız büyük şans. Bu durumdan yakınacak tek kişi Rahip Lavigny olabilir. Şu ana kadar pek fazla tablet çıkmadı."

Bayan Leidner küçümseyen bir tavırla mırıldandı.

"Bulunan birkaç tabletten de pek bir sonuç çıkaramadı. Belki tanınmış bir yazı uzmanı, ama son derecede de tembel, bütün öğleden sonrayı uyuyarak geçiriyor."

Doktor Leidner, "Byrd'ün yokluğunu hissediyoruz," dedi. "Lavigny bende alışılagelmiş yöntemlere pek bağlı değilmiş gibi bir izlenim yaratıyor ama tabii karar verebilecek olan ben değilim. Yine de rahibin bir iki tercümesinin beni çok şaşırttığını söylemeliyim. Örneğin üzeri yazılı o tuğla konusunda yanılmamış olduğuna inanamıyorum. Ama herhalde bu işi benden daha iyi biliyor."

Çaydan sonra Bayan Leidner bana nehrin kıyısına inmek isteyip istemediğimi sordu. Sanırım daha önceki yürüyüşünde ona eşlik etmeme izin vermediği için kırılmış olmamdan korkuyordu.

Alıngan bir insan olduğumu düşünmesini istemiyordum, dolayısıyla bunu hemen kabul ettim.

Güzel bir akşamdı. İnce bir yol, arpa tarlalarının ve çiçek açmış meyve ağaçlarının arasından nehre doğru iniyordu. Sonunda Dicle'nin kıyısına ulaştık. Sol tarafımızda, kazıdaki işçiler hem çalışıyor, hem de o monoton ilahilerini söylüyorlardı. Sağda ise bir su değirmeni gıcırdayarak, homurdanarak dönüyordu. Başlangıçta ona bakınca gözlerim kamaştı. Ama sonra alıştım, hatta üzerimde serinletici bir etkisi bile oldu. Değirmenin gerisinde ise işçilerden birçoğunun geldiği köy vardı.

Bayan Leidner, "Çok güzel değil mi?" dedi.

"Çok huzurlu," diyerek onayladım. "Her şeyden, her yerden böylesine uzakta olmak bana çok tuhaf geliyor."

Bayan Leidner dalgın dalgın sözlerimi yineledi.

"Her yerden, her şeyden böylesine uzakta olmak. Evet... insan hiç değilse burada kendini güvende hissedebiliyor."

Bakışlarımı şaşkınlıkla ona yönelttim. Ama benden çok kendi kendine konuşuyormuş gibi bir hali vardı. Sözleriyle korkusunu açığa vurduğunun farkında değildi.

Tekrar eve doğru yürümeye başladık...

Sonra Bayan Leidner birden kolumu öylesine bir güçle sıktı ki can acısıyla neredeyse bağırıyordum.

"O kim, hemşire?" diye sordu. "Ne yapıyor?"

Biraz ileride, yolun evle neredeyse birleştiği noktada bir adam duruyordu. Avrupai tarzda giyinmişti. Parmaklarının ucuna kalkmış pencerelerden birinden içeri bakmaya çalışır gibi bir görünüyordu.

Adam birden döndü, bizi gördü ve yoldan doğruca üzerimize doğru gelmeye başladı. Bayan Leidner'ın parmaklarının kasıldığını hissediyordum.

"Hemşire," diye fısıldadı. "Hemşire..."

Onu yatıştırmaya çalıştım.

"Hiç endişelenmeyin. Her şey yolunda."

Adam yanımızdan geçip gitti. Onun Iraklı olduğunu fark ettim. Bayan Leidner da onun yüzüne bakar bakmaz rahat bir soluk aldı.

"Neyse Iraklıymış..."

Yolumuza devam ettik. Geçerken evin pencerelerine baktım. Hepsi demir parmaklıklı olduğu gibi, dışarıdan bakan birinin içeriyi göremeyeceği kadar yüksekti. Toprak seviyesi burada iç avludan daha alçaktı.

"Herhalde adam meraktan pencereden içeriye bakmaya çalıştı," dedim.

Bayan Leidner başını salladı.

"Evet, öyle olmalı. Ama bir an sandım ki..."

Sözlerini tamamlamadı.

Kendi kendime, *ne* sandın, dedim. İşte bunu bilmeyi çok isterdim. O sırada *ne* düşündün?

Ama artık bir şeyi biliyordum: Bayan Leidner kanlı canlı, yaşayan –gerçek– birinden korkuyordu.

8. BÖLÜM

Gece Alarmı

Tell Yarimjah'a gelişimden sonraki bir hafta süresince olanların hangisini anlatmam gerektiğini pek bilemiyorum.

Şu andaki bilgilerimin ışığı altında olaylara uzaktan bakınca o zaman gözümden kaçan birçok ayrıntı ve işaretin varlığını fark ediyorum. Tek kelimeyle o zaman bunları anlayamayacak kadar körmüşüm.

Ancak öykümde gerçeklerden sapmamış olmak düşüncesiyle olayları o sırada içinde bulunduğum koşulları düşünerek, aynı kuşkuların, aynı huzursuzluğun ve kötü önsezilerin etkisi ile yansıtmam gerektiğini sanıyorum.

Bir şey *keşindi*, kazı ekibinde belirgin bir gerginlik vardı ve insanlar üzerindeki baskı yapmacık değildi. G*erçekti.* Hatta Bill Coleman gibi duyarsız biri bile farkındaydı bu durumun.

Bir defasında onun, "Burası sinirlerime dokunuyor," dediğini duydum. "Bu insanlar hep böyle asık suratlı mıdırlar?"

Coleman bunu söylediği sırada diğer asistan David Emmott'la konuşuyordu. Bay Emmott'tan hoşlanmıştım, tüm suskunluğuna

rağmen dost canlısı bir insan olduğunu seziyordum. Hiç kimsenin karşısındakinin ne düşündüğünü, neler hissettiğini anlayamadığı bu gergin ortamda David Emmott'ın tutarlı ve karşısındakine güven veren bir hali vardı.

Coleman'a, "Hayır," dedi. "Geçen yıl hiçbiri böyle değildi."

Ama bu konuda başka bir şey de söylemedi.

Bunun üzerine Coleman öfkeyle, "Doğrusu ya neler olduğunu bilmek isterdim, hiçbir şey anlayamıyorum," diye söylendi.

Emmott yanıt vermeyerek omzunu silkmekle yetindi.

Daha sonraları Miss Johnson'la yaptığım bir konuşma da benim için çok aydınlatıcı oldu. Ondan hoşlanıyordum. İşinin ehli, zeki ve becerikli bir kadındı. Doktor Leidner'a da neredeyse taptığı her halinden belli oluyordu.

Miss Johnson bu konuşmamızda bana Doktor Leidner'ın neredeyse gençlik günlerinden başlayarak tüm yaşamöyküsünü anlattı. Onun yönettiği her kazıyı, bunlardan alınan sonuçları biliyordu. Bay Leidner'ın verdiği her dersi, her konferansı da ezbere bildiğinden emindim. Bana Bay Leidner'ın yaşayan en büyük arkeologlardan biri olduğunu düşündüğünü de açıkça belirtti.

"Aslında o öylesine alçakgönüllü bir insan ki. Dünya işlerine, maddiyata aklı hiç ermiyor. Kibir nedir bilmiyor. Ancak çok büyük adamlar onun kadar mütevazı olabilirler."

"Bu doğru" dedim. Büyük insanlar kendilerini kanıtlamaya ihtiyaç duymazlar."

"Üstelik, aslında çok da neşeli bir insan. Eskiden öyle eğlenirdik ki –o, Richard Carey ve ben– özellikle de buraya geldiğimiz ilk yıllarda. Çok güzel bir gruptuk. Richard Carey onunla Filistin'de de çalışmıştı. On yıldan uzun bir arkadaşlık onlarınki. Ah, ben bile Doktor Leidner'ı yedi yıldır tanıyorum."

"Bay Carey çok yakışıklı bir adam," dedim.

"Evet. Sanırım öyle."

Bunu söylerken Miss Johnson'ın sesi sertleşmişti.

"Ama Bay Carey biraz fazla suskun, sizce de öyle değil mi?"

Miss Johnson hemen, "Önceleri öyle değildi," dedi. "Ama sonra..."

Onu konuşturmaya çalıştım.

"Sonra ne oldu?"

"Neyse," Miss Johnson omzunu silkti. "Son günlerde çok şey değişti."

Yanıt vermedim. Onun konuşmayı sürdüreceğini umuyordum –öyle de oldu– ama söylediklerini önemsizmiş gibi göstermek istercesine hafifçe gülümsüyordu.

"Korkarım ben biraz fazla tutucu, yaşlı bir kadınım. Bazen bir arkeoloğun karısının, kocasının işine ilgi duymadığı zaman kazı yerine gelmemesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Çünkü böyle bir durum sürtüşmelere neden olabilir."

"Bayan Mercado mu?" diye mırıldandım.

"Ah o mu?" Miss Johnson'ın Bayan Mercado'yu kastetmediği belliydi. "Ben Bayan Leidner'dan söz ediyordum. Gerçekten çok hoş bir kadın, ona âşık olduğu için Doktor Leidner'a hak veriyorum. Ama bana Louise'in burada yeri yokmuş gibi geliyor. O... her şeyi altüst ediyor."

Demek Miss Johnson da Bayan Kelsey gibi bu gerginliğe Louise Leidner'ın neden olduğunu düşünüyordu. İyi de Bayan Leidner'ın kişisel korkularının bununla ne bağlantısı olabilirdi ki?

Miss Johnson içtenlikle ve dürüstçe, "Bu Doktor Leidner'ın da sinirlerini bozuyor," diye ekledi. "Tabii aslında ben de sadık, kıskanç, yaşlı bir köpekten farksızım. Doktor Leidner'ın endişe-

lenmesine, yorgun düşmesine katlanamıyorum. Onun kendini tamamen işine verebilmesi gerek, karısı ve onun gülünç korkularıyla uğraşması anlamsız. Madem Louise böyle kuş uçmaz- kervan geçmez yerlere gelmekten korkuyordu neden Amerika'da kalmadı ki... Bir yere gelip, sonra da oradan yakınmaya başlayan insanlara hiç dayanamıyorum."

Sanırım gereğinden fazla konuştuğunu düşünmeye başlamıştı, belli belirsiz bir korkuyla ekledi.

"Tabii ki ben de Louise Leidner'a hayranım. Çok güzel bir kadın. İstediği zaman da çok sevimli oluyor."

Ve sonra konuyu değiştirdi.

Bu hep böyledir, diye düşündüm. Birkaç kadın bir arada kaldılar mı kıskançlık kaçınılmaz olur. Birbirlerinin sinirine dokunmaya başlarlar. Miss Johnson'ın şefinin karısından hiç hoşlanmadığı anlaşılıyordu. (Belki bu normaldi de.) Ama Bayan Mercado'nun Louise Leidner'dan nefret ettiğinden emindim.

Louise Leidner'dan hoşlanmayan bir diğer kişi de Sheila Reilly'ydi. Birkaç kez kazı yerine geldi. Bir defasında arabayla, iki defa da atla –yanında genç bir adamla– tabii iki ayrı atla demek istiyorum! Sanırım Sheila Reilly, Amerikalı sessiz genç Emmott'tan hoşlanıyordu. Genç adam kazıda çalışırken yanına gidiyor ve onunla uzun uzun konuşuyordu. Bana David Emmott da kızdan hoşlanıyormuş gibi geldi.

Bir gün öğle yemeğinde Bayan Leidner açıkça buna değindi. Bu bence büyük bir patavatsızlıktı.

Şen bir kahkahanın ardından, "Sheila Reilly denen o kız hâlâ David'in peşinde," dedi. "Zavallı David, kız onu kazıda bile kovalıyor. Tanrım! Şu genç kızlar da ne kadar aptal oluyorlar."

David Emmott yanıt vermedi ama yanık tenine rağmen yüzünün kıpkırmızı kesildiği görüldü. Başını kaldırarak yüzünde tuhaf bir ifadeyle Louise Leidner'a baktı. Sanki ona meydan okurmuş gibi bir hali vardı.

Bayan Leidner gülümsedi ve bakışlarını genç adamdan farklı bir yöne yöneltti.

O sırada Rahip Lavigny'nin bir şeyler mırıldandığını duydum.

"Pardon, anlayamadım," dedi ama sonrasında yalnızca başını sallamakla yetindi. Dediğini yinelemedi.

O akşamüzeri Bay Coleman bana, "Doğrusunu isterseniz başlangıçta Bayan Leidner'dan hiç hoşlanmamıştım," dedi. "Ne zaman ağzımı açsam lafı ağzıma tıkıyordu. Ama şimdi onu daha iyi anlamaya başladım. Aslında şimdiye kadar rastladığım en iyi kalpli, en sevecen kadın. İnsan farkına varmadan ona başından geçen tüm ilginç olayları, yaptığı aptallıkları anlatıyor. Onun Sheila Reilly'den hiç hoşlanmadığının farkındayım. Ama Sheila da Louise Leidner'a bir iki kez çok kaba davrandı. Sheila'nın kusuru da bu; hiç nazik değil. Üstelik çok da hırçın."

Aynı kanıdaydım. Doktor Reilly kızını çok fazla şımartmıştı.

Coleman, "Tabii bu onun kendini beğenmiş kişiliğinden kaynaklandığı kadar burada Sheila'dan başka genç kız olmamasıyla da bağlantılı bir durum," diye ekledi. "Yine de bu onun Bayan Leidner'la büyük teyzesiymiş gibi konuşması için yeterli bir özür değil. Tabii ki Louise Leidner genç değil ama olağanüstü bir güzelliğe sahip. Tıpkı masallarda ışıklar içinde bataklıktan çıkan ve cazibesiyle önüne geleni büyüleyen acımasız perilere benziyor." Sustu ve neden sonra hüzünlü bir sesle ekledi. "Sheila hiç kimseyi büyüleyemez. Tek yaptığı karşısındakileri paylamak."

Bunlar gibi önemli sayılabilecek iki olay daha anımsıyorum.

Bir defasında kırık çanakları tamir ederken ellerime bulaşan zamkı silmek için laboratuvara aseton almaya gittim.

Bay Mercado bir köşede oturuyordu. Başını kollarına dayamıştı. Uyuyor gibiydi. Aseton şişesini alıp dışarı çıktım.

Aynı akşam Bayan Mercado karşıma dikilerek, "Laboratuvardan aseton şişesini siz mi aldınız?" diye sordu.

"Evet," dedim. "Ben aldım."

"Antika odasında her zaman bir şişe aseton olduğunu bilmiyor musunuz?"

Şaşılacak derecede öfkeliydi.

"Antika odasında aseton var mı? Bilmiyordum."

"Bilmediğinizi hiç sanmıyorum. Laboratuvara da casusluk amaçlı girdiğinizden eminim. Ben hemşireleri iyi tanırım."

Ona hayretle baktım.

Sonra da kendimden emin bir havada, "Neden söz ettiğinizi hiç anlayamıyorum, Bayan Mercado," dedim. "Benim casusluk gibi bir düşüncem hiç olmadı."

"Yok, olmadı, öyle mi? Sizin buraya neden geldiğinizi bilmediğimi mi sanıyorsunuz?"

Bir an kadının sarhoş olabileceğini düşündüm. Hiçbir yanıt vermeden arkamı döndüm ve yanından uzaklaştım. Ama bu çok tuhaftı.

Diğer olayın bu kadar ilgi çekici olduğunu söyleyemem. Bir ekmek parçasıyla yavru bir sokak köpeğini kendime alıştırmaya çalışıyordum. Ama hayvan tüm Arap köpekleri gibi bir hayli ürkekti; korkuyordu, kuşkuluydu. Kendisine kötü bir şey yapacağımı sanıyordu. Yavaşça yanımdan uzaklaştı. Onu izledim. Kemerin altından geçerek evin köşesini döndük. Öylesine hızlı ve dalgın yürüyordum ki, daha ne olduğunu anlayamadan Rahip Lavigny'yle onun karşı-

sında duran yabancı bir adama çarptım. Ve birden yabancının Bayan Leidner'la evin içini gözetlerken gördüğümüz adam olduğunu fark ettim.

Özür diledim. Rahip Lavigny güldü. Sonra yabancıyla vedalaşıp benimle birlikte eve döndü.

"Biliyor musunuz," dedi. "Çok utandım. Doğu dilleri eğitimi aldım. Ama kazıda çalışan adamlardan hiçbirine bir türlü ne dediğimi anlatamıyorum. Çok gurur kırıcı bir durum, değil mi? Az önce rastladığım adam şehirliydi. Onun Arapçamı anlayacağını düşünerek kendisiyle konuşmaya çalıştım ama ne yazık ki başarılı olamadım. Leidner, Arapçamın fazla kitabi olduğunu söylüyor."

Hepsi bu kadar işte. Ancak adamın hâlâ evin etrafında dolaşmasını tuhaf bulmuştum...

O gece hepimizi korkutan bir şey oldu.

Sanırım sabaha karşı 02.00 sularıydı. Uykum oldukça hafiftir, aynen tüm hemşirelerin olması gerektiği gibi. Sabaha karşı kapım açıldığında uyanmış, yatağımda oturuyordum.

"Hemşire! Hemşire!"

Bu Bayan Leidner'ın sesiydi.

Kadın alçak, boğuk bir sesle ama panikle konuşuyordu.

Bir kibrit çakıp başucumdaki mumu yaktım.

Bayan Leidner sırtında uzun mavi bir sabahlıkla odamın kapısında duruyordu. Gözleri dehşetten koskocaman açılmıştı.

"Biri... biri... bitişik odada biri var... Onu duydum... Duvarı tırmaladığını duydum..."

Yataktan fırlayarak yanına gittim.

"Tamam canım! Korkmayın. Ben yanınızdayım. Korkmayın, hiç korkmayın. Her şey yolunda."

"Eric'i çağırın," diye fısıldadı.

Başımı sallayarak dışarı fırladım ve Doktor Leidner'ın odasının kapısını tıklattım. Yanımıza gelmesi bir dakika bile sürmedi. O sırada Bayan Leidner benim yatağıma oturmuş, kesik kesik soluyordu.

"Onu duydum, " dedi. "Onu duydum. Duvarı tırmalıyordu."

Doktor Leidner, "Antika odasında biri mi var?" diye bağırarak dışarı fırladı.

Karıkocanın böyle bir olay karşısındaki değişik tutumları dikkatimi çekmişti. Bayan Leidner kendi canından korkuyordu. Doktor Leidner'ı kaygılandıran ise arkeolojik bulgularıydı.

Bayan Leidner derin bir soluk aldı.

"Antika odası! Tabii ya, ne kadar aptalım."

Ayağa kalkarak sabahlığına sıkıca sarındı.

"Benimle gelin..."

Bir anda yaşadığı panik, tüm korkusu geçmişti.

Antika odasına girdiğimiz zaman Doktor Leidner'la Rahip Lavigny oradaydılar. Rahip de gürültü duymuş, araştırmak için kalktığında antika odasında ışık olduğunu düşünmüş, hemen terliklerini giyerek el fenerini almıştı. Ancak antika odasına vardığında içeride kimseyi bulamamıştı. Ayrıca kapı da her gece olduğu gibi kilitliydi.

İçeri girip bir şey alınıp alınmadığını anlamaya çalışırken Doktor Leidner da yanına gelmişti.

Bunun dışında başka bir şey öğrenemedik. Dıştaki kemerli kapı da kapalıydı. Nöbetçiler içeriye kimsenin girmediğine yemin ettiler. Tabii onların o sırada uykuya dalmış olabilecekleri olasılığı göz önüne alındığında, bunun olanaksız olduğu söylenemezdi. Gelgelelim dışarıda ayak izi de yoktu ve antika odasından da bir şey alınmamıştı.

Belki de Bayan Leidner'ın duyduğu ses hırsızlık olmadığından emin olmak için raflardaki kutuları indiren Rahip Lavigny'nin çıkardığı gürültüydü.

Diğer yandan Rahip Lavigny, penceresinin önünden geçen birinin ayak seslerini duyduğundan ve antika odasında da cep fenerininkine benzeyen bir ışık gördüğünden emindi.

Onlar dışında başka bir şey duyan veya gören olmamıştı.

Bu olay önemliydi, çünkü Bayan Leidner'ın ertesi gün bana açılmasını sağladı.

9. BÖLÜM

Bayan Leidner'ın Öyküsü

Öğle yemeğinden yeni kalkmıştık. Bayan Leidner her zaman olduğu gibi yatmak için odasına çekildi. Onu yatırarak başının altındaki yastıkları düzelttim. İstediği kitabı verdim. Tam odadan çıkmak üzereydim ki beni çağırdı.

"Gitmeyin, hemşire. Size anlatmak istediğim bir şey var."

Döndüm.

"Kapıyı kapatın."

Bayan Leidner yataktan kalkıp odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Kafasını toparlamaya çalıştığı anlaşılıyordu, onu engellemedim. Sonunda bana döndü ve birden, "Oturun," dedi.

Yavaşça masanın başındaki sandalyeye oturdum.

Sinir içinde, "Sanırım bütün bunların ne anlama geldiğini merak ediyorsunuzdur?" dedi.

Bir şey söylemeden başımı sallamakla yetindim.

"Size her şeyi anlatmaya karar verdim." dedi. "Birine açılmam gerek. Yoksa çıldıracağım."

"Çok iyi olur," dedim. "Karanlıkta el yordamıyla bir şeyler yapmaya çalışınca doğal olarak aslında yapmanız gerekenin ne olduğunu bilemiyorsunuz."

Dolaşmaktan vazgeçerek dikkatle yüzüme baktı.

"Benim neden korktuğumu biliyor musunuz?"

"Evet," dedim. "Birinden korkuyorsunuz."

"Evet... ama ben 'kimden' değil, 'neden' dedim?"

Yanıt vermeyerek bekledim. Ekledi.

"*Ben öldürülmekten korkuyorum.*"

Demek konu buydu. Merakımı, endişemi belli etmenin anlamı yoktu. Zaten bir sinir krizinin eşiğindeydi.

"Tanrım," dedim. "Demek konu bu."

Birden gülmeye başladı. Güldü, güldü... öyle ki gözlerinden yaşlar süzülmeye başladı. "Bunu söyleme şekliniz!" Yutkundu. "Söyleme şekliniz..."

Kendinden emin, güven veren bir ses tonuyla, "Sakin olun," dedim. "Böyle olmaz."

Onu bir sandalyeye oturtarak, leğenle ibriğin durduğu komodine gittim. Bir süngeri soğuk suyla ıslatıp alnını ve bileklerini sildim.

"Heyecanlanmayın. Bana sakin ve mantıklı bir şekilde her şeyi anlatmaya çalışın."

Bir an durakladı. Sonra olduğu yerde dikleşerek her zamanki sakin tavrıyla konuşmaya başladı.

"Siz bir hazinesiniz, hemşire. Sizin yanınızda kendimi altı yaşında küçük bir kız gibi hissediyorum. Size her şeyi anlatacağım."

"Peki," dedim. "Acele etmeyin. Ağır ağır anlatın."

Gerçekten de ağır ağır, bilinçli bir şekilde konuşmaya başladı.

"Yirmi yaşındayken evlendim. Kocam devlet dairelerinden birinde çalışıyordu. 1918 yılıydı."

"Biliyorum. Bayan Mercado bana bundan söz etti. Kocanız savaşta öldü, değil mi?"

Louise Leidner başını salladı.

"Hayır. O Bayan Mercado'nun düşüncesi. Herkes öyle sanıyor. Aslında gerçek çok farklı. O zamanlar ben coşkulu bir vatansever, idealist, heyecanlı bir kızdım hemşire. Evlendikten birkaç ay sonra –tamamen bir rastlantı sonucu– kocamın Almanlar hesabına çalışan bir casus olduğunu öğrendim. Onun verdiği bilgi bir Amerikan gemisinin batırılmasına ve yüzlerce insanın ölmesine neden olmuştu. Benim yerimde başka biri olsa ne yapardı, hiç bilemiyorum... Ama ben size ne yaptığımı anlatayım. Doğruca Savunma Bakanlığı'nda çalışan babama koştum ve ona gerçeği açıkladım. Evet, kocam Frederick savaş sırasında öldü ama Amerika'da kurşuna dizilerek."

Kendimi tutamayarak haykırdım.

"Aman Tanrım! Ne korkunç!"

Bayan Leidner iç çekti.

"Evet, gerçekten de korkunç bir olaydı bu. Oysa Frederick öylesine sevecen ve nazik bir insandı ki. Ama ben... ben bir an bile tereddüt etmeden onu ele verdim. Belki de yanlış yaptım."

"Bu konuda bir şey söylemek zor," dedim. "Sizin yerinizde başka biri olsaydı ne yapardı hiç bilemiyorum."

"Size anlattıklarımı Savunma Bakanlığı'ndaki birkaç kişi dışında hiç kimse bilmiyor. Kocam görünüşte cepheye gitti ve orada öldü. Bir savaşta kocamı kaybettiğim için herkes bana şefkat ve anlayış gösterdi."

Sesi çok hüzünlüydü.

"Benimle evlenmek isteyen çok kişi oldu ama hepsini reddettim. Büyük bir şok yaşamıştım. Yeniden birine *güvenmenin* olanaksız olduğunu düşünüyordum."

"Evet. Sizi çok iyi anlıyorum."

"Sonra genç bir adamdan çok hoşlanmaya başladım. Karar vermekte bocalıyordum. Birden çok tuhaf bir şey oldu! İmzasız bir

mektup aldım Frederik'ten. Mektupta başka biriyle evlendiğim takdirde beni öldüreceğini yazıyordu."

"Frederick'ten mi? Ölen kocanızdan mı?"

"Evet. Tabii önce çıldırdığımı hatta kâbus gördüğümü sandım... Sonunda dayanamayarak babama gittim. Bana gerçeği anlattı. Kocam kurşuna dizilmemiş, kaçmıştı. Ama bu kaçış ona yaramamıştı. Çünkü birkaç hafta sonra bir tren kazasında ölmüş, cesedi de diğer zavallıların arasında bulunmuştu. Babam onun kaçışını benden saklamıştı. Artık Frederick öldüğü için gerçeği bana anlatmakta hiçbir sakınca görmüyordu. Ne var ki bana gelen mektupla birlikte yeni olasılıklar ortaya çıkıyordu. Acaba kocam hâlâ sağ olabilir miydi?"

Babam bu konuyu özenle ele alıp yeniden araştırmaya başladı. Sonunda Frederick olduğu düşünülerek gömülen cesedin gerçekten de kocama ait *olduğu* sonucuna varıldı. En azından tanık ifadeleri öyle olduğunu gösteriyordu. Tabii kaza sırasında ceset tanınmayacak hale gelmişti. Onu tam ve kesin olarak teşhis etmek olanaksızdı. Ama yine de Frederick'in ölmüş olduğuna, o mektubu da hain ve kinci birinin yazdığına inanıyordum...

Aynı olay daha sonra birkaç kez daha yinelendi. Herhangi bir erkekle yakın bir ilişkim söz konusu olduğu anda bir tehdit mektubu alıyordum."

"Mektuptaki yazı kocanızın elyazısı mıydı?"

Louise Leidner ağır ağır, "Bunu kesin olarak söylemem çok zor. Frederick'ten hiç mektup almamıştım ki. Yalnızca yazısını anımsıyordum, hepsi o."

"Peki, emin olmanıza yardımcı olabilecek bir gönderme, aranızda kullandığınız sözcükler filan? İmalı bir söz?"

"Hayır. Kocamla birbirimize bazı isimler *takmıştık* –tamamen aramızda– eğer mektupta bunlardan biri kullanılmış olsaydı, o zaman mektupları Frederick'in yazdığına inanabilirdim."

Düşünceli bir tavırla mırıldandım.

"Evet, tuhaf bir durum. İnsana sanki o mektupları kocanız *yazmamış* gibi geliyor. Peki, ama bunu yapabilecek başka biri var mı?"

"Var aslında. Frederick'in kendinden küçük bir erkek kardeşi vardı. Çocuk evlendiğimiz sıralarda on iki yaşlarındaydı. Frederick'e adeta tapardı, kocam da onu çok severdi. Çocuğun adı William'dı. Ona ne olduğunu bilmiyorum. Ağabeyine tapan biri olarak beni onun ölümünden sorumlu tutmuş ve kin gütmüş olabilir. Zaten hep kıskanırdı. Beni cezalandırmak için bu yola başvurmuş olabilir."

"Olabilir," dedim. "Çocukluktaki travmalar kolay unutulmaz."

"Biliyorum. Belki de bu çocuk hayatını benden intikam almaya adadı."

"Lütfen devam edin."

"Anlatacağım fazla bir şey yok. Eric'le üç yıl önce tanıştım. Aklımda evlenmek gibi bir şey asla yoktu. Eric bu fikrimi değiştirdi. Düğün günümüze kadar yine bir tehdit mektubu bekledim ama gelmedi. O zaman mektubu yazanın öldüğünü ya da bu acımasız oyundan vazgeçmiş olduğunu düşündüm. Ama *evlendikten iki gün sonra bakın ne geldi.*"

Masanın üzerinde duran küçük meşin bir çantayı kendine doğru çekerek kilidini açtı. İçinden çıkardığı mektubu bana uzattı.

Mürekkep biraz solmuştu. Yana doğru eğik bir elyazısıyla yazılmıştı. Tipik bir kadın yazısıydı bu:

Dediğimi yapmadın. Artık kaçış yok. Sen sonsuza kadar yalnız Frederick Bosner'in karısı olarak kalacaksın. Ölmeye hazırlan.

Bayan Leidner, "Mektubu alınca korktum ama başlangıçtaki kadar değil, " dedi. "Kendimi Eric'in yanında güvende hissediyordum. Bir ay sonra ikinci bir mektup geldi."

Unutmadım. Plan yapıyorum. Ölmen gerek. Neden sözümü dinlemedin?

"Kocanız bunu biliyor mu?"

Bayan Leidner ağır ağır yanıt verdi.

"Beni tehdit ettiklerini biliyor. İkinci mektup gelince ona ikisini de gösterdim. Bütün bunların pis bir oyun, çirkin bir şaka olduğunu düşünüyor. Bazen de birinin, ilk kocamın sağ olduğunu ileri sürerek bana şantaj yapmaya niyetlendiğini düşünüyor."

Bir an sustu. Sonra konuşmaya devam etti.

"İkinci mektubu aldıktan birkaç gün sonra az kalsın havagazından zehirleniyorduk. Uykuya daldıktan sonra biri apartman dairemize girmiş ve gazı açmıştı. Neyse ki zamanında uyandım da gaz kokusunu aldım. O olaydan sonra sinirlerim iflas etti, tüm dengemi yitirdim. Eric'e yıllardan beri bu tür mektuplar aldığımı ve bunu gönderen delinin beni kesinlikle öldürmek niyetinde olduğunu söyledim. Sanırım ilk o zaman bu bilinmeyen düşmanımın gerçekten Frederick *olduğuna* inanmaya başladım. Onun sevecenliğinin gerisinde hep büyük bir acımasızlığın gizli olduğunu düşünürdüm... Ama Eric benim kadar kaygılanmadı. Sakindi, polise başvurmak istedi. Tabii bunu istemedim. Sonunda onunla birlikte buraya gelmemin doğru olacağına karar verdik. Yazın da Amerika'ya dönmeyecek, Paris veya Londra'da kalacaktık. Ve planımızı uyguladık. Başlangıçta her şey yolundaydı. Artık durumun düzeldiğine inanıyordum. Sonuçta düşmanımla aramda çok uzun bir mesafe vardı. Sonra üç hafta kadar önce bir mektup aldım. Bunun üzerinde Irak pulu vardı."

Bana üçüncü mektubu uzattı:

Benden kaçabileceğini sandın. Yanıldın. Bana yanlış yapmayacaktın. Ölümün çok yakın!

"Bir hafta önce de *bunu* aldım. Burada masanın üstünde duruyordu. Postayla yollanmamıştı."

Kâğıdı Bayan Leidner'dan aldım. Yalnızca bir tek sözcük vardı:

"Buradayım!"

Bayan Leidner bana korkuyla baktı!

"Görüyorsunuz işte? Anlıyorsunuz değil mi? Beni öldürecek. Katil belki Frederick, belki kardeşi William ama *beni öldürecek*!"

Titriyor, sesi gitgide yükseliyordu. Bileğini tuttum.

"Haydi, haydi kendinizi böyle bırakmayın. Biz sizi koruruz. Amonyak var mı?"

Başıyla ibriğin bulunduğu komodini işaret etti. Şişeyi alıp ona iyice bir koklattım.

Yanakları biraz renklendi.

"Hah şöyle," diye gülümsedim.

"Evet, şimdi biraz daha iyiyim. Artık bu tuhaf davranışlarımın nedenini anlıyorsunuz değil mi? O adamın penceremden içeriye baktığını görünce, işte geldi, diye düşündüm... İlk *geldiğiniz* gün *sizden* bile kuşkulandım. Kadın kılığına girmiş bir erkek olabileceğinizi düşündüm."

"Yok artık!"

"Biliyorum, bu size çok saçma görünüyor, ama hemşire değil de onun işbirlikçisi olabilirdiniz."

"Ama bu çok saçma!"

"Evet, belki. Artık mantıklı düşünemiyorum."

Birden aklıma bir şey geldi.

"Herhalde ilk kocanızı görseniz *tanırsınız*?"

Ağır ağır mırıldandı.

"Bundan emin değilim. Aradan on beş yıldan uzun bir süre geçti. Yüzünü anımsamayabilirim."

Sonra ürpererek ekledi.

"Bir gece onun yüzünü gördüğümü sandım ama bir *ölünün* yüzüydü bu. Pencereme tak tak tak diye vuruldu. Sonra cama dayanmış sırıtan bir baş gördüm... Çığlık atmaya başladım. Bizimkiler bağırmama koşup dışarıda kimse olmadığını söylediler."

Bayan Mercado'nun anlattıklarını anımsamıştım.

"Düş görmüş olmayasınız?"

"Görmediğimden eminim!"

Ama ben bundan emin değildim. Ruhsal hali böyle durumda olan bir insanın kâbus görmesinden daha doğal ne olabilirdi... Bu koşullardaki hastalar birden uyandıklarında gördüklerinin gerçek olduğuna inanırlardı. Ancak hastama itiraz etmek gibi bir alışkanlığım yoktu. Onu elimden geldiğince sakinleştirip, eğer bir yabancı bu yakınlarda dolaşacak olursa hemen dikkat çekeceğini ve haber alacağımızı söyledim.

Sonra biraz olsun rahatladığını düşündüğüm Bayan Leidner'ı yatırdım ve gidip kocasını buldum.

Doktor Leidner'a karısıyla yaptığımız konuşmayı anlattım.

Adam kısaca, "Durumu size anlatmış olmasına çok sevindim," dedi. "Bu durum beni çok kaygılandırıyordu. Penceresinde gördüğü yüzlerin, camına vurulmasının hayal dünyasının ürünü olduğunu sanıyorum. Ne yapmak gerektiğini hiç bilemiyorum. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz hemşire?"

Sesinde anlamlandıramadığım bir ton vardı, ama bunu belli etmeden kararlılıkla yanıt verdim.

"O mektuplar kötü ve acımasız bir oyunun parçası olabilir."

"Evet, bu da olabilir. İyi de ne *yapabiliriz*? Karım neredeyse çıldıracak. Ne düşüneceğimi bilemiyorum."

Ben de aynı durumdaydım. Bu işte bir kadın parmağı olduğu kanısındayım. Mektuplardaki ifadede kadınca tınılar seziyordum. Belki de Bayan Mercado'ydu bunun nedeni.

Kadın bir rastlantı sonucu Bayan Leidner'ın ilk evliliğini öğrenmişti. Belki şimdi de onu korkutarak kıskançlık duygularını tatmin etmeye çalışıyordu.

Ancak bu kuşkumu asla Doktor Leidner'a açıklayamazdım. İnsanların böyle durumları nasıl karşılayacakları asla bilinemezdi.

Sonunda neşeyle, "Neyse," dedim. "Her şeyin düzeleceğini umalım. Sanırım Bayan Leidner bana açıldığı için biraz rahatladı. İnsan sorunlarını söylerse rahatlar. Bir şeyi içine attı mı sinirleri iyice bozulur."

Doktor Leidner, "Durumunu size anlatmış olmasına sevindim," diye yineledi. "Bu karımın size güvendiğini gösteriyor. İyi bir gelişme. Doğrusu artık ne yapacağımı bilemiyordum, elim ayağım birbirine dolaştı."

Durumu gizlice polise haber verip vermediğini sormak fikri dilimin ucuna kadar geldiyse de kendimi tuttum. Daha sonra bunu yaptığım için mutlu da oldum.

Sonrasında olaylar şöyle gelişti:

Ertesi gün Bay Coleman işçilerin ücretlerini almak için Hassanieh'e gidecekti. Aynı zamanda da yazdığımız mektupları da postaya verecekti.

Herkes yazdığı mektupları yemek odasındaki pencerenin pervazına konmuş olan tahta kutuya atıyordu. O akşam Bay Coleman yola çıkmadan önce bunları toplayıp ayırmış, birkaç deste halinde lastik bantla sarıyordu.

Sonra birden bir feryat duydum.

"Ne oldu?" diye sordum.

Gülerek bir mektup uzattı.

"Bizim güzel Louise aklını kaçırmış *olmalı*! Zarfın üstüne 42. Cadde, Paris-Fransa yazmış. Bu doğru olamaz, değil mi? 42. Cadde

Amerika'da olmalı. Acaba bunu ona götürür ve ne kastettiğini sorar mısınız? Biraz önce yatmaya gitti."

Zarfı alıp gereken düzeltmeyi yapması için Bayan Leidner'ın odasına götürdüm.

Bayan Leidner'ın yazısını ilk kez görüyordum. Bununla birlikte –tuhaftır ama– yazı bana bir şekilde tanıdık gelmişti.

Sonra gecenin bir yarısında bu sorunun da yanıtını buldum.

Louise Leidner'ın yazısı daha iri ve yatıktı ama bu yazı *isimsiz tehdit mektuplarındaki yazıya* tıpatıp benziyordu.

Ve o anda aklıma bir fikir geldi.

Yoksa o mektupları Bayan Leidner'ın *kendisi* mi yazıyordu?

Doktor Leidner da bundan mı kuşkulanıyordu?

10. BÖLÜM

Cumartesi Öğleden Sonra

Bayan Leidner bana sırrını cuma günü açıklamıştı.

Cumartesi sabahı evin atmosferine bir dinginlik hâkimdi.

Bayan Leidner o sabah bana yaklaşmamaya, benimle *yalnız* kalmamaya çalıştı. Aslında *bu* beni hiç şaşırtmadı. Alışıktım, daha önce de birçok kez başıma gelmişti. Özellikle sosyeteden bazı bayanlar size bu şekilde içlerini döker, sonra da huzursuz olur, pişmanlık duyar, sizden kaçarlardı. İnsan doğası işte!

Hiçbir şekilde ona bir önceki gün söylediklerini anımsatacak bir şey yapmadığım gibi en ufak bir imada da bulunmadım. Yalnızca havadan sudan bahsetmeye özen gösterdim.

Bay Coleman sabah erkenden Hassanieh'e doğru yola çıktı. Mektupları bir torbanın içine doldurmuş, kendi kullandığı kamyonete koymuştu. Bunun dışında ekipten birkaç kişinin oradaki işlerini de halledecekti. Ayrıca bankaya uğrayacak, işçilere ödenecek parayı alacaktı. Dolayısıyla dönüşü akşamüzerini bulacaktı. Sanırım öğlen yemeğini de Sheila Reilly ile yiyecekti.

Ücretlerin ödeneceği gün öğleden sonra kazıda çalışılmıyordu. Para ise ancak 15.30'dan sonra ödeniyordu.

Kazıda çıkan tabak çanakları yıkamakla görevli küçük Abdullah her zamanki gibi avlunun ortasında oturmuş, yine kendi kendine o tuhaf şarkıyı mırıldanıyordu. Doktor Leidner'la Bay Emmott, Bay Coleman dönünceye kadar çıkarılan toprak çanaklarla ilgileneceklerdi. Bay Carey ise kazı yerine gitmişti.

Bayan Leidner öğle yemeğinden sonra yine dinlenmek için odasına çekildi. Her zaman olduğu gibi onu yatırdıktan sonra kendi odama geçtim. Uykum olmadığı için yanıma bir de kitap almıştım. O sırada saat biri çeyrek geçiyordu. Sonraki birkaç saati oldukça keyifli geçirdim. *Hastanedeki Cinayet* adlı bir roman okuyordum, oldukça heyecanlı bir öyküydü ama yazarın hastanelerin nasıl yönetildiği konusunda doğru düzgün bilgi sahibi olmadığı anlaşılıyordu. Yanlışlıkların düzeltilmesi için yazara mektup yazmayı düşündüm.

Sonra kitabı bir yana bırakıp (Cinayeti kızıl saçlı hizmetçi işlemişti ve ben bundan hiç kuşkulanmamıştım.) saate göz attım. 14.40 olduğunu görünce şaşırdım.

Ayağa kalktım. Hemşire giysilerimi düzeltip avluya çıktım. Abdullah hâlâ kapları yıkıyor ve sinir bozucu şarkısını söylüyordu. David Emmott ise onun yanında durmuş, temizlenmiş çanakları sıraya diziyor, kırılmış olanları ise bir kutuya koyuyordu. Ben ona doğru ilerlerken, Doktor Leidner da terasın merdivenlerinden indi.

Neşeyle, "Hiç fena bir öğlenden sonra olmadı," dedi. "Oldukça verimli çalıştık. Yukarıyı bayağı düzenledim. Louise mutlu olacak. Son zamanlarda terasta dolaşılacak yer kalmadığından yakınıyordu. Gidip ona bu iyi haberi vereyim."

Karısının odasına giderek kapıyı tıklattı. Hemen ardından da içeri girdi.

Sanırım bir, bir buçuk dakika sonra tekrar dışarı fırladı. Ben o sırada tam olarak oda kapısına doğru bakıyordum. Bu kâbus gibi bir şeydi. Adam içeriye neşeli, çevik biri olarak girmişti. Dışarı çıkan

adamınsa bir sarhoştan, bir ayyaştan farkı yoktu; ayaklarının üstünde duramıyor, yalpalıyordu. Yüzünde tuhaf, şaşkın, dehşet dolu bir ifade vardı.

Tuhaf, boğuk bir sesle, "Hemşire..." diye seslendi. "Hemşire..."

Hemen ters bir şey olduğunu anlayarak ona doğru koştum. Berbat görünüyordu, yüzü bembeyazdı, yüz kasları seğiriyordu. Sanki yere yığılmak üzereydi.

"Karım..." dedi. " Karım... Ah! Tanrım..."

Yanından geçip Bayan Leidner'ın odasına girdim. Gördüğüm manzara karşısında soluğum kesildi.

Bayan Leidner yerde, yatağın yanına yığılmış yatıyordu.

Üzerine eğildim. Ölmüştü; hem de en azından bir saat önce. Ölüm nedeni açıktı: Başının ön kısmına, sağ şakağının yukarısına şiddetli bir darbe yemişti. Louise Leidner yataktan kalktığı anda katil darbeyi indirmiş olmalıydı.

Elimden geldiğince cesede dokunmamaya çalıştım.

Etrafıma bakındım. Bir ipucu arıyordum, ama her şey yerinde ve dokunulmamış görünüyordu. Pencereler sıkıca kapatılmış, içeriden kilitlenmişti. Katilin saklanabileceği bir yer yoktu. Herhalde adam çoktan kaçmıştı.

Dışarı çıkıp kapıyı arkamdan kapattım.

Şimdi de Doktor Leidner bayılmıştı. Onu kendine getirmeye çalışan David Emmott bana döndü. Yüzü bembeyazdı, merakla bakıyordu.

Durumu kısık bir sesle birkaç sözcükle anlattım.

Düşündüğüm gibi gerçekten de güvenilebilecek, doğru düzgün bir insandı. Mavi gözleri kocaman açıldı ama soğukkanlılığını ve özgüvenini yitirmedi.

Bir an düşündükten sonra, "Herhalde hemen polise haber vermemiz gerekiyor," dedi. "Bill her an dönebilir... Leidner'ı ne yapacağız?"

"Yardım edin de onu odasına götürelim."

Başıyla onayladı.

Hemen ekledim. "Herhalde öncesinde şu kapıyı kilitlememiz doğru olacak..."

David Emmott, Bayan Leidner'ın odasını kilitleyerek anahtarı bana uzattı.

"Bence anahtar sizde kalmalı, Hemşire Leatheran. Şimdilik!"

Beraber Doktor Leidner'ı kaldırıp odasına taşıdık. Yatağına yatırdık. Bay Emmott hemen konyak bulmaya koştu. Döndüğünde yanında Miss Johnson da vardı.

Kadının yüz hatları iyice gerilmişti, endişeli olduğu anlaşılıyordu. Ama yine de sakin ve kendinden emin bir hali vardı. Doktor Leidner'ı onun gözetimine bırakınca içim rahat etti.

Yeniden avluya çıktım. Kamyonet tam o sırada kemerin altından içeri giriyordu. Böyle bir anda Bill Coleman'ın pespembe yuvarlak yüzüyle neşe saçarak, "Merhabalar," diye bağırması hepimizi şok etti. "Merhabalar! Paralar geldi. Artık zenginiz. Yolda hırsıza filan da rastlamadım..."

Birden durakladı.

"Ne var? Ne oluyor? Neyiniz var? Kedi kanaryanızı mı öldürdü?"

Emmott kısaca, "Bayan Leidner öldü... öldürüldü," dedi.

"*Ne*?"

Coleman'ın yüzünde korkunç bir ifade belirdi. Donup kalmış, adeta gözleri yerinden fırlamıştı.

"Leidner Ana mı öldü? Benimle dalga mı geçiyorsunuz?"

Birdenbire acı bir çığlık duyuldu.

"Öldü mü?" Döndüğümde Bayan Mercado tam arkamda duruyordu. "Bayan Leidner öldürüldü mü?"

"Evet," dedim. "Öldürüldü."

"Olamaz," diye inledi. "Hayır, olamaz. Buna inanamam. Belki de intihar etmiştir."

Soğuk, alaycı bir tavırla, "İnsan kendi kendisinin kafasına ağır bir şey indirerek intihar edemez!" dedim. "Bu gerçek bir cinayet Bayan Mercado."

Kadın birden oradaki tahta sandıklardan birinin üstüne çöktü.

"Ama bu korkunç. Çok *korkunç*..."

Tabii ki korkunçtu. Bunu bize söylemesine hiç gerek yoktu. İçimden belki de özünde iyi bir kadın, Bayan Leidner için beslediği kötü düşüncelerden, aleyhinde söylediği sözlerden dolayı vicdan azabı duyuyor, diye düşündüm.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Bayan Mercado soluk alamıyormuşçasına bir sesle sordu.

"Peki, şimdi ne yapacaksınız?"

Emmott her zamanki sakin tavırlarıyla idareyi ele aldı.

"Bill, hemen Hassanieh'e dön. Doğrusu böyle bir cinayet olayında ne yapmak gerektiğini tam olarak bilemiyorum. Yüzbaşı Maitland'ı bul, sanırım o buradaki polis teşkilatının şefi. Öncesinde de Doktor Reilly'yi al, o ne yapılması gerektiğini bilir."

Coleman başını sallayarak onayladı. O şen, kayıtsız tavırlarından eser kalmamıştı. Korkak bir çocuğa benziyordu. Tek bir kelime bile söylemeden kamyonete binerek uzaklaştı.

Emmott kararsızlık içinde, "Sanırım etrafa bakmamız doğru olacak," dedi. Sonra sesini yükselterek, "İbrahim!" diye seslendi.

"*Na'am*!"

Küçük uşak koşarak geldi. Bay Emmott ona Arapça bir şeyler söyledi. Sonra aralarında heyecanlı bir konuşma başladı. İbrahim kararlı hareketlerle başını sallıyor, sanki bir şeyi şiddetle reddediyordu.

En sonunda Emmott şaşkınlık içinde, "İbrahim öğleden sonra buraya hiç kimsenin gelmediğini söylüyor," dedi. "Tek bir yabancı bile. Herhalde katil bir şekilde kimseye görünmeden içeri girdi!"

Bayan Mercado, "Kesinlikle öyle olmuştur," dedi. "Çocuklar başka bir yerdeyken katil içeri süzülüvermiştir."

David Emmott başını salladı.

"Evet."

Sesindeki kararsızlığı fark ederek dikkatle yüzüne baktım.

Genç adam dönüp bu kez de aynı şeyi küçük Abdullah'a sordu.

Çocuk da kendinden emin, kesin bir tavırla yanıt verdi.

David Emmott şaşkın şaşkın kaşlarını çattı.

Bıyık altından, "Hiç anlayamıyorum," diye mırıldandı. "Kesinlikle anlayamıyorum."

Ama neyi anlayamadığını söylemedi.

11. BÖLÜM

Tuhaf Bir İş

Bu olaydaki kişisel durumumu mümkün olduğunca tarafsız bir biçimde yansıtmaya çalışıyorum. Bundan sonraki iki saat içinde olanlara yalnızca şöyle bir değinerek geçeceğim. Yüzbaşı Maitland, polis ve Doktor Reilly'nin gelişlerini de uzun uzun anlatmayacağım. Onların gelişi evde genel bir karışıklığa neden oldu tabii. Sorgulamalar ve bu gibi süreçlerde olağan olan tüm rutin işlemleri yaptılar.

Asıl soruşturma Doktor Reilly'nin beni saat beşte büroya çağırmasıyla başladı kanımca. Adam kapıyı kapattıktan sonra Doktor Leidner'ın yerine oturdu. Bana da karşısında oturmamı işaret etti ve doğrudan konuya girdi.

"Evet, hemşire, şu durumu açıklığa kavuşturalım artık," dedi. "Bu işte bir tuhaflık var!"

Ellerimi kaldırdım, ben de onu soran bakışlarla süzdüm.

Defterini çıkardı.

"Bu yalnızca kendi kendimi tatmin için," dedi. "Kendimce olayı çözmeye çalışıyorum. Evet... Doktor Leidner karısının cesedini tam olarak kaçta buldu?"

"Sanırım tam olarak 14.45'te," dedim.

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Çünkü avluya çıkarken saatime baktım. 14.40'tı."

"Evet, saatinizi bir kontrol edelim."

Saatimi çıkarıp uzattım.

"Dakikası dakikasına doğru. Bravo. Güzel, *bu,* halloldu. Evet, sizce o sırada kadın öleli ne kadar olmuştu?"

"Doktor, doğrusu ya bu sorunuza yanıt vermeye cesaret edemeyeceğim."

"Bu kadar profesyonel olmayın. Tahmininizin benimkiyle uyuşup uyuşmadığını anlamak istiyorum."

"Bence, yaklaşık bir, bir buçuk saat kadar."

"Kesinlikle doğru. Cesedi 16.30'da muayene ettim. Bence olası cinayet saati 13.15'le 13.45 arası olmalı. 13.30 olarak kabul edebiliriz. Bu yeterli."

Sustu, düşünceli bir tavırla parmaklarının ucuyla masada trampet çalmaya başladı.

"Çok tuhaf bir durum bu," dedi neden sonra. "Bana bir şeyi açıklayabilir misiniz? Dinlendiğinizi söylemiştiniz, değil mi? Hiçbir şey duymadınız mı?"

"Bir buçukta mı? Hayır doktor. Ne bir buçukta ne de daha sonra bir şey duymadım. Saat bire çeyrek kaladan üçe yirmi kalaya kadar yatağıma uzandım ve yalnızca küçük Arap çocuğun avluda şarkı söylediğini ve Bay Emmott'ın zaman zaman terasta çalışan Doktor Leidner'a seslendiğini duydum."

"Küçük Arap çocuk... evet."

Kaşlarını çattı.

Aynı anda kapı açılarak içeri Yüzbaşı Maitland'la Doktor Leidner girdi. Maitland ufak tefek, tıknaz, gri gözlü, zeki bakışlı biriydi.

Doktor Reilly ayağa kalkarak Doktor Leidner'ı yerine oturttu.

"Otur dostum. Gelmene sevindim. Sana ihtiyacımız olacak. Bu tuhaf bir olay."

Doktor Leidner, başını önüne eğdi. "Biliyorum..." Bana baktı. "Karım gerçekleri Hemşire Leatheran'a anlatmıştı. Şu durumda artık karımın sırrını saklamamız gereksiz hemşire. Lütfen Yüzbaşı Maitland ve Doktor Reilly'ye karımla dün aranızda geçenleri anlatın."

Elimden geldiğince Bayan Leidner ile yaptığımız konuşmayı aktardım.

Yüzbaşı Maitland beni dinlerken arada sırada hayretle bağırdı. Konuşmam sona erince de Doktor Leidner'a döndü.

"Bütün bunlar doğru, değil mi Leidner?"

"Evet, hemşirenin anlattıklarının hepsi kelimesi kelimesine doğru."

Doktor Reilly, "Çok ilginç bir öykü, fazlasıyla olağandışı bir durum," dedi. "O mektuplar nerede, bize de gösterebilir misiniz?" dedi.

"Karımın kişisel eşyalarının arasında bulacağınızdan eminim."

Söze karışarak, "Dün Bayan Leidner'ın evrak çantasının içindeydi," dedim.

"Herhalde hâlâ oradadırlar."

Doktor Reilly, Yüzbaşı Maitland'a döndü. Her zaman yumuşak ve sevecen olan yüzünde şimdi sert ve ciddi bir ifade belirmişti.

"Artık bu öyküyü gizlemenin anlamı yok. Önemli olan o adamın bir an önce bulunup cezalandırılması."

"Katilin gerçekten Bayan Leidner'ın eski kocası olduğunu mu düşünüyorsunuz?" diye sordum.

Yüzbaşı Maitland bana baktı.

"Siz o düşüncede değil misiniz hemşire?"

Kararsızlıkla mırıldandım.

"Bu noktada bazı kuşkulu yanlar var."

Doktor Leidner, "Ne olursa olsun," dedi. "O adam azılı bir katil. Aynı zamanda tehlikeli bir deli olduğundan da eminim. O *bulunmalı*, Yüzbaşı Maitland. Kesinlikle bulunmalı. Herhalde bu çok zor olmayacaktır."'

Doktor Reilly ağır ağır, "Sandığınızdan çok daha zor olabilir..." dedi. "Öyle değil mi Maitland?" Yüzbaşı yanıt vermeyerek bıyığını sıvazladı.

Birden haykırdım.

"Affedersiniz. Sanırım size anlatmam gereken bir şey daha var."

Onlara pencereden içeriyi gözetlemeye çalışan Iraklı adamdan ve iki gün sonra da aynı adamı Rahip Lavigny'nin ağzından laf almaya çalışırken gördüğümden söz ettim.

Yüzbaşı Maitland, "Güzel... Bunun üzerinde durmalıyız, polis bunu araştıracaktır," dedi. "Bu adamın bu olayla ilgisi olabilir."

"Herhalde onu burayı gözetlemeye yollamışlardı," dedim. "Etrafın ne zaman uygun olduğunu saptayacaktı."

Doktor Reilly sıkıntılı hareketlerle burnunu ovuşturdu.

"İşin tuhaf yanı da bu. Peki ya etraf tenha olmasaydı?"

Şaşkın şaşkın ona baktım.

Yüzbaşı Maitland, Doktor Leidner'a döndü.

"Doktor Leidner, beni dikkatle dinlemenizi istiyorum. Şu ana kadar saptayabildiğimiz olguları sırasıyla sayacağım. On ikide yenen ve bire yirmi beş kala son bulan öğlen yemeğinden sonra karınız ona yardımcı olan Hemşire Leatheran eşliğinde odasına gitti. Siz de terasa çıktınız ve bunu izleyen iki saat boyunca orada çalıştınız. Bu doğru mu?"

"Evet."

"Bu süre içinde hiç aşağıya indiniz mi?"

"Hayır."

"Peki, yanınıza gelen oldu mu?"

"Evet, Emmott sık sık yanıma geldi. Çocuğun yıkadığı kapları yukarı getirdi ve yıkanacakları aşağı götürdü."

"Siz hiç avluya baktınız mı?"

"Evet. Bir iki kez Emmott'a seslendim."

"Her defasında da çocuk avlunun ortasında kapları yıkıyordu, değil mi?"

"Evet"

"Emmott'ın avludan uzakta, yanınızda kaldığı süre en fazla kaç dakikadır?"

Doktor Leidner düşündü.

"Bunu yanıtlamak çok zor. Belki on dakika. Aslında bana iki üç dakikaymış gibi geliyor ama zaman kavramım biraz zayıf. Bir işe daldığım zaman dakikaların nasıl geçtiğini pek fark etmem."

Yüzbaşı Maitland, Doktor Reilly'ye baktı. Doktor başını salladı.

"Evet, en iyisi bunun üzerine gitmek."

Yüzbaşı Maitland cebinden çıkardığı küçük not defterini açtı.

"Doktor Leidner size –kendi ifadelerine göre– ekibinizdekilerin bugün saat birle iki arası ne yaptıklarını okuyacağım."

"Ama..."

"Bekleyin. Birazdan nereye varmak istediğimi anlayacaksınız. Önce Bay ve Bayan Mercado. Joseph Mercado laboratuvarda çalıştığını söyledi. Bayan Mercado ise odasında saçlarını yıkadığını. Miss Johnson oturma odasında silindir mühürlerin kalıplarını çıkarıyormuş. Bay Reiter karanlık odada filmleri tabediyormuş. Rahip Lavigny odasında çalışıyormuş. Carey'yle Coleman'a gelince... Carey, kazı yerindeymiş. Bill Coleman ise Hassanieh'te. Ekibinizdekilerle ilgili bilgi bu kadar. Gelelim uşaklara. Hintli aşçınız kemerli kapının dışında oturmuş, hem tavuk ayıklıyor, hem de oradaki nöbetçiyle

konuşuyormuş. İbrahim'le Mansur 13.15'te onların yanına gitmişler ve 14.30'a kadar orada kalmışlar. *O sırada karınız çoktan ölmüştü.*"

Doktor Leidner öne doğru eğildi.

"Anlayamıyorum. Beni şaşırtıyorsunuz. Söylemek isteğiniz nedir?"

"Karınızın odasına avluya açılan kapı dışında, başka bir yerden girmek mümkün mü?"

"Hayır. Odanın iki penceresi var ama onlar da demir parmaklıklı. Ayrıca sanırım pencereler de bugün kapalıydılar."

Soran gözlerle bana baktı.

Hemen, "Pencereler kapanmış, içeriden sürgülenmişti," dedim.

Yüzbaşı Maitland, "Her neyse," dedi. "Açık olsalardı bile pencerelerden içeriye birinin girip çıkması olanaksız. Adamlarımla bunu iyice araştırdık. Dışarıya açılan tüm pencereler için durum aynı. Tamamı demir parmaklıklı ve parmaklıklar da iyi durumda. Bu da demek oluyor ki bir yabancının karınızı öldürebilmesi için kemerli kapıdan avluya girmesi *gerekirdi.* Ancak aşçı, nöbetçi ve iki uşağın ortak ifadelerine göre o saatlerde *eve giren bir yabancı olmamış.*"

Doktor Leidner ayağa fırladı.

"Ne demek istiyorsunuz?! Ne demek istiyorsunuz?!"

Doktor Reilly sakince, "Dostum, kendine hâkim olmaya çalışmalısın," dedi. "Biliyorum bu durum sende şok etkisi yarattı ama gerçekleri olduğu gibi kabul etmemiz gerek. *Katil dışarıdan yabancı biri değil* dolayısıyla katilin içeriden birisi olması gerekiyor. Bu da Bayan Leidner'ın *sizin ekibinizdekilerden* biri tarafından öldürülmüş olduğunu gösteriyor."

12. BÖLÜM

İnanmıyorum...

"Hayır. Hayır. Bu olamaz!"

Doktor Leidner ayağa fırlamış, çaresizlik içinde odada bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. "Söylediğiniz olanaksız, Reilly. Kesinlikle olanaksız! İçimizden biri! Neden? Ekiptekilerin her biri ayrı ayrı Louise'i sever, ona değer verirdi."

Doktor Reilly'nin dudakları tuhaf bir şekilde büzüldü. O an için bir şey söylemesi çok zordu ama sessiz kalması da oldukça anlamlıydı.

Doktor Leidner yeniden bağırdı.

"Olanaksız! Kesinlikle olamaz bu! Hepsi Louise'i severdi. Louise o kadar cana yakın, o kadar sevimliydi ki herkese karşı..."

Doktor Reilly hafifçe öksürdü.

"Affedersin Leidner, ama bu sonuçta senin düşüncen. Ekibinden biri karını sevmiyor olsa bile herhalde gelip bunu sana söylemezdi."

Doktor Leidner bir an şaşırdı.

"Doğru, çok doğru... Ama ben yine de yanılmadığımdan eminim, Reilly. Ben herkesin Louise'i sevdiğinden eminim." Bir an sustu, sonra birden haykırdı. "Bu düşüncen korkunç. Bu... bu... kesinlikle inanılır gibi değil!"

Yüzbaşı Maitland da söze karıştı.

"Yine de gerçekleri görmezden gelemeyiz Leidner."

"Gerçekler? Gerçekler? Hintli aşçıyla Arap uşakların söyledikleri yalanlar mı? Ah, Reilly, bu adamları sen de benim kadar tanırsın, tabii sen de Maitland. Gerçek bizim algıladığımız anlamıyla gerçek, onlar için hiçbir şey ifade etmiyor. Yalnızca sırf nezaketten bile söylemelerini istediğiniz şeyi söylerler."

Doktor Reilly ciddi bir ses tonuyla, "Ama bu olayda hepsi birden bizim söylemelerini *istemediğimiz* şeyi söylüyorlar. Ayrıca bu evdeki hizmetlileri çok iyi tanırım. Kapının dışı bir tür sosyal kulüp gibi. Ne zaman öğleden sonra saatlerinde buraya gelsem onları orada toplanmış buluyorum. Orası onların doğal toplanma alanları."

"Ben yine de karar vermekte acele ettiğiniz kanısındayım. O adam –o hain, o şeytan– daha önce içeri girip bir yerlerde saklanmış olamaz mı?"

Doktor Reilly soğuk bir ifadeyle, "Bunun olanaksız olduğunu söyleyemeyeceğim," dedi. "Diyelim ki katil olduğunu varsaydığımız bu yabancı gerçekten de kimseye görünmeden avluya girme fırsatı buldu. Bu durumda doğru an gelene kadar bir yerlerde saklanması (Bayan Leidner'ın odasında saklandığını düşünemeyiz çünkü orada saklanılabilecek bir yer yok.) ve odaya girip çıkarken görünme riskini göze alması gerekecekti. Bay Emmott ve küçük Arap çocuğun bu süre içinde hep avluda olduklarını unutmayın."

"Çocuk. Çocuğu unutmuşum," diyen Doktor Leidner düşünceli düşünceli başını salladı. "O küçük serserinin, katilin karımın odasına girdiğini görmüş olması *gerekir*."

"Bu konuyu açığa kavuşturduk. Küçük oğlan bir an dışında bütün öğleden sonrayı avluda kapları yıkayarak geçirmiş. Yaklaşık bir buçuk sularında Emmott yanınıza çatıya çıkmış –daha kesin bir saat veremiyor– ve yaklaşık on dakika kadar orada kalmış. Bu doğru, değil mi?"

"Evet doğru. Saati tam olarak bilemiyorum ama yaklaşık o sıralar olmalı."

"Peki, tamam. O sırada çocuk bu fırsattan yararlanarak kapının önündeki grubun yanına çene çalmaya gitmiş. Emmott geri dönüp onu bulamayınca öfkeyle seslenmiş, çocuğa işinin başından neden ayrıldığını sormuş. Bence *karınız işte bu on dakika içerisinde öldürüldü*."

Doktor Leidner inleyerek koltuğa çöktü. Yüzünü ellerinin arasına gömdü.

Doktor Reilly sakin ve ciddi bir ifadeyle konuşmayı sürdürdü.

"Bu benim saptadığım ölüm zamanını da doğruluyor. Louise'i muayene ettiğimde öleli yaklaşık üç saat olmuştu. Şimdi sorun şu: Onu kim öldürdü?"

Kısa bir sessizlik oldu. Doktor Leidner sandalyesinde doğrularak eliyle alnını ovuşturdu.

"Reilly, bu saptamalarınızın çok mantıklı olduğunu kabul ediyorum. Gerçekten de bu açıdan bakınca bunu nasıl derler "içeriden birinin" yaptığı gibi bir *sonuç çıkıyor*. Ama bence bu işte öyle ya da böyle bir yanlışlık var. Örneğin ikiniz de olağanüstü bir rastlantıya inanıyorsunuz."

Doktor Reilly, "Rastlantı kelimesini kullanman gerçekten tuhaf," dedi.

Doktor Leidner onu duymazdan gelerek sözlerine devam etti.

"Karıma tehdit mektupları geliyordu. Belirli bir kişiden korkması için nedenleri vardı. Ve sonra... öldürüldü. Şimdi benden onun

bu kişi tarafından değil de, tamamen başka biri tarafından öldürüldüğüne inanmamı bekliyorsunuz. İşte bu çok gülünç."

Reilly düşünceli düşünceli mırıldandı.

"Bu açıdan bakınca evet öyle görünüyor." Yüzbaşı Maitland'a baktı.

"Rastlantı mı?... Ne dersin, Maitland? Az önce söylediğimi kabul ediyor musun? Bunu Leidner'a açalım mı?"

Yüzbaşı Maitland başını salladı.

"Evet."

Doktor Reilly, "Leidner," dedi. "Hiç Hercule Poirot adında birinden söz edildiğini duydunuz mu?"

Leidner, şaşkınlık içinde ona baktı.

"Sanırım duydum, " dedi tereddütle. "Van Aldin adında birinin ondan övgüyle söz ettiğini anımsıyorum. Özel dedektif, değil mi?"

"Aynen öyle."

"Ama o Londra'da değil mi? Bize nasıl yardım edebilir?"

Doktor Reilly, "Londra'da yaşadığı doğru," diye yanıt verdi. "Ama rastlantı dediğimiz de bu zaten: Şu sıralar Londra'da değil, Suriye'de. Yarın da *Bağdat'a gitmek üzere Hassanieh'ten geçecek.*"

"Bunu kimden öğrendiniz?"

"Fransa Konsolosu Jean Berat söyledi. Geçen akşam yemekte ondan bahsettik. Sanırım Suriye'deki bir askeri skandalı ortaya çıkarmış. Bağdat'a giderken buradan geçecek, sonra da Suriye üzerinden Londra'ya dönecekmiş. Bu rastlantı değil de ne?"

Doktor Leidner bir an duraksadı, sonra özür dilercesine Yüzbaşı Maitland'a döndü.

"Siz buna ne diyorsunuz, Yüzbaşı Maitland?"

Maitland hemen, "Onunla işbirliği yapmaya hazırım," dedi. "Meslektaşlarım arazi kavgalarında ve Araplar arasındaki kan davalarının çözümünde uzmandırlar. Ama doğrusunu söylemek ge-

rekirse Leidner, karınızın ölümü bizi aşan bir olay. Sorun oldukça karmaşık görünüyor. Bu açıdan Poirot'nun bu olaya el koymasını çok isterim."

Doktor Leidner, "Bana Poirot'ya başvurarak bize yardım etmesini mi istememi mi öneriyorsunuz?" diye sordu. "Ya reddederse?"

Doktor Reilly başını salladı.

"Reddetmez."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Ben de bir profesyonelim. Eğer çözümü zor, karmaşık bir hastalık konusunda, örneğin menenjit gibi, benden yardım istense, reddetmem mümkün değil. Burada söz konusu olan sıradan bir cinayet değil Leidner."

"Doğru." diyen Doktor Leidner'ın dudakları aniden titredi. "Sen benim yerime bu Hercule Poirot'yla konuşabilir misin, Reilly?"

"Konuşurum."

Doktor Leidner bir el hareketiyle teşekkür ettiğini belirtti ve sonra "Hâlâ..." diye mırıldandı ağır ağır. "Louise'in ölmüş olduğuna inanamıyorum."

Daha fazla dayanamadım.

"Ah, Doktor Leidner!" diye bağırdım. "Bu... bu olayın beni ne kadar üzdüğünü anlatamam. Görevimi yapamadım, kendimi o kadar kötü hissediyorum ki. Görevim Bayan Leidner'ı korumak, ona kötülük edilmesine engel olmaktı."

Doktor Leidner ciddiyetle başını salladı ve ağır ağır, "Hayır, hemşire, bundan dolayı kendinizi sorumlu tutmamalısınız," dedi. "Asıl suçlu benim. Tanrı beni bağışlasın. Asıl kusuru olan biri varsa o benim... *Ona inanmadım*... En başından beri inanamadım. Bir an bile onun *gerçekten* tehlikede olduğunu düşünmedim..."

Ayağa kalktı. Yüzü seğiriyordu.

"Ölümüne göz yumdum! Evet *–ona inanmayarak–* ölümüne neden oldum."

Sendeleyerek odadan çıktı.

Doktor Reilly bana döndü.

"Ben de kendimi suçluyorum," dedi. "Bayan Leidner'ın rol yaptığını sanıyordum."

İtiraf ettim. "Ben de onu ciddiye almamıştım."

Doktor Reilly ciddi ciddi, "Üçümüz de yanıldık," diye mırıldandı.

Yüzbaşı Maitland, "Öyle..." dedi.

13. BÖLÜM

Hercule Poirot Geliyor

Hercule Poirot'yu ilk gördüğüm anı ömrümce unutmayacağım. Tabii sonradan alıştım ama doğrusu başlangıçta büyük bir şok yaşadım. Sanırım diğerleri de benimle aynı duyguları paylaştılar.

Onun Sherlock Holmes gibi –uzun boylu, ince ve zeki yüzlü– biri olacağını hayal etmiştim. Tabii ki bir yabancı olduğunu biliyordum ama *bu denli* yabancı olacağını hiç sanmıyordum, bilmem ne demek istediğimi anlatabildim mi?

Onu ilk gördüğünüz anda içinizden gülmek geliyordu. Adam sahnede ya da filmlerde gördüğümüz komik karakterlere benziyordu. Sanırım bir elli boylarındaydı tıknaz küçük adam. Yumurta biçiminde bir kafası, son derece tuhaf, gür bıyıkları vardı. Komedilerdeki berberlerden farksızdı.

Bayan Leidner'ın katilini bu adam mı bulacaktı?

Hissettiklerim yüzüme yansımış olmalı ki birden gözlerinde tuhaf bir pırıltıyla bana döndü ve, "Sanırım beni beğenmediniz, *ma soeur*?"(*) dedi. "Ama unutmayın ki pudingin tadı yemeden anlaşılmaz."

(*) Hemşire?

Söylediği doğruydu ama Poirot bana bir şekilde güven vermiyordu.

Doktor Reilly, Hercule Poirot'yu pazar günü öğle yemeğinden hemen sonra getirdi. Poirot'nun ilk işi hepimizin bir araya toplanmasını istemek oldu.

Yemek odasında toplandık, masanın etrafına oturduk. Kendisi de masanın başına geçerek bir yanına Doktor Leidner'ı, diğer yanına da Doktor Reilly'yi aldı.

Herkes yerini aldıktan sonra Doktor Leidner hafifçe öksürerek boğazını temizledi ve konuşmaya başladı. Yumuşak sesine rağmen içinde bulunduğu kararsız ruh durumu anlaşılıyordu.

"Herhalde hepiniz de Mösyö Hercule Poirot'dan söz edildiğini duymuşsunuzdur. Kendisi bugün Hassanieh'ten geçerken, yolculuğuna bir süreliğine ara vererek bize yardım etmeyi kabul etme nezaketini gösterdi. Irak polisinin ve Yüzbaşı Maitland'ın elinden geleni yapacağından elbette eminim ama bu olaydaki koşullar... "Bir an için dili tutuldu, yardım istercesine Doktor Reilly'ye baktı. "Sanırım çok çetrefilli olabilir..."

Küçük adam masanın başından söze karıştı.

"Doğru düzgün olmayabilir, değil mi?"

Tanrım, bu adam henüz İngilizceyi bile doğru dürüst konuşamıyordu, bir de çözümde yardımcı mı olacaktı?

Marie Mercado haykırdı.

"Onun *yakalanması* gerekiyor. Kaçması kabul edilemez!"

Poirot'nun onu aşağılayarak süzdüğünü fark ettim.

"O mu? *O* dediğiniz kim madam?"

"Katil tabii."

"Ah, evet, katil..." diyen Poirot gülümsedi.

Sanki katil hiç önemli değilmiş gibi bir havası vardı.

Ona hayretle baktık. Bizleri teker teker süzdü.

"Sanırım hiçbiriniz şimdiye dek bir cinayet olayıyla karşı karşıya kalmadınız?"

Salondaki mırıldanmalar öyle olduğunu belirtiyordu.

Hercule Poirot gülümsedi.

"Onun için bu durumun alfabesinin bile farkında değilsiniz. Kötü bir durum bu. Çok kötü... Öncelikle de *şüphe*."

"Şüphe mi?"

Bunu soran Miss Johnson'dı. Mösyö Poirot onu düşünceli düşünceli süzdü. Bu soru hoşuna gitmiş olmalıydı. Sanki, işte duyarlı, zeki bir kadın, diye düşünüyordu.

"Evet, matmazel," dedi. "Şüphe! Konuyu açıkça ortaya koyalım. Burada, bu evde bulunan herkes şüphe altında. Aşçı, uşak, oda hizmetçisi, bulaşıkçı kazı heyeti, herkes!"

Bayan Mercado ayağa fırladı, yüzü seğiriyordu.

"Buna nasıl *cesaret* edebilirsiniz? Nasıl böyle konuşabilirsiniz? Bu sözleriniz çok çirkin... iğrenç. Asla kabul edilemez! Doktor Leidner orada oturup... bu adamın, bu adamın..."

Doktor Leidner yorgun, bezgin bir tavırla, "Lütfen sakin olmaya çalış Marie," dedi. "Soğukkanlılığını koru."

Joseph Mercado da ayağa kalktı. Gözleri kanlanmıştı, elleri titriyordu.

"Karıma hak veriyorum. Bu ne *cüret*, açıkça hakaret bu!"

Poirot, "Hayır, hayır," dedi. "Size hakaret filan ettiğim yok. Ben yalnızca sizden gerçekleri olduğu gibi kabul etmenizi istiyorum. *Cinayet işlenilen bir evde bulunan herkes bir ölçüde şüphelidir*. Bu olayda elimizde katilin dışarıdan biri olduğunu gösterecek bir kanıt var mı?"

Bayan Mercado haykırdı.

"Tabii ki dışarıdan geldi! Belli bir şey bu. Neden?" Durakladı ve ağır ağır ekledi. "Başka bir şey olması olanaksız!"

Poirot ona doğru bir reverans yaparak, "Haklı olduğunuzda hiç kuşkum yok madam," dedi. "Ben yalnızca olaya nasıl yaklaşılması gerektiği konusunda bir fikir vermeye çalıştım. Öncelikle bu odada bulunanların suçsuz olduklarından emin olmaya çalışacağım. Sonra katili başka bir yerde ararım."

Rahip Lavigny kibarca sordu.

"Peki, ama bu zaman kaybı olmayacak mı? Geç kalmış olmayacak mısınız?"

"Mon pére(*), size öyküde kaplumbağanın tavşanı geçtiğini anımsatırım."

Rahip Lavigny omzunu silkti.

"Elinize düştük. Umarım en yakın zamanda bu korkunç olayla hiçbir ilgimizin olmadığını ortaya çıkarmış olursunuz."

"Evet, elimden geldiğince çabuk halletmek niyetindeyim bunu. Sormak durumunda kalabileceğim bazı soruları saygısızlık kabul ederek, bunlardan dolayı bana içerlememeniz için sizlere içinde bulunduğumuz durumu açıklamam gerekiyordu. Belki *mon pére*, siz bu konuda diğerlerine örnek olmak istersiniz?"

Rahip Lavigny kendinden emin, ciddi bir tavırla, "Bana istediğinizi sorabilirsiniz," dedi.

"Buradaki ilk sezonunuz mu?"

"Evet."

"Buraya ne zaman geldiniz?"

"Üç hafta önce. Yani 27 Şubat'ta."

"Nereden geldiniz?"

"Tunus, Pères Blancs Manastırı'ndan."

"Teşekkürler, *mon pére*. Buraya gelmeden önce bir şekilde Bayan Leidner'la tanışmış mıydınız?"

"Hayır. Onunla ilk kez burada karşılaştım."

(*) Aziz peder.

"Bu trajik olay sırasında ne yapıyordunuz?"

"Odamda çivi yazısıyla yazılmış tabletler üzerinde çalışıyordum."

Poirot'nun dirseğinin dibindeki evin planına dikkatle baktığını fark ettim.

"Odanız güneybatı köşesinde, Bayan Leidner'ın odasının tam karşı köşesindeki oda, değil mi?"

"Evet."

"Odanıza ne zaman gittiniz?"

"Öğle yemeğinden hemen sonra. Sanırım bire yirmi kala."

"Orada ne kadar kaldınız, yani kaça kadar?"

"Yaklaşık üçe kadar. Kamyonetin geldiğini, sonra tekrar gittiğini duydum. Bu ilgimi çekti ve nedenini öğrenmek için dışarı çıktım."

"O zamana kadar odanızdan hiç çıktınız mı?"

"Hayır, çıkmadım."

"Bu trajediyle ilişkili kurulabilecek herhangi bir şey de duymadınız ya da görmediniz, öyle değil mi?"

"Öyle."

"Odanızın avluya bakan pencereleri var mı?"

"Hayır. Odamın her iki penceresi de dışarı bakıyor."

"Avluda olanları duyabiliyor musunuz?"

"Hayır, pek sayılmaz. Yalnızca Bay Emmott'ın kapımın önünden geçip terasa çıktığını duydum. Bunu bir iki kez yaptı."

"Bunun ne zaman olduğunu anımsıyor musunuz?"

"Hayır, korkarım bu konuda bir şey söyleyemeyeceğim. İşime o kadar dalmıştım ki."

Kısa bir sessizliğin ardından Poirot yine sordu.

"Bizlere bu olayı aydınlatmamızda yardımcı olacak bir şey söyleyebilir misiniz? Örneğin cinayet öncesinde dikkatinizi çeken bir şey..."

Rahip Lavigny tedirgin olmuş gibiydi. Kaygılı, soran gözlerle Doktor Leidner'a baktı.

"Bu yanıtlanması çok güç bir soru mösyö," dedi ciddi ciddi. "Ancak doğruyu söylemek gerekirse –yani kanımca– Bayan Leidner ciddi bir biçimde birinden ya da bir şeyden korkuyordu. Özellikle de yabancılardan ürküyordu, herhalde bunun bir nedeni vardı da. Ne yazık ki bu konuda bir *bilgim yok*. Bana açılmadı."

Poirot, hafifçe öksürerek boğazını temizledi ve önündeki notlara baktı.

"Anladığım kadarıyla iki gece önce eve hırsız girmiş olmasından endişe edilmiş."

Rahip Lavigny başını sallayarak o gece olanları –antika odasında ışık gördüğünü sandığını ve odayı araştırdığını, ancak bir sonuca ulaşamadığını– anlattı.

"Yani bir yabancının içeri girmiş olduğundan şüphelendiniz, öyle değil mi?"

Peder Lavigny dürüstçe, "Tam olarak ne düşüneceğimi bilmiyorum," dedi. "Hiçbir şey alınmamış ya da yerinden kıpırdatılmamıştı. Hiçbir şeye de zarar verilmemişti. Tabii antika odasına giren uşaklardan biri de olabilirdi."

"Ya da kazı ekibinden biri..."

"Evet, ekipten biri de olabilirdi. Ama öyle olsaydı giren kimsenin bunu açıkça söylememesi için bir neden yoktu."

"Ama içeriye giren bir yabancı da olabilirdi, değil mi?"

"Olabilir..."

"Diyelim ki eve giren bir yabancıydı, bu kişinin burada bir tam gün ve ertesi gün öğleden sonraya kadar saklanması olası mıdır? Yani cumartesi gününe kadar?"

Poirot soruyu Rahip Lavigny'ye olduğu kadar Doktor Leidner'a da sormuştu. İki adam da soru üzerinde ciddiyetle düşündüler.

Sonunda Leidner çekinerek, "Bunun pek olası olduğunu sanmıyorum," dedi. "Bence burada saklanabileceği pek bir yer yok, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, Peder Lavigny?"

"Hayır, hayır... bence de pek olası değil."

Poirot birden Miss Johnson'a döndü.

"Peki ya siz matmazel, sizce bu varsayım geçerli olabilir mi?"

Miss Johnson biraz düşündükten sonra başını salladı.

"Hayır," dedi. "Bence olamaz. Adam nereye saklanabilirdi ki? Bütün yatak odaları dolu, üstelik de odalarda çok az eşya var. Karanlık oda, laboratuvar ve çizim atölyesi de ertesi gün kullanıldı. Zaten başka oda da, öyle büyük dolaplar, saklanılabilecek kuytu köşeler de yok. Tabii biriyle işbirliği içindeyse..."

Poirot, "Bu olabilir ama sanmıyorum," dedi.

Sonra yeniden Peder Lavigny'ye döndü.

"Aydınlatmamız gereken bir nokta daha var. Hemşire Leatheran geçen gün sizin dışarıda yabancı bir adamla konuştuğunuzu görmüş. Kendisi daha önce de aynı yabancının pencerelerin birinden içeriyi gözetlemeye çalıştığını görmüş. Bu da gösteriyor ki bu kişi belirli bir amaçla buralarda dolaşıyordu."

Peder Lavigny düşünceli düşünceli, "Bu olabilir," dedi.

"Anımsıyor musunuz, o gün adamla önce siz mi konuştunuz, yoksa o mu sizle konuşmaya çalıştı?"

Peder Lavigny bir an düşündü.

"Sanırım... evet, bundan eminim, ilk konuşan o oldu."

"Ne dedi?"

Peder anımsamaya çalıştı.

"Sanırım bu evin Amerikan kazı ekibine ait olup olmadığını sordu. Sonra Amerikalıların kazıda çok kimseye iş verdiklerinden söz etti. Açıkçası sözlerini pek anlamadım ama Arapça pratiği-

mi ilerletmek için elimden geldiğince onunla konuşmaya çalıştım. Şehirli olduğu için beni kazıdakilerden daha iyi anlayabileceğini düşündüm."

"Onunla başka bir şeyden bahsettiniz mi?"

"Evet. Anımsadığım kadarıyla Hassanieh'in büyük bir şehir olduğunu söyledim. Sonra ikimiz de Bağdat'ın daha büyük olduğu konusunda fikir birliğine vardık. Sonra bana Ermeni mi yoksa Suriyeli bir Katolik mi olduğumu sordu ya da öyle bir şey işte."

Poirot başını onaylarcasına salladı.

"Onu bana tanımlayabilir misiniz?"

Rahip Lavigny yeniden kaşlarını çatarak düşünmeye başladı.

Neden sonra, "Kısa boylu, tıknaz bir adamdı," dedi. "Açık tenli ve dikkati çekecek şekilde şaşıydı."

Poirot bu kez de bana döndü ve sordu.

"Peki, siz aynı kişiyi nasıl tanımlardınız hemşire?"

Kararsızlıkla, "Biraz farklı," dedim. "Adam bana uzun boylu gibi geldi. Yüzü iyice esmerdi. Sanırım oldukça inceydi. Şaşı mıydı bilemeyeceğim, dikkatimi çekmedi."

Poirot umutsuzca omuzlarını silkti.

"Bu her zaman böyledir. Polis olsaydınız bunu çok iyi bilirdiniz. İki insan aynı kişiyi tanımladıklarında asla birbirini tutmaz. Her ayrıntı bir biçimde çelişkilidir."

Rahip Lavigny, "Adamın şaşı olduğundan eminim," diye ekledi. "Hemşire Leatheran diğer bakımlardan haklı olabilir. Ayrıca *açık tenli* dediysem bir *Iraklıya* göre açık tenli olduğunu anlatmak istemiştim. Sanırım hemşire aynı kişiyi esmer olarak nitelendirir."

Israrla, "Adam çok koyu tenliydi," dedim.

Doktor Reilly'nin dudağını ısırarak güldüğünü fark ettim.

Poirot ellerini havaya kaldırdı.

"*Passons*!"(*) dedi. "Evin etrafında dolaşan bu yabancı önemli olabilir de olmayabilir de. Her neyse, onun kesinlikle bulunması gerekiyor. Neyse biz şimdi soruşturmamıza devam edelim."

Bir an duraksayarak dikkatle masanın etrafında oturanları süzdü. Sonra birden Bay Reiter'a döndü.

"Evet, dostum. Dün öğleden sonra olanları bir de sizden dinleyelim."

Reiter'ın pembe, tombul yüzü kıpkırmızı kesildi.

"Benden mi?"

"Evet sizden. Öncelikle adınız ve yaşınız?"

"Carl Reiter. Yirmi sekiz yaşındayım."

"Amerikalısınız, değil mi?"

"Evet. Chicago'luyum."

"Bu, burada ilk yılınız mı?"

"Evet. Fotoğraf çekiminden sorumluyum."

"Ah, evet. Dün öğleden sonra ne yapıyordunuz?"

"Şey... zamanımın çoğunu karanlık odada geçirdim."

"Zamanının çoğunu mu?"

"Evet. Önce bazı filmleri banyo ettim. Daha sonra da fotoğrafları çekilecek eşyaları hazırladım."

"Dışarıda mı?"

"Hayır, hayır. Fotoğraf odasında."

"Karanlık oda, fotoğraf odasına mı açılıyor?"

"Evet."

"Öyleyse fotoğraf odasından hiç çıkmadınız."

"Çıkmadım."

"Avluda olan biten bir şeyler fark ettiniz mi?"

Genç adam başını sallayarak açıkladı.

(*) Tamamdır.

"Hiçbir şey fark etmedim. Çok meşguldüm. Kamyonetin döndüğünü duydum. Elimdeki işi bitirir bitirmez de bana postada bir şey olup olmadığını sormak için dışarı çıktım. Ve o zaman da olayı öğrendim."

"Fotoğraf odasında çalışmaya saat kaçta başladınız?"

"Bire on kala."

"Bu ekibe katılmadan önce de Bayan Leidner'la tanışıyor muydunuz?"

"Hayır mösyö. Onu ilk kez burada gördüm."

"Aklınıza bize yardımı dokunabilecek *herhangi bir* şey, çok ufak ve önemsiz de olsa, herhangi bir ayrıntı geliyor mu?"

Carl Reiter başını salladı. Çaresizlik içinde, "Bildiğim bir şey yok, efendim," dedi.

"Peki ya siz Bay Emmott?"

David Emmott o tatlı, yumuşak sesiyle, açık ve net konuşma stiliyle bildiklerini açıklamaya başladı.

"Bire çeyrek kaladan üçe çeyrek kalaya kadar çanak çömleklerin düzenlemesini yaptım; Abdullah'ın onları yıkamasını denetliyor, düzeni sağlıyordum. Zaman zaman da Doktor Leidner'a yardım etmek için terasa çıkıyordum."

"Yukarı kaç kez çıktınız?"

"Sanırım dört kez."

"Orada ne kadar kaldınız?"

"Genellikle birkaç dakika; daha fazla değil. Ama bir kez on dakika kadar kaldım. Doktor Leidner'la neleri saklayacağımızı, neleri atacağımızı konuştuk."

"Ve sanırım aşağıya indiğinizde Abdullah'ı yerinde bulamadınız?"

"Evet. Tüm kızgınlığımla seslenmem üzerine kemerin altında belirdi. Diğerleriyle gevezelik etmek için kemerli kapının dışına çıkmıştı."

"Abdullah işinin başından yalnızca o zaman mı ayrıldı?"

"Onu bir iki kez de çanaklarla terasa yolladım."

Poirot ciddi bir tavırla, "Sanırım o sırada Bayan Leidner'ın odasına birinin girdiğini görüp görmediğinizi sormama hiç gerek yok?" dedi.

Emmott hemen büyük bir özgüvenle yanıt verdi.

"Hiç kimseyi görmedim. Avluda çalıştığım iki saat süresince avluya hiç kimse girmedi."

"Sizin terasta, Abdullah'ın da diğerlerinin yanında olduğu süre içerisinde –yani avlu boşken– saatin yaklaşık bir buçuk olduğu kanısındasınız, öyle değil mi?"

"Öyle olması gerektiğini düşünüyorum. Tabii, *tam olarak* emin değilim."

Poirot, Doktor Reilly'ye döndü.

"Bu sizin ölüm zamanına ilişkin tahmininize uyuyor mu?"

Doktor Reilly, "Evet," dedi.

Poirot, uçları kıvrık gür bıyıklarını sıvazladı.

"Bu da demek oluyor ki, Bayan Leidner o, on dakika içerisinde öldürüldü."

14. BÖLÜM

İçimizden Biri

Yine kısa bir sessizlik oldu, sanki bir an odayı bir dehşet dalgası yalayıp geçti.

Sanırım ilk kez o zaman Doktor Reilly'nin varsayımının doğru olabileceğine inandım.

Katilin odada, aramızda olduğunu *hissediyordum*. Bizimle oturuyor, konuşulanları dinliyordu. İçimizden biri...

Belki Marie Mercado da aynı şeyi hissetmişti. Birden acı bir çığlıkla ayağa fırladı.

"*Korkunç* bir şey bu..." Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. "Daha fazla dayanamayacağım."

Kocası, "Cesaret, Marie, sakin ol," dedi.

Sonra da özür dilercesine bize baktı.

"Marie çok duyarlı. Olaylar onu biraz fazla etkiliyor."

Bayan Mercado hıçkırıklar arasında, "Ben, ben... onu çok severdim," diye mırıldandı.

Acaba düşündüklerim yüzümden anlaşılıyor muydu? Bunu hiç bilemiyorum. Ama birden Hercule Poirot'nun dikkatle beni süzdüğünü fark ettim. Dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme vardı.

Bakışlarına soğuk bakışlarla karşılık verdim. Poirot yeniden sorguya başladı.

"Peki ya siz madam, bana dün öğleden sonra ne yaptığınızı anlatabilir misiniz?"

Marie Mercado yine hıçkırdı.

"Saçlarımı yıkadım. Böyle hiçbir şeyden haberimin olmamasının ne korkunç bir şey olduğunu hiç bilemezsiniz. Her neyse keyfim yerindeydi ve meşguldüm."

"Hep odanızda mıydınız?"

"Evet."

"Hiç dışarı çıkmadınız mı?"

"Hayır. Ancak arabanın sesini duyduktan sonra avluya çıktım. Ve olanları öğrendim. Ah, ne *korkunç* bir şey bu!"

"Olanlar sizi şaşırttı mı?"

Bayan Mercado birden ağlamayı bıraktı, gözleri öfkeyle koskocaman açıldı.

"Ne demek istiyorsunuz, Mösyö Poirot? Yani..."

"Ne demek istiyor olabilirim ki madam? Az önce bize Bayan Leidner'ı ne kadar sevdiğinizi söylediniz. Size sırlarını açmış olabilir, değil mi?"

"Ah, anlıyorum... Hayır, hayır, Louise bana hiçbir şey anlatmadı, yani *tam olarak* bir şey anlatmadı, demek istiyorum. Tabii onun çok sinirli ve kaygılı olduğunun farkındaydım. Sonra o tuhaf olaylar... Cama vuran kolsuz el filan gibi..."

Kendimi tutamadım.

"Bütün bunların sanrı olduğunu söylemiştiniz."

Bayan Mercado'yu bir an için bile olsa şaşırtmış olmaktan mutluydum.

O an Poirot'nun bir kez daha neşeli belki de alaycı bakışlarla beni süzdüğünü fark ettim.

Ama bundan hemen vazgeçerek Bayan Mercado'ya döndü ve ciddi bir ifadeyle durum saptaması yaptı.

"Yani, Madam, siz saçlarınızı yıkıyordunuz. Ne bir şey gördünüz, ne de duydunuz. Peki, bize yardımı dokunabilecek başka herhangi bir şey biliyor musunuz?"

Marie Mercado düşünmedi bile.

"Hayır, bilmiyorum. Bence bu çok gizemli bir olay. Ama ben katilin dışarıdan geldiğine inanıyorum, bunda hiçbir kuşkum yok. Hem neden öyle olmasın ki, hiçbir nedeni yok." Poirot kadının kocasına döndü.

"Ya siz mösyö, siz ne düşünüyorsunuz?"

Joseph Mercado irkildi. Sıkıntıyla sakalını çekiştirdi.

"Öyle olmalı, öyle olmalı," diye mırıldandı. "Bayan Leidner'a kim zarar vermek isteyebilir ki? O kadar nazik, o kadar sevecendi ki..." Başını salladı. "Onu öldüren alçağın biri olmalı; evet, kesinlikle bir alçak."

"Peki, siz dün öğleden sonra ne yapıyordunuz mösyö?"

"Ben mi?" Bay Mercado şaşkın şaşkın baktı.

Karısı hemen atıldı.

"Laboratuvardaydın ya Joseph."

"Evet, doğru. Laboratuvardaydım. Her zamanki gibi."

"Oraya kaçta gittiniz?"

Adam yine çaresizlik içinde soran bakışlarla karısına baktı.

Kadın, "Bire on kala Joseph," dedi.

"Ah evet. Bire on kala."

"Hiç avluya çıktınız mı?"

"Hayır, sanmıyorum..." Bay Mercado düşündü. "Hayır, çıkmadığımdan eminim."

"Trajediyi ne zaman öğrendiniz?"

"Karım gelip haber verdi. Korkunç bir şeydi bu, gerçek bir şok! İlk anda inanamadım. Hâlâ da doğru olduğuna inanamıyorum." Birden titremeye başladı. "Bu korkunç, çok korkunç..."

Bayan Mercado hemen onun yanına koştu.

"Evet, evet Joseph, hepimiz aynı şeyleri hissediyoruz. Kendimizi bırakmamalıyız. Zavallı Doktor Leidner'ın hali de bu durumu daha da güçleştiriyor. Ona destek olmalıyız."

Doktor Leidner'ın yüzünün bir an derin bir acıyla kasıldığını gördüm. Bu gergin, duygusal atmosferin onun için hiç de kolay olmadığı anlaşılıyordu. Yalvarırcasına yan gözlerle Poirot'ya baktı. Poirot onu anlayarak hemen karşılık verdi.

"Miss Johnson?"

"Korkarım benim size anlatabileceğim fazla bir şey yok." Miss Johnson'ın kontrollü, düzgün sesi Mercado'nun tiz feryatlarından sonra insanın kulağını okşuyordu. "Oturma odasındaydım, silindir şeklindeki mühürlerin kalıplarını çıkarıyordum."

"Bir şey gördünüz ya da duydunuz mu?"

"Hayır."

Poirot onu keskin bakışlarla süzdü. O da benim gibi Anne Johnson'ın anlık bir kararsızlık yaşadığını fark etmiş miydi?

"Bundan emin misiniz matmazel? Bulanık da olsa zihninizin köşesinde kalmış bir şey yok mu?"

"Ha... hayır... gerçekten..."

"Belki gözünüzün ucuyla tanık olduğunuz, tam olarak ne gördüğünüzü bile kestiremediğiniz bir şey..."

Miss Johnson kararlılıkla, "Hayır, gerçekten yok," dedi.

"O zaman bir şey *duydunuz*. Ah, evet tam anlamıyla duyup duymadığınızdan emin olamadığınız bir şey?"

Anne Johnson sinirle gülümsedi.

"Beni çok sıkıştırıyorsunuz, Mösyö Poirot. Korkarım bu durumda size bir şeyden bahsetmem gerekiyor. Ama bu kesinlikle emin olmadığım, hatta belki yalnızca zihnimde kurguladığım bir şey..."

"Öyleyse bir şey var –nasıl diyelim– hayal bile olabileceğini düşündüğünüz bir şey... Bir yanılsama..."

Miss Johnson ağır ağır, sanki her bir sözcüğü tartarcasına anlatmaya başladı.

"Evet, o günden beri içimde sanki o anda hafif bir çığlık duymuşum gibi bir his var... Bu belki bir yanılsama, yani demek istediğim sanırım bir ses –çığlığa benzer bir ses– *duydum*. Ama oturma odasının tüm pencereleri açıktı ve böyle durumlarda insanın kulağına tarlada çalışanlardan kaynaklanan her tür ses gelebiliyor, ama her nedense bu olaydan sonra duyduğum sesin Bayan Leidner'ın sesi olduğu gibi bir hisse kapıldım. İşte beni üzen de bu. Eğer o çığlığı duyduğum anda hemen koşsaydım kim bilir!... Belki de zamanında orada olabilseydim..."

Doktor Reilly otoriter bir tavırla söze karıştı.

"Böyle şeyler düşünmeyin. Katilin odaya girer girmez Bayan Leidner'ın başına vurduğundan ve Bayan Leidner'ın (Bağışla beni, Leidner.) bu ilk darbeyle öldüğünden eminim. İkinci bir darbe yok... Aksi takdirde yardım çağırabilir, hatta ortalığı ayağa kaldıracak şekilde çığlıklar atabilirdi. Koşsaydınız bile onu yine kurtaramazdınız."

Anne Johnson ısrarla, "Ama hiç olmazsa katili yakalardım," dedi.

Poirot söze karıştı.

"Bu ne zaman oldu matmazel? Bir buçuk civarında mı?"

Miss Johnson bir an düşündü.

"Evet. Sanırım o sırada."

Poirot düşünceli düşünceli, "Şimdi her şey yerli yerine oturuyor," dedi. "Başka bir şey duymadınız mı? Örneğin bir kapının açılıp kapandığını?"

Miss Johnson başını salladı.

"Hayır. Öyle bir şey anımsamıyorum."

"Sanırım masa başında oturuyordunuz. Yüzünüz ne tarafa dönüktü? Avluya mı, antika odasına mı? Verandaya mı, yoksa kırlara mı?"

"Avluya."

"Oturduğunuz yerden Abdullah'ın kapları yıkadığını görebiliyor muydunuz?"

"Evet, başımı kaldırdığımda görebiliyordum ama işime öyle dalmıştım ki gördüğümü söyleyemem. Tüm dikkatim yaptığım işteydi."

"Yine de biri avluya bakan pencerenin önünden geçseydi herhalde bunu fark ederdiniz?"

"Ah, evet, bundan eminim."

"Kimse geçmedi değil mi?"

"Hayır, geçmedi."

"Peki, biri avlunun ortasında yürüseydi, bunu fark eder miydiniz?"

"Sanırım hayır, tabii az önce de söylediğim gibi, başımı kaldırıp dışarıya baktığım bir ana denk düşmediği sürece."

"Abdullah'ın işini bırakıp diğer uşaklara katılmak üzere avludan ayrıldığını fark ettiniz mi?"

"Hayır."

"On dakika," diye mırıldandı Poirot. "Öldürücü on dakika."

Anlık bir sessizlik oldu.

Neden sonra Miss Johnson birden başını kaldırarak, "Biliyor musunuz Mösyö Poirot, korkarım istemeyerek sizi yanılttım. Şimdi düşünüyorum da duyduğum çığlık sesi Bayan Leidner'ın odasından

geliyor olamazdı. Çünkü benim bulunduğum yerle onun odasının arasında antika odası var ve anladığım kadarıyla Bayan Leidner'ın odasının pencereleri de kapalıydı."

Poirot anlayışla, "Kendinizi bu kadar üzmeyin matmazel," dedi. "Bu o kadar da önemli değil."

"Evet, öyle de... Bunu anlıyorum. Ama bakın, bu benim için önemli, çünkü sürekli olarak belki de bir şeyler yapabilirdim, diye düşünüyorum..."

Doktor Leidner ona dönüp sevgi dolu bir sesle, "Lütfen kendini üzme, sevgili Anne," dedi. "Mantıklı olmaya çalışmalısın. Duyduğun büyük olasılıkla tarlada birbirlerine seslenen köylülerden birinin sesiydi."

Miss Johnson adamın sesindeki içtenlik ve sevecenlik karşısında kıpkırmızı kesildi. Hatta kadının gözlerinin dolduğunu bile fark ettim. Başını çevirdi ve her zamankinden daha kontrollü bir tonda konuşmaya başladı.

"Herhalde öyledir. Böylesi bir trajedinin ardından bu doğal, yani insanın kafasında böyle şeyler kurgulaması."

Poirot not defterine bakıyordu.

"Neyse, bu konuda konuşacak başka bir şey olduğunu sanmıyorum. Peki ya siz Bay Carey?"

Richard Carey ağır ağır, adeta mekanik bir sesle konuşmaya başladı.

"Korkarım size yardım edemeyeceğim. Ben kazıdaydım. Oraya gelip bana olayı haber verdiler."

"Cinayetten önceki günlerde de dikkatinizi çeken, bildiğiniz, bize yardımcı olabilecek bir şey de yok mu?"

"Hayır."

"Peki ya siz Bay Coleman?"

Bay Coleman sesinde belirgin bir hüzünle, "Ben bu işin tamamen dışındayım," dedi. "Dün sabah işçilerin ücretlerini almak için Hassanieh'e gittim. Geri döndüğümde Emmott olanları anlattı. Ben de polisi ve Doktor Reilly'yi çağırmak için yeniden arabaya döndüm."

"Peki ya daha öncesinden bildiğiniz bir şey?"

"Şey... daha öncesinde burada bazı gerginlik yaratıcı olaylar yaşanmıştı, ama bunları siz de biliyorsunuz. Antika odasındaki olay... pencerede beliren yüzler ve eller..." Başını ellerinin arasına alan Doktor Leidner'a döndü. "Bunları anımsıyorsunuz, değil mi efendim. Bence çok yakında katilin dışarıdan gelen biri olduğu anlaşılacak. Bir tür serseri, berduş."

Poirot bir iki dakika kadar sessiz kalıp düşündü.

"İngiliz misiniz, Bay Coleman?"

"Evet, İngiliz'im efendim. Yüzde yüz, su katılmamış İngiliz."

"Bu sizin burada ilk sezonunuz mu?"

"Evet, öyle."

"Arkeolojiyle yakından ilgileniyorsunuz, değil mi?"

Bu tanımlama Bill Coleman'ın utanmasına neden olmuş gibiydi. Kızardı, suçlu bir ortaokul öğrencisi gibi yan gözlerle Doktor Leidner'ı süzdü.

"Tabii bu aslında çok ilginç," diye kekeledi. Yani ben öyle pek zeki, bilgili bir insan değilim..." Ne diyeceğini bilemedi.

Neyse ki Poirot da ısrar etmedi.

Poirot düşünceli düşünceli kaleminin tersiyle masayı tıklattıktan sonra önündeki mürekkebin yerini değiştirdi.

"Şu an için bundan fazlasını öğrenmemiz olanaksız gibi görünüyor. Eğer içinizden birinin aklına, bana söylemeyi unuttuğunuz bir şey gelirse, lütfen hiç tereddüt etmeden gelip anlatın. İzninizle

şimdi Doktor Leidner ve Doktor Reilly'yle özel olarak konuşmak istiyorum."

Bu toplantının bittiğini gösteriyordu. Hepimiz ayağa kalkıp kapıya doğru yöneldik. Daha kapıya varmamıştım ki arkamdan bana seslenildiğini duydum.

Poirot, "Hemşire Leatheran, sizden de burada kalmanızı isteyebilir miyim?" diyordu. "Bize değerli yardımlarınız olacağı kanısındayım."

Geri dönüp masanın başındaki eski yerime oturdum.

15. BÖLÜM

Poirot'nun Önerisi

Doktor Reilly yerinden kalktı. Herkes çıktıktan sonra dikkatle kapıyı kapattı. Sonra Poirot'yla anlamlı bir şekilde bakışarak avluya bakan pencereyi de kapattı. Diğer pencereler zaten kapalıydı. Ardından da yeniden masanın başındaki yerine geçti.

Poirot, "*Bien*," dedi. "Artık kendi aramızda, rahatsız edilmeden konuşabiliriz. Özgürce düşüncelerimizi ifade edebiliriz. Kazı ekibindekilerin anlattıklarını dinledik ve evet *ma soeur* ne düşünüyorsunuz?"

Kızardım. Bu küçük adamın gözlerinin çok keskin olduğu asla yadsınamazdı. Sanki zihnimden geçenleri okuyordu, sanırım yüzüm düşündüklerimi *fazlasıyla* yansıtıyordu.

Çekinerek, "Ah, önemli bir şey değil," dedim.

Doktor Reilly söze karıştı.

"Haydi hemşire, bir uzmanı fazla bekletmeyin."

"Aslında hiç önemli bir şey değil," diye kekeledim yeniden. "Yalnızca eğer biri bir şey biliyorsa bile, nasıl diyeyim... bir şeylerden kuşkulanıyorsa bile, bunu diğerlerinin, özellikle de Doktor Leidner'ın önünde söylemekten çekinir, diye düşünüyordum..."

Hayretle Poirot'nun sözlerimi onaylarcasına başını sallaması beni gerçekten şaşırtmıştı.

"Kesinlikle. Kesinlikle. Bu söylediğiniz çok doğru. Ama size durumu şöyle açıklayabilirim. Az önce yaptığımız toplantının belli bir amacı vardı. İngiltere'de her at yarışından önce, herkesin görmesi ve karar vermesi için hayvanları padokta dolaştırırlar, değil mi? İşte benim de bu küçük toplantıyı yapmaktaki amacım buydu. Daha açık bir ifadeyle, olası katil adaylarını gözümde kestirmeye, bir anlamda sergilemeye çalıştım."

Doktor Leidner hiddetle haykırdı.

"Ekibimden *birinin* bu cinayetle ilgisi olduğuna inanamam!"

Sonra da bana dönüp otoriter bir tavırla, "Hemşire," diye ekledi. "Karımla iki gün önce aranızda geçenleri Mösyö Poirot'ya tüm açıklığıyla anlatmanızı sizden özellikle rica edeceğim."

İsteğini yerine getirdim. Öyküyü elimden geldiğince Bayan Leidner'ın kullandığı sözcükleri ve deyimleri kullanarak anlatmaya çalıştım.

Sözlerimi bitirdiğimde Poirot takdirle başını salladı.

"İyi. Çok iyi. Net, açık ve düzenli ifade biçiminizden ötürü sizi tebrik etmek isterim. Bu olayda bana çok yardımınız dokunacağından eminim." Doktor Leidner'a döndü. "Mektuplar sizde mi?"

"Yanımda. İlk olarak onları görmek isteyeceğinizi düşündüm."

Poirot mektupları alıp okudu, dikkatle inceledi. Doğrusu ya onu, bunu yaparken izlemek benim için hayal kırıklığı oldu, onların üzerine toz döküp, parmak izi aramasını ya da mikroskop altında incelenmesini filan bekliyordum. Ama sonra onun genç olmadığını dolayısıyla çalışma şeklinin modern yöntemlerle bağdaşmamasının doğal olduğunu düşündüm. Mektupları yanlızca herhangi bir mektup gibi okudu.

Sonrasında onları bir kenara koydu ve hafifçe öksürerek boğazını temizledi.

"Şimdi ipuçlarını sırasıyla ele alıp bir düzene sokmalıyız. Karınız bu mektuplardan ilkini sizinle evlendikten kısa bir süre sonra Amerika'dayken aldı. Başka mektuplar da vardı ama o bunları yırtıp atmıştı. Birinci mektubu bir ikincisi izledi. İkinci mektubun gelmesinin hemen ardından havagazıyla zehirlenmekten kıl payı kurtuldunuz. Sonra Amerika'dan uzaklaştınız ve karınız iki yıl mektup almadı. Ve bu sene mektuplar yeniden gelmeye başladı – daha doğrusu şu son üç hafta içerisinde. Buraya kadarı doğru mu?"

"Kesinlikle."

"Karınız tam anlamıyla paniğe kapıldı ve sinir bozukluğunun tüm belirtilerini göstermeye başladı. Siz de Doktor Reilly'yle konuşup karınıza eşlik etmesi ve onun korkularını gidermesine yardımcı olması için Hemşire Leatheran'ı tuttunuz."

"Evet."

"Bu arada bazı olaylar oldu, pencereye vuran el, camın arkasından görünen ceset yüzü, antika odasında duyulan gürültü gibi. Bu olaylardan hiçbirine tanık olmadınız mı?"

"Hayır."

"Bunlara tanık olan Bayan Leidner dışında başka biri yoktu, değil mi?"

"Peder Lavigny antika odasında ışık görmüş."

"Evet, bunu unutmuştum."

Poirot bir iki dakika kadar susup düşündü.

Sonra birden, "Karınız vasiyetname yazmış mıydı?" diye sordu.

"Sanmıyorum."

"Neden?"

"Çünkü böyle şeyleri önemsemezdi."

"Neden? Karınız zengin değil miydi?"

"Evet, zengindi. Babası ona büyük bir servet bırakmıştı. Ama Louise öldüğünde bu servet varsa çocuklarına, yoksa Pittstown Müzesi'ne kalacaktı."

Poirot, düşünceli düşünceli parmaklarıyla masada adeta trampet çaldı.

"Bu durumda en azından cinayetin miras meselesi olmadığını anladık. Bakın, bu gibi olaylarda ilk baktığım daima ölümden *kimin yarar sağlayacağı* olur. Bu olayda söz konusu olan bir müze ki bu da böyle bir nedenin üzerinde durmamızı gereksiz kılıyor. Ancak durum farklı olsaydı –Bayan Leidner büyük bir servete sahip olmasına rağmen vasiyetname yapmadan ölmüş olsaydı– servete kimin sahip olacağı gibi çok ilginç bir soruyla karşı karşıya kalmış olacaktık: Siz mi, yoksa eski kocası mı? Ancak ilk kocasının parayı almak için ortaya çıkması için yeniden dirilmesi gerekecekti ki bu durumda da üzerinden çok yıl geçtiği için idam edilmese de savaş suçlusu olarak hapse girerdi. Neyse, bu gibi varsayımlar yürütmemize gerek kalmadı. Dediğim gibi ben bu gibi olaylarda öncelikle para konusu üzerinde dururum. İkinci adımım ise daima ölenin karısından ya da kocasından şüphelenmek olur. Bu olayda sizin dün öğleden sonra karınızın odasına gitmediğinizi kesin olarak biliyoruz. Tanık ifadeleri de bunu doğruluyor. Ayrıca Bayan Leidner'ın ölümü size maddi bir yarar sağlamadığı gibi, belki maddi gücünüzün azalmasına bile neden olacak. Bunun dışında..."

Poirot konuşmaya ara verdi.

Doktor Leidner merakla, "Evet?" dedi.

Poirot konuşmasını ağır ağır ve alçak bir sesle sürdürdü.

"Ben hep gerçek aşkı ilk gördüğüm anda anladığımı düşünmüşümdür, Doktor Leidner. Sanırım karınızı çok büyük bir tutkuyla seviyordunuz, öyle değil mi?"

Leidner kısa ve net, "Evet," dedi.

Poirot başıyla onayladı.

"Evet, devam edelim."

Doktor Reilly sabırsızca atıldı.

"Çok iyi olur. Haydi, haydi, durmayalım."

Poirot ona sitemle baktı.

"Dostum, dostum... bu kadar sabırsız olmamalısınız. Bu gibi bir olayda her şeyin belirli bir düzen ve yöntem içinde incelenmesi gerekir. Aslında benim her olaya yaklaşım şeklim budur. Neyse bazı olasılıkları ortadan kaldırmış olduğumuza göre şimdi çok önemli bir noktayla karşı karşıya bulunmaktayız. Aslına bakılırsa, nasıl diyordunuz... tüm kartların açık oynanması gerekir, hiçbir şey gizli kalmamalıdır."

Doktor Reilly, "Elbette," dedi.

Poirot, "Bu nedenle ben de gerçeği, tüm çıplaklığıyla gerçeği istiyorum." diye ekledi.

Doktor Leidner onu şaşkınlıkla süzdü.

"Emin olun, Mösyö Poirot sizden hiçbir şey gizlemedim. Bildiğim her şeyi anlattım."

"*Tout de même*(*), bana her şeyi anlatmadınız."

"Gerçekten anlattım. Unuttuğum bir ayrıntı olduğunu sanmıyorum."

Doktor Leidner üzgün ve perişan görünüyordu.

Poirot ağır ağır başını salladı.

"Hayır. Örneğin *bana Hemşire Leatheran'ı bu eve neden getirdiğinizi açıklamadınız*."

Doktor Leidner iyiden iyiye şaşırmıştı.

"Bunu daha önce de açıkladım. Durum ortada. Karımın sinirsel durumu... korkuları..."

Poirot öne doğru eğilip işaretparmağını ağır ağır salladı.

"Hayır, hayır, hayır. Tam da bu noktada kafamın almadığı, açıklayamadığım bir şey var. Evet, karınız tehlikedeydi. Evet... ölümle tehdit ediliyordu. Ama siz bunu *polise bildirmediniz* ya da özel bir dedektife başvurmadınız, sadece bir *hemşire* çağırdınız. İşte bence bu çok anlamsız."

(*) Yine de.

"Ben... ben..." Doktor Leidner durakladı. Yanakları kızarmıştı. "Ben düşündüm ki..." Sustu.

"İşte şimdi asıl can alıcı noktaya geliyoruz." Poirot ona cesaret vermeye çalıştı. "Evet, ne düşündünüz Doktor Leidner?"

Adam sessizliğini sürdürdü. Perişan, yorgun ve hayata küsmüş bir hali vardı.

Poirot babacan bir tavırla, onu anladığını belirtir şekilde konuşmaya başladı.

"Bakın, *bir tek şey dışında* bana anlattığınız her şey mantıklı. Neden bir *hemşire*? Evet... bunun bir yanıtı var. Aslına bakarsanız tek bir yanıtı olabilir. *Siz karınızın tehlikede olduğuna inanmıyordunuz.*"

Doktor Leidner acı acı inledi.

"Tanrı beni bağışlasın. Bu doğru. Gerçekten inanmıyordum. İnanamıyordum."

Poirot avını bekleyen bir kedi gibi onu büyük bir dikkatle süzüyordu.

"Peki, ne *düşünüyordunuz*?"

"Bilmiyorum. Bilemiyorum..."

"Biliyorsunuz. Çok iyi biliyorsunuz. Belki de ben size yardımcı olabilirim, bir varsayımda bulunayım. Doktor Leidner, *siz aslında o mektupları karınızın yazdığından kuşkulanıyordunuz, değil mi*?"

Doktor Leidner'ın yanıt vermesine gerek yoktu. Poirot'nun varsayımının doğru olduğu o kadar belliydi ki. Doktorun yalvarırcasına elini kaldırması da bunun böyle olduğunu açıkça gösteriyordu.

Derin bir soluk aldım. Demek ben de tahminimde *yanılmamıştım.* Doktor Leidner'ın bana bu konuda ne düşündüğümü sorduğu zamanki tuhaf ses tonunu anımsıyordum. Ağır ağır, düşünceli bir biçimde başımı salladım. Ve birden Poirot'nun gözlerini bana dikmiş olduğunu fark ederek afalladım.

"Siz de aynı şeyi mi düşünüyordunuz hemşire?"

"Bunun aklımdan geçmediğini söyleyemem," dedim.

"Neden?"

Bay Coleman'ın bana gösterdiği mektupla diğer mektuplardaki yazılar arasındaki benzerliği açıkladım.

Poirot, Doktor Leidner'a döndü.

"Siz de bu benzerliği fark etmiş miydiniz?"

Doktor Leidner başını eğdi.

"Evet, ettim. Tehdit mektuplarındaki yazı küçük ve sıkışıktı. Louise'inki gibi iri ve geniş aralıklı değildi ama harflerden bazılarının kıvrımları aynıydı. Durun göstereyim." Ceketinin cebinden birkaç mektup çıkararak bunlardan birini seçti ve Poirot'ya uzattı. Bu karısının ona yazdığı mektuplardan biriydi. Poirot dikkatle bu mektupla imzasız mektuplardaki yazıyı karşılaştırdı.

Sonra da, "Evet..." diye mırıldandı. "Evet, iki mektupta da benzer karakterler var: s'lerin tuhaflığı... Değişik bir e... Ben elyazısı uzmanı değilim kesin bir şey söyleyemem (Bu arada şimdiye dek hiç aynı noktada hemfikir olan iki yazı uzmanına rastlamadığımı da özellikle belirtmek isterim.) ama en azından şunu söyleyebileceğimizi düşünüyorum: Bu iki elyazısı arasında belirgin bir benzerlik var. Bunları aynı kişinin yazmış olma olasılığı yüksek ama bu kesin değil. Her olasılığı göz önüne almamız gerekiyor."

Sandalyesinde arkasına yaslanarak düşünceli bir tavırla, "Üç olasılık var," dedi. "Bir: Yazılar arasındaki benzerlik yalnızca bir rastlantı. İki: Bu tehdit mektuplarını bilmediğimiz bir nedenden dolayı Bayan Leidner'ın kendisi yazdı. Üç: Mektupları bilinçli bir şekilde Bayan Leidner'ın yazısını taklit ederek biri yazdı. Peki de neden? Kesin bir şey söylemek zor. Bu üç olasılıktan birinin doğru olması gerek."

Doktor Leidner'a döndü.

"Mektupları karınızın yazmış olabileceğini fark ettiğiniz ilk anda ne düşündünüz?"

Doktor Leidner başını salladı.

"Bu düşünceyi aklımdan silmeye çalıştım. Bana korkunç göründü."

"Hiçbir araştırma yapma gereği duymadınız mı?"

"Şey..." Doktor Leidner bir an duraksadı. "Acaba Louise geçmişini düşündükçe endişeden aklını mı yitirmeye başladı diye kaygılandım. Hatta farkında bile olmadan, şuursuzca bu mektupları yazdığını bile düşündüm." Birden Doktor Reilly'ye dönerek sordu. "Bu olabilir, değil mi?"

Doktor dudaklarını büzdü.

"İnsan beyninin neler yapabileceği tam olarak kestirilemez."

Bu arada anlamlı bir şekilde Poirot'ya baktı. Poirot onun ne demek istediğini anlamış olmalıydı ki bu konunun üzerinde durmaktan vazgeçti.

"Bu mektuplar çok ilginç. Ama bizim olaya bir bütün olarak yaklaşmamız gerekiyor. Bence bu olayda üç alternatif olasılıkla karşı karşıyayız."

"Üç mü?"

"Evet. Birinci olasılık: Bu belki de en basiti... Karınızın ilk kocası hâlâ yaşıyor. Bayan Leidner'ı tehdit etti ve sonra da onu öldürdü. Eğer bunun doğru olduğunu kabul edersek o zaman tek sorunumuz adamın kimseye görünmeden eve nasıl girip çıktığını keşfetmek...

İkinci olasılık: Bayan Leidner (ancak bir doktorun anlayabileceği nedenlerle) o tehdit mektuplarını kendisi yazdı. Gazdan zehirlenme işini de kendisi düzenledi. Bildiğiniz gibi gaz kokusunu ilk fark eden de oydu. Ama *o mektupları yazan oysa, o zaman tehditlerin hedefindeki kişinin gerçek anlamda tehlikede olmaması gerekir*. O zaman katilin farklı bir amacı olduğunu düşünmemiz gerekir. Yani bu evdekilerin arasından birinin..." Poirot, Doktor Leidner'ın itiraz etme isteğiyle mırıldanmasına aldırmayarak sözlerini sürdürdü. "Evet, bu durumda tek mantıklı açıklama bu. Buradakilerden

biri kişisel bir düşmanlıktan dolayı Bayan Leidner'ı öldürdü. Ve bu her kimse mektupları biliyordu ya da en azından karınızın korktuğundan ya da birinden korkuyormuş gibi rol yaptığından haberdardı. Bu da katilin kafasında bu gerekçeden hareketle Bayan Leidner'ı yakalanma tehlikesi olmadan öldürebileceği düşüncesinin belirmesini sağladı. Cinayeti dışarıdan birinin –yani tehdit mektuplarını yazan kişinin– işlediğinin düşünüleceğinden emindi.

Tabii bir diğer olasılık da katilin Bayan Leidner'ın geçmişini bildiği ve tehdit mektuplarını yazdığı. Ama bu durumda katilin onun yazısını *neden* taklit ettiğini açıklamamız olanaksız. Ne de olsa mektupları dışarıdan birinin yazdığının düşünülmesi katilin çok daha fazla işine gelirdi.

Bence en ilgi çekici olan bu üçüncü olasılık. Kanımca o mektuplar hayali değil. O mektupları gerçekten Bayan Leidner'ın ilk kocası ya da adamın kardeşi yazdı. *Ve bu kişi kazı ekibinden biri.*"

16. BÖLÜM

Şüpheliler

Doktor Leidner ayağa fırladı.

"Bu olanaksız! Olanaksız! Düşüncesi bile saçma."

Poirot onu sakin bakışlarla süzdü ama yanıt vermedi.

"Yani sizce karımın eski kocası kazı ekibinin içinde ve *karım onu tanımadı*, öyle mi?"

"Evet. Olaya bir de şu açıdan bakın. Karınız on beş yıl önce bu adamla yalnızca birkaç ay birlikte yaşamış. Bunca zaman sonra onunla karşılaşsaydı acaba onu gerçekten tanır mıydı? Bence hayır. Herhalde adamın yüzü, vücudu bir hayli değişmiştir, sesi pek değişmemiş olabilir ama bu kolaylıkla halledilebilecek bir ayrıntı. Şunu da unutmayın, *Bayan Leidner onun kendi evinde olabileceğini* düşünmüyordu. Adamın *dışarıdan gelecek* bir yabancı olmasını bekliyordu. Hayır, bence Bayan Leidner eski kocasıyla karşılaşsaydı onu kesinlikle tanıyamazdı. Sonra ikinci bir olasılık daha var: Adamın kardeşi. Geçmişte ağabeyine taparcasına bağlı olan küçük bir çocuk. Artık yetişkin biri olmalı. Bayan Leidner karşısına çıkan otuzlarına yaklaşan bir adamın geçmişte kendisini kıskanan on bir on iki yaşındaki çocuk olduğunu anlayabilir miydi? Bence hayır.

Evet, bu noktada genç William Bosner'ın üzerinde durmamız gerekiyor. Unutmayın ki onun gözünde ağabeyi kesinlikle bir vatan haini, bir casus değildi: Vatanı, yani Almanya uğruna kendini feda eden bir kahramandı. Bu yüzden de asıl hainin –sevgili ağabeyini ölüme gönderen canavarın– *Bayan Leidner* olduğuna inanıyordu. Duyarlı bir çocuk, zihninde yarattığı kahramanına tapabilir, bu takıntısı olgunluk çağında da sürer ve bu büyük bir intikam arzusunu besleyebilir."

Doktor Reilly, "Kesinlikle doğru," dedi. "Çocukların büyüklerden daha çabuk unuttuklarına ilişkin görüş artık eskisi kadar kabul görmüyor. Birçok insanın küçük yaşlarda etkilendikleri olaylarla yaşamlarını şekillendirdiklerine inanılıyor."

"*Bien*. Bu durumda iki olasılıkla karşı karşıyayız. Şimdilerde elli yaşlarında olması gereken Frederick Bosner ve otuzuna yaklaşan William Bosner. Şimdi ekiptekileri bir de bu bakış açısıyla incelemeye çalışalım."

Doktor Leidner mırıldandı.

"Hayal bu! Adamlarım! Kendi kazı ekibindeki dostlarım! Olmaz! Olamaz!"

Poirot soğuk ama alaycı bir tavırla, "Bu yüzden de hiç şüphe çekmeyecek biri," dedi. "İyi bir bakış açısı! *Commençons!*(*) Neyse Kim Frederick ya da William olamaz?"

"Kadınlar."

"Doğal olarak. Miss Johnson'la Bayan Mercado'yu listeden çıkarabiliriz. Başka?"

"Carey. Louise'le tanışmadan önce onunla yıllarca birlikte çalıştık..."

"Zaten yaşı da uygun değil. Carey tahminimce otuz sekiz, otuz dokuz yaşlarında olmalı. Frederick için çok genç, William için ise

(*) Başlayalım!

yaşlı. Evet, diğerlerine bakalım. Peder Lavigny ve Joseph Mercado. Bunlardan herhangi biri Frederick Bosner olabilir."

Doktor Leidner yarı kızgın yarı alaycı bir tavırla, "Mösyö Poirot, Peder Lavigny dünyaca tanınmış eski bir yazı uzmanı, Bay Mercado ise yıllarca New York'ta ünlü bir müzede çalıştı. İkisinden birinin düşündüğünüz kişi olması bence *olanaksız*."

Poirot elini boş ver dercesine salladı.

"Olanaksız... olanaksız... Bu sözcüğü hiç önemsemiyorum. Ben asıl olanaksız görüneni yakından incelerim, olanaklı olabilir mi diye. Neyse şimdilik bunu geçelim. Başka kim var? Carl Reiter. Alman isimli bir genç adam. David Emmott..."

"Unutmayın ki o iki sezondur benimle birlikte."

"Kendisi çok sabırlı bir insan. *Eğer* cinayet işlemeye karar verseydi, bunun için acele etmeyeceği kesin. İyice hazırlanırdı."

Doktor Leidner çaresizlik içinde, umutsuzca homurdandı.

Poirot ekledi.

"Ve son olarak da William Coleman."

"O bir İngiliz."

"*Pourquoi pas*!(*) Bayan Leidner küçük William'ın Amerika'dan ayrıldığını ve bir daha da izinin bulunmadığını söylemedi mi? Belki de çocuk İngiltere'de büyüdü."

Doktor Leidner, "Her şey için bir yanıtınız var," dedi.

Derin derin düşünüyordum. En başından beri William Coleman'ın tavırları bana gerçek bir İngiliz'den çok P. G. Woodhouse'un romanlarındaki kahramanlardan birinin tavırlarıymış gibi görünmüştü. Yoksa o da mı sürekli rol yapıyordu?

Poirot küçük not defterine bir şeyler yazdı.

"Evet, düzen ve yöntem ilkesine göre bildiklerimizi sıralayalım: İlk etapta elimizde iki şüpheli var: Peder Lavigny ve Bay Mercado. İkinci olaraksa üç isim: Coleman, Emmott, Reiter.

(*) Neden olmasın!

Şimdi bunu farklı bir bakış açısından inceleyelim: Fırsat ve olanak. *Evdekilerin hangisi cinayeti kolaylıkla işleyebilecek fırsat ve olanağa sahipti*? Carey kazıdaydı. Coleman Hassanieh'te, sizse Doktor Leidner terastaydınız. Bu durumda geriye Rahip Lavigny, Bay Mercado, Bayan Mercado, David Emmott, Miss Johnson, Carl Reiter ve Hemşire Leatheran kalıyor."

"Ama..." diye bağırarak sandalyemden sıçradım.

Poirot gözlerini kırpıştırarak bana baktı.

"Korkarım sizi de listeye katmak zorundayız, *ma soeur*. Avlu boşken Bayan Leidner'ın odasına girip, onu öldürmeniz hiç de zor değildi. Güçlü kuvvetli bir kadınsınız. Herhalde Bayan Leidner da siz başına darbeyi indirinceye kadar sizden kuşkulanmazdı."

O kadar sinirlenmiştim ki bir şey söyleyemedim. Doktor Reilly ise neşeyle gülüyordu.

"İlginç bir olay olurdu," diye mırıldandı. "Hastalarını birer birer öldüren bir hemşire."

Ona öyle kötü kötü baktım ki!

Doktor Leidner ise başka bir âlemdeydi.

"Emmott katil olamaz, Mösyö Poirot. Onu bunun dışında tutabilirsiniz. O üzerinde durduğunuz on dakika boyunca benim yanımda, terastaydı."

"Öyle de olsa onu bunun dışında tutamayız. Aşağı inince doğruca Bayan Leidner'ın odasına gitmiş, Bayan Leidner'ı öldürmüş, sonra da kapları yıkayan çocuğa seslenmiş olabilir. Ayrıca cinayeti çocuğu sizin yanınıza gönderdiği sırada da işlemiş olabilir."

Doktor Leidner başını salladı.

"Ne korkunç bir kâbus bu. Akıl alır gibi değil. Sıradışı!"

Poirot'nun bunu onaylaması beni gerçekten şaşırtmıştı.

"Bu doğru. *Bu gerçekten sıradışı bir cinayet*. İnsan sık sık böyle olaylarla karşılaşmıyor. Aslında temelde cinayet iğrenç ve basit

bir olaydır... Gelgelelim bu sıradışı bir cinayet... Doktor Leidner, sanırım karınız da sıradışı bir kadındı."

Bu varsayımı o kadar doğruydu ki ister istemez irkildim.

Poirot, "Sözlerim doğru değil mi, hemşire?" diye sordu.

Doktor Leidner yavaşça, "Ona Louise'in nasıl bir insan olduğunu anlatın, hemşire. Çünkü sizin önyargılarınız yok."

İçtenlikle, dürüstçe yanıt verdim.

"Louise Leidner çok güzel, çok hoş bir kadındı. Ona hayran olmamak, onun için bir şeyler yapmak istememek olanaksızdı. Şimdiye dek onun gibi biriyle hiç karşılaşmamıştım."

"Teşekkürler," diyen Doktor Leidner bana bakarak hafifçe gülümsedi.

Poirot nezaketle, "Tarafsız biri tarafından söylenmiş olması bu tanık ifadesinin önemini artırıyor," dedi. "Neyse, devam edelim. *Fırsat ve olanak* açısından incelendiğinde cinayeti gerçekleştirebilecekler listesinde yedi isim daha var: Hemşire Leatheran, Miss Johnson, Bayan Mercado, Bay Reiter, Bay Mercado, Bay Emmott ve Peder Lavigny."

Bir kez daha hafifçe öksürerek boğazını temizledi. Gerçekten de bu yabancıların çok tuhaf davranışları vardı.

"Bir an için kabul edelim ki üçüncü varsayımımız doğru. Yani katil Frederick ya da William Bosner ve bu her kimse kazı ekibinden biri. Şimdi de iki listeyi birleştirip kuşkulu sayımızı dörde indirgeyebiliriz: Rahip Lavigny, Bay Mercado, Carl Reiter ve David Emmott."

Doktor Leidner kararlılıkla, "Peder Lavigny söz konusu bile olamaz," dedi. "Kendisi Tunus'taki Pères Blancs Manastırı'ndan."

Ben de, "Adamın sakalı da gerçek," diye ekledim.

Poirot güldü.

"*Ma soeur*. Profesyonel bir katil *asla* takma sakal kullanmaz."

Meydan okurcasına, "Onun profesyonel bir katil olduğunu nerden biliyorsunuz?" diye sordum.

"Eğer öyle olmasaydı, daha ilk bakışta anlardım."

Kendini beğenmiş, diye düşündüm.

Sonra, "Yine de," dedim. "Pederin sakalı gibi bir sakalı uzatmak sanırım oldukça zaman alır."

Poirot mırıldandı.

"Yerinde bir saptama."

Doktor Leidner öfkeyle söylendi.

"Bu saçmalık... kesinlikle saçmalık! Hem rahip, hem de Mercado ünlü kimseler. Uzun yıllardır tanınıyorlar."

Poirot ona doğru döndü.

"Bakış açınız doğru değil. Çok önemli bir noktayı atlıyorsunuz. *Eğer Frederick Bosner* ölmediyse yıllardır *ne yapıyordu*? Yaşamını farklı bir isimle sürdürdüğü kuşkusuz. Herhalde farklı bir meslek de seçmiştir."

Doktor Reilly alaycı bir havada, "Yani Pères Blancs'ta keşişlik gibi mi?" diye sordu.

Poirot, "Bunun biraz olağandışı göründüğünü kabul etmeliyim," diye itiraf etti. "Ama yine de Lavigny'yi liste dışı bırakamayız. Sonra diğerleri de var."

Reilly, "Gençler mi?" diye sordu. "Doğrusunu istersen bence içlerinden yalnızca bir tanesi bu tanıma biraz uyuyor."

"Kim?"

"Carl Reiter. Tabii ki onun aleyhinde de kesin bir bulgu yok elimizde ama bazı gerçekleri kabul etmek gerek. Carl Reiter yaş olarak uygun. Adı Alman ismi. Ve kazı ekibine bu yıl katılmış. Bayan Leidner'ı öldürmek için elinde fırsat da vardı, olanak da. Avlu boşken fotoğraf odasından çıkıp avludan geçme, cinayeti işledikten sonra da çabucak geri dönme olanağına sahipti. Ve eğer o yokken

fotoğraf odasına biri girip orada olmadığını fark edecek olursa, rahatlıkla karanlık odada olduğunu iddia edebilirdi. Asla onun suçlu olduğunu söylemek istemiyorum ama eğer bir şüpheli arıyorsak onun buna en uygun kişi olduğu anlaşılıyor."

Poirot'nun bu düşünceye katılmadığı anlaşılıyordu. Ciddi ancak kuşkulu bir ifadeyle başını salladı.

"Evet, en başından beri en çok Carl Reiter şüpheleri üzerine çekiyor. Ama ben sorunun o kadar da basit olmadığı kanısındayım." Ve ekledi. "Artık bunu tartışmayalım. Şimdi eğer mümkünse cinayetin işlendiği odayı görmek istiyorum."

"Elbette." Doktor Leidner ceplerini karıştırdı, sonra Doktor Reilly'ye döndü.

"Anahtarı Yüzbaşı Maitland almıştı."

"Yüzbaşı Maitland anahtarı bana verdi," diyen Reilly anahtarı cebinden çıkardı. "Kendisi yerel halk arasında çıkan bir çatışmaya bakmaya gitti."

Doktor Leidner çekinerek, "Eğer sakıncası yoksa ben gelmeyeyim," diye mırıldandı. "Belki hemşire..."

Poirot, "Tabii," dedi. "Tabii. Kesinlikle anlıyorum. Kimseye gereksiz acı vermek istemem. Hemşire, bana eşlik eder misiniz?"

"Elbette," dedim.

17. BÖLÜM

Komodinin Yanındaki Leke

Bayan Leidner'ın cesedi otopsi için Hassanieh'e götürülmüş ama odada hiçbir şeye dokunulmamıştı. İçeride o kadar az eşya vardı ki polisin bunları incelemesi hiç de fazla zaman almamıştı.

Girişte kapının sağında karyola vardı. Dışarıya bakan demir parmaklıklı pencereler kapının tam karşısındaydı. İki pencerenin arasına Bayan Leidner'ın tuvalet masası olarak kullandığı iki çekmeceli, meşe masa konulmuştu. Doğu tarafındaki duvara çengeller takılmış, bunlara pamuklu kumaştan torbalar geçirilmiş elbiseler asılmıştı. Yine bu duvara dayanmış bir şifoniyer vardı. Kapının hemen solunda üzerinde leğenle ibriğin durduğu komodin vardı. Tam odanın ortasında duran büyük meşe masanın üzerinde hokka takımı, kurutma kâğıdı ve Bayan Leidner'ın mektuplarını sakladığı meşin evrak çantası duruyordu. Pencerelere beyaz çizgili portakal rengi perdeler takılmıştı. Yerler taştı ve keçi yününden yapılmış birkaç kilim atılmıştı. İki pencereyle ibriğin durduğu komodinin önünde beyaz çizgili kahverengi üç küçük, dar kilim seriliydi. Yatakla yazı masasının arasında ise daha kaliteli kahverengi çizgili beyaz bir halı duruyordu.

İçeride birinin saklanabileceği gibi bir dolap ya da uzun perdeler yoktu – gerçekten de hiç kimse burada bir yerlere saklanmış olamazdı. Karyola demirden, yatak pamuktandı. Üzerine çiçekli pamuktan bir pike örtülmüştü. Odadaki tek lüks en iyi kalite üç kuştüyü yastıktı. Bayan Leidner dışında kimsenin böyle yastıkları yoktu.

Doktor Reilly kısaca Bayan Leidner'ın cesedinin nerede ve nasıl bulunduğunu anlattı: Yatağın önündeki halının üzerine yığılmış olarak...

Sonra da durumu uygulamalı olarak açıklamak için onlara yaklaşmamı istedi.

"Sizden rica etsem hemşire."

Ben böyle şeylerden çekinen biri değilimdir, hatta bu konuda soğukkanlı bile sayılabilirim. Yere uzandım ve elimden geldiğince Bayan Leidner'ın cesedinin bulunduğu pozisyonu almaya çalıştım.

Doktor, "Leidner karısını bulduğu zaman başını kaldırmış." dedi. "Onu ısrarla sorguladım, kesinlikle cesedin pozisyonunu değiştirmediğini söyledi. Ben de yaptığım muayenede bunun doğru olduğu kanısına vardım."

Poirot başını salladı.

"Durum açık. Kadın yatakta yatıyormuş. Uyuyor ya da dinleniyor olabilir. Birinin kapıyı açmasıyla ayağa kalkmış..."

Cümleyi tamamlayan doktor oldu.

"Ve katil arkadan kadının başına vurmuş. Bayan Leidner aldığı darbeyle bilincini kaybetmiş, yere yığılmış ve hemen ardından da ani bir ölüm."

Doktor yaranın niteliğini tıbbi terimlerle açıkladı.

Poirot, "Bu da demek oluyor ki başından fazla kan akmamış," dedi.

"Hayır. Darbe beyin kanamasına yol açmış."

Poirot mırıldandı.

"*Eh bien.* Buraya kadarı anlaşılır ama hâlâ anlayamadığım bir şey var. *Eğer* içeri giren bir yabancıysa Bayan Leidner neden bağırıp imdat istemedi? Bağırsaydı sesi kesinlikle duyulurdu. Hemşire Leatheran onu duyabilirdi, ayrıca Emmott ve Abdullah da."

Doktor Reilly ciddi bir ifadeyle, "Bu sorunun yanıtı basit," dedi. *"İçeri giren yabancı biri değildi."*

Poirot başıyla onayladı.

"Evet," dedi düşünceli düşünceli. "Belki kadın katili görünce şaşırdı ama *korkmadı*. Adam başına vururken hafif bir çığlık *attı* ama artık çok geçti."

"Miss Johnson'ın duyduğu çığlığı mı kastediyorsunuz?"

Poirot düşünceli düşünceli, "Evet," diye mırıldandı. "Eğer Miss Johnson gerçekten böyle bir ses *duyduysa*, gerçi bundan şüpheliyim ama... Duvarlar kalın, pencereler ise kapalıymış."

Yatağa yaklaştı. Bana dönerek, "Onu bıraktığınızda bu karyolada mı yatıyordu?" diye sordu.

Poirot'ya tam olarak yaptıklarımı anlattım.

"Bayan Leidner uyuyacak mıydı? Yoksa kitap okumak niyetinde miydi?"

"Ona iki kitap verdim. Hafif bir romanla bir anı kitabı. Bayan Leidner genellikle önce biraz okur, sonra da uykuya dalardı."

"O gün –nasıl diyeyim– davranışları normal, yani her zamanki gibi miydi?"

Bir an düşündüm.

"Evet. Kesinlikle normaldi, neşeli görünüyordu. Belki bana karşı biraz soğuk davranıyordu ama ben bunu bir gün önce bana açılmış olmasına bağladım. Bu gibi durumlar bazen insanları rahatsız edebilir."

Poirot'nun gözlerinde bir pırıltı belirdi.

"Evet, bazen öyle olur, bunu çok iyi bilirim."

Odada etrafına bakındı.

"Cinayetten sonra buraya girdiğinizde her şey daha önce gördüğünüz şekilde, yerli yerinde miydi?"

Bir kez daha etrafıma bakındım.

"Evet. Öyle sanıyorum. Bir farklılık olduğunu anımsamıyorum."

"Cinayet aletini görmediniz, değil mi? Burada değildi."

"Değildi."

Poirot, Doktor Reilly'ye döndü.

"Sizce cinayet neyle işlenmiş olabilir?"

Doktor hemen yanıt verdi.

"Oldukça büyük, ağır, sert ve sivri köşeleri olmayan bir cisimle. Örneğin bir heykelciğin yuvarlak kaidesi ya da buna benzer bir şey. Kesin bir şey söylediğimi düşünmeyin sakın. Yalnızca bir tahmin benimki. Katil darbeyi büyük bir güçle indirmiş."

"Yani güçlü bir kol... erkek gücü mü?"

"Öyle olması gerek, ama..."

"Ama ne?"

Doktor Reilly ağır ağır, "Eğer cinayet anında Bayan Leidner dizlerinin üzerine çöktüyse –yukarıdan ağır bir cisimle gelecek hafif bir darbe de aynı etkiyi yapabilirdi– büyük bir güce gerek olmazdı."

Poirot düşündü.

"*Dizlerinin üzerine*... İlginç bir düşünce."

Doktor telaşla atıldı.

"Bu yalnızca bir fikir. Bunu destekleyen bir kanıt yok."

"Ama olabileceğini söylüyorsunuz."

"Evet. İçinde bulunulan koşullarda olmayacak şey değil. Belki de Bayan Leidner çok korktuğu için bağıracağı yerde dizüstü çöküp yalvardı. İçgüdüleri ona artık çok geç olduğunu, bağırsa bile diğerlerinin zamanında yetişemeyeceklerini söylüyordu."

Poirot düşünceliydi.

"Evet bu da bir fikir..."

Bence bu çok zayıf bir olasılıktı. Bayan Leidner'ın diz çöküp katiline yalvaracak bir kadın olduğunu hiç sanmıyordum.

Poirot ağır ağır odada dolaştı. Pencereleri açtı. Parmaklıkları yokladı. Başını parmaklıkların arasına sokmaya çalışıp, herhangi birinin omuzlarıyla birlikte başını bunların arasından geçiremeyeceğinden emin oldu.

Sonra bana döndü.

"Bayan Leidner'ı bulduğunuzda pencereler kapalıydı, değil mi?" diye sordu. "Peki –Bayan Leidner'ın yanından ayrıldığınızda– yani bire çeyrek kala da kapalı mıydı?"

"Evet. Pencereler öğleden sonraları hep kapatılır. Bu pencerelerde oturma ve yemek odasındakiler gibi tel yok. Sinek girmemesi için özellikle kapatılıyor."

Poirot düşünceli düşünceli, "Her neyse..." dedi. "Zaten bu pencerelerden içeri birinin girmiş olması olanaksız. Duvarlar da kalın; sağlam geniş toprak tuğladan. Gizli bir kapı ya da çatı penceresi de yok. Bu durumda odaya girmenin tek bir yolu var: *oda kapısı.* Ve kapıya da ancak *avludan* geçerek ulaşılabilir. Avluya girmenin tek yolu da *kemerli kapıdan* geçmek. Kemerli kapının dışında oturan beş kişi olduğunu biliyoruz. Hepsi de aynı öyküyü anlatıyorlar. Onların yalan söylediklerini sanmıyorum... Evet, onların yalan söylemediğinden eminim. Susmak için rüşvet almış da olamazlar. Bu durumda katil zaten içerideydi..."

Yeniden odada ağır ağır dolaşmaya başladı. Çekmeceden bir resim alıp, merakla bana baktı. Bu beyaz keçisakallı bir adamın resmiydi.

"Bayan Leidner'ın babası," dedim. "Bana öyle söyledi."

Resmi yerine koydu ve bu kez de tuvalet masasının üzerindekilere baktı – tamamı sade ama şık şeyler.

Ardından da raftaki kitapları gözden geçirdi ve bu arada kitap adlarını yüksek sesle okudu:

"*Yunanlılar kimdi? İzafiyet Teorisine Giriş. Lady Hester Stanhope'un Yaşamı. Crewe Traine. Methuselah'a Dönüş. Linda Condon.*"

"Evet, bütün bunlar bize bir şeyi gösteriyor - Bayan Leidner hiç de boş bir kadın değilmiş. Aksine bir hayli kültürlüymüş."

Heyecanla haykırdım.

"Evet, Bayan Leidner çok zeki bir kadındı. Her konuda oldukça bilgiliydi. Ayrıca kesinlikle sıradan biri değildi."

Poirot bana bakarak gülümsedi.

"Evet. Bunu ben de fark ettim."

Yürüdü. Bir an için üzerinde bir dizi şişe ve krem kutularının yanı sıra leğen ve ibriğin durduğu komodinin önünde durdu.

Sonra birden dizüstü çökerek halıyı incelemeye başladı. Doktor Reilly'yle hemen onun yanına gittik. Kahverengi halının üzerindeki belli belirsiz küçük bir lekeye bakıyordu. Aslına bakılırsa bu kahverengi leke beyaz çizgiye doğru biraz yayılmış olduğu için güçlükle de olsa fark edilebiliyordu.

Poirot, "Ne dersiniz, doktor?" diye sordu. "Kan olabilir mi?"

Doktor Reilly de eğildi.

"Olabilir. İsterseniz emin olmak için inceleyeyim."

"Zahmet olmazsa."

Poirot, leğenle ibriği de inceledi. İbrik komodinin yan kısmında, leğenin yanındaydı. Leğen boştu. Komodinin yanında duran eski gaz tenekesi kirli suyla doluydu.

Poirot bana doğru döndü.

"Hemşire Leatheran, saat bire çeyrek kala Bayan Leidner'ın yanından ayrıldığınızda ibrik leğenin *içinde* miydi? Yoksa böyle dışında mı duruyordu?"

Bir iki dakika kadar düşündüm.

"Pek emin değilim. Ama sanırım leğenin içindeydi. Çünkü öğle yemeklerinden sonra uşaklar ibriği her zaman leğenin içine koyarlar. Sanırım öyle olmasaydı kesinlikle fark ederdim."

Poirot memnuniyetle başını salladı.

"Evet. Anlıyorum. Hastanede çalışmış olmaktan kaynaklanan bir şey bu. Eğer odadaki her şey yerli yerinde olmasaydı, siz bilinçsizce, belki farkında bile olmadan düzeltmiş olurdunuz. Peki ya cinayetten sonra? İbrik şu anda olduğu gibi mi duruyordu?"

Başımı salladım.

"Bunu fark etmedim. Ben yalnızca odada birinin saklanıp saklanmadığı ya da katilin geride bir şey bırakıp bırakmadığıyla ilgilendim."

O sırada Doktor Reilly dizlerinin üstüne çöktüğü yerden doğruldu.

"Bu gerçekten de kan. Bu önemli mi?"

Poirot kaşlarını çattı. Çaresizlik içinde ellerini iki yana açtı.

"Şu anda bir şey söyleyemeyeceğim. Nasıl söyleyebilirim ki? Hiçbir şey ifade etmeyebilir. Ama belki de katil ona dokundu ve elleri kanlandı; kan, az da olsa kan buraya geldi ve ellerini bu leğende yıkadı. Evet, aynen böyle olmuş olabilir. Ancak hemen *b*öyle *oldu*, demek istemiyorum. Lekenin hiçbir anlamı olmayabilir de."

Doktor Reilly de bu konuda onunla aynı fikirdeydi.

"Yarada çok az kan vardı. Yalnızca biraz kan sızmıştı. Etrafı bile kirletmemişti. Ama tabii katil yaraya dokunduysa..."

Ürperdim. Gözümün önünde belki de okuduğum bir romandan bir sahne belirdi. Bir adam –belki de pembe yüzlü genç bir fotoğraf-

çı– güzel bir kadına öldüresiye vuruyor, sonra da vahşi, çılgın, sadist bir yüz ifadesiyle oturup parmaklarını yaraya daldırıyor...

Doktor Reilly de bunu fark etmişti.

"Ne oldu, hemşire?"

"Hiç. Sadece tüylerim diken diken oldu."

Poirot da bana baktı.

"Sizin neye gereksiniminiz olduğunu çok iyi anlıyorum, hemşire. Burada işimiz bittikten sonra doktorla Hassanieh'e dönerken sizi de yanımıza alacağız. Hemşire Leatheran'a bir çay ikram edersiniz, değil mi doktor?"

"Elbette, memnuniyetle."

"Oh doktor, hayır." İtiraz ettim. "Bunu sizden isteyemem."

Poirot dostça omzuma vurdu. Tipik bir İngiliz yakınlığıydı bu, asla yabancı değil.

"Söylenileni yapın, *ma soeur*. Bu benim için de önemli. Sizinle konuşmam gereken daha birçok şey var ama ne yazık ki nezaket gereği bunu burada yapamam. Sevgili Doktor Leidner karısına tapıyormuş ve herkesin de Bayan Leidner'ı çok sevdiğine inanıyor, hatta bundan emin –hem de nasıl– bu konuda en ufak bir kuşkuyu bile kabul edemiyor. Ama ben insanları tanırım. Bence bu insan doğasına uygun bir durum değil. Bence Bayan Leidner hakkında konuşmamız gerek tüm çıplaklığıyla maksekinden arındırarak. Bunu sizinle Hassanieh'te rahatça yapabiliriz. Tamam mı? Buradaki işimiz bitince bizimle Hassanieh'e geliyor musunuz?"

Şaşkınlık içinde, "Sanırım artık buradan ayrılmam gerekiyor," dedim. "Bu tuhaf bir durum."

Doktor Reilly, "Bir iki gün hiçbir şey yapmayıp bekleyin," dedi. "Zaten cenazeden önce gitmeniz uygun olmaz."

"Orası tamam da..." dedim. "Ya beni de öldürürlerse doktor?"

Bunu şaka olarak söylemiştim. Doktor Reilly de şakamı anlayarak güldü, hatta sanırım bana aynı şekilde, şakayla karşılık vermeye hazırlanıyordu.

Ancak şaşırtıcı bir biçimde Poirot'nun birden odanın ortasında kalakaldığını ve avucuyla alnına vurduğunu gördüm.

Poirot, "Evet?" diye mırıldandı. "Evet, bu olabilir. Bu bir tehlike... çok büyük bir tehlike. Nasıl bir tedbir alınmalı?"

"Ama Mösyö Poirot," diyerek güldüm. "Yalnızca bir şakaydı. Beni öldürmeyi kim, neden istesin ki?"

"Sizi ya da başka birini..." Bu sözleri söylerkenki ses tonu korkunçtu, istemeden ürperdim.

"Neden?" diye ısrar ettim.

Bana baktı.

"Şakalaşıp gülüyoruz matmazel," dedi. "*Ama bazı şeyler vardır, onlarla ilgili şakalar yapılmaz.* Mesleğim bana birçok gerçeği öğretti. Bunlardan biri ve belki en korkunç olanı da şu: *Cinayet bir alışkanlıktır...*"

18. BÖLÜM

Doktor Reilly'nin Evinde Çay

Poirot oradan ayrılmadan evi ve çevresini dolaştı. Uşaklarla Doktor Reilly vasıtasıyla konuştu. Başka bir deyişle doktor soruları ve yanıtlarını Arapçadan İngilizceye, İngilizceden Arapçaya çevirdi.

Bu sorular genellikle Bayan Leidner ile birlikte pencereden içeri baktığını gördüğümüz, daha sonraki gün de Peder Lavigny ile konuştuğuna tanık olduğum yabancıyla ilgiliydi.

Doktorun arabasıyla bozuk yolda sarsıla sarsıla Hassanieh'e doğru ilerlerken Doktor Reilly, "Gerçekten de o adamın bu işle bir ilgisi olduğunu düşünüyor musun, Poirot?" diye sordu.

Poirot'nun yanıtı yalnızca, "Edinebildiğim kadar bilgi almak istiyorum," oldu.

Gerçekten de bu sözcükler onun yöntemini çok iyi açıklıyordu. Daha sonra da birçok kez tanık olduğum gibi onun gözünde hiçbir şey önemsiz değildi, en ufak bir dedikodu bile, hatta onu hiç ilgilendirmese de. Hâlbuki erkekler genellikle dedikoduyu küçümserler.

İtiraf etmeliyim ki Doktor Reilly'nin evinde çayımı yudumlarken çok büyük mutluluk duydum ve rahatladım. Bu arada Mösyö Poirot'nun fincana beş şeker atıp dikkatle karıştırması da gözümden kaçmadı.

Çayını kaşığıyla özenle karıştırdıktan sonra, "Artık rahatça konuşabiliriz, değil mi?" dedi. "Katilin kim olduğunu bulmak için kafa yorabiliriz."

Doktor Reilly, "Lavigny, Mercado, Emmott ya da Reiter?" dedi.

"Hayır, hayır... o üçüncü seçeneğin doğru olduğu varsayımına dayanarak varılan bir sonuç. Bence iki numaralı seçeneği de incelememiz gerekiyor; geçmişten gelen gizemli koca ya da kayınbiraderi şimdilik bir yana bırakalım. Ekiptekilerden kimin Bayan Leidner'ı öldürmek için geçerli sebebe ve fırsata sahip olduğunu ve bunu yapmış olabileceğini tartışalım."

"Bu varsayımın üzerinde pek durmadığını düşünüyordum."

Poirot sitemle, "Tam aksine," dedi. "Düşünsenize, Doktor Leidner'ın yanında ekibindekilerden birinin karısını öldürmek için nasıl bir nedeni olabileceğini sorgulayabilir miydim? Bu yakışık alır mıydı? Nezaketsizlikten de öte bir şey olurdu bu. Dolayısıyla onun karısının tapılacak kadar saygın bir kadın olduğu ve herkesin de ona hayran olduğu düşüncesine saygı göstermeye çalıştım."

"Tabii ki gerçek bu olmayabilir. Şimdi artık biraz daha acımasız, biraz daha tarafsız davranabilir, düşüncelerimizi açıkça ifade edebiliriz. İnsanların duygularını incitmemeye çalışmamıza gerek yok. Bu konuda bize Hemşire Leatheran'ın çok büyük yardımları olacağı kanısındayım. Eminim kendisi çok iyi bir gözlemci."

"Oh hayır, bundan hiç emin değilim," dedim.

Tam o sırada Doktor Reilly bana, "Güç toplamanız için," diyerek sıcak çöreklerle dolu bir tabak uzattı. İtiraf etmelim ki çok lezzetlilerdi.

Poirot neşeli ve dostça bir tavır içinde, "Haydi *ma soeur*," dedi. "Bana ekipteki kişilerden her birinin Bayan Leidner'a karşı neler hissettiğini anlatın."

"Orada yalnızca bir hafta kaldım, Mösyö Poirot."

"Sizin zekâ düzeyinizdeki biri için fazlasıyla yeterli bir süre. Bir hemşire çevresine hemen ve kolayca uyum sağlar. Gözünden hiçbir şey kaçmaz. Kararlarını verir ve bunları uygular. Haydi, başlayalım artık. Örneğin Peder Lavigny?"

"Doğrusu bu konuda kesin bir şey söyleyemeyeceğim. Sanırım Peder ile Bayan Leidner birbirleriyle sohbet etmekten hoşlanıyorlardı. Ama daha çok Fransızca konuşuyorlardı ve benim Fransızcam da pek iyi değil, yalnızca okul sırasında öğrendiğim kadar. Yanılmıyorsam daha çok kitaplardan söz ediyorlardı."

"Yani başka bir deyişle samimi olduklarını söyleyebilir miyiz?"

"Şey, evet, bu şekilde de ifade edebilirsiniz. Ama yine de, sanırım Bayan Leidner, Peder Lavigny'yi bazen çok şaşırtıyordu. Bu da onu kızdırıyordu, bilmem ne demek istediğimi anlatabildim mi?..."

Poirot'ya ilk gün onunla birlikte kazı yerini dolaşırken Peder Lavigny'nin Louise Leidner'dan 'tehlikeli bir kadın,' diye söz ettiğini anlattım.

Poirot, "İşte bu çok ilginç," dedi. "Peki ya Bayan Leidner, Peder Lavigny hakkında ne düşünüyordu?" diye sordu.

"Bu konuda bir şey söylemek çok güç. Bayan Leidner'ın başkaları hakkında ne düşündüğünü anlamak genelde pek kolay değildi. Sanırım bazen *peder* de *onu* şaşırtıyordu. Bir defasında onun kocasına Lavigny'nin tanıdığı diğer rahiplere hiç benzemediğini söylediğini duydum."

Doktor Reilly şakayla, "O halde pederi hemen asalım..." dedi.

Poirot, "Sevgili dostum," dedi. "Muayene etmeniz gereken hastalarınız yok mu? Mesleğinizin gereklerini yapmanıza engel olmuş olmayı asla istemem."

Doktor Reilly, Poirot'nun ne demek istediğini hemen anlamıştı.

"Hasta eksik olur mu? Bir hastane dolusu var."

Ardından da hastalarına gitmek üzere gülerek yanımızdan ayrıldı.

Poirot, derin bir soluk aldı.

"Böylesi çok daha iyi. Şimdi artık sizinle baş başa konuşabiliriz. İlginç bir konuşma olacağından eminim. Bu arada çayınızı içmeyi ve bir şeyler yemeyi de unutmayın."

Bana bir tabak çörek uzatarak ikinci bir fincan çay isteyip istemediğimi sordu. Gerçekten çok nazikti, etkileyici tavırları vardı.

"Evet, şimdi de bana izlenimlerinizi anlatmaya devam edin. Sizce Bayan Leidner'dan *hoşlanmayanlar* kimlerdi?"

"Bu konuşmanın aramızda kalacağını umarım, Mösyö Poirot, çünkü söyleyeceklerim yalnızca benim görüşlerim ve somut bir şeye dayanmıyor."

"Tabii ki öyle."

"Bence Bayan Mercado Bayan Leidner'dan nefret ediyordu."

"Ah! Ya Bay Mercado?"

"Sanırım Bay Mercado –karısının aksine– Bayan Leidner'dan çok hoşlanıyordu," dedim. "Bence o –karısı dışında– kadınların pek değer verdikleri bir tip değil. Bayan Leidner ise insanlarla ve kendisine anlatılanlarla yakından ilgilenirdi. İnsanlara karşı hoş ve ilgili bir tavrı vardı. Sanırım bu da zavallı adamcağızın başını döndürüyordu."

"Ya Bayan Mercado, bundan hiç hoşlanmıyordu, değil mi?"

"Açıkçası kadın kocasını çok kıskanıyordu. Eğer bir yerde bir karıkocanın evinde birlikte yaşamanız gerekiyorsa çok dikkatli olmanız gerekir. Size bununla ilgili öyle şaşırtıcı öyküler anlatabilirim ki. Kocaları söz konusu olduğu zaman kadınların kafalarında ne çılgınca fikirler oluştuğunu tahmin bile edemezsiniz. Herkesin kocalarına bayıldığını, onu ellerinden alacaklarını sanırlar."

"Söylediklerinizin doğruluğu konusunda en ufak bir kuşkum yok. Demek Bayan Mercado kıskançtı? Ve Bayan Leidner'dan nefret ediyordu?"

"Bayan Mercado'nun Bayan Leidner'a onu öldürmek istercesine baktığını kendi gözlerimle gördüm." Birden kendimi topladım. "Bağışlayın, Mösyö Poirot, söylemek istediğim bu değildi asla, bir an bile Bayan Mercado'yu suçladığımı..."

"Hayır, hayır, hiç merak etmeyin, ne demek istediğinizi anlıyorum. Bu sözcükler yalnızca ağzınızdan kaçtı ve hiçbir şey ifade etmiyor. Peki, ya Bayan Leidner? Bayan Mercado'nun düşmanlığı onu kaygılandırıyor muydu?"

Düşündüm.

"Bayan Leidner'ın buna aldırdığını sanmıyorum. Hatta belki de bunun farkında bile değildi. Bir ara ona bunu söylemeyi düşündüm ama sonra vazgeçtim. Bazen susmak daha iyidir, değil mi? Sonuçta buna karışmamam daha doğru olacaktı."

"Çok doğru düşünmüşsünüz. Peki, bana Bayan Mercado'nun duygularını açıklama şekline ilişkin örnekler verebilir misiniz?"

Ona Bayan Mercado'yla terasta yaptığımız konuşmayı anlattım.

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı.

"Demek Bayan Mercado, Bayan Leidner'ın ilk evliliğinden söz etti? Acaba anımsayabilecek misiniz, bunu anlatırken size kendi bildiklerinden başka bir şey bilip bilmediğinizi anlamak istermiş gibi mi bakıyordu?"

"Yani sizce o bu olayın içyüzünü biliyor olabilir mi?"

"Olabilir, bu da bir olasılık. Belki de o mektupları Bayan Mercado yazdı. Camdaki eli de diğerlerini de o ayarladı."

"Aynı şeyi ben de düşündüm. Sonuçta Bayan Mercado intikam almak için böyle ufak tefek şeyler yapabilir."

"Evet, acımasız, hain bir kadın olduğu muhakkak. Ama soğukkanlılıkla vahşi bir cinayet işlemek, işte o çok farklı..." Poirot bir an sustu, sonra ekledi. "Size söylediği o sözler çok tuhaf. '*Buraya neden geldiğinizi biliyorum.*' Acaba bununla neyi kastediyordu?"

Açıkça, "Doğrusu bilmiyorum," dedim.

"Anlaşılan sizin buraya herkese açıklanandan farklı bir nedenle geldiğinizi düşünüyordu. İyi de hangi nedenle? Peki, ama bu onu neden ilgilendiriyordu? Ayrıca ilk geldiğiniz gün çay içerken gözlerini dikip sizi ısrarla süzmesi de tuhaf."

Ciddi bir ifadeyle, "Bildiğiniz gibi o nazik bir kadın değil," dedim.

"Bu bir özür ama açıklama değil, *ma soeur*."

O an ne demek istediğini anlayamamıştım. Ama o aldırmadan devam etti.

"Peki ya ekipteki diğer kişiler Bayan Leidner hakkında ne düşünüyorlardı?"

Bir süre düşündüm.

"Miss Johnson'ın da Bayan Leidner'dan pek hoşlandığını sanmıyorum. Zaten bunu bana açık açık, hiç çekinmeden söyledi. Ama bu konuda önyargılı davrandığının da farkında. Miss Johnson, Doktor Leidner'a çok bağlı ve onunla yıllarca birlikte çalışmış. İkisi çok yakın dostlar. Tabii ki evlilik bazı şeylerin değişmesine neden olur."

Poirot, "Evet," diyerek başını salladı. "Herhalde Miss Johnson bu evliliğin doğru olmadığını düşünüyordu. Doktor Leidner'ın *kendisiyle* evlenmesinin çok daha doğru olacağı kanısındaydı."

Onayladım.

"Gerçekten de öyle. Ama erkekler sonuçta hep aynıdır. Yüzde biri bile bu konuda mantıklı karar almaz. Doktor Leidner'ı da bundan dolayı kınamamız anlamsız. Zavallı Miss Johnson, kesinlikle çekici bir kadın değil. Oysa Bayan Leidner gerçekten çok güzeldi,

gerçi genç değildi ama... ah, öyle çekici bir güzelliği vardı ki... Onu tanımış olmanızı isterdim. Onda gizemli bir şey vardı... Bir defasında Bay Coleman'ın onu insanı büyüleyen acımasız bataklık perilerine benzettiğini anımsıyorum. Belki bu doğru bir ifade biçimi değil, ah şey, belki bana güleceksiniz ama Bayan Leidner'da sanki bu dünyadan değilmiş gibi gizemli bir hava vardı."

Poirot, "Etrafındakileri büyülüyordu..." diye mırıldandı. "Evet, anlıyorum."

Açıklamalarıma devam ettim.

"Bayan Leidner'la Richard Carey de pek geçinemiyorlardı. Sanırım o da Miss Johnson gibi onu kıskanıyordu. Carey, Bayan Leidner'a sürekli soğuk davranıyordu, o da ona. Nasıl anlatayım, gerçi yemekte nazikçe tabak filan uzatıyor ve resmi bir tavırla 'Bay Carey' diye hitap ediyordu ama bunun yapmacık bir tavır olduğu anlaşılıyordu. Adam Doktor Leidner'ın eski arkadaşlarındandı. Bazı kadınlar kocalarının eski arkadaşlarına hiç katlanamazlar. Kocalarının kendilerinden önce başka birileri tarafından tanınmış olmasını kabullenemezler, biraz karışık bir ifade şekli oldu ama sanırım ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur..."

"Peki ya diğer üç genç adam? Dediğinize göre Coleman, Bayan Leidner'la konuşurken şair kesiliyormuş."

Gülmeme engel olamadım.

"Onu bataklıktan çıkan perilere benzetiyordu. Davranışları çok komikti Mösyö Poirot. Çünkü aslında o çok gerçekçi genç bir adam."

"Ya diğer ikisi?"

"Bay Emmott konusunda pek emin değilim. Her zaman o kadar sakin ki çok da az konuşuyor. Bayan Leidner ona karşı her zaman nazikti. Ona, 'David,' diye hitap ediyor ve Miss Reilly konusunda takılıyordu."

"Öyle mi? Peki bu Emmott'ın hoşuna gidiyor muydu?"

Kararsızlıkla, "Bilemiyorum," dedim. "Emmott böyle anlarda yalnızca Bayan Leidner'a bakmakla yetiniyordu. Tuhaf bir biçimde. Ne düşündüğünü anlamak olanaksızdı."

"Ya Bay Reiter?"'

Ağır ağır, "Bayan Leidner'ın ona karşı her zaman nazik ve iyi olduğunu söyleyemeyeceğim," dedim. "Sanırım Carl Reiter sinirine dokunuyordu. Ona karşı hep iğneleyici konuşuyordu."

"Peki, Reiter buna aldırıyor muydu?"

"Evet, zavallı adam kıpkırmızı kesiliyordu. Tabii aslında Bayan Leidner'ın kötü bir niyeti yoktu."

Carl Reiter'a acıyıp dururken birden aklıma onun soğukkanlı bir katil olabileceği ve bütün bu süreç boyunca hepimizi kandırmış olabileceği geldi.

"Ah, Mösyö Poirot," diye bağırdım. "Sizce *gerçekte* ne oldu?"

Poirot ağır ağır başını salladı.

"Söyleyin hemşire, bu gece oraya dönmekten korkmuyor musunuz?"

"Yoo hayır," dedim. "Tabii söylediklerinizi unutmadım ama *beni* öldürmeyi kim isteyebilir ki?"

"Kimsenin böyle bir şeyi isteyeceğini sanmıyorum," diye yanıt verdi düşünceli bir biçimde. "Bu yüzden de sizinle yalnız konuşmayı ve bana anlatabileceğiniz her şeyi öğrenmek istedim. Evet, bundan eminim siz güvendesiniz."

"Eğer biri bana Bağdat'ta deseydi ki..." diye söze başladıysam da cümlemi tamamlayamadım.

"Buraya gelmeden önce Leidner'lar ya da kazı ekibine ilişkin herhangi bir dedikodu duymuş muydunuz?"

Ona Bayan Leidner'a takılan ismi ve Bayan Kelsey'nin evinde duyduklarımı anlattım.

Konuşmamızın ortasında kapı açılarak Sheila Reilly içeri girdi. Tenisten geliyordu, raketi hâlâ elindeydi.

Poirot'yla daha önce Hassanieh'e geldiğinde tanışmış olduğu anlaşılıyordu.

Her zamanki soğuk tavırlarıyla bana, "Hoş geldiniz, nasılsınız," dedikten sonra masadan bir sandviç aldı.

"Evet, Mösyö Poirot? Gizemi çözdünüz mü?"

"Bu işler o kadar çabuk yürümüyor matmazel."

"Hemşireyi o harabeden kurtardığınızı görüyorum."

"Hemşire Leatheran bana ekiptekiler hakkında çok değerli bilgiler verdi. Bu arada kurban hakkında da birçok şey öğrendim. İnanın bana matmazel, çoğu kez gizemin anahtarı kurbanın kendisidir."

Sheila Reilly, "Çok zekisiniz, Mösyö Poirot," dedi. "Haklısınız, eğer öldürülmeyi gerçekten hak eden bir kadın varsa, o kesinlikle Bayan Leidner'dı."

Şaşkınlık içinde, "Ama Miss Reilly," diye haykırdım.

Hain hain sırıttı.

"Ah!" dedi. "Mösyö Poirot, bence gerçeği tam olarak öğrenememişsiniz. Korkarım Hemşire Leatheran da birçok insan gibi o kadına kanmış. Biliyor musunuz, ben aslında bu olayda katilin bulunmasını istemiyorum. Onun ortadan kalkmasını sağladığı için adama sempati bile duyuyorum. Aslında ben de elime fırsat geçse, en ufak bir vicdan azabı duymadan Louise Leidner'ı öldürebilirdim."

Bu kız beni gerçekten dehşete düşürüyordu. Çok sinirlenmiştim. Poirot'ya gelince, kılı bile kımıldamadı. Yalnızca eğildi ve yumuşak, dostça bir ifadeyle, "Umarım dün öğleden sonra yani cinayet saatlerinde nerede olduğunuzu kanıtlayabilirsiniz matmazel," dedi.

Anlık bir sessizlik oldu. Sheila Reilly'nin raketi elinden düştü. Eğilip almaya bile girişmedi. Tüm kendi kuşağındakiler gibi dağınık ve umursamazdı.

"Ah, evet," dedi. "Ben o sırada kulüpte tenis oynuyordum. Ama inanın bunda çok ciddiyim Mösyö Poirot. Sizin Louise Leidner'ın aslında nasıl bir kadın olduğunu bildiğinizi hiç sanmıyorum."

Poirot yeniden bir reverans yaptı.

"O zaman bana bunu sizin anlatacağınızı umarım matmazel."

Sheila bir an düşündükten sonra beni ciddi şekilde rahatsız eden bir duyarsızlık ve edepsizlikle konuşmaya başladı.

"Ölü bir insanın arkasından kötü konuşmamak gerektiği gibi bir inanç vardır ama bence bu aptallıktan başka bir şey değil. Sonuçta gerçek gerçektir. Aslına bakılırsa yaşayan kişilerin arkasından konuşmamak çok daha doğru. Onları kırabilir, onlara zarar verebilirsiniz. Ölümle bu olasılık yok olur. Ne var ki kişilerin bazen yaşadıkları sürece verdikleri zarar ve kötülük ölümleriyle de son bulmuyor, devam ediyor. Sheakespeare de bir eserinde aynı şeyden söz eder ama şimdi tam olarak anımsayamıyorum. Neyse hemşire, Tell Yarimjah'taki evin atmosferinin ne kadar tuhaf olduğunu size anlattı mı? Herkesin birbirine düşman düşman baktığını söyledi mi? Bunun tek sorumlusu Louise Leidner. Üç yıl önce, daha ben çocukken, bu ekip düşünebileceğiniz en neşeli ve mutlu ekipti. Hatta geçen yıl bile keyifleri yerindeydi. Gelgelelim bu yıl sanki ekibin üstüne bir karabulut çöktü ve bu *onun* eseri! O kendisi dışında başka birinin mutlu olmasına dayanamayan bir kadındı! Böyle insanlar vardır, Louise Leidner da onlardan biriydi işte. Sürekli ortalığı karıştırmak, her şeyi mahvetmek istiyordu –hem de yalnızca eğlenmek– kendisinin çok güçlü olduğuna inanabilmek için. Kim bilir belki de onun

karakteri böyleydi. O çevresindeki bütün erkeklerin elinin altında olmasını, kendine tapmalarını istiyordu."

Kendimi tutamayarak bağırdım.

"Ama Miss Reilly, bu doğru değil. Öyle olmadığını *biliyorum.*"

Bu sözlerime aldırış etmeden konuşmaya devam etti.

"Kocasının ona tapması yeterli değildi onun için. O uzun bacaklı budala Mercado'yu da aptala çevirmişti. Sonra kancayı Bill'e taktı. Bill aslında aklı başında bir insandır ama onu da aptala çevirdi. Carl Reiter'a ise işkence ederek eğleniyordu. Bu onun için çok kolaydı. Carl çok duyarlı bir insan. David'i de ele geçirmeye çalıştı tabii ama David üzerinde o kadar başarılı olamadı. David onun bu yapısını anlamıştı, onunla savaştı. Gerçi onun çekiciliğine kapıldı ama boyun eğmedi. Belki de bunun nedeni kadının kendisine âşık olmadığını, yalnızca eğlenmek istediğini sezmesiydi. İşte ben Louise Leidner'dan bu yüzden bu kadar nefret ediyorum. O duygusuz bir kadındı. Seks düşkünü, ilişki arayan bir kadın değildi. Yalnızca eğlenmek için insanları tahrik ediyor, birbirine düşürmeye çalışıyordu. Bütün bunlar onun için soğukkanlılıkla yürütülen bir deneyden başka bir şey değildi. O ömrü boyunca biriyle kavga edecek bir kadın değildi, ettiğini de sanmıyorum ama onun olduğu yerde kavga eksik olmuyordu. Kavgayı adeta *yaratıyordu.* Bir tür dişi Iago'ydu o. Çevresinde sürekli dram *olmalıydı.* Ama *kendisi* buna karışmamalıydı. İpler daima onun elinde olmalı, istediğinde çekmeli istediğinde gevşek bırakmalıydı. Başkalarını izleyip eğlenmeliydi. Ah, umarım ne demek istediğimi anlatabilmişimdir."

Poirot ağır ağır, "Tahmininizden de çok, matmazel," dedi.

Poirot'nun ses tonuna bir anlam veremiyordum. Alınmış ya da öfkeli değildi. Nasıl diyeyim... neyse açıklayamayacağım bunu.

Sheila Reilly kızardı.

"İstediğinizi düşünebilirsiniz," dedi. "O kadın konusunda kesinlikle haklıyım. Zeki bir kadındı ve monotonluktan sıkılıyordu. Başkalarının kimyasal maddelerle deneyler yaptığı gibi, o da insanlar üzerinde deneyler yapıyordu. Zavallı Johnson'ın duygularını bildiği için onu iğneliyor, kadının kendine hâkim olmak için kıvranmasını eğlenerek seyrediyordu. Küçük Bayan Mercado'yu öfkeden çıldıracak duruma getiriyordu. *Benim* damarıma da basmaktan geri kalmıyordu ama itiraf etmeliyim ki ben de buna çanak tutuyordum. O insanların zayıf taraflarını keşfedip bunların üzerine gitmekten büyük zevk alırdı. Onun asla kabaca şantaj yaptığını söylemek istemiyorum, yalnızca karşısındakine sırrını *bildiğini* hissettiriyor, sinsice onları endişeden deliye döndürüyordu. Tanrım, bu kadın tam bir artistti. Yöntemleri çok incelikliydi."

Poirot, "Peki ya kocası?" diye sordu.

Sheila Reilly ağır ağır, "Kocasını incitmeyi asla istemedi," dedi. "Ona karşı her zaman sevgi doluydu, sevecendi. Doktor Leidner çok iyi bir insandır –kendini tamamen işine vermiştir– tüm dünyası kazı ve bu konudaki kuramlarıdır. Karısına tapıyor ve onun olağanüstü bir insan olduğuna inanıyordu. Bazı kadınlar böyle şeylere sinirlenirler ama Louise sinirlenmiyordu. Doktor Leidner bir anlamda sahte bir cennette yaşıyordu. Hatta buna sahte de denemezdi çünkü Louise her zaman onun beklediği gibiydi ama yine de onunla bağdaşmak zordu..." Sustu.

Poirot, "Devam edin matmazel," dedi.

Kız birden bana döndü.

"Richard Carey hakkında ne anlattınız?"

Şaşkınlıkla sordum.

"Richard Carey hakkında mı?"

"Louise'le Carey hakkında."

"Onların birbirleriyle pek geçinemediklerini söyledim," dedim.

Sheila kahkahalarla gülmeye başladı.

"Geçinemiyorlardı, öyle mi? Aptal! Carey, Louise'e sırılsıklam âşıktı. Bu yüzden yüreği paramparça olmuştu. Vicdan azabı çekiyordu çünkü Carey bir yandan da Doktor Leidner'a tapıyordu. Onunla yıllardan beri yakın dostlardı. Tabii bu Louise için yeterliydi. İki arkadaşın arasına girmek için elinden geleni yaptı. Buna rağmen sanırım..."

"*Eh bien*?"

Sheila Reilly kaşlarını çatmış düşünüyordu.

"Bence Louise bu konuda biraz fazla ileri gitti. Avcıyken av oldu, kurduğu tuzağa kendi düştü. Carey yakışıklı. Hatta biraz fazla yakışıklı... Kadınsa buz gibi ama sanırım Carey onun buzlarını eritiyordu..."

"Bu kadarı da ayıp!" diye haykırdım. "Onlar birbirleriyle konuşmuyorlardı bile!"

"Öyle mi?" Sheila bana döndü. "Ne biliyorsunuz ki? Dünyadan haberiniz yok! Evde birbirlerine, 'Bay Carey, Bayan Leidner!' diye hitap ediyorlardı ama dışarıda gizlice buluşuyorlardı. Kadın yoldan nehre iniyordu. Carey ise bir saat için kazıdan ayrılıyordu. Oradaki meyve ağaçlarının arasında buluşuyorlardı."

Sözlerine kısa bir ara verdikten sonra ekledi.

"Bir defasında Carey'nin onun yanından ayrılarak kazı yerine doğru gittiğini gördüm. Louise orada durmuş arkasından bakıyordu. Belki yaptığım ayıptı ama yanımda dürbün vardı. Onunla Louise Leidner'ın o andaki yüz ifadesine baktım. İnanın bana, Louise Carey'ye delicesine âşıktı."

Sözlerine yeniden ara verip Poirot'ya döndü.

Sinsi bir gülümsemeyle, "İşinize burnumu soktuğum için özür dilerim, " dedi. "Ama buranın gerçek rengini size yansıtmam gerektiğini düşündüm."

Hızla odadan çıktı.

"Mösyö Poirot," diye haykırdım. "Anlattıklarının hiçbirine inanmadım."

Poirot bana bakıp hafifçe güldü.

Sonra oldukça tuhaf bir sesle, "Miss Reilly'nin duruma ışık tuttuğunu inkâr edemezsiniz Hemşire Leatheran," dedi.

19. BÖLÜM

Yeni Bir Şüphe

O sırada Doktor Reilly içeri girdi. Dolayısıyla Poirot'yla daha fazla bu konuyu konuşamadık. Doktorla Poirot imzasız mektupları yazanın psikolojik durumu üzerine bir ölçüde tıbbi bir tartışmaya başladılar. Doktor Reilly meslek yaşamında karşılaştığı hastalardan örmekler verdi, Mösyö Poirot kendi deneyimlerini anlattı.

Poirot, "Bu o kadar da basit bir konu değil," diye tamamladı sözlerini. "Suçlu genellikle *güç* arzusu ama çoğunlukla da güçlü bir *aşağılık duygusunun* etkisiyle hareket eder."

Doktor Reilly bunu başıyla onayladı.

"Bu yüzden imzasız mektup yazanlar genellikle kendilerinden en az kuşkulanılan kişiler arasından çıkar. Örneğin küçük, sessiz, içine kapanık, yoluna çıkan kaza 'hişt' bile diyemeyecek bir kız çocuğu düşünelim. Bu çocuk dış dünyaya inançlı bir insanın huzurunu ve dinginliğini sergilerken, içdünyasında cehennem ateşleriyle kıvranıyor olabilir."

Poirot düşünceli düşünceli sordu.

"Sizce Bayan Leidner'da da aşağılık kompleksi var mıydı?"

Doktor Reilly piposunu temizlerken güldü.

"Bence yeryüzünde aşağılık kompleksine kapılabilecek son kadındı o. Hiçbir şeyi bilinçaltında tutan insanlardan değildi. Yaşam, yaşam, yaşam... doyasıya yaşamaktı tek isteği ve bunu başarıyordu da."

"İçinde bulunduğu psikolojik durumu göz önünde bulundurarak kadının o mektupları kendisinin yazmış olabileceğini düşünür müsünüz?"

"Evet, olabilir. Eğer böyle bir şey yaptıysa bu dikkatleri kendi üzerine çekme isteğinden kaynaklanmıştır. Dramatik bir olayın kahramanı olmak – Bayan Leidner özel yaşamında kendini bir film yıldızı gibi hissediyordu, yaşam bir filmdi onun için. Sürekli spotların ona yöneltilmiş olmasını, her şeyin merkezinde *olmayı* isterdi. Tezatların çekiciliği ilkesi kapsamında Leidner ile bildiğim, tanıdığım en alçakgönüllü, en dingin adamla evlenmişti. Doktor Leidner ona tapıyordu. Ama tapılacak kadın olmak onun için yeterli olmamış olabilir. Aynı zamanda hayatı tehlikede olan bir kahraman rolünü de oynamak istemiştir."

Poirot gülümseyerek, "O zaman kocasının kadının şuursuz bir anında bu mektupları yazıp, sonra unuttuğuna ilişkin varsayımını kabul etmiyorsunuz..." dedi.

"Hayır etmiyorum. O koşullarda taptığı karısını henüz kaybetmiş bir adama karısının utanmaz bir teşhirci olduğunu –kendini tatmin etmek için adamı endişeden neredeyse çıldırtacağını– söylemek benim için hiç kolay değildi. Aslında da bir erkeğe karısı hakkındaki gerçekleri açıklamak tedbirsizlik olabilir. İlginçtir ama kadınlara kocaları hakkındaki gerçekleri açıklamaktan asla çekinmemişimdir. Kadınlar kocalarının alçağın teki, dolandırıcı, çapkın, yalancı, ciğeri beş para etmeyen bir insan, uyuşturucu kullanıcısı, aşağılık bir

domuz olduğu gibi gerçekleri kabullenebilirler. Kadınlar olağanüstü gerçekçidirler."

"Doktor Reilly, bana Bayan Leidner hakkındaki düşüncelerinizi dürüstçe anlatır mısınız?"

Doktor, koltuğunda arkasına yaslanarak piposunu tüttürmeye başladı.

"Açıkçası bu çok zor. Louise Leidner'ı iyi tanımıyordum. Kadın son derece güzeldi, tartışmasız bir cazibesi vardı. Akıllıydı, sempatikti... Daha ne olsun? Belirgin bir kusuru, kötü alışkanlıkları filan yoktu. Seks meraklısı, tembel ya da kibirli değildi. Yine de bana hep çok büyük bir yalancıymış gibi gelirdi. (Bunu destekleyecek kanıtım yok.) Kendi kendini de mi kandırıyordu yoksa yalnızca başkalarını mı bilemiyorum. (Aslında bunu bilmek isterdim.) Yalancı kadınlar bana hep çekici gelmiştir. Yalan söylemeyen bir kadını hep hayal gücünden yoksun ve itici bulmuşumdur. Onun erkek avcısı bir tip olduğunu düşünmüyorum; daha çok erkekleri dize getirmeyi, onları paspasa döndürmeyi bir tür spor sayıyor, kendine âşık etmekten hoşlanıyordu. Eğer kızıma sorarsanız..."

Poirot, hafifçe gülümseyerek, "Bu zevki tattık..." dedi.

Doktor Reilly, "Hımmm..." dedi. "Sheila hiç zaman kaybetmemiş. Sanırım hançerini kadının böğrüne iyice saplamaktan hiç çekinmemiştir. Bu genç neslin ölüme hiç saygısı yok. Gençlerin hemen hepsi çokbilmiş! Geleneksel kuralları reddediyor, kendilerince esnek kurallar koyuyorlar. Eğer Louise Leidner birbiri ardına aşk maceralarına girişseydi, Sheila herhalde o zaman 'kadın, hayatını yaşıyor' ya da 'içgüdülerinin dürtüsü' der, onu onaylardı. Ne yazık ki o Bayan Leidner'ın aslında içinden geldiği gibi davrandığının farkında değildi. Kedi, fareyle oynarken içgüdüleriyle *hareket eder*. Erkekler korunmaları, gözetilmeleri gereken küçük çocuklar değillerdir. Kedi kadar yırtıcı, köpek kadar sadık ve papağan kadar

yaygaracı, ömür boyu köle olacak ya da tepesine çıkacak kadar otoriter kadınlarla uğraşmaya alışmışlardır. Yaşam bir piknik alanı değil, savaş alanıdır. Sheila'nın arkasına sığındığı gerekçeleri bir yana bırakarak dürüstçe Bayan Leidner'dan kişisel nedenlerden dolayı nefret ettiğini açıklayabilmesini isterdim. Sheila çevredeki tek genç kız ve tüm pantolonlu gençlerin kendisinin ayağına kapanacağını hayal ediyor. Dolayısıyla da orta yaşlı, şimdiden iki kez evlenmiş bir kadının onu kendini savaş alanında yenmesine dayanamıyor. Sheila iyi bir kız, sağlıklı, oldukça güzel ve erkeklere çekici gelen bir tip. Ama Bayan Leidner bu alanda çok farklıydı. Onda öylesine gizemli bir cazibe vardı ki, karşısına çıkan her erkeği büyülüyordu; gerçek anlamda bir *Belle Dame sans Merci*'ydi o."

Yerimden sıçradım. Doktorun bunu söylemesi beni şaşırtmıştı.

Poirot homurdandı.

"Merakımı bağışlayın ama, acaba kızınız oradaki gençlerden birini mi beğeniyordu?"

"Pek sanmıyorum. Emmott'la da Coleman'la da dansa gitti. Ama Sheila'nın birini diğerine yeğlediğini sanmıyorum. Aslında Sheila'yla ilgilenen birkaç genç pilot da var. Bence şu an için seçenek çok, sorun seçimde. Hayır, Sheila'yı asıl kızdıran bir ihtiyarın bir gence meydan okuması ve hatta yenmesiydi. Onun henüz dünyadan haberi yok, çok deneyimsiz. İnsan ancak benim yaşımdayken parlak genç gözlerin, sağlıklı cildin, sağlam dirençli bir bedenin değerini anlayabilir. Otuzunu geçmiş bir kadın karşısındaki delikanlıların sözlerini büyük bir dikkatle dinler, arada sırada kullandığı birkaç sözcükle konuşana ne kadar zeki bir insan olduğunu hissettirir. Genç olup da buna karşı koyacak bir adam yoktur. Sheila hoş bir kız. Gelgelelim Bayan Leidner gerçekten güzeldi. O menekşe rengi gözler, sarı saçlar... Evet, o gerçekten çok güzel bir kadındı."

Evet, diye düşündüm. "Haklı. Gerçekten öyleydi. Güzellik bir Tanrı vergisiydi. Ve o *güzeldi.* Üstelik Bayan Leidner'ın güzelliği insanda kıskançlık da uyandırmıyordu. Aksine insan onu hayran hayran seyretmeye doyamıyordu. Onu ilk gördüğümde ben bile onun için *her şeyi* yapabileceğimi düşünmüştüm."

Buna rağmen o gün yemekten sonra (Doktor Reilly akşam yemeğine kalmamı istemişti.) Tell Yarimjah'a dönerken aklıma gelen birkaç sıkıcı ayrıntı huzurumun kaçmasına neden oldu. Bunun asla Sheila Reilly'nin söyledikleriyle ilgisi yoktu. Onun anlattıklarına inanmamış, kin ve çekememezlikten kaynaklanan iftiralar olduğunu düşünmüştüm.

Kafama takılan konulardan biri Bayan Leidner'ın o akşamüzeri yürüyüşe tek başına çıkmakta diretmesi, benim kendisine eşlik etmemi kabul etmemesiydi. Acaba o gün Bay Carey ile mi *buluşacaktı*... Aslında onun ve Bay Carey'nin birbirlerine hitap ederken 'bay', 'bayan' diyecek kadar resmi olmaları da çok dikkat çekiciydi. Oysa Bayan Leidner herkese isimleriyle hitap ediyordu.

Carey'nin onunla göz göze gelmemeye özellikle dikkat ettiğini anımsıyordum. Tabii bu ondan hoşlanmamasından da kaynaklanabilirdi ya da tam tersi...

Öfkeyle başımı salladım. Kendimi toparladım. Böyle çirkin şeyler düşünmemeli, kafamda kurmamalıydım, üstelik de genç bir kızın kin dolu hezeyanlarından etkilenerek. Yalnızca bu bile bunun ne kadar tehlikeli ve ne büyük haksızlık olduğunu göstermeye yeterliydi.

Bayan Leidner asla öyle bir kadın *değildi*...

Bayan Leidner haklı olarak Sheila Reilly'den hoşlanmıyordu. O gün öğle yemeğinde Sheila yüzünden Bay Emmott'a kin kusmuştu.

Ya o andaki Bay Emmott'ın bakışlarına ne demeli? Ne kadar tuhaftı. Ne düşündüğünü kesinlikle belli etmeyen bakışlardı bunlar.

Zaten Bay Emmott'ın ne düşündüğünü asla anlayamazdınız. O kadar sessiz ve sakindi ki. Ama bir o kadar da iyi ve nazik. Güvenilir bir insan.

Bay Coleman'a gelince aptal, zirzopun tekiydi.

Tell Yarimjah'a vardığımızda bu düşüncelerime ara verdim. Saat dokuz olmuş, büyük kapı kapanmıştı. İbrahim elinde kocaman anahtarla koşarak geldi. Bana kapıyı açtı sonra da yol vermek için yana çekildi.

Tell Yanmjah'ta herkes erken yatıyordu. Oturma odasında ışık yoktu. Yalnızca Doktor Leidner'ın bürosuyla, çizim atölyesinde ışık vardı. Bunun dışında bütün pencereler karanlıktı. O akşam herkes normalden de erken yatmaya gitmiş olmalıydı.

Önünden geçerken çizim atölyesinin kapısından içeri baktım. Carey ceketini çıkarmış, kollarını sıvamış, büyük bir plan üzerinde çalışıyordu.

Bana çok solgun göründü, gergin ve yorgun. Birden ona acıdığımı hissettim. Bay Carey'yi anlamak, onu tanımak hiç kolay değildi –*söylediklerine* bakıp tanıyamazdınız, çünkü pek bir şey söylemiyordu, *davranışlarına* bakıp hüküm veremezdiniz– çünkü her zaman ölçülüydü. Yine de bir şekilde gözünüze çarpıyor, ona kayıtsız kalamıyordunuz.

Carey başını çevirdi. Beni görünce piposunu ağzından çıkararak, "Hemşire Leatheran," dedi. "Demek Hassanieh'ten döndünüz?"

"Evet, Bay Carey. Siz hâlâ çalışıyor musunuz? Diğerleri sanırım erken yatmış."

"İşe devam edeyim, diye düşündüm. Biraz geri kalmıştım. Yarın bütün gün kazı yerinde olacağım. Kazıya yeniden başlıyoruz."

Şaşırarak, "Sahi mi?" diye sordum.

Beni oldukça tuhaf bakışlarla süzdü.

"En doğrusunun bu olduğu kanısındayım. Bunu Leidner'a da belirttim. Kendisi yarın günün büyük kısmında bazı formaliteleri tamamlamak için Hassanieh'te olacak. Bizlerse günlük yaşantımıza dönüyoruz. Burada öylesine oturup birbirimizin yüzüne bakmamızın ne anlamı olabilir ki?"

Haklıydı. Özellikle de içinde bulunulan gergin, boğucu ortamda...

"Haklısınız," dedim. "Çalışmak insana dertlerini unutturur."

Cenazenin iki gün sonra kaldırılacağını biliyordum.

Carey yeniden üzerinde çalıştığı plana doğru eğildi. Nedendir bilmem ama bu görüntüsü yüreğimi sızlattı. Uyuyamadığından emindim.

Çekinerek, "Uyku ilacı ister misiniz, Bay Carey?" diye sordum.

Gülümseyerek başını salladı.

"İstemem. Uyku ilacı kötü bir alışkanlık."

"Öyleyse iyi geceler Bay Carey. Eğer sizin için yapabileceğim bir şey varsa..."

"Sanmıyorum, teşekkürler hemşire. İyi geceler."

Sonra birden dayanamayarak, "Sizin için o kadar üzülüyorum ki..." dedim.

Şaşkınlıkla bana baktı.

"Üzülüyor musunuz?"

"Evet, herkese. Bu çok zor bir durum. Özellikle de sizin için."

"Benim için mi? Neden?"

"Ne de olsa ikisi de çok eski arkadaşınızdı."

"Doktor Leidner'ın çok eski dostum olduğu doğru. Ama Bayan Leidner'la dost olduğumuzu söyleyemem."

Sanki kadından nefret ediyormuşçasına konuşmuştu. Miss Reilly'nin onu duymuş olmasını isterdim!

Carey'ye yeniden, "İyi geceler," diledikten sonra odama gittim.

Soyunmadan önce odamda biraz oyalandım. Birkaç mendil, bir çift deri eldiven yıkadım ve günlüğümü yazdım. Yatmak için hazırlanmadan önce son kez kapıdan dışarı bir göz attım. Leidner'ın bürosunda ve güney binada hâlâ ışık vardı.

Sanırım Doktor Leidner hâlâ uyanıktı ve bürosunda çalışıyordu. Acaba gidip ona da, "iyi geceler" demem gerekir miydi? Kararsızlık içinde bocaladım. Her şeye burnumu soktuğumu düşünmelerini istemiyordum. Çok meşgul ya da rahatsız edilmek istemiyor olabilirdi. Ama nedense içim rahat etmedi. Sonuçta kötü bir niyetim yoktu. Yalnızca iyi geceler dileyecek bir isteği olup olmadığını soracak, geri dönecektim.

Büroya gittim ama Doktor Leidner orada değildi. İçerisi aydınlıktı ve Miss Johnson'dan başka kimse yoktu. O da başını masaya dayamış, hüngür hüngür ağlıyordu.

Çok şaşırdım. Miss Johnson her zaman öylesine sakin ve dengeli bir kadındı ki onu bu şekilde görmek içimi sızlattı.

"Ne oldu, tatlım?" diye sordum. Kolumu omzuna atarak hafifçe sırtını sıvazladım. "Böyle yapmayın, üzülmeyin... Burada yalnız başınıza oturup ağlamamalısınız."

Yanıt vermedi. Vücudunun hıçkırıklarla sarsıldığını hissediyordum.

"Yapmayın," dedim. "Böyle yapmayın. Kendinizi toplayın... Size bir bardak sıcak çay getireyim mi?"

Başını kaldırdı.

"Hayır, hayır, istemem, sorun yok hemşire. Benimki aptallık."

"Sizi bu kadar üzen ne?" diye sordum.

Hemen yanıt vermedi.

Sonra, "Çok korkunç, her şey çok korkunç," dedi.

Başımı salladım.

"Artık bunları düşünmeyin. Olan oldu ve artık değiştirmek olanaksız. Kaderin önüne geçilmiyor. Üzülmek boş."

Yerinde doğrularak, saçlarını düzeltmeye çalıştı.

"Çok aptalım..." diye mırıldandı boğuk bir sesle. "Büroyu topluyor, temizlik yapıyordum. Bir şeyler *yapmanın* iyi olacağını düşündüm. Sonra birden, o korkunç olay aklıma geldi..."

"Evet, evet," dedim telaşla. "Anlıyorum. Şu an size gerekli olan şey güzel bir çay ve bir sıcak su torbası..."

Gerek olmadığını söylemesine rağmen onu umursamadım.

Yatağına uzanmış çayını yudumlarken, "Teşekkür ederim hemşire," diye mırıldandı. "Çok iyi ve aklı başında bir kadınsınız. Ben her zaman böyle aptallık etmem."

"Böyle bir olaydan sonra sinirlerinizin bozulması çok normal," dedim. "Bu herkesin başına gelebilir. O kadar heyecan, yorgunluk... üstüne bir de polis. Ben de tam anlamıyla kendimde değilim."

"Söylediğiniz doğruydu," dedi. Sesi tuhaflaşmıştı. "Olan oldu ve artık yapacak bir şey yok! Kaderin önüne geçilmiyor." Bir an sustu, sonra ekledi. "O hiç iyi bir kadın değildi."

Gülümsedim. Bu konuyu onunla tartışmak istemiyordum. İki kadının geçinememeleri o kadar doğaldı ki. Bunu hep hissetmiştim.

Kim bilir belki de Miss Johnson, Bayan Leidner'ın ölümüne içten içe seviniyor, ancak bu düşüncesinden dolayı kendinden utanıyordu.

"Haydi, artık uyuyun ve bunları düşünmemeye çalışın..."

Birkaç eşyasını topladım, odasını düzenledim. Çoraplarını sandalyenin arkasına koydum. Eteğiyle ceketini askıya astım. Yerde buruşuk bir kâğıt vardı. Cebinden düşmüş olmalıydı. Tam eğilip alacakken birden Miss Johnson'ın sert sesiyle irkildim.

"Onu bana verin!" diye bağırdı.

Şaşkınlık içinde isteğini yaptım. Sesindeki katılık beni afallatmıştı. Kâğıdı elimden kaparcasına aldı ve mumun alevine tuttu.

Dediğim gibi çok şaşırmış öylece kalakalmıştım. Hayretle bakıyordum.

Kâğıtta ne olduğunu görmemiştim tabii, öylesine bir hışımla kapmıştı ki. Ama işin tuhafı kâğıt yanarken ucu bana doğru kıvrıldı. O zaman üzerinde mürekkeple yazılmış birtakım sözcükler olduğunu fark ettim.

Neden sonra odama dönüp yatağıma girerken birden kâğıttaki yazının bana neden o kadar tanıdık geldiğini algıladım.

Bu imzasız mektuplardaki yazının benzeriydi.

Acaba Miss Johnson bundan dolayı vicdan azabı mı çekiyordu? İmzasız mektupları yazan o muydu?

20. BÖLÜM

Miss Johnson, Bayan Mercado, Bay Reiter

Bu düşüncenin bile benim için gerçek anlamda bir şok olduğunu itiraf etmeliyim. *Miss Johnson'la* mektuplar arasında bir bağlantı olabileceğini asla düşünmemiştim. Bayan Mercado olsa belki, ama Miss Johnson gerçek bir hanımefendiydi, o kadar aklı başında ve kontrollüydü ki.

O akşam Mösyö Poirot ile Doktor Reilly'nin benim önümde yaptıkları konuşmayı anımsadım ve bunun *nedeni* konusunda kafamda bazı fikirler belirdi.

Eğer mektupları yazan Miss Johnson ise bu birçok şeyi açıklıyordu. Bir an için bile Miss Johnson'ın cinayetle herhangi bir ilgisi olabileceğini düşünmüyordum. Ama Bayan Leidner'a duyduğu nefret nedeniyle öfkesine yenik düşmüş ve çirkin bir şekilde de olsa onu korkutmak isteğine kapılmış olabilirdi.

Hatta böylece Bayan Leidner'ı kazı alanından uzaklaştırmayı umut etmiş bile olabilirdi.

Ancak Bayan Leidner öldürülmüştü ve Miss Johnson da vicdan azabı içinde kıvranıyordu. Hem oynadığı zalim oyunun pişmanlığı

içindeydi hem de katilin bu mektupları cinayetini gizlemek için bir kalkan olarak kullanmış olduğunu anlamıştı. Bu ıstırapla yıkılmış olması da vicdan azabı çekmesi de doğaldı. Onun son derece duyarlı bir insan olduğundan emindim. Bu da benim, "Olan oldu, artık yapacak bir şey yok!" sözüme neden öylesine sarıldığını açıklıyordu.

Sonra kendini haklı çıkarmak istercesine söylediği "O asla iyi bir kadın değildi," sözleri.

Şimdi asıl sorun *benim* ne yapmam gerektiğiydi?

Uzun zaman yatağımda dönüp durdum ve sonunda istemeyerek de olsa her şeyi Mösyö Poirot'ya anlatmaya karar verdim.

Poirot ertesi sabah geldi ama onunla özel olarak konuşma fırsatını bulamadım.

Bir dakika kadar yalnız kaldık. Tam ben söze nereden başlayacağımı düşünürken yanıma gelip, "Ben Miss Johnson'la ve belki diğerleriyle de oturma odasında konuşacağım. Bayan Leidner'ın odasının anahtarı hâlâ sizde mi?" diye kulağıma fısıldadı.

"Evet," dedim.

"*Tres bien.* Oraya gidin ve kapıyı kapayın. Sonra bağırın ama çığlık değil yalnızca bağırın. Sakın korkuyla ciyak ciyak bağırmayın. Yalnızca şaşırmış gibi ufak bir çığlık... asla dehşete düşmüş gibi değil. Eğer sizi duyarlarsa o zaman bir yalan uydurursunuz."

O sırada Miss Johnson avluya çıktığından Mösyö Poirot'yla daha fazla konuşamadık.

Poirot'nun neyin peşinde olduğunu anlamıştım. Poirot, Miss Johnson'la birlikte oturma odasına girince ben de hızla döndüm. Bayan Leidner'ın odasına girip, kapıyı arkamdan dikkatle kapattım.

Bomboş bir odanın ortasında durup, hiçbir neden yokken çığlık atmak durumunda olmak bana çok aptalca geliyordu. Ayrıca atacağım çığlığın ses düzeyini saptamak da hiç kolay değildi. Oldukça yüksek bir tonda, "Ah" dedikten sonra, bunun biraz yüksek ve alçağını da denedim.

Sonra odadan çıkarak oturma odasına koştum. Soran olursa başparmağımla ilgili bahaneyi açıklamaya hazırdım.

Ancak içeri girdiğimde buna gerek olmadığını anladım. Poirot'yla Miss Johnson kendilerini coşkulu bir konuşmaya kaptırmışlardı ve bunun herhangi bir şekilde sekteye uğramadığı da anlaşılıyordu.

Durum ortada, diye düşündüm. Bu her şeyi açıklıyor. Miss Johnson ya öyle bir ses duyduğunu sandı ya da duyduğu tamamen başka bir sesti.

İçeri girip konuşmalarını bölmeyi istemiyordum. Gidip verandadaki koltuğa oturdum. İçeriden Poirot'yla Miss Johnson'ın sesi geliyordu.

Poirot, "Bakın, durum çok hassas," diyordu. "Doktor Leidner'ın karısını çok sevdiği anlaşılıyor..."

Miss Johnson, "Doktor Leidner ona tapardı," dedi.

"Leidner bana ekiptekilerin de ona taptıklarını söyledi. Bu çok doğal, başka ne diyebilirlerdi ki? Tabii ki aynı şeyi söyleyecekler. Nezaket de terbiye de bunu gerektirir. Bu doğru *olabilir*. Ama *olmayabilir* de. Ben bu cinayetin gizeminin ancak Bayan Leidner'ın karakterinin tam olarak anlaşılmasıyla çözülebileceğinden eminim. Çözümün anahtarı bu! Eğer ekipteki herkesin görüşünü –dürüst ve içten görüşünü– alabilirsem zihnimde Bayan Leidner'la ilgili bir resim oluşturabileceğim kanısındayım. Açıkçası bugün buraya gelme nedenim bu. Doktor Leidner'ın Hassanieh'te olacağını biliyorum. Böylece sırasıyla hepinizle rahatça konuşabilecek ve yardımınızı isteyebileceğim."

Miss Johnson, "İyi, güzel de..." diye söze başladıysa da cümlesi yarım kaldı.

Poirot yalvarırcasına, "Lütfen bana o *klişeleşmiş* İngiliz deyimlerini tekrarlamayın. Ölülerin arkasından konuşmak doğru değilmiş;

erdem, saygı bunu gerektirirmiş filan. Bir cinayet soruşturmasında erdem duygusuna yer yoktur. Tekrar tekrar söylüyorum, erdem duygusu da, ölüye saygı da gerçeği gizleyebilir."

"Benim Louise Leidner'a karşı özel bir saygım da sadakatim de yok," diyen Miss Johnson'ın sesi sert ve acımasızdı. "Tabii Doktor Leidner farklı. Ama ne olursa olsun sonuçta Louise onun karısıydı."

"Kesinlikle. Kesinlikle. Şefinizin karısının aleyhinde konuşmak istememenizi anlıyorum. Ama sizden istenen bir referans belgesi değil. Söz konusu olan ani ve gizemli bir ölümün çözümü. Beni ölenin bir melek olduğuna inandırmaya kalkarsanız, bu kesinlikle işimi zorlaştırır."

Miss Johnson sesinde daha da belirginleşen bir acıyla, "Bayan Leidner melek değildi," dedi.

"Bana Bayan Leidner'la ilgili görüşlerinizi açıkça anlatın, Miss Johnson."

"Şey... ama önce bir uyarıda bulunmak isterim Mösyö Poirot. Bu konuda önyargısız olabileceğimi düşünmeyin... Ben... hepimiz Doktor Leidner'a sadakatle bağlıyız. Dolayısıyla Bayan Leidner geldiğinde hepimiz onu biraz kıskandık. Doktor Leidner'ın onunla fazla vakit geçirdikçe ona kızdık. Doktor Leidner'ın karısına olan tutkusu sinirimize dokundu. Size karşı dürüst olacağım, Mösyö Poirot. Bunu söylemek benim için hiç kolay değil. Bayan Leidner burada bulunmasına içerliyordum tabii bu duygularımı asla belli etmemeye çalıştım. Onun gelmesi bizim açımızdan her şeyi değiştirdi, bilmem anlatabiliyor muyum?"

"Biz mi? Kimi kastediyorsunuz?"

"Kendimi ve Bay Carey'yi. Biz buranın eskisiyiz, eskiden beri Doktor Leidner'la birlikte çalışıyorduk. Yeni düzenden rahatsız olduk. Sanırım bu doğal, belki dar kafalılıktan, belki alışkanlık, ama öyle hissediyorduk işte. Bizim için her şey değişmişti."

"Ne gibi bir değişiklikten söz ediyorsunuz?"

"Ah... her şey. Burada o kadar mutluyduk ki! Çok eğlenirdik, şakalaşır gülerdik, aynen birlikte çalışan tüm insanlar gibi. Doktor Leidner çok açık yürekliydi, neşeliydi aynen küçük bir çocuk gibi."

"Bayan Leidner gelince bütün bunlar değişti mi?"

"Belki bu onun *suçu* değildi. Geçen yıl durum bu kadar kötü değildi. İnanın Mösyö Poirot, aslında Bayan Leidner'ın bir şey *yaptığı* da yoktu. Bana karşı her zaman çok nazikti. İşte belki de bu yüzden bazen kendimden utanıyorum. En basit sözüne, en ufak hareketine bile alındıysam bunun suçlusu kesinlikle o değildi. Gerçekten de hiç kimse ondan daha iyi ve nazik olamazdı."

"Ama bu sene durum değişti, değil mi? Tamamen farklı bir atmosfer vardı."

"Evet. Kesinlikle öyle. Doğrusu ne olduğunu bilmiyorum. Her şey ters gidiyordu. İşte değil, özel yaşamımızda. Terslik bizdeydi. Sinirlerimiz bozulmuş, hepimiz aksileşmiştik. Hepimiz diken üstündeydik. Nasıl anlatayım, sanki bir fırtınanın yaklaştığını hissedermişçesine bir duyguydu bu."

"Ve siz buna Bayan Leidner'ın neden olduğunu düşünüyordunuz."

"O buraya gelmeden önce hiç böyle olmamıştı. Ah... ben aslında hiçbir şeyden memnun olmayan, aksi, sürekli yakınan bir kadınım. Tutucuyum –her şeyin aynı kalmasını isterim– dolayısıyla benim sözlerimi pek ciddiye almamalısınız Mösyö Poirot."

"Bayan Leidner'ın karakterini ve mizacını nasıl tanımlarsınız?"

Miss Johnson anlık bir kararsızlık yaşadı. Sonra ağır ağır, sözcüklerin üzerine basa basa yanıt verdi.

"Bayan Leidner'ın mizacı çok değişkendi, anı anına uymazdı. İnişleri çıkışları çok fazlaydı. Bugün birine iyi davranır, ertesi gün onunla konuşmak bile istemezdi. İçtendi, cana yakındı. Başkalarını

düşünürdü. Ama yaşamı boyunca şımartılmış olduğu da belliydi. Doktor Leidner'ın önünde el pençe durmasını doğal karşılıyordu. Asla muhteşem –gerçekten muhteşem– bir adamla evlenmiş olduğunu anlayabildiğini sanmıyorum. Bu beni bazen çok kızdırıyordu. Tabii bu arada çok gergin ve sinirliydi de. Kafasında birtakım şeyler kurar ondan sonra da etrafı telaşa verirdi. Bu yüzden Doktor Leidner Hemşire Leatheran'ı buraya getirdiğinde çok rahatladım. Hem karısının korkuları hem de işiyle uğraşmak zorunda kalması onun için kaldıramayacağı kadar ağır bir yüktü."

"Peki, Bayan Leidner'a gelen imzasız mektuplar hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Dayanamadım. Sandalyemde Hercule Poirot'nun karşısında duran Miss Johnson'ın yüzünü profilden görebilecek şekilde eğilip içeri baktım.

Anne Johnson'ın soğukkanlı ve özgüvenli bir hali vardı.

"Sanırım Amerika'da bir düşmanı vardı. Bu kimse onu kızdırmaya veya korkutmaya çalışıyordu."

"*Pas plus sérieux que ça*?"(*)

"Bu benim görüşüm. Biliyorsunuz Bayan Leidner çok güzel bir kadındı ve dolayısıyla kolayca düşman edinebilirdi. Ben o mektupları ona kin duyan bir kadının yazdığından eminim. Kolayca paniğe kapılan sinirli bir tip olan Bayan Leidner da onları ciddiye almıştır."

"Hiç kuşkusuz," diyen Poirot, "Bu arada unutmamalısınız ki son mektup postayla değil elden gelmişti," diye anımsattı.

"Şey, evet... eğer bir insan böyle bir şey yapmayı aklına koyduysa bu bir şekilde başarılabilir. Unutmayın ki kıskanç bir kadın engel tanımaz."

Gerçekten de öyle, diye düşündüm.

(*) Bunda ciddi misiniz?

"Belki de haklısınız matmazel. Dediğiniz gibi Bayan Leidner çok güzel bir kadındı. Bu arada Miss Reilly'yi, yani doktorun kızını tanıyordunuz, değil mi?"

"Sheilla Reilly'yi mi? Elbette."

Poirot sesini bir sır verecekmişçesine alçalttı. Bu haliyle dedikoducu kocakarılara benziyordu.

"Sheila'yla Doktor Leidner'ın ekibindeki gençlerden biri arasında gizli bir aşk ilişkisi olduğuna ilişkin bir dedikodu duydum. (Tabii bunu doktora soramam.) Acaba bu doğru mu?"

Miss Johnson hafifçe güldü.

"Genç Coleman ve David Emmott onu birkaç kez dansa davet ettiler. Sanırım kulüpteki partilerde onun partneri olmak için ikisi arasında ciddi bir rekabet vardı. Her ikisi de cumartesi akşamlarını genellikle kulüpte geçirirler. Ancak Sheila onlardan birine karşı ciddi anlamda ilgi duyuyor muydu, işte onu bilemiyorum. Burada Sheila'dan başka beyaz genç kız yok, dolayısıyla herkesin gözü üzerinde. Hava Kuvvetleri'nden pilotlarla da dansa gittiğini biliyorum."

"Demek dedikodular doğru değil."

"Şey... doğrusu bilemiyorum." Miss Johnson'ın yüzünde düşünceli bir ifade belirdi. "Evet, Sheila buraya sık sık geliyor. Kazı yerine filan. Hatta geçen gün Bayan Leidner bu yüzden David Emmott'a takılmış, Sheila'nın onda gözü olduğunu söylemişti. Aslında bu hiç hoş değildi –çok tatsız bir şaka– Emmott'ın da hiç hoşuna gitmediğini sanıyorum... Evet. Sheila gerçekten de sık sık kazı yerine geliyordu. O korkunç günde de öğleden sonra kızın atla kazı yerine doğru gittiğini de gördüm." Açık pencereye doğru bakarak başını salladı. "Ama o gün ne David Emmott ne de Coleman kazı yerinde değillerdi. Yalnızca Richard Carey oradaydı. Evet, Sheila da gençlerden birinden *etkilenmiş olabilir* ama o, o kadar modern ve gerçekçi bir genç kız ki insan ister istemez onun böylesi duygusal

konularda ne ölçüde ciddi olduğunu kestiremiyor. Sheila'nın hangisini yeğlediğini bilmiyorum. Bill iyi bir çocuk ve kesinlikle görünmek istediği kadar aptal değil, hatta bir hayli zeki. David Emmott ise pırlantadır. Fazla konuşmaz, sakindir ama aklı başındadır."

Merakla Poirot'ya bakarak, "İyi de bütün bunların cinayetle ne ilgisi var, Mösyö Poirot?" diye sordu.

Poirot ellerini havaya kaldırdı.

"Beni utandırıyorsunuz matmazel. Herhalde dedikoducunun biri olduğumu düşünüyorsunuz. Gelgelelim gençlerin aşk maceraları benim her zaman ilgimi çekmiştir."

Miss Johnson hafifçe iç çekti.

"Tabii, özellikle de bu aşk engelsiz yürüyorsa..."

Poirot da bu sözlere iç çekerek karşılık verdi. Acaba Miss Johnson'ın aklına gençken yaşadığı bir aşk mı gelmişti? Acaba Mösyö Poirot'nun karısı mı yoksa birçok yabancı için söylendiği gibi metresi mi vardı? Ama öylesine komik bir görüntüsü vardı ki ikisinin de olduğuna inanamıyordum.

Miss Johnson, "Sheila Reilly karakter sahibi bir kız," dedi. "Çok genç ve toy, biraz da kaba. Ama aslında aklı başında bir kızdır."

Poirot mırıldandı.

"Sözlerinize inanıyorum matmazel."

Ayağa kalktı.

"Evde başka kimler var?"

"Bayan Mercado buralarda bir yerde olmalı. Bugün bütün erkekler kazı yerindeler. Sanırım evden uzaklaşmak istiyorlardı. Onlara hak veriyorum. Eğer kazı yerine gitmek isterseniz size eşlik edebilirim..."

Miss Johnson verandaya çıktı, beni gördü ve gülümsedi.

"Herhalde Hemşire Leatheran da sizi oraya götürmekten mutluluk duyacaktır."

"Elbette, Miss Johnson," dedim.

"Öğle yemeğinde buraya dönüp yemeği bizimle yersiniz, değil mi Mösyö Poirot?"

"Memnuniyetle matmazel."

Miss Johnson çalışmak için yeniden oturma odasına dönerken ben de Poirot'ya, "Bayan Mercado terasta," diye fısıldadım. "Önce onu görmek ister miydiniz?"

"Sanırım çok iyi olur. Haydi, terasa çıkalım."

Merdivenlerden çıkarken, "Söylediğinizi yaptım. Sesimi duydunuz mu?" diye sordum.

"Hayır. Hiçbir şey duymadık."

"Öyleyse Miss Johnson'ın içi rahat edebilir," dedim. "Bir şeyler yapabilecekken yapmadım diye kaygılanıyordu."

Marie Mercado parmaklığa oturmuş, başını da önüne eğmişti. Öyle derin düşüncelere dalmıştı ki yanına yaklaştığımızı fark bile etmedi. Ancak tam karşısında duran Poirot'nun "Günaydın," diyen sesini duyunca birden irkildi ve telaşla başını kaldırdı.

O sabah hasta gibi bir hali vardı. Küçük yüzü sararmış, solmuş, gözlerinin etrafında mor halkalar belirmişti.

Poirot, "*Encore moi*,"(*) dedi. "Bugün özel bir amaçla geldim."

Sonra aynen Miss Johnson'a yaptığı gibi Bayan Leidner'ın gerçekte nasıl biri olduğunu anlamaya çalıştığını, bunun olayın çözülmesi açısından çok büyük önemi olduğu anlattı. Ancak Bayan Mercado, Miss Johnson kadar dürüst davranmadı. Hemen Bayan Leidner'ı övmeye başladı ki bunun onun asıl duygularından çok uzak olduğunun kesinlikle farkındaydım.

"Sevgili, çok sevgili Louise. Onu tanımayan birine onu anlatmak çok zor. Öylesine egzotik biriydi ki. Herkesten çok farklıydı.

(*) Tekrar.

Bunu siz de hissetmiştiniz, değil mi hemşire? Tabii ki sinirleri bozuktu, kaprisleri, kuruntuları vardı ama insan onun bu davranışlarını hoş görebiliyordu. Hepimize öyle *tatlı* davranıyordu ki, öyle değil mi hemşire? Kesinlikle *kibirli* değildi. Arkeolojiden hiç anlamamasına rağmen bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Kocamdan sürekli metal eşyalara uygulanan kimyasallara ve süreçlere ilişkin bilgi alıyor, çanakların onarımında Miss Johnson'a yardım ediyordu. Ah, hepimiz Louise'i çok *severdik*."

"Öyleyse buradaki atmosferin çok gergin olduğuna, nedeni bilinemeyen bir huzursuzluğun hüküm sürdüğüne ilişkin duyduklarım doğru değil madam?"

Bayan Mercado'nun bulanık siyah gözleri kocaman açıldı.

"Ama bunu size *kim* söyledi? Hemşire mi? Doktor Leidner mi? Zavallı adamcağız, *onun* hiçbir şeyin farkında olmadığından eminim."

Bana kötü kötü baktı.

Poirot yeniden gülümsedi.

"Benim de casuslarım var madam."

Bir an Bayan Mercado'nun gözkapaklarının titreştiğini gördüm.

Ardından tatlı bir sesle, "Sizce de," dedi. "Böyle bir olaydan sonra herkesin gerçekte olmayan birçok şeyi iddia etmesi doğal değil mi? Biliyorsunuz işte; gerginlik, atmosfer, 'bir şey olacağı hissi' filan gibi. Bence insanların sonradan söylediği bu gibi şeylerin hepsi *kurmaca*."

Poirot başını salladı.

"Bu söylediğiniz çok anlamlı madam."

"Size söylenenler gerçekten doğru *değil*. Biz burada büyük mutlu bir aile gibiydik."

Poirot'yla evden ayrılıp kazı yerine doğru giderken öfkeyle, "Bu kadın," diye homurdandım. "Gördüğüm en yalancı insan. Onun Bayan Leidner'dan nefret ettiğinden eminim."

Poirot da aynı düşüncedeydi.

"Yalan söylediği belli, güvenilecek biri değil."

"Onunla konuşmak zaman kaybından başka bir şey değil," diye mırıldandım.

"Yanılıyorsunuz, pek öyle değil. Bir insanın dudakları arasından yalanlar dökülürken gözleri gerçeği anlatabilir. Bayan Mercado denilen ufak tefek kadın neden korkuyor olabilir? Gözlerinde korku vardı. Evet, kesinlikle korktuğu bir şey var. Bu çok ilginç."

"Size söylemem gereken bir şey var, Mösyö Poirot."

Belçikalıya o gece eve dönüşüm sonrasında olanları anlattım. İmzasız mektupları yazanın Miss Johnson olduğundan kuşkulandığımı açıkladım.

"*O da* yalancı," dedim. "Size mektuplardan bahsederken çok soğukkanlıydı."

Poirot başını salladı.

"Evet, bu çok ilginç. Ama *Miss Johnson böylece farkına varmadan mektuplar konusunda bilgi sahibi olduğunu* açıklamış oldu. Oysa o mektuplardan ekiptekilerin önünde söz edilmemişti. Tabii ki bu durumu dün Miss Johnson'a Doktor Leidner anlatmış olabilir. Ne de olsa onlar eski arkadaş. Ama eğer anlatmadıysa evet... o zaman durum çok tuhaf, öyle değil mi?"

Poirot'ya karşı duyduğum saygı arttı. Miss Johnson'ı zekice tuzağa düşürmüştü.

"Bunu ona da söyleyecek misiniz?"

Mösyö Poirot bu sorum karşısında çok şaşırdı.

"Hayır, hayır, asla. İnsanın bildiklerini uluorta açıklaması hiç doğru değildir." Elini başına götürdü. "Son dakikaya dek her şeyi

burada saklarım. Sonra sıra atılım yapmaya gelir ve aynen bir panter gibi –*mon Dieu*– hiç beklemediği anda kurbanımın üzerine atlarım."

Poirot'yu panter kişiliğinde düşününce ister istemez güldüm.

Bu arada kazı yerine varmıştık. Karşımıza ilk çıkan Carl Reiter oldu. Genç adam yıkık duvarların resmini çekiyordu.

Bana göre adamlar gelişigüzel istedikleri yeri kazıyor, duvarlar tesadüfen ortaya çıkıyordu. Ya da en azından öyle görünüyordu. Bay Carey gerçek durumun kazmayı vurunca anlaşıldığını söyleyerek bunu bana göstermeye çalıştı ama anlayamadım. "*Libn*" yani "tuğla çamur" dediği anda benim tek gördüğüm toz topraktan başka bir şey değildi.

Bay Reiter fotoğraf çekimini tamamladıktan sonra kamerayı ve ayağını kendisine yardımcı olan çocuğa verdi ve eve götürmesini istedi.

Poirot ona çektiği fotoğraflar ve kullandığı filmler hakkında birkaç soru yöneltti. Bay Reiter bunlara mutlulukla yanıt verdi. İşi konusunda konuşmaktan çok hoşlandığı anlaşılıyordu.

Bay Reiter yanımızdan ayrılmak zorunda olduğunu belirttiği anda Poirot asıl konuya girdi. Sorular kesinlikle önceden hazırlanmış klişe sorular değildi, Poirot onları karşısındaki kişinin karakterine uygun şekilde belirliyordu. Ancak her defasında bunları özel olarak belirtmek istemiyorum. Miss Johnson gibi radikal bir insan karşısında doğrudan konuya girerken, bazılarında hedefe dolambaçlı yollardan gitmeyi yeğliyordu. Ama sonuçta istediği noktaya varıyordu.

Bay Reiter, "Evet, evet, ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum," dedi. Gerçekten de size nasıl yardım edebileceğimi bilmiyorum. Ben buraya ilk kez bu sezon geldim. Bayan Leidner'la da pek fazla konuşmadım. Üzgünüm ama size pek yardım edemeyeceğim."

Konuşması, belirgin bir aksanı olmamasına rağmen farklıydı, nasıl diyeyim, İngilizceyi Amerikalılar gibi konuşuyordu.

Poirot gülümsedi.

"En azından bana Bayan Leidner'dan hoşlanıp hoşlanmadığınızı söyleyebilirsiniz."

Bay Reiter kıpkırmızı kesilerek kekeledi.

"Çok çekici bir kadındı; hem de çok çekici. Kültürlüydü. Zekiydi. Kafası çok iyi çalışıyordu."

"*Bien!*... Demek ki Louise Leidner'dan hoşlanıyordunuz. Ya o sizden?"

Genç adamın yüzü daha da kızardı.

"Şey, onun pek benim farkımda olduğunu sanmıyorum. Bir iki kez de aksilik oldu. Onun için bir şeyler yapmaya kalkıştığımda hep bir şeyler ters gitti. Şanssızlık işte. Korkarım benim beceriksizliğim onu sinirlendiriyordu. İstemeyerek oluyordu bu... Oysa onun için *her şeyi* yapmaya hazırdım..."

Poirot, adama acımıştı.

"Anlıyorum, anlıyorum. Şimdi başka bir konuya geçelim. Evde neşeli bir hava var mıydı?"

"Efendim?"

"Birlikte mutlu muydunuz? Gülmekten, şakalaşıp eğlenmekten hoşlanıyor muydunuz?"

"Hayır, hayır, öyle olduğunu söyleyemem. Evde nasıl diyeyim, biraz sıkıntılı bir hava vardı."

Bir an durdu. Kendi kendisiyle mücadele ediyor gibiydi. Neden sonra birden açıldı. "Anlayacağınız grup içinde pek iyi sayılmam, arkadaşlık etmesini pek bilmem. Beceriksizim, ürkeğim, çekingenim. Doktor Leidner bana her zaman iyi davrandı ama ne yazık ki bu ürkekliğimi hiçbir zaman yenemedim. Bu yüzden sürekli yanlış bir şey söylüyor ya da sürahiyi deviriyorum. Çok şanssızım."

Gerçekten de o anda beceriksiz, iri yapılı bir çocuktan farksızdı.

Poirot gülümsedi.

"Gençken hepimiz böyle şeyler yaşadık. Denge, *savoir faire*, zamanla kazanılıyor."

Sonra iyi niyetlerimizi dile getirip oradan ayrıldık.

Poirot, Carl Reiter'ın yanından uzaklaştıktan sonra bana, "*Ma soeur*," dedi. "Carl Reiter ya çok saf genç bir adam ya da olağanüstü bir aktör."

Yanıt vermedim. Bir kez daha bu insanlardan birinin tehlikeli ve soğukkanlı bir katil olduğu düşüncesi bana fantastik bir varsayım gibi görünmeye başlamıştı. Bu her nedense bana o sakin güneşli sabahta olanaksızmış gibi görünüyordu.

21. BÖLÜM

Bay Mercado, Richard Carey

Poirot bir an duraksayarak, "Demek iki ayrı yerde çalışıyorlar," diye mırıldandı.

Carl Reiter fotoğraflarını asıl kazı alanının dış kısmında bir noktada çekiyordu. Bulunduğumuz noktadan ötede ise bir grup adam sepetleriyle gidip geliyordu.

"Söylediklerine göre en derin çukur oradaymış, " diye açıkladım. "Doktor Leidner burada kırılmış çanak çömlekten başka bir şey çıkmazken oradan çok ilgi çekici parçaların çıkarıldığını söylemişti."

"Haydi, o tarafa gidelim."

Güneş çok yakıcıydı, ağır ağır yürüdük.

Çalışmaları Bay Mercado yönetiyordu. Onun aşağıda ustabaşıyla konuştuğunu gördük. Derisi kaplumbağa derisinden farksız görünen adam çizgili pamukludan yapılmış cilbâb üzerine tüvit bir ceket giymişti.

Kazı yerine giden dar ve dik yoldan inmek bir hayli zordu. Sırtlarında sepetleri, toprak taşıyan işçiler yarasalar gibi körlemesine

inip çıkıyor, yol vermek için kenara çekilmeyi akıllarından bile geçirmiyorlardı.

Arkasından yürüdüğüm için Poirot birden başını omzunun üzerinden arkaya döndürerek, "Joseph Mercado solak mı?" diye sordu

Çok tuhaf bir soruydu bu.

Bir an düşündüm.

"Solak değil."

Poirot açıklama yapma gereği duymadan yürümeyi sürdürdü. Onu izledim.

Her nedense Joseph Mercado bizi görünce pek mutlu oldu.

Her zaman hüzünlü olan uzun yüzü sevinçle aydınlandı.

Arkeolojinin Poirot'yu ilgilendirmediğinden emindim ama Belçikalı çok meraklıymış gibi bir tavır takınarak Mercado'yla konuşmaya başladı. Bay Mercado heyecanla onun sorularını yanıtlıyordu. Uzun uzun on iki kademe yerleşim alanı kazdıklarını anlattı.

Sonra heyecanla, "Şimdilerde dördüncü milenyumu kazıyoruz," dedi.

Milenyum sözcüğünün gelecekle ilgili olarak kullanıldığını düşünürdüm – her şeyin bambaşka olacağı gelecek!

Bay Mercado heyecanla toz tabakalarını işaret etti. (Tanrım, adamın elleri nasıl da titriyordu. Acaba sıtması mı vardı?) Poirot'ya toprak kapların asırlar geçince nasıl değiştiğini, mezarların nasıl değişime uğradığını anlattı. Sonra bu tabakada bir dizi çocuk mezarı çıkardıklarını anlattı –zavallı yavrucaklar– kemiklerin hali onların kurban edilmiş olabileceklerini gösteriyordu.

Sonra birden yerde, kırık çanakların yanında duran çakmaktaşından yapılmış bir bıçağı almak için eğildi ve bir an sonra acı bir çığlıkla haykırarak doğruldu.

Bana döndü. Poirot dehşet içinde ona bakıyordu. İkimiz de şaşkınlıktan donupkalmıştık.

Bay Mercado elini sol koluna götürdü.

"Bir şey soktu beni! Sanki koluma kızgın bir iğne saplandı."

Poirot hemen ileri doğru atıldı.

"Çabuk, *mon cher*,(*) kolunuzu uzatın. Hemşire Leatheran bir bakalım."

İlerledim.

Poirot, Mercado'nun kolunu tuttu ve hâkî renkli gömleğinin kolunu hızla yukarı omzuna kadar sıvadı.

Bay Mercado, "İşte," diyerek acıyan yeri gösterdi.

Gerçekten de Bay Mercado'nun omzunun yaklaşık on santim altında üzerinde bir damla kanın olduğu küçücük bir yara vardı.

Poirot homurdandı.

"Çok tuhaf." Dikkatle gömleğin koluna baktı. "Bir şey göremiyorum. Karınca falan olmasın?"

"Hemen biraz tentürdiyot sürelim," dedim.

Yanımda her zaman taşırım. Hemen çıkarıp yaranın üzerine tentürdiyotlu pamuğu bastırdım. Ancak bunu yaparken çok dalgındım, gözüm başka bir şeye takılmıştı. Bay Mercado'nun kolunda, özellikle de omzuyla dirseği arasında çok sayıda iğne izi vardı – *derialtı enjeksiyon izleri*...

Joseph Mercado gömleğinin kolunu indirerek açıklamalarına devam etti. Poirot dinledi ama nedense sözü Leidner'lara getirmedi. Hatta adama hiçbir şey sormadı.

Sonunda Bay Mercado'nun yanından ayrılarak yeniden aynı yoldan yukarı çıkmaya başladık.

Poirot, "İyi bir oyundu, değil mi?" diye sordu.

Hayretle ona baktım.

"Oyun mu?"

(*) Dostum.

Mösyö Poirot, ceketinin yakasının arkasından bir şey çıkararak onu adeta sevgiyle süzdü. Hayretle bunun ucuna bir damla balmumu konularak topluiğne şekli verilmiş uzun bir çuvaldız olduğunu gördüm.

"Mösyö Poirot," diye haykırdım. "Yoksa bunu siz mi yaptınız?"

"Evet. Mercado'nun kolunu sokan böcek bendim. Çok iyi başardım değil mi? Siz bile durumu fark etmediniz."

Bu doğruydu. Onun bunu yaptığını asla görmemiştim. Bay Mercado'nun da bir an bile böyle bir şeyden kuşkulanmadığından emindim. Poirot yıldırım hızıyla hareket etmiş olmalıydı.

"İyi ama neden, Mösyö Poirot?" diye sordum.

Soruma başka bir soruyla karşılık verdi.

"Siz bir şey fark ettiniz mi hemşire?"

Ağır ağır başımı salladım.

"İğne izleri."

Poirot, "Artık Bay Mercado hakkında bir şey biliyoruz," dedi. "Bundan şüpheleniyordum ama *emin değildim.* Oysa her zaman *emin olmak* gerekir."

Ve kendinizde bir amaç uğruna her şeyi yapmaya hak görüyorsunuz, diye düşündüysem de dile getirmedim.

Poirot ansızın elini cebine götürdü.

"Mendilimi düşürmüşüm. Çuvaldızı onun içine saklamıştım."

"Hemen alıp getiririm," diyerek telaşla geri döndüm.

Artık Poirot'ya alışmıştım ve ona doktor, kendime de hemşiresi gözüyle bakıyordum. Sonuçta bu bir operasyondu ve o da operatördü. Bu yüzden hemşiresi olarak gidip Belçikalının mendilini aramak bana normal gelmişti. Belki bunu söylemem tuhaf ama bir şekilde bundan hoşlanmaya bile başlamıştım.

Stajımı henüz bitirdiğim günlerde özel bir hastayla ilgilenmek üzere bir eve gönderildiğimi anımsıyordum. Ani olarak ameliyat

yapılması gereksinimi doğmuş ancak hastanın kocası hastanelerden nefret ettiği için karısının hastaneye götürülmesine izin vermemişti. Bunu bir seçenek olarak duymak bile istememiş, ameliyatın evde yapılmasında ısrar etmişti.

Aslında bu benim için bir nimetti. Beni izleyecek, eleştirecek biri yoktu. Her şey benim elimdeydi. Tabii ki çok heyecanlıydım. Operatörün nelere gereksinimi olacağını düşünüyor, ama yine de bir şey unutmuş olmaktan korkuyordum. Doktorlarla başa çıkmak zordur, asla ne yapacağınızı bilemezsiniz. Her an her şeyi sorabilirler. Bununla birlikte her şey mükemmel gitti. İstediği her şeyi hazır etmiştim. Ameliyatın bitiminde bana birinci sınıf iş çıkardığımı söyledi. Bu doktorların çok ender söyledikleri bir şeydir. Aslında doktor da son derecede iyiydi. Neredeyse her şeyi tek başıma halletmiştim.

Hasta kadın sağlığına kavuştu, böylece herkes mutlu oldu.

O anda da aynı duygular içindeydim. Mösyö Poirot bana o doktoru anımsatmıştı. *O da* aynı şekilde ufak tefekti. Çirkin tıknaz, maymuna benzeyen bir adam ama olağanüstü bir operatör. İçgüdüsel olarak bile yapması gerekeni biliyordu. Çok operatör tanıdım, ayırt etmeyi çok iyi bilirim.

Mösyö Poirot'ya da aynı şekilde güvenmeye başlamıştım. Ne yaptığını çok iyi bildiğini hissediyordum. Ve ona yardımcı olmayı görev biliyordum, aynen ameliyat sırasında istendiğinde vermek üzere bisturiyi, forsepsi, tamponları ve gereken tüm malzemeyi hazır ettiğim gibi onun için de bir şeyler yapma çabasındaydım. Bu yüzden de düşürdüğü mendili hemen koşup almak bana doktorun düşürdüğü havluyu yerden kaldırmak kadar doğal gelmişti.

Mendili alıp yukarı çıktığımda ilk an Poirot'yu göremedim. Sonra onun kazı alanından biraz ötede oturmuş, Bay Carey'yle konuşuyor olduğunu fark ettim. Bay Carey'ye yardımcı olan Arap çocuk hemen yanlarında, üzerinde metre işaretleri olan uzun bir

çubukla duruyordu. Tam benim baktığım sırada Bay Carey ona bir şeyler söyledi ve çocuk elindeki çubukla uzaklaştı. O an için işi bıraktıkları anlaşılıyordu.

O andaki ruhsal durumumu anlamınızı isterdim. Bakın, Poirot'nun beni yanında isteyip istemediğini anlayamıyordum. Beni başından atmak için özellikle mendilini aramaya yollamış olabilirdi.

Bu yine operasyon gibi bir şeydi. Doktora istediğini verip, *istemediğini* vermemek gerekiyordu. Bunu Carey'yle yaptığı konuşmayı dinlememi istemediği için yaptığını sanmıyordum. Düşünün ki arter forsepsini yanlış zamanda vermişsiniz ya da doğru zamanda vermekte geç kalmışınız... Tanrı'ya şükür mesleğimde çok iyiyim. Genellikle hata yapmam. Ama bu işte aceminin de acemisiydim. Dolayısıyla aptalca hatalar yapmaktan kaçınmalıydım.

Tabii ki Mösyö Poirot'nun Bay Carey'yle konuştuklarını duymamı istemediği gibi bir şey bir an olsun aklıma gelmedi ama yine de ben yanlarında olmadığım takdirde Bay Carey'nin daha rahat konuşacağını düşünmüş olabilirdi.

Kimsenin benim özel konuşmaları dinlemeye meraklı, her şeye burnunu sokan bir kadın olduğumu sanmasını istemem. Böyle bir şeyi asla yapmam. Bir an bile. Her ne kadar istesem de.

Demek istediğim, eğer bunun özel bir görüşme olduğunu bir an için bile düşünmüş *olsaydım* yaptığımı yapmayı aklımın köşesinden bile geçirmezdim ama bu soruşturmada bana da bazı haklar tanındığı kanısındaydım. Sonuçta anestezinin etkisi geçen hastaların söyledikleri şeyleri duyarsınız. Hasta bunları duymuş olmanızı istemez –*duyduğunuzu* asla bilmez de– ama *duymuş olduğunuz* gerçeği de değişmez. O an Bay Carey'yi hasta gibi düşündüm. Bilmediği bir şeyden dolayı kendini kötü hissedemezdi ki! Ve eğer benim fazla meraklı olduğumu düşünüyorsanız, itiraf etmeliyim ki evet *merak*

ediyordum. Yardımcı olabileceğim hiçbir ayrıntıyı kaçırmak istemiyordum.

Yarım bir tur attım, büyük bir toprak yığının arkasından onlara iyice yaklaştım. Konuşmalarını duyabilecek, ancak görünmeyecek şekilde bir tümseğin arkasına gizlendim. Biri çıkıp da bu yaptığımın onursuzluk olduğunu iddia edecek olursa ona tek söyleyeceğim yanıldığı olur. Eğer doktor aksi bir karar belirtmediyse bir hemşireden hiçbir şey gizlenemez.

Tabii Mösyö Poirot'nun bu konuya nasıl yaklaştığını bilmiyordum ama oraya ulaştığım anda o da hedefin merkezine nişan almıştı.

"Doktor Leidner'ın karısına tutku derecesinde bağlı olduğunu çok iyi biliyorum," diyordu. "Ama bazen bir kişi hakkında en doğru bilgiyi onun dostlarından değil düşmanlarından alırsınız."

"Yani hataların, erdemlerden daha önemli olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?" Richard Carey'nin sesi soğuk ve alaycıydı.

"Hiç kuşkusuz özellikle de bir cinayet söz konusuysa. Belki tuhafınıza gidecek ama şimdiye dek kimsenin hiç kimsenin ama olağanüstü bir karaktere sahip olduğu için öldürüldüğünü duymadım. Ayrıca mükemmellik de şüphesiz insanları sinirlendirir."

Carey, "Korkarım bu konuda size yardım edemeyeceğim," dedi. "Doğruyu söylemek gerekirse Bayan Leidner'la pek anlaşamıyorduk. Onunla düşman olduğumuzu söylemek istemiyorum ama dost da değildik. Belki Bayan Leidner kocasıyla eskiye dayanan yakın dostluğumuzu kıskanıyordu. Bense ona hayran olmama, çok güzel bir kadın olduğunu düşünmeme rağmen Leidner'ı avucunun içine almış olmasına kızıyordum. Sonuçta birbirimize karşı nazik davranmamıza rağmen özde dost değildik."

Poirot, "Çok güzel açıkladınız," diye mırıldandı.

İkisinin de başlarını görebiliyordum. Sonra birden Bay Carey'nin hızla dönüp Poirot'ya baktığını fark ettim. Sanki Belçikalının sesindeki bir şey onu rahatsız etmişti.

Poirot buna aldırmadan konuşmayı sürdürdü.

"Doktor Leidner, karısıyla geçinemediğiniz için üzülmüyor muydu?"

Carey bir an kararsız kaldı.

"Doğrusu bundan da emin değilim. Leidner bu konuda asla hiçbir şey söylemedi. Hep durumu fark etmediğini umdum. Bildiğiniz gibi o kendini işine öylesine kaptırmıştı ki..."

"Yani gerçek şu ki siz Bayan Leidner'dan hiç hoşlanmıyordunuz, öyle değil mi?"

Carey omzunu silkti.

"Herhalde Leidner'ın karısı olmasaydı, ondan hoşlanırdım."

Ve hafifçe güldü.

Poirot önündeki kırık kap parçalarını yerleştirmeye çalışıyordu. Dalgın dalgın mırıldandı.

"Bu sabah Miss Johnson'la konuştum. Bayan Leidner konusunda önyargılı olduğunu, onu pek sevmediğini ancak Bayan Leidner'ın ona karşı her zaman nazik ve iyi olduğunu söyledi."

Carey, "Bunu ben de tasdikleyebilirim," dedi.

"Ben de inanıyorum. Sonra Bayan Mercado'yla konuştum. Bana uzun uzun Bayan Leidner'a ne kadar bağlı olduğunu, ona karşı ne büyük bir hayranlık beslediğini anlattı."

Carey yanıt vermedi. Poirot, biraz bekledikten sonra sözlerine devam etti.

"İşte ben buna inanmadım! Sonra sizinle konuştum. Doğrusu sizin söylediklerinize de *inanmadım!*"

Carey dikeldi. Sesindeki öfkeyi –bastırılmış öfkeyi– hissediyordum.

"Neye inanıp neye inanmayacağınız konusunda ben bir şey söyleyemem Mösyö Poirot. Gerçeği söyledim, kabul edip etmemek size kalmış."

Poirot öfkelenmedi. Aksine üzülmüş, hayal kırıklığı yaşıyormuş gibi bir hali vardı.

"İstediğime inanmak, istemediğime inanmamak benim elimde mi? Kulaklarım çok hassassa suç benim mi? Ayrıca her zaman ortalıkta birtakım söylentiler dolaşır. Dedikodular kulaktan kulağa yayılır. İnsan bunları dinler ve belki bir şeyler öğrenir. Evet, söylentiler bazen..."

Carey ayağa fırladı. Şakağının attığını görüyordum. O anda o kadar da yakışıklı görünüyordu ki. Öylesine zarif, öylesine bronz... o muhteşem profil, o çene yapısı... Kadınların Carey'yi beğenmelerine şaşırmıyordum.

Hışımla, "Hangi söylentiler?" diye sordu.

Poirot onu yan gözle süzdü.

"Belki bunları tahmin edebilirsiniz Bay Carey. Bilinen türde bir söylenti. Siz ve Bayan Leidner'la ilgili."

"İnsanlar ne kadar da hain olabiliyor!"

"*N'est-ce pas*?(*) İnsanlar bazen köpeklere benzerler. Bir şeyi ne kadar derine gömerseniz gömün yine de bulup çıkarırlar."

"Siz bu söylentilere inandınız mı?"

Poirot ciddi bir tavırla, "İnanmak istiyorum ama gerçeğe," dedi. "Beni ikna edin."

Carey kaba bir şekilde güldü.

"Doğruyu söylesem acaba beni anlar mısınız?"

Poirot dikkatle onu süzüyordu.

"Deneyin de görelim."

"Peki, size gerçeği söyleyeceğim! Louise Leidner'dan nefret ediyordum! İşte gerçek bu! Ondan ölesiye nefret ediyordum."

(*) Değil mi?

22. BÖLÜM

David Emmott, Peder Lavigny ve Bir İpucu

Carey ansızın arkasını dönüp öfkeli ve büyük adımlarla oradan uzaklaştı.

Poirot ise oturduğu yerden uzun uzun arkasından baktı. Sonra da usulca, "Evet, anlıyorum," diye mırıldandı.

Sonra başını çevirmeden sesini yükseltti ve seslendi:

"Bir an için yanıma gelmeyin hemşire. Belki başını çevirip buraya bakar. Hah, şimdi tamam, gelebilirsiniz. Mendilimi buldunuz demek? Çok teşekkür ederim. Çok iyisiniz."

Bu konuşmaya tanık olduğum için hiçbir şey söylemedi. Doğrusu ya benim orada, onları dinlediğimi nasıl fark etmişti bunu da bilemiyorum. Çünkü bir kez olsun bulunduğum yöne bakmamıştı. Bir şey söylememesi beni rahatlatmıştı. Her ne kadar bu yaptığımdan dolayı kendi vicdanımla hesaplaşmam sona erse de ona herhangi bir açıklama yapmak zorunda kalmaktan çekiniyordum. Sonuçta açıklama istememiş olması iyiydi.

"Gerçekten de Bayan Leidner'dan nefret ediyor olabilir mi?" diye sordum.

Ağır ağır başını salladı. Yüzünde tuhaf bir ifade vardı.

"Evet, sanırım ediyor."

Sonra hızla ayağa kalkıp adamların çalıştıkları tümseğe doğru yürüdü. Onu izledim. Başlangıçta Araplar dışında kimseyi göremedik. Neden sonra David Emmott'ı yere eğilmiş, yeni bulunan bir iskeletin üzerindeki tozları püskürtmeye çalışırken bulduk.

Bizi görünce ciddi ama dostça bir tavırla gülümsedi.

"Burayı gezmeye mi geldiniz? Bana bir dakika izin verin, işim bitiyor."

Doğrularak çakısını çıkardı. İskeletin üzerindeki topraktan kazımaya başladı. Zaman zaman durup, ya körüğü kullanıyor ya da kemiklerin üzerindeki tozları kendi üflüyordu. Bu yaptığını hiç de sağlıklı bulmadım.

Sonunda da dayanamayarak, "Mikrop kapacaksınız. Bay Emmott," diye uyardım.

Ciddi bir ifadeyle, "Mikroplar artık benim günlük diyetimin bir parçası oldu hemşire," dedi. "Mikroplar arkeologlara hiçbir şey yapmaz. Dener dener sonunda umutsuzluğa kapılırlar." Kalça kemiğinin üzerini biraz daha kazıdı. Yanındaki ustabaşına tam olarak ne istediğini anlattı.

Sonunda da, "İşte," diyerek ayağa kalktı. "Artık Reiter öğle yemeğinden sonra bunun fotoğrafını çekebilir. Yanında güzel şeyler varmış."

Bize paslı bakır bir kapla, birtakım iğneler, zamanında kadının kolyesi olduğu anlaşılan altın parçaları ve mavi taşlar gösterdi.

Kemikler ve diğer eşyalar bir kez daha temizlenerek fotoğrafları çekilmeye hazır hale getirildi.

Poirot, "Kimdi acaba bu kadın?" diye sordu.

"Birinci asırdan kalma bir iskelet bu. Hiç kuşkusuz devrinin seçkin kadınlarından biri. Kafasında bir tuhaflık var, bakması için Mercado'yu çağırmalıyım. Şiddetli bir darbeyle ölmüşe benziyor."

Poirot, "Yani iki bin yıl önce yaşamış bir Bayan Leidner..." diye mırıldandı.

Bay Emmott, "Belki de," dedi.

Bill Coleman elindeki kazmayı bir duvara vurup duruyordu.

David Emmott ona seslenerek anlayamadığım bir şeyler söyledi. Ardından da Poirot'yla beni etrafı tanıtmak amacıyla gezdirmeye başladı.

Kısa turumuz son bulduğunda saatine bir göz atarak, "On dakika sonra paydos. Eve doğru yürüyelim mi?" diye sordu.

Poirot, "Çok iyi olur, bana uyar," dedi.

Patika boyunca hep birlikte ağır ağır yürümeye başladık.

Poirot, "Sanırım yeniden çalışmaya başladığınız için mutlusunuzdur?" dedi.

Emmott büyük bir ciddiyetle cevap verdi.

"Evet, en iyisi bu. Evde boş boş oturup çevrendekilerle konuşmaya çalışmak hiç de kolay değildi."

"Özellikle de *içinizden birinin katil olduğunu biliyorsanız*."

Emmott yanıt vermedi. İtiraza da kalkışmadı. İşte o zaman onun da en başından beri, hatta evdeki uşakları sorguladığı andan beri, aynı şeyden kuşkulandığını sezdim.

Neden sonra, "Soruşturmalarınızda bir noktaya gelebildiniz mi Mösyö Poirot?" diye sordu.

Poirot onu ciddi bakışlarla süzdü.

"Bir noktaya varabilmem için bana yardım eder misiniz?"

"Elbette, neden olmasın?"

Poirot onu dikkatle süzdü.

"Bu olayın kilit noktası Bayan Leidner. Onu iyice tanımak istiyorum."

David Emmott ağır ağır, "Yani... neyi kastediyorsunuz?" diye sordu.

"Öğrenmek istediğim onun kızlık soyadı ve doğduğu şehir değil. Gözlerinin rengi ve yüzünün şekli de beni ilgilendirmiyor. Onun nasıl bir kadın olduğunu bilmem gerekiyor."

"Bunun soruşturmanız için önemli olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Bundan eminim."

Emmott bir iki dakika düşündükten sonra mırıldandı.

"Belki de haklısınız."

"İşte siz de bana bu konuda yardım edebilirsiniz. Bana Louise Leidner'ın nasıl bir kadın olduğunu anlatın."

"Acaba bunu yapabilir miyim? Ben de zaman zaman onun nasıl bir kadın olduğunu merak ettim."

"Bu konuda bir karara varamadınız mı?"

"Sonunda vardığımı sanıyorum."

"*Eh bien*?"

Emmott bir süre sustu. Sonra ağır ağır, "Hemşire Leatheran onun hakkında ne düşünüyor?" diye sordu. "Kadınların hemcinslerini çok daha iyi anladıklarını söylerler. Hemşirelerinse bu konudaki deneyimleri pek çoktur."

Poirot konuşmama fırsat vermedi, zaten istemiyordum da.

"Benim asıl öğrenmek istediğim bir *erkeğin* Bayan Leidner hakkındaki görüşü."

Emmott hafifçe güldü.

"Herhalde bütün erkeklerin Bayan Leidner'la ilgili fikirleri aynıdır." Kısa bir aranın ardından ekledi. "Genç değildi ama sanırım şimdiye kadar rastladığım kadınların en alımlısı, en güzeliydi."

"Bu bir yanıt sayılmaz Bay Emmott."

"Ama yine de yanıta yakın Mösyö Poirot."

Bir süre daha konuşmadan yürüdü, sonra birden ekledi.

"Çocukken bir peri masalı okurdum," dedi. "Bir Kuzey masalı. Karlar Kraliçesi'yle Küçük Kay'ın öyküsü. Sanırım Bayan Leidner da öyleydi – Küçük Kay'ı aldatıp şatosuna götüren Karlar Kraliçesi'ydi o."

"Ah, evet. Bu bir Andersen masalıydı, değil mi? Masalda bir kız daha vardı. Sanırım onun adı da Küçük Gerda'ydı, değil mi?"

"Olabilir. Pek anımsamıyorum."

"Başka bir şey söylemeyecek misiniz, Bay Emmott?"

David Emmott başını salladı.

"Louise Leidner hakkındaki yargılarımın doğru olup olmadığını bile bilemiyorum. O kolay anlaşılır biri değildi. Bir gün şeytanın ta kendisi olduğunu düşünürdünüz, ertesi gün yeryüzüne inmiş bir melek. Ama sanırım onun bu olayın merkezi olduğunu söylemekte haklıydınız. Onun zaten her zaman istediği buydu: *Her şeyin merkezi olmak.* Bunun dışında insanları *etkisi altına* almaktan hoşlanırdı. Demek istediğim o kızarmış ekmek ve yağ sunmanızla yetinecek insan değildi, kafanızı ve ruhunuzu ayaklarının dibine sermenizi ve bunları ele geçirmeyi isterdi."

Poirot, "Peki ya biri ona bu zevki yaşatmayı reddederse?" diye sordu.

"O zaman çok kötüleşirdi." Sustu. Dişlerini sıktığını, dudaklarının kasıldığını görebiliyordum.

"Bay Emmott, tamamen aramızda kalacağından emin olarak bana onu kimin öldürmüş olabileceğini düşündüğünüzü söyler misiniz?"

Emmott, "Bilmiyorum, inanın gerçekten hiçbir fikrim yok," dedi. "Ama eğer ben Carl'ın, yani Carl Reiter'ın yerinde olsaydım bu kadını rahatlıkla öldürebilirdim. Louise adeta onun kara meleğiydi... Tabii Carl da fazlasıyla 'hassas' olduğu için buna davetiye çıkarıyordu. Adeta kaşınıyordu."

Poirot hayretle, "Yani Bayan Leidner da onu kaşıyor muydu?" diye sordu.

Emmott birden güldü.

"Hayır. Louise onu fırsat buldukça iğneliyordu, inceden inceye, onun yöntemi buydu. Tabii bu gerçekten çok sinir bozucu bir durumdu. Sürekli sızlanan, aptal bir çocuğa dönüşmüştü zavallı. Bakmayın siz, iğne de yerinde kullanılırsa çok can acıtan bir silah olabilir."

Poirot'yu yan gözle süzdüm. Bir an dudaklarında sinsi bir gülümsemenin belirip kaybolduğunu düşündüm.

"Ama yine de Carl Reiter'ın Bayan Leidner'ı öldürmediğinden eminsiniz, öyle mi?"

"Öyle. Sonuçta her yemekte sizi aptal durumuna düşürdüğü için bir kadını öldürmezsiniz."

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı.

Bay Emmott'ın Bayan Leidner'ı insanlıktan uzak bir kadın olarak gördüğü açıktı ama bir de madalyonun ters tarafı vardı.

Carl Reiter davranışlarıyla gerçekten insanın sinirine dokunan bir adamdı. Bayan Leidner ona hitap ettiği anda ayağa fırlıyor, aptalca şeyler yapıyor, örneğin kadının reçel yemediğini bilmesine rağmen, ardı ardına reçel kavanozlarını uzatıyordu. Doğrusu ya bazen benim içimden bile Reiter'ı terslemek geliyordu.

Erkekler gereksiz iltifatlarının kadınların ne kadar sinirine dokunduğunu fark edemiyorlardı. Daha sonra bundan Mösyö Poirot'ya söz etmeyi düşündüm.

Bu arada eve varmıştık. Emmott, Poirot'ya elini yüzünü yıkamak isterse bunu kendi odasında yapabileceğini söyledi. Onlardan orada ayrılarak hızla avludan koşarak odama çıktım. Kıyafetimi değiştirip, elimi yüzümü yıkadım.

Her birimiz odalarımızdan yaklaşık aynı zamanda çıktık. Yemek odasına doğru ilerlerken, birden odasının kapısında beliren Rahip Lavigny, Mösyö Poirot'yu odasına çağırdı.

Bay Emmott'la ben yemek odasına girdik. Miss Johnson'la Bayan Mercado zaten oradaydılar. Birkaç dakika sonra da Carl Reiter, Bill Coleman ve Bay Mercado da geldiler.

Sofraya oturduk. Tam Mercado uşağa Peder Lavigny'ye yemeğin hazır olduğunu anımsatmasını söylerken birden hepimiz boğuk, hafif bir çığlık sesiyle irkildik.

Korkarım hâlâ hepimizin sinirleri bozuktu. Bir anda hep birlikte yerlerimizden sıçramamız da bunu gösteriyordu.

Miss Johnson'ın yüzü sapsarı kesilmişti. Panikle, "*Neydi bu*? Ne oldu?" diye sordu.

Bayan Mercado ona baktı.

"Neyin *var*, tatlım? Sakin olmalısın, herhalde tarlaların birinden gelen bir sesti."

Aynı anda Poirot'yla peder de içeri girdiler.

Miss Johnson, "Birine bir şey olduğunu sandık," diye mırıldandı.

Poirot, "Binlerce kez özür dilerim matmazel," dedi. "Suç bende. Rahip Lavigny bana bulunan kil tabletlerden birinin açıklamasını yapıyordu. Üzerindeki yazıları daha iyi görebilmek için alıp pencereye doğru gittim. Tabii o sırada –*ma foi*(*)– bastığım yere dikkat etmediğimden ayağımı mıhladım. Canım o kadar yandı ki, dayanamayarak bağırdım."

Bayan Mercado güldü.

"Biz de bir cinayet daha işlendiğini sandık."

Kocası, "Marie," diye haykırdı.

(*) Tanrım!

Adamın sesinde sitem ve suçlama vardı. Kadın kızararak dudağını ısırdı.

Miss Johnson hemen konuyu değiştirmeye çalışarak o gün kazılarda ilginç bir şeyler bulunup bulunmadığını sordu. Ve ondan sonra yemek boyunca da arkeolojiden başka bir şeyden söz edilmedi.

Sanırım hepimiz en doğrusunun bu olduğu kanısındaydık.

Kahvelerimizi içtikten sonra oturma odasına geçtik. Sonra Peder Lavigny dışında tüm erkekler kazı yerine gittiler.

Lavigny, Hercule Poirot'yu antika odasına götürdü. Ben de onları izledim. Artık oradaki eşyaları iyice tanımaya başlamıştım. Peder altın kupayı gösterirken, sanki benimmiş gibi gururlandım. Poirot'nun büyük bir hayranlıkla bağırıp, "Harika! Büyük bir sanat eseri bu!" demesindense büyük mutluluk duydum.

Lavigny de başını sallayarak bunu onayladı ve büyük bir heyecanla kupanın özelliklerini saymaya başladı. Bu konuda oldukça bilgiliydi.

"Bugün üzerinde mum lekesi yok," dedim.

Poirot şaşkınlıkla bana baktı.

"Mum mu?"

Lavigny de şaşırmıştı.

"Mum mu?"

Onlara ne demek istediğimi anlattım.

Lavigny, "Evet, şimdi anladım," dedi. "Evet, evet, mum."

Sonra antika odasına gece giren ziyaretçiden söz etmeye başladılar. Benim orada olduğumu unutmuş olmalılardı ki Fransızca konuşuyorlardı. Onları yalnız bırakarak oturma odasına döndüm.

Bayan Mercado kocasının çoraplarını onarıyordu. Miss Johnson ise kitap okuyordu. Bu beni şaşırttı çünkü Miss Johnson boş durmaz, hemen her zaman yapacak bir iş bulurdu.

Bir süre sonra Rahip Lavigny'yle, Poirot da yanımıza geldiler. Rahip işi olduğunu söyleyerek yanımızdan ayrıldı. Poirot ise bizimle kaldı.

"Rahip Lavigny çok ilginç bir adam," dedi. "Şimdiye dek ona çok iş çıktı mı?"

Miss Johnson, "Şu ana kadar kazıdan pek fazla tablet çıktığını söyleyemeyiz, " dedi. "Yalnızca birkaç yazılı toprak tablet ve silindir şeklinde mühür bulduk. Ama Lavigny, kazıda bir hayli çalıştı. Bu arada bir sürü Arapça terim de öğrendi."

Bu kez de söz silindir mühre geldi. Sonunda Miss Johnson kalkıp dolaptan bir tabaka plasterin çıkardı. Silindir mühürleri bunun üzerinde yuvarlayarak kalıplarını çıkarmıştı. Hayranlık içinde şekilleri izlerken, cinayet günü Miss Johnson bunları yapmakla meşguldü, diye düşündüm.

Biz konuşurken Poirot'nun bir plasterin parçasını parmaklarının arasında yuvarlayıp ezdiğini fark ettim.

"Bir hayli plasterin kullanıyorsunuz, değil mi matmazel?" diye sordu.

"Evet. Oldukça fazla. Bu yıl çok daha fazla plasterin harcamışız ama nerede kullanıldı tam kestiremiyorum. Şimdiden plasterinin yarısı bitmiş bile."

"Plasterin nerede duruyor matmazel?"

"Burada, şu dolapta."

Miss Johnson kalıpları yerine koyarken Poirot'ya plasterin rulolarının, Durofix ve diğer fotoğraf malzemelerinin durduğu rafı gösterdi.

Poirot eğildi.

"Ya bu matmazel, bu nedir?"

Elini dolabın arka kısmına uzatıp oradan eğri büğrü bir şey almıştı. O doğrulurken biz de merakla bakıyorduk. Poirot'nun elin-

deki maskeye benzer bir şeydi. Ağız ve gözler çini mürekkebiyle kabaca boyanmış, diğer taraflara ise plasterin sıvanmıştı.

Miss Johnson, "Ne tuhaf bir şey bu!" diye bağırdı. "Bunu şimdiye kadar hiç görmedim. Buraya nasıl girmiş ki? Ayrıca o ne ki?"

"Buraya nasıl girdiği sorunuza yanıt olarak, buranın böyle bir şeyi saklamak için oldukça uygun bir yer olduğunu söyleyebilirim. Sanırım burası sezon sonuna kadar boşaltılmayacaktı. *Ne* olduğuna gelince... sanırım bunu tahmin etmek de güç değil. *Bu Bayan Leidner'ın tarif ettiği yüz.* Alacakaranlıkta penceresine dayanan korkunç yüz."

Bayan Mercado bir çığlık attı.

Miss Johnson bembeyaz kesildi.

"Demek hayal *değildi*?" diye mırıldandı. "Bir oyun... çok çirkin bir oyundu. Hain bir oyun. Peki, ama bunu yapan kim?"

Marie Mercado haykırdı.

"Evet. Bu kötülüğü, bu hain, acımasız oyunu yapan kim? Kim?"

Poirot yanıt vermedi. Ciddi bir ifadeyle içeri gidip elinde bir karton kutuyla döndü. Maskeyi kutuya koydu.

"Polisin bunu görmesi gerek."

"Korkunç!" dedi Miss Johnson kısık bir sesle, "Korkunç!"

Bayan Mercado tiz bir sesle bağırdı.

"Acaba her şey burada mı saklı? Acaba o silah, katilin Louise'in başına indirdiği o ağır cisim... belki de kanlar içinde... Tanrım korkuyorum, çok korkuyorum..."

Miss Johnson, onu omuzlarından yakalayıp sarstı.

Sert şekilde, "Yeter artık!" diye bağırdı. "Sus. Doktor Leidner geliyor. Onu üzmemeliyiz."

Gerçekten o sırada bir araba avluya girmişti. Doktor Leidner otomobilden inerek doğruca oturma odasına geldi. Yüzünden bitkin

olduğu anlaşılıyordu. Adam üç gün öncesine göre iki kat daha ihtiyarlamış görünüyordu.

Yavaşça, "Cenaze töreni yarın on birde," dedi. Duayı Binbaşı Deane okuyacak."

Bayan Mercado bir şeyler kekeledikten sonra odadan çıktı.

Doktor Leidner, Miss Johnson'a döndü.

"Sen de geleceksin değil mi, Anne?"

Miss Johnson, "Tabii geleceğim," dedi. "Doğal olarak hepimiz törende bulunacağız." Başka bir şey söylemedi. Ama yüzündeki ifade dile getirmediklerini anlatıyordu. Doktor Leidner da bunu anlamış olsa gerek ki yüzü bir an sevgiyle aydınlandı. Rahatlamış gibiydi.

"Sevgili Anne. O kadar iyi bir dostsun ki. Benim için büyük bir teselli ve yardımcısın. Benim sevgili eski arkadaşım..."

Elini kadının koluna koydu. Miss Johnson'ın yüzünün kızardığını görüyordum. Her zamanki dengeli sesiyle, "Bu doğal değil mi?" dedi.

Yüzündeki ifadeyi fark etmiş ve Anne Johnson'ın bir an için bile olsa mutlu olduğunu anlamıştım.

Ve o anda aklıma başka bir şey geldi. Belki de yakında, olayların normal seyri olarak Leidner teselliyi bu eski arkadaşında arayacak ve bundan mutlu bir sonuç doğacaktı.

Aslında ben çöpçatanlıktan hoşlanmam. Ayrıca bir cenaze öncesinde böyle şeyler düşünmenin hiç yakışık almadığının da farkındayım. Ama böylesi bir çözüm her açıdan mutlu bir son *olacaktı*. Doktor Leidner, Anne Johnson'la çok iyi anlaşıyordu. Kadınınsa ona neredeyse taptığı açıktı. Doktor Leidner'ı mutlu etmek için de elinden geleni yapmaya ve bunu bir ömür sürdürmeye hazırdı. Hiç kuşkusuz Doktor Leidner sık sık Louise'in ne denli kusursuz bir kadın olduğundan söz edecek ve o buna katlanmak zorunda kalacaktı

ama kadınların istediklerini elde ettiklerinde dayanabileceklerinin sınırı yoktur.

Doktor Leidner daha sonra da Poirot'ya dönerek soruşturmada bir ilerleme olup olmadığını sordu. Miss Johnson, Doktor Leidner'ın arkasında duruyor, gözlerini Poirot'nun elindeki kutuya dikmiş, başını sallıyordu. Onun bu davranışıyla Poirot'ya maskeden Leidner'a bahsetmemesi için sessizce yalvardığını anlıyordum. Onun adamın o gün daha fazla acı çekmesini istemediği belliydi. Poirot da onun isteğine boyun eğdi.

Poirot, "Bu işler ağır ağır ilerler mösyö," dedi.

Biraz daha sohbet ettikten sonra da evden ayrıldı.

Arabasına kadar ona eşlik ettim.

Ona sormak istediğim bir sürü şey vardı ama her nedense dönüp bana bakınca bunlardan hiçbirini sormadım. Çünkü bu bir operatöre ameliyatı iyi yapıp yapmadığını sormak gibi bir şeydi. Yalnızca sakin sakin durup talimatlarını bekledim.

O sırada Poirot beni çok şaşırtan bir şey söyledi.

"Kendinizi koruyun yavrum." Sonra da ekledi. "Acaba burada kalmanız gerçekten doğru mu?"

"Doktor Leidner'la buradan ayrılma konusunu konuşmam gerekiyor," dedim. "Ama bu işi cenazeden sonraya bırakmayı uygun buldum."

Anlayışla başını salladı.

"Bu arada daha fazla bir şey öğrenmeseniz iyi olur. Anlıyor musunuz? Zekânızı kanıtlamanızı istemiyorum." Gülümsedi. "Ameliyatı ben yapacağım, siz de bana yardım edeceksiniz?"

Onun bunu söylemesi ilginçti.

Sonra Poirot şaşırtıcı bir şekilde birden, "Rahip Lavigny ilgi çekici bir insan," dedi.

"Bir rahibin arkeolog olması bana çok tuhaf geliyor," dedim.

"Siz Protestan'sınız. Benim gibi Katolik değilsiniz. Ben rahipleri, papazları iyi tanırım." Kaşlarını çatarak bir an düşündü ve ekledi. "Pederin çok zeki olduğunu ve isterse sizi konuşturabileceğini unutmayın."

Sonra arabaya binmek için uzaklaştı.

Eğer dedikodu yapabileceğim kaygısıyla beni uyardıysa bunu yapması kesinlikle gereksizdi.

Bu beni kızdırmıştı. Ona asıl sormak istediğim şeylerden birini sormak istemiyordum ama bir şey söylememem için de bir neden olduğunu sanmıyordum.

"Bağışlayın beni Mösyö Poirot ama..." dedim arkasından. "Başparmağımı *vurdum* denir, *mıhladım* değil."

"Ah teşekkürler, *ma soeur*."

"Bir şey değil. Yalnızca tabiri doğru kullanmanız içindi."

"Hiç unutmayacağım" derkenki tavrı onun mizacında biri için fazlasıyla uysaldı.

O arabasıyla uzaklaşırken ben ağır ağır avluda yürüyor ve merak ettiğim bir sürü şeyi düşünüyordum.

Bay Mercado'nun kolundaki iğne izlerini ve bağımlısı olduğu uyuşturucuyu... Sonra o korkunç sarı maskeyi... O sabah Poirot'yla Miss Johnson'ın oturma odasındayken benim çığlıklarımı duymayışlarını buna karşın öğlen yemeği sırasında bizlerin oturma odasından Poirot'nun çığlığını duymamızı... Aslında Rahip Lavigny'nin odasının oturma odasına uzaklığıyla Bayan Leidner'ın odasının uzaklığı arasında hiçbir fark yoktu.

Sonra birden Doktor Poirot'ya en azından bir tabir öğretmiş olmanın mutluluğunu hissettim.

Dünyanın en büyük dedektifi olabilirdi ama sonuçta onun da *bilmedikleri* vardı.

23. BÖLÜM

Önsezilerim

Cenaze töreni düşündüğüm gibi çok dokunaklıydı. Ekiptekiler ve Hassanieh'teki tüm İngilizler cenazeye katıldılar. Hatta Sheila Reilly bile... Siyah tayyörüyle sessiz, sakin ve düşünceli görünüyordu. Müteveffa hakkında söylediği o acı sözlere pişman olduğunu umarım, diye düşündüm.

Eve döndükten sonra Doktor Leidner'ın peşi sıra büroya gidip oradan ayrılma konusunu konuştum. Doktor bana karşı bu konuda çok nazik davrandı. Bana yaptıklarım (Yapmak! Sanki bir şey yapmışım, bir yararım dokunmuş gibi!) için teşekkür etti. Hatta ısrarla fazladan bir haftalık ücret vermeyi önerdi.

Tabii itiraz ettim. Bunu hak etmediğimin bilincindeydim.

"Gerçekten Doktor Leidner, bana bir ödeme yapmanıza hiç gerek yok, çünkü bir şey yapmadım Yolculuk masraflarımı karşılamanız benim için fazlasıyla yeterli."

Ama beni dinlemek istemedi.

"Bakın," dedim. "Bu parayı almaya hakkım yok. Aksine ben verilen görevi başaramadım. Buraya geliş nedenim onun ölümüne engel olmaktı."

Doktor Leidner, içtenlikle, "Böyle şeyleri aklınıza bile getirmeyin, hemşire," dedi. "Sonuçta ben sizi kadın dedektif olarak tutmadım. Karımın yaşamının tehlikede olduğu aklımdan bile geçmiyordu. Sinirlerinin bozuk olduğuna, kuruntularıyla yaşamını çekilmez bir hale getirdiğine inanıyordum. Siz elinizden gelen her şeyi yaptınız. Sizden hoşlandı, size güvendi. Sanırım son günlerinde kendini siz burada olduğunuz için daha mutlu ve güvende hissetti. Kendinizi suçlamanız için hiçbir neden yok."

Sesi titremeye başlamıştı. Onun ne düşündüğünü biliyordum. Karısının korkularını ciddiye almadığı için *kendini* suçluyordu.

Merakla, "Doktor Leidner?... dedim. O imzasız mektuplar konusunda bir sonuca vardınız mı?"

İç çekti.

"Artık ne düşüneceğimi bilmiyorum. Mösyö Poirot bir sonuca varabildi mi?"

Hemen kaçamak bir cevap yerdim. "Dün varmamıştı."

Bu bir bakıma doğruydu da. Ne de olsa Hercule Poirot'ya Miss Johnson'dan söz edinceye kadar bir karara varmamıştı.

Ancak yine de bu konuda Doktor Leidner'a bir imada bulunmayı, onun nasıl tepki göstereceğini görmeyi de istiyordum. Bir önceki gün onu ve Miss Johnson'ı bir arada gördüğümde aralarındaki sevgi ve güven bana mektupları tamamen unutturmuştu. O an ise bunları gündeme getirmenin adilik olduğunu düşünüyordum. Eğer onları Miss Johnson yazdıysa bile Bayan Leidner'ın ölümünden sonra çok kötü zamanlar geçirmişti. Ama durum çok ilgi çekiciydi ve ben böyle bir olasılığın Doktor Leidner'ın aklına gelip gelmediğini bilmek istiyordum.

Ağır ağır, "İmzasız mektupları genellikle kadınlar yazarlar," diye belirttim. Onun tepkisini görmeliydim.

Yine iç çekerek, "Herhalde öyledir..." dedi. "Ama bir şeyi unutuyorsunuz hemşire, bu mektuplar gerçek de olabilir. Onları Frederick Bosner da yazmış olabilir."

"Hayır, o olasılığı unutmuş değilim ama her nedense işin aslının bu olduğunu pek sanmıyorum."

"Ben sanıyorum. Bu kişinin ekibimden biri olduğu iddiası kesinlikle saçma. Bu yalnızca Mösyö Poirot'nun zekâsının ürünü varsayımlardan biri. Ben gerçeğin daha basit olduğuna inanıyorum. Frederick Bosner aslında delinin biri. Herhalde adam evin çevresinde dolaşıp duruyordu, tabii kılık değiştirmiş olabilir. O korkunç günde bir fırsatını bulup eve girdi. Belki de uşaklar yalan söylüyorlar, adam onları parayla kandırmış olabilir."

Kuşkuyla baktım.

"Bu da bir olasılık," diye mırıldandım.

Doktor Leidner belli belirsiz bir öfkeyle sözlerini sürdürdü.

"Mösyö Poirot kazı ekibimden istediği kadar kuşkulansın! *Hiçbirinin* bu olayla ilgisi olduğuna inanmıyorum. Bundan eminim. Her zaman onlarla çalıştım. Onları iyi *tanıyorum*." Ansızın durakladı ve sonra, "Deneyimleriniz size bunu mu öğretti, hemşire? Yani imzasız mektupları genellikle kadınlar mı yazar?" diye sordu.

"Her zaman değil," diye yanıtladım bu soruyu. "Ama bazı kadınların kininin ancak böyle yatıştığını biliyoruz."

"Herhalde bunları söylerken Marie Mercado'yu düşünüyorsunuz?" dedi ve sonra başını sallayarak ekledi. "Hayır, Bayan Mercado bir şekilde Louise'i incitmek istese bile karımın geçmişini bilemezdi."

Aklıma evrak çantasındaki eski mektuplar geldi.

Eğer Bayan Leidner evrak çantasını açık bıraktıysa pekâlâ Bayan Mercado evde yalnız kaldığı bir anda bunları bulmuş ve gizlice

okumuş olabilirdi. Nedense erkekler böyle basit şeyleri bile düşünemezler!

Onu dikkatle süzerek, "Evde Bayan Mercado dışında Miss Johnson da var," dedim.

"Bunu düşünmek bile gülünç!"

Bunu söylerken gülümsüyordu. Miss Johnson'ın o mektupları yazmış olabileceği aklına bile gelmemişti. Bir an tereddüt ettim ama sonra ben de sesimi çıkarmadım. Dost saydığı bir kadın konusunda şüphe yaratmak doğru değildi, hem Miss Johnson'ın ne denli pişmanlık içinde olduğunu da kendi gözlerimle görmüştüm. Olan olmuştu. Doktora, bunca şüphe ve acı içinde yaşayan bir adama, yeni bir düş kırıklığı yaşatmanın ne anlamı olabilirdi ki?

Ondan sonra ayrılışımla ilgili ayrıntıları konuştuk. Ertesi gün evden ayrılacaktım. Doktor Reilly sayesinde bir iki gün kadar, hastanenin başhemşiresinin yanında kalmayı ayarlamıştım. Böylece İngiltere'ye Bağdat ya da doğrudan Nusaybin üzerinden araba ve trenle dönmeyi ayarlayabilecektim.

Doktor Leidner ayrıca bana karımın eşyalarının içinden istediğim bir şeyi anı olarak alabileceğimi de belirtti.

"Kesinlikle alamam," dedim. "Bu olanaksız. Çok naziksiniz Doktor Leidner."

Ama çok ısrar etti.

"Ben almanızı istiyorum. Eminim ki Louise de bunu isterdi."

Sonra da bana karısının bağa tuvalet makyaj masası takımını almayı isteyip istemediğimi sordu.

"Ama Doktor Leidner, o çok pahalı birtakım. Onu alamam."

"Biliyorsunuz, karımın kız kardeşi yoktu, bu tür bir şeyi isteyecek başka bir yakını da yoktu. Benim verebileceğim biri de yok."

Takımın açgözlü Bayan Mercado'nun eline geçmesini istemediğini anlıyordum. Herhalde onları Miss Johnson'a vermeyi de istemiyordu.

Doktor Leidner nazik, sevecen bir tavırla sözlerine devam etti.

"Siz bu konuyu bir düşünün. Bu arada, bu da Louise'in mücevher kutusunun anahtarı. Belki onun içinde de almak isteyebileceğiniz bir şey bulursunuz. Bu arada onun bütün elbiselerini katlayıp paketlerseniz minnettar olurum. Sanırım Doktor Reilly Hassanieh'teki yoksul aileler arasında onları verecek birilerini bulur."

Ona yardım edebilecek olmanın mutluluğunu duydum.

Sonrasında da hemen işe koyuldum.

Bayan Leidner yanında pek fazla giysi getirmemişti. Bunları çabucak toparlayarak valizlere yerleştirdim. Tüm belgeleri küçük evrak çantasındaydı. Mücevher kutusunda birkaç ziynet eşyası vardı: bir inci yüzük, pırlanta bir broş, bir inci kolye, kehribar bir gerdanlık, bir iki altın iğne. Tabii ki incileri, pırlantaları alacak değildim. Bir an kaplumbağa tuvalet takımıyla kehribar gerdanlık arasında çelişkide kaldım. Aslında bağa takımı almamam için hiçbir neden yoktu. Bana doktor tarafından büyük bir nezaketle, hiçbir art düşünce olmadan önerilmişti. Gereksiz gururu bir yana bırakarak Doktor Leidner'ı kırmamalıydım. Üstelik Bayan Leidner'ı da *seviyordum.*

Evet, hepsi bu kadardı işte, bitirmiştim. Valizleri kapadım, mücevher kutusunu kilitledim ve Bayan Leidner'ın babasının fotoğrafı ve birkaç küçük kişisel ıvır zıvırla birlikte Doktor Leidner'a teslim etmek üzere kenara ayırdım.

İşim tamamen bittiğinde oda, eşyalarına rağmen bana boş ve hazin göründü. Artık yapacak işim yoktu ama her nedense bir şey beni orada tutuyordu. Sanki orada hâlâ yapmam gereken bir şey *–görmem–* ya da öğrenmem gereken bir şey vardı. Batıl inançları olan bir insan asla değilim ama sanki Bayan Leidner'ın ruhu odada bir yerlerdeydi ve benimle bağlantı kurmaya çalışıyordu.

Hastanede bazı arkadaşlarımın ruh çağırma tahtası edindiklerini ve üzerinde gerçekten de çok ilginç yazılar belirdiğini anımsıyordum.

Belki bende medyumluk da vardı.

İnsan bazen böyle aptalca şeyler de düşünüyor işte.

Huzursuzluk içinde odada dolaşmaya, ona buna dokunmaya başladım. Ama tabii içeride eşyalardan başka bir şey yoktu. Dolapların ya da çekmecelerin arkasına düşmüş ya da sıkışmış bir şey de yoktu. Bu gibi bir şey umut etmem boşunaydı.

Sonunda (bu size tuhaf gelebilir ama dediğim gibi insanın sinirleri bozulunca ne yapacağı belli olmuyor) çok tuhaf, hatta delice bir şey yaptım.

Yatağa uzanıp gözlerimi kapattım.

Kim olduğumu ne olduğunu unutmaya, yalnızca cinayetin işlendiği o korkunç öğleden sonrayı düşünmeye çalıştım. Kendimi huzur içinde, hiçbir şeyden kuşkulanmadan dinlenmek için yatağına uzanmış Bayan Leidner olarak hayal etmeye çalıştım.

İnsanın kendi kendini nasıl motive edebildiği akıl alır gibi bir şey değil...

Ben aslında aklı başında, gerçekçi bir insanımdır. Doğaüstü olaylara hemen hiçbir ilgim olmadığı gibi hayal gücüm de oldukça sınırlıdır ama her nedense orada beş dakika uzanmak kendimi bir hayal dünyasına kaptırmama yetmişti. Sanki bambaşka bir diyara gitmiştim.

Buna karşı koymaya çalışmıyordum. Hatta bu duygumun üzerine gittiğimi bile söyleyebilirim.

Sürekli olarak kendi kendimi inandırmaya çalışıyordum.

"Ben Bayan Leidner'ım - Bayan Leidner'ım. Burada yatıyorum. Yarı uykulu... birazdan kapı ağır ağır açılacak..."

Kendi kendimi hipnotize etmek ister gibi bu sözleri tekrarlayıp durdum.

"Saat bir buçuk... Bir buçuk... Yaklaşık olarak cinayet saati... Birazdan kapı açılacak... *kapı açılacak*... Ve ben kimin girdiğini göreceğim..."

Gözlerimi kapıya dikmiş bekliyordum. Birazdan kapı açılacaktı. Açıldığını *görecektim. Kapıyı açanı görecektim.*

Yalnızca olayın gizemini bu şekilde çözebileceğime inanmam bile o öğleden sonra "sinirlerimin" ne denli yıpranmış olduğunu gösteriyordu.

Gelgelelim o sırada kendimi bu düşünceye öylesine kaptırmıştım ki içtenlikle inanıyordum bunun olacağına. Sırtımda beliren soğuk ürperti kollarıma ve bacaklarıma yayıldı. Bacaklarım donuyordu. Kaskatı kesilmiştim, sanki felce uğramış gibiydim.

"Transa geçiyorsun," dedim kendi kendime. "Ve bu transta gerçeği göreceksin..."

Ve yine aynı tekdüzelikte yinelemeyi sürdürdüm.

"Kapı açılacak... *kapı açılacak*..."

Vücudumdaki uyuşukluk ve donma hissi şiddetlendi.

Sonra birden, ağır ağır, *kapının açılmaya başladığını fark ettim.*

Korkunç bir andı bu.

O ana kadar böylesine tüyler ürpertici bir şeyle karşılaşmamıştım... Her tarafım uyuşmuştu. Donmuş kalmıştım, küçük parmağımı bile kımıldatamıyordum.

Dehşet içindeydim. Korkudan deliye dönmüştüm sanki...

Ağır ağır açılan kapı...

Sessizce...

Bir dakika sonra görecektim...

Ağır ağır... aralandı... aralandı...

Ve Bill Coleman yavaşça odaya süzüldü.

Bu onun için de yaşamının en büyük şoku olmalıydı.

Birden acı bir feryatla yataktan fırladım ve odanın ortasına koştum.

Bill Coleman donup kaldı. Tombul, pembe yüzü iyice kızardı, ağzı şaşkınlıktan bir karış açıldı.

"Merhabaaa," dedi. "Ne oldu hemşire?"

O anda kendime geldim.

"Ah, Bay Coleman," dedim. "Beni çok korkuttunuz."

Gülümsedi.

"Bağışlayın."

O anda elinde bir demet düğünçiçeği olduğunu fark ettim. Tell Yarimjah çevresinde doğal olarak yetişen bu küçük çiçekler gerçekten pek güzeldi. Bayan Leidner da kırmızı düğünçiçeklerini çok severdi.

Bill Coleman kızardı ve konuştukça da bu kızarıklığı arttı.

"Hassanieh'te istediğiniz çiçeği bulamıyorsunuz. Mezarın üzerine çiçek konulmaması beni çok üzdü. Bayan Leidner'ın odasında, masanın üzerinde duran küçük vazoya bir demet çiçek yerleştirmenin iyi olacağını düşündüm. Onu unutmadığımızı göstermek için... yani... Biliyorum, bu biraz çocukça bir davranış... ama... yani..."

Bu davranışı hoşuma gitmişti. Tabii o da tüm İngiliz erkekleri gibi duygusal bir şey yaparken yakalanmış olmaktan utanıyordu. Oysa bunu düşünmüş olması bile çok hoştu.

"Bu çok iyi bir fikir, Bay Coleman," dedim.

Küçük vazoyu aldım ve su doldurdum. Sonra da Bill Coleman'la birlikte o küçük kırmızı çiçekleri yerleştirdik.

Doğrusu yalnızca bu davranışı bile genç adama sempatimin artmasına yetmişti. Onun iyi kalpli, düşünceli ve duygulu bir insan olduğu anlaşılıyordu.

Bill Coleman bana neden çığlık attığımı sormadı. Bundan ötürü ona teşekkür borçluydum. Açıklamak zorunda kalsaydım kendimi çok gülünç hissedecektim.

"Bundan sonrasında her zaman sağduyulu davranmayı sürdürmelisin," dedim önlüğümü düzeltirken kendi kendime. "Medyumluk kim, sen kim?"

Daha sonra da odama giderek kendi eşyalarımı topladım ve kalan zamanımı değerlendirecek bir şeyler yapmaya çalıştım. Ekiptekilerin çoraplarını onardım.

Peder Lavigny benim oradan ayrılacağımı öğrenince oldukça üzüldüğünü belirtti. Neşeli ve sağduyulu davranışlarımla herkese yardımcı olduğumu söyledi. Sağduyulu davranış!... Neyse ki adamın Bayan Leidner'ın odasında yaptığım o aptalca denemeden haberi yoktu.

Peder, "Bugün Mösyö Poirot'yu göremedik," dedi.

Ona Mösyö Poirot'nun çekmesi gereken çok sayıda telgraf olduğunu söylediğinden bahsettim.

Kaşlarını çattı.

"Telgraf mı? Amerika'ya mı?"

"Sanırım öyle. Gerçi, 'Dünyanın her yanına,' dedi ama sanırım bu yabancılara özgü abartma merakından başka bir şey değildi."

Birden aklıma Lavigny'nin da yabancı olduğu geldi. Kızardım.

Neyse ki peder alınmamıştı. Dostça gülümseyerek, "O şaşı yabancıdan bir haber var mı?" diye sordu.

Bir şey duymadığımı ve bilmediğimi söyledim.

Rahip Lavigny bu kez de bana Bayan Leidner'la adamı ilk gördüğümüz gün olanları sordu. Adamın parmak uçlarında pencereden içeriyi gözetlemeye çalıştığını anlattım.

Bunun üzerine düşünceli düşünceli, "Bu adamın Bayan Leidner'la çok yakından ilgilendiği anlaşılıyor..." diye mırıldandı. "Biliyor musunuz ne düşünüyorum, bu adam Iraklı kılığına girmiş bir Avrupalı da olabilir..."

Bu benim için yeni bir fikirdi. Uzun uzun düşündüm. Hemen adamın yerli olduğu sonucuna varmıştım. Şimdi düşünüyordum da böyle düşünmemin tek nedeni adamın ten rengi ve giysileriydi.

Rahip Lavigny dışarı çıkıp, Bayan Leidner'la adamı gördüğümüz yere bakacağını söyledi.

"Belki oraya bir şey düşürmüştür. Cinayet romanlarında hep böyle olur."

"Sanırım gerçek hayatta katiller biraz daha dikkatli davranıyorlar," dedim.

Rahip Lavigny yanımdan ayrıldıktan sonra ben de onardığım çorapları kazıdan dönen erkeklerin seçip alabilmeleri için oturma odasındaki masanın üstüne bıraktım ve terasa çıktım. Terasta Miss Johnson yalnızdı. O kadar dalgındı ki yanına gidinceye kadar terasa çıktığımın bile farkına varmadı.

Çok önceden de kadının büyük bir derdi olduğunu sezmiştim.

Miss Johnson terasın ortasında durmuş gözlerini ileride bir noktaya dikmişti. Yüzünde büyük bir ıstırap ifadesi vardı. Berbat görünüyordu. Sanki bir şey görmüştü ve gözlerine inanamıyordu.

Birden endişelendim.

Geçen gece de onu çok üzgün görmüştüm ama bu hali çok daha farklıydı.

Telaşla, "Neyiniz var?" diye sordum. "Bir şey mi oldu?"

Başını çevirerek baktı ama sanki beni görmüyordu.

Israr ettim. "Ne oldu?"

Yüzü tuhaf bir biçimde büzüldü, sanki yutkunmaya çalışıyor ama boğazı kuruduğu için bunu başaramıyordu.

Sonra da boğuk bir sesle, "Bir şey gördüm," dedi.

"Ne gördünüz? Anlatın bana. Ne oldu? Çok kötü görünüyorsunuz..."

Kendini toparlamaya çalıştı ama hâlâ perişan görünüyordu.

Sonra yine o korkunç, boğuk sesle, "*Birinin eve dışarıdan nasıl girebileceğini gördüm*," diye mırıldandı. "*Hiç kimse fark etmeden...*"

Bakışlarını izledim ama öyle dikkati çekecek bir şey görmedim.

Bay Reiter fotoğraf odasının kapısında duruyordu. Rahip Lavigny ise avludan geçmekteydi. Başka da bir şey yoktu.

Şaşkınlık içinde Miss Johnson'a baktım.

Gözlerini düşünebileceğiniz en tuhaf ifadeyle bana dikmişti.

"Gerçekten ne demek istediğinizi anlayamadım," dedim. "Açıklayabilir miydiniz?"

Başını salladı.

"Daha değil. Sonra... Bunu *görmeliydik*. Tanrım! Anlamalıydık bunu!"

"Bana da anlatırsanız..."

Yine başını salladı.

"Önce düşünmem gerekiyor."

Yanımdan ayrılıp yalpalayarak merdivenlerden inmeye başladı.

Onu izlemedim. Yalnız kalmak istediği anlaşılıyordu. Parmaklığın üzerine ilişerek ne demek istediğini çözmeye çalıştım. Ama bir yere varamadım. Avluya bir tek yerden, kemerli kapıdan giriliyordu. Kapının hemen dışında atıyla gelmiş olan sucu, Hintli aşçıyla konuşuyordu. Hiç kimse onlara görünmeden içeri giremezdi.

Şaşkınlık içinde başımı salladım ve yeniden tekrar aşağıya indim.

24. BÖLÜM

Cinayet de Bir Alışkanlık

O gece hepimiz erkenden yattık. Miss Johnson da yemeğe geldi. Her zamanki gibi doğal davranıyor ya da öyle görünmeye çalışıyordu. Yine de yüzünde şaşkın bir ifade vardı, hatta bir iki kez kendisine söylenenleri duymadı.

Nedense o akşam yemeği biraz huzursuz geçti. Sanırım o gün cenaze çıkmış bir ev için bunun doğal olduğunu düşüneceksiniz. Ama benim demek istediğim başka bir şey.

Son zamanlarda zaten yemekleri aceleyle pek konuşmadan yiyorduk ama yine de aramızda dostça bir hava vardı. Acıyla kıvranan Doktor Leidner'ın yasına saygı duyuyor, ona aynı gemide olduğumuzu belirtecek şekilde yakınlık gösteriyorduk.

O akşam aklıma orada yediğim ilk yemek geldi; hani şu Bayan Mercado'nın beni göz hapsine aldığı, her an bir şeyler olabileceği duygusuyla sarsıldığım akşam...

Aynı şeyi hissediyordum ama bu kez duygularım çok daha yoğundu. Hani Poirot ile yemek masasının etrafına dizilmiş oturduğumuz o akşamki gibi.

O akşam da aynı şekilde gergindi. Herkesin sinirleri iyice bozulmuştu. Eğer biri bir şey düşürecek olsa içimizden birinin çığlıklar atarak ayağa fırlayacağından emindim.

Dediğim gibi o gece erkenden odalarımıza çekildik. Ben hemen yattım. Uykuya dalmadan önce son duyduğum da Bayan Mercado'nun kapımın önünde Miss Johnson'a, "İyi geceler," dileyen sesi oldu.

Hemen uyudum; gerek yaptığım işler gerekse Bayan Leidner'ın odasında yaşadığım o gülünç olay beni yorgun düşürmüştü. Birkaç saat derin derin, hiç rüya görmeden uyudum.

Sonra ansızın bir felaket duygusuyla irkilerek uyandım. Bir ses uyandırmıştı beni. Yatağımda doğrulup otururken o sesi tekrar duydum.

Biri korkunç bir acıyla boğulur gibi hırlıyordu.

Hemen mumu yakıp yataktan fırladım. Mumun sönmesi olasılığına karşın yanıma el fenerini de aldım. Odamdan çıkıp bir an etrafı dinledim. Gürültü uzaktan gelmiyordu. Bir iki saniye sonra yanılmadığımı da anladım, ses yinelendi. Hemen yanımdaki odadan geliyordu, yani Miss Johnson'ın odasından.

Hızla içeri daldım. Anne Johnson karyolada ıstırapla kıvranıyordu. Mumu bir kenara bırakıp, Miss Johnson'a ne olduğuna bakmak için üzerine eğildim. Konuşmak ister gibi dudakları kıpırdıyor, ama gırtlağından boğuk bir iniltiden başka bir ses çıkmıyordu. O an ağzının kenarlarının ve çenesinin tuhaf bir renk almış olduğunu, yani yandığını fark ettim.

Birden gözüme yerdeki bardak ilişti. Anlaşılan elinden kayıp düşmüştü. Bardağın halının üzerine düştüğü yerde parlak kırmızı bir leke vardı. Bardağı alıp parmağımı içine soktum ve aynı anda bağırarak geri çektim. Sonra da eğilip zavallı kadının ağzının içine baktım.

Durum açıktı. Nasıl olduysa... bilinçli ya da bilinçsiz, zavallı Miss Johnson yakıcı bir asit içmişti. Oksalik ya da klorhidrik asit...

Hemen dışarı koşup Doktor Leidner'ı çağırdım. O da diğerlerini uyandırdı. Miss Johnson için elimizden geleni yaptık ancak bütün bunların bir işe yaramayacağını biliyordum. Ona karbonatı yoğun bir su içirdik. Sonra da zeytinyağı. Zavallı kadına acısını dindirmek için morfin vurdum.

David Emmott hemen Doktor Reilly'yi çağırmak için Hassanieh'e gitti. Ancak doktor maalesef yetişemedi.

Ayrıntıların üzerinde duracak değilim. Yakıcı bir asitle zehirlenme (Sonradan otopsi sonucuna göre bunun klorhidrik asit olduğunu öğrendik.) dünyanın en acı verici ölümlerinden biridir.

Morfin yapmak için Anne Johnson'ın üzerine eğilirken kadın konuşmak için son bir hamle yaptı. Dudaklarının arasından korkunç, tüyler ürpertici bir fısıltı döküldü.

"*Pencere...*" dedi. "*Hemşire... pencere...*"

Ne yazık ki hepsi bu kadardı. Sözlerine devam edemeyerek bilincini yitirdi.

O geceyi asla unutmayacağım. Doktor Reilly'nin gelişi. Ardından Yüzbaşı Maitland'ın. Ve son olarak da şafak sökerken Hercule Poirot'nun...

Belçikalı sevecen tavırlarla beni kolumdan tutarak oturma odasına götürdü. Bir koltuğa oturtarak sıcak koyu bir çay içmeye zorladı.

"Hah, şöyle, *mon enfant*," dedi. "Perişan durumdasın."

O anda hüngür hüngür ağlamaya başladım.

"Çok korkunç..." dedim hıçkıra hıçkıra. "Her şey bir kâbustan farksız. Öyle acı çekiyordu ki! Ya gözleri... Ah, Mösyö Poirot... gözleri..."

Hafifçe omzuma vurdu. Kadın olsa ancak bu kadar sevecen olabilirdi.

"Evet, evet... artık bunu düşünmeyin. Siz elinizden geleni yaptınız."

"Yakıcı asitlerden birini içmişti."

"Evet, yoğun bir klorhidrik asit solüsyonu..."

"Yani kapları temizlemek için kullandıklarından mı?"

'Evet. Herhalde Miss Johnson uyku sersemliğiyle bardağı başına dikti. Tabii asidi bilinçli olarak içmediyse."

"Ah, Mösyö Poirot, bu ne korkunç bir düşünce!"

"Ama bu da bir olasılık. Siz ne düşünüyorsunuz?"

Bir an düşündüm. Sonra kararlılıkla başımı salladım.

"Buna inanamam. Hayır, buna bir an bile inanmam..." Kısa bir tereddütün ardından da ekledim. "Sanırım dün akşamüzeri Miss Johnson bir şeyin farkına varmıştı."

"Ne diyorsunuz? Bir şeyi mi fark etti?"

Ona, Miss Johnson'la yaptığım tuhaf konuşmayı anlattım.

Poirot hafif bir ıslık çaldı.

"*La pauvre femme*!(*) Demek düşünmek istediğini söyledi? İşte bu yüzden de idam fermanını imzalamış oldu. Eğer o sırada size her şeyi anlatsaydı..." Durdu. "Bana sözcüklerini aynen yineleyin."

İsteğini yerine getirdim.

"Yani Miss Johnson, dışarıdan birinin kimseye görünmeden içeri nasıl girebileceğini mi anlamıştı? Gelin, *ma soeur*, terasa çıkalım. Bana Miss Johnson'ın tam olarak nerede durduğunu gösterin."

Birlikte yukarı çıktık. Poirot'ya Miss Johnson'ın durduğu o noktayı gösterdim.

Poirot da tam orada durdu.

(*) Zavallı kadın!

"Böyle mi? Evet, şimdi ne görüyorum? Avlunun yarısını –Kemerli kapıyı, çizim atölyesini, fotoğraf odası ve laboratuvarın kapılarını. O sırada avluda biri var mıydı?"

"Rahip Lavigny kemerli kapıya doğru gidiyordu. Bay Reiter ise fotoğraf odasının kapısında duruyordu."

"Buna rağmen yine de içeriye birinin diğerlerine görünmeden nasıl girebileceğini anlamış değilim... ama *o* bir şey görmüş..."

Sonunda başını sallayarak, bundan vazgeçti.

"*Sacré nom d'un chien -va*!(*) İyi de kadın *ne gördü*?"

Güneş ufukta yükseliyordu. Doğuda gökyüzü tamamen kırmızı, turuncu ve pembe ve yer yer de soluk gri renklere bürünmüştü.

Poirot alçak sesle, "Ne güzel manzara..." diye mırıldandı.

Solumuzda nehir kıvrılarak uzanıyor, tepe ise altındanmış gibi parlıyordu. Güneyde çiçekli meyve ağaçları ve dingin tarım arazileri uzanmaktaydı. Uzaklardan su dolabının sesi geliyordu – mekanik bir ses. Kuzeyde ise ince minareleriyle bembeyaz bir peri ülkesini andıran Hassanieh vardı.

İnanılmayacak kadar güzel bir manzaraydı bu.

O an Poirot'nın hemen yanımda iç çektiğini duydum.

"Ne aptalım," diye mırıldandı. "Gerçek ortada - Gün gibi ortada."

(*) Yüce Tanrım! Tüm kutsal şeyler adına!

25. BÖLÜM

Cinayet mi, İntihar mı?

Poirot'ya ne demek istediğini sorma fırsatını bulamadım. Yüzbaşı Maitland aşağıya inmemiz için bize sesleniyordu.

Hızla merdivenlerden indik.

Maitland, "İşe bakın, Poirot," dedi. "Bir sorun daha. Rahip kayıp."

"Peder Lavigny mi?"

"Evet. Şu ana dek kimse onu görmemişti. Az önce biri onun ortalarda olmadığını fark etti. Doğruca adamın odasına gitti. Rahibin yatağı bozulmamış bile. Kendisi de iz bırakmadan ortadan kaybolmuş."

Bütün bunlar korkunç bir kâbustan farksızdı. Önce Miss Johnson ölmüştü. Şimdi de peder kayıptı.

Uşaklar çağrılıp sorguya çekildi, ama onlar da gizemin çözümü için hiçbir katkıda bulunamadılar. Rahip en son önceki akşam saat sekizde görülmüştü. Yatmadan önce kısa bir yürüyüş yapacağını söylemişti.

Rahip Lavigny'nin o yürüyüşten döndüğünü gören olmamıştı.

Büyük kapılar her zamanki gibi saat dokuzda kapatılarak kilitlenmiş, sürgüleri sürülmüştü ama hiç kimse kapıları sabah kimin açtığını anımsamıyordu. Her iki uşak da bunu bir diğerinin yaptığını düşünmekteydi.

Rahip Lavigny gece dönmüş müydü? Yoksa yürüyüş sırasında kuşkulu bir şey keşfetmiş, bunu araştırmaya mı kalkışmıştı? Yoksa o da üçüncü kurban mıydı?

Doktor Reilly hemen arkasında Bay Mercado'yla gelince Yüzbaşı Maitland onlara doğru döndü.

"Merhaba Reilly. Bir şey öğrenebildin mi?"

"Evet. Asit buradaki laboratuvardan alınmış. Bay Mercado'yla şişeleri kontrol ettik. Klorhidrik asit alınmış."

"Demek laboratuvardan? Peki, oranın kapısı kilitli değil miydi?"

Bay Mercado başını salladı. Elleri titriyor, yüz kasları seğiriyordu. Bitap bir haldeydi.

"Öyle bir alışkanlığımız yoktu," diye kekeledi. "Bakın şu sıralar laboratuvarı gün boyu kullanıyoruz. Ben... kimin aklına gelirdi ki..."

"Peki, geceleri kapısı kilitleniyor mu?"

"Evet. Bütün odalar kilitleniyor. Anahtarlar da oturma odasındaki çiviye asılıyor."

"Yani anahtarı ele geçiren biri laboratuvardan kolayca asit alabilir."

"Evet."

"Ve bu anahtar sıradan bir anahtar, değil mi?"

"Evet."

Yüzbaşı Maitland, "Asidi Miss Johnson'ın kendisinin aldığını gösteren bir kanıt var mı?" diye sordu.

Olanca gücümle haykırdım.

"O almadı."

Birinin kolumu tutarak beni yatıştırmaya çalıştığını hissettim. Poirot hemen yanı başımda duruyordu.

Ve sonra korkunç bir şey oldu.

Aslında olay korkunç değildi ama durumun tuhaflığı bunu dehşet verici hale sokuyordu.

O anda avluya bir araba girdi ve içinden ufak tefek biri indi. Adamın başında geniş kenarlı bir şapka, arkasında da kısa, kalın bir trençkot vardı.

Doğruca Doktor Reilly'nin yanında duran Doktor Leidner'a doğru giderek sevinçle elini sıktı.

"*Vous voilà, mon cher*,"(*) diye bağırdı bu yeni konuk. "Sizi gördüğüme ne kadar sevindiğimi bilemezsiniz. Buradan cumartesi günü öğleden sonra da geçtim. Fugima'daki İtalyan grubun yanına gidiyordum. Kazıya da gittim ama orada bir tek Avrupalı bile yoktu. Ne yazık ki Arapça bilmiyorum. Onun için kazıdakilerle konuşamadım. Eve uğrayacak kadar zamanım yoktu. Bu sabah saat beşte Fugima'dan ayrıldım. Burada sizinle iki saat kalıp, sonra tekrar konvoya katılacağım. *Eh bien*, işler nasıl?"

Doğrusu korkunç bir durumdu bu.

Bir tarafta bizim unuttuğumuz neşeli bir ses, kayıtsız tavırlar, günlük yaşamın tatlı ve normal uğraşıları, bambaşka bir dünya; bir tarafta kaygılı, üzüntülü, gergin insanlarıyla kazı evindeki dehşet verici yaşam.

Ufak tefek adam büyük bir neşeyle içeri girdi. Hiçbir şeyden ama hiçbir şeyden haberi yoktu.

Doktor Leidner hafifçe inleyerek yalvarırcasına Doktor Reilly'ye baktı.

Doktor onun ne demek istediğini hemen anlamıştı.

(*) Orada dostum.

Hemen adamı bir kenara çekerek (Sonradan adamın Yunanistan'da kazılar yapan Verrier adlı Fransız bir arkeolog olduğunu öğrendim.) olanları anlattı.

Verrier dehşetle irkildi. Adam son beş gününü uygarlıktan uzak, kuş uçmaz kervan geçmez bir noktada kazı yapan bir İtalyan arkeolog grubuyla geçirmiş, dolayısıyla da olanlardan hiçbirini duymamıştı.

Özürler diledi, başsağlığında bulundu ve Doktor Leidner'ın iki elini birden tutarak, "Ne büyük trajedi!" diye bağırdı. "Tanrım, ne büyük felaket! Söyleyecek bir şey bulamıyorum. *Mon pauvre collègue.*"(*)

Ve duygularını tam olarak belli edememenin çaresizliği içinde son bir gayretle başını salladıktan sonra arabasına bindi ve hızla oradan uzaklaştı.

Dediğim gibi her nedense bunca acının içinde yaşanan bu komik sahne bana tüm olanlardan daha da korkunç göründü.

Doktor Reilly birden kararlılıkla, "Şimdi kahvaltı zamanı," dedi. "Evet, bunda ısrar edeceğim. Leidner, haydi gel, bir şeyler yemelisin."

Zavallı Doktor Leidner perişandı, enkazdan farksızdı. Bizimle birlikte yemek odasına geldi. Hepimiz sessiz sedasız cenaze yemeğinin servis edildiği masanın başına geçtik. Sıcak kahve ve haşlanmış yumurtanın aklımızı biraz olsun başımıza getireceği kanısındaydım. Aslında kimsenin canı bir şey yemek istemiyordu. Doktor Leidner biraz kahve içti, sonra da dalgın dalgın ekmeğiyle oynamaya başladı. Acı ve şaşkınlıktan yüzünün beti benzi atmış, yüz hatları iyice gerilmişti.

Kahvaltıdan sonra Yüzbaşı Maitland sorguya başladı.

(*) Zavallı dostum.

Önce ben o garip iniltiyle uyanışımı ve Miss Johnson'ın odasına gidişimi anlattım.

"Yerde bir bardak olduğunu söylüyorsunuz, öyle mi?"

"Evet. Sanırım Miss Johnson asidi içtikten sonra elinden düştü."

"Bardak kırılmış mıydı?"

"Hayır. Halının üzerine düşmüştü. (Bu arada korkarım asit halıyı da mahvetmişti.) Bardağı alıp yeniden masanın üzerine koydum."

"Bunu açıkladığınıza memnun oldum. Çünkü bardağın üzerinde ayrı iki farklı parmak izi var. Bunlardan birinin Miss Johnson'a ait olduğu kesin. Diğerleri de sizinki olmalı."

Sustu, biraz düşündü ve sonra, "Lütfen devam edin," dedi.

Ondan sonra dikkatle yaptıklarımı, onu yaşama döndürmek için kullandığım yöntemleri anlattım. Bu arada bir yandan da onay beklercesine kaygıyla Doktor Reilly'ye bakıyordum. O da bunu başını sallayarak belirtti.

"Hemşire, kısacası siz yapılması gerekebilecek her şeyi denemişsiniz," dedi.

Ben de aynı düşüncedeydim ama bu sözleri doktorun ağzından duymak beni çok rahatlatmıştı.

Yüzbaşı Maitland, "Miss Johnson'ın ne içtiğini tam olarak anlamış mıydınız?" diye sordu.

"Hayır. Ama tabii bunun yakıcı bir asit olduğu görülüyordu."

Maitland beni ciddi bakışlarla süzerek, "Hemşire, sizce Miss Johnson bu asidi isteyerek ve bilerek almış olabilir mi?" diye sordu.

"Hayır," diye bağırdım. "Böyle bir şeyi düşünemem bile."

Bundan nasıl böylesine emin olabildiğimi bilmiyordum. Bunun bir nedeni de Poirot'nun imalarıydı. Sanırım onun, "Cinayet alışkanlıktır." sözü beynime işlemişti. Ayrıca canına kıymak isteyen biri böylesine korkunç, ıstıraplı bir yönteme başvurmazdı. Bunu Yüzbaşı Maitland'a da söyledim. Adam düşünceli düşünceli başını salladı.

"Doğru, bu intihar için söz konusu olabilecek bir seçenek değil. Ama eğer büyük bir çaresizlik içindeyse ve hatta bir anlamda cinnet geçiriyorsa, hemen elinin altındaki böyle bir şeyi bu amaçla kullanmış olabilir. Öyle değil mi?"

Kuşkuyla, "Miss Johnson büyük bir çaresizlik içinde miymiş?" diye mırıldandım.

"Bayan Mercado öyle olduğunu söyledi. Miss Johnson'ın dün gece yemekte kendinde olmadığını, kendisine söylenenleri bile tam algılayamadığını anlattı. Bayan Mercado Miss Johnson'ın bilmediğimiz bir nedenle çok sarsıldığından ve aynı nedenden dolayı da intihara karar vermiş olduğundan emin."

Hışımla, "Ben buna kesinlikle inanmam," dedim.

Bir yandan da, demek Bayan Mercado, diye düşünüyordum. Dedikoducu, hain ahlaksız!

"Peki ya *sizin* düşünceniz?"

"Açıkçası onun öldürüldüğünden eminim," diye yanıt verdim.

"Bunun bir nedeni var mı?"

Maitland'ın sesi bu kez belirgin bir şekilde sert çıkmıştı. Bir an kendimi sorgu odasında gibi hissettim.

"Bence en uygun çözüm bu."

"Bu sizin düşünceniz. Miss Johnson'ın öldürülmesi için bir neden mi vardı?"

"Evet, vardı," dedim. "Miss Johnson bir şey bulmuştu."

"Bir şey mi bulmuştu? Neydi bu?"

Kelimesi kelimesine Miss Johnson'la terasta yaptığımız konuşmayı aktardım.

Maitland, "Bu her neyse, size açıklamaya yanaşmadı mı?"diye sordu.

"Yanaşmadı. Bunu düşünmek için zamana ihtiyacı olduğunu söyledi."

"Ama bulduğu her neyse, bu onu heyecanlandırmıştı, öyle mi?"

"Evet."

"*Dışarıdan içeriye görünmeden girmenin yolu...*" Maitland kaşlarını çatarak düşündü. "Onun ne demek istediği konusunda en ufak bir fikriniz yok mu?"

"Hayır, yok. Düşündüm, üzerinde çok kafa patlattım ama bir sonuca varamadım."

Yüzbaşı Maitland bu kez de Poirot'ya dönerek, "Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, Mösyö Poirot?" diye sordu.

Poirot biraz kıvrandı, sonra, "Bence bu da bir neden olabilir," dedi.

"Cinayet nedeni mi?"

"Evet. Cinayet nedeni."

Yüzbaşı Maitland kaşlarını çattı.

"Miss Johnson ölmeden önce bir şey söyleyebildi mi?"

"Evet, yalnızca tek bir sözcük..."

"Neydi bu?"

"*Pencere...*"

Yüzbaşı Maitland yineledi.

"*Pencere...* Onun ne demek istediğini anladınız mı?"

Başımı salladım.

"Hayır."

"Miss Johnson'ın odasında kaç pencere var?"

"Yalnızca bir."

"Avluya mı bakıyor?"

"Evet."

"Pencere açık mıydı yoksa kapalı mıydı? Ben gördüğümde açıktı. Ama tabii bunu sonradan içinizden biri açmış da olabilir."

"O sırada da açıktı, acaba..." dedim. Durakladım.

"Devam edin, Hemşire Leatheran."

"Pencereyi inceledim. Ama doğrusu ilgi çekecek farklı bir şey göremedim. Bir an biri pencereden yararlanarak bardakları değiştirmiş olabilir mi, diye düşünmüştüm."

"Bardakları mı?"

"Evet. Bakın, Miss Johnson yatmadan önce odasına kesinlikle bir bardak su götürürdü. Bence biri bu su bardağını alıp yerine asit dolu bardağı bıraktı."

"Sen ne dersin Reilly?"

Doktorun yanıtı gecikmedi.

"Eğer bu bir cinayetse katil hiç kuşkusuz bu yola başvurmuş olmalı. Aklı başında –biraz olsun dikkatli– hiç kimse eğer uyanıksa kazayla su diye bir bardak dolusu asidi içmez. Ama gece yarısı uyanarak su içmeye alışıksa ve henüz tam olarak uyanamadıysa yarı uykulu bir halde elini uzatıp alışık olduğu yerde bulduğu bardağı almış ve ne olduğunu anlamadan asidi başına dikmiş olabilir."

Yüzbaşı Maitland bir an düşündü.

"Gidip o pencereye bakmam gerekiyor. Pencere yataktan ne kadar uzakta?"

Düşündüm.

"Kolu uzun biri pencereden yatağın başucundaki komodine erişebilir."

"Su bardağı o komodinin üzerinde mi dururdu?"

"Evet."

"Dün gece odanın kapısı kilitli miydi?"

"Hayır."

"Öyleyse katil içeri kapıdan da girip bardakları değiştirebilirdi."

"Elbette."

Doktor Reilly atıldı.

"Ama bu riskli olabilirdi. Çok derin uyuyan biri bile ayak sesi duyunca uyanabilir. Eğer pencereden komodine erişilebiliyorsa bu yöntem çok daha güvenli olabilirdi."

Yüzbaşı Maitland dalgın dalgın, "Ben yalnızca bardağı düşünmüyorum," diye mırıldandı.

Sonra da kendini toparlayarak bana döndü.

"Yani siz zavallı kadının öleceğini anladığı için birinin açık pencereden su bardağıyla asit bardağını değiştirdiğini anlatmaya çalıştığını düşünüyorsunuz, öyle mi? İyi de Miss Johnson bunun yerine katilin *adını* söylese daha anlamlı olmaz mıydı?"

"Belki de katilin kim olduğunu bilmiyordu."

"Ya da bunun yerine size dün keşfettiği şeyin ne olduğunu anlatmaya çalışabilirdi..."

Doktor Reilly söze karıştı.

"Maitland, ölmekte olan bir insandan her zaman mantıklı bir şekilde düşünmesi beklenemez. Genellikle kafasında sabit fikir halini almış tek bir düşünce vardır. Bu olayda da Miss Johnson'ın aklı katilin pencereden uzanan eline takılmış olabilir. O an ona bunun bilinmesi çok önemliymiş gibi gelebilir. Bence Miss Johnson bu konuda yanılmıyordu. Bu gerçekten *önemliydi.* Herhalde kadıncağız herkesin bunu intihar sanacağını düşündü. Eğer konuşabilseydi hiç kuşkusuz, "bu intihar değil. Asidi ben isteyerek içmedim, biri *pencereden* uzanıp asit dolu bardağı başucumdaki komodinin üzerine koydu" diyecekti.

Yüzbaşı Maitland bir süre yanıt vermeden parmaklarıyla masada adeta trampet çaldı.

Neden sonra, "Yine de iki olasılık var," dedi. "İntihar ya da bir cinayet. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz Doktor Leidner?"

Doktor Leidner bir iki dakika kadar yanıt vermedi. Sonra sakin ve kararlı bir sesle, "Cinayet," dedi. "Anne Johnson kendini öldürecek tipte biri değildi."

Yüzbaşı Maitland başını salladı.

"Orası öyle. Miss Johnson'ın normal koşullarda bunu yapmayacağı söylenebilir ama bazı koşullar ona bunun doğal hatta gerekli olduğunu düşündürmüş olabilir."

"Ne gibi koşullar?"

Yüzbaşı Maitland daha önceden sandalyesinin yanına bıraktığı ağır torbaya uzandı. Bunu alıp, güçlükle masanın üzerine bıraktı.

"Bu hiçbirinizin bilmediği bir şey," dedi. "Bunu Miss Johnson'ın yatağının altında bulduk."

Torbanın düğümünü zorlukla açtı. Sonra örtüyü çekti. Masanın üzerinde ağır taş bir el değirmeni vardı.

Aslında bunun herhangi bir özelliği yoktu. Kazılarda bu taş el değirmenlerinden çok sayıda çıkarılmıştı.

Ama hepimizin asıl dikkatini çeken bu değirmentaşının üzerindeki üstünde saça benzer bir şeyler bulunan bulanık, koyu renkli leke oldu.

Yüzbaşı Maitland, "Bu iş sana düşüyor Reilly," dedi. "Bence taşın Bayan Leidner'ın öldürülmesinde kullanılan cinayet silahı olduğunda en ufak bir şüphe yok."

26. BÖLÜM

Şimdi Sıra Bende!

Korkunç bir andı bu. Doktor Leidner bayılacak gibiydi. Ben de kendimi hiç iyi hissetmiyordum.

Doktor Reilly taş el değirmenini mesleğinin gereği olan bir dikkatle inceledi.

"Sanırım üzerinde parmak izi yok," dedi.

"Evet, yok."

Doktor Reilly bir pens aldı ve taştan aldığı örnekleri dikkatle incelemeye koyuldu.

Hım... insan dokusu ve saç... açık sarı. İlk bakışta edindiğim izlenimler bunlar. Tabii daha gerekli bazı testleri yapmam gerekiyor. Kan grubu ve bunun gibi ama gerçek ortada. Demek bunu Miss Johnson'ın yatağının altında buldunuz? Evet, evet... demek *olay bu*! Yani Miss Johnson, Bayan Leidner'ı öldürdü, sonra da –Tanrı onu bağışlasın– vicdan azabına dayanamayarak intihar etti. Bu da bir varsayım, güçlü bir varsayım..."

Doktor Leidner çaresizlik içinde başını salladı.

"Anne olamaz... Anne böyle bir şey yapmış olamaz..." diye mırıldandı.

Yüzbaşı Maitland, "Miss Johnson'ın bu taş değirmeni başlangıçta nereye sakladığını hiç bilemiyorum," dedi. "İlk cinayetten sonra bütün odalar didik didik aranmıştı."

O anda aklıma, kırtasiye dolabına, diye geldiyse de bir şey söylemedim.

"Her nereye sakladıysa bunun bulunabileceğini düşünmüş olsa gerek ki, sonradan taşı alıp diğerleriyle birlikte iyice aranmış olan odasına getirmiş. Ya da belki bunu intihara karar verdikten sonra gerçeğin ortaya çıkması için yaptı."

Dayanamayarak, "Onun intihar ettiğine inanamam," diye atıldım.

Her nedense sakin, dengeli, sağduyulu bir kadın olan Miss Johnson'ın eline taşı alıp Bayan Leidner'ın beynini dağıtmış olabileceğine inanamıyordum. Bunu *gözümde canlandıramıyordum.* Yine de bunun doğru olabileceğini gösteren bazı ipuçları yok değildi; örneğin o geceki gözyaşı krizleri. Hatta ben bile o gözyaşlarını vicdan azabıyla bağdaştırmış, ancak bunun çok daha basit, önemsiz bir suçtan kaynaklanmış olduğunu düşünmüştüm.

Maitland iç çekti.

"Neye inanacağımı bilemiyorum. Daha aydınlanması gereken Fransız rahibin ortadan kaybolma olayı var. Adamlarım çevreyi araştırıyorlar, belki rahibin de başına darbe indirip bir hendeğe yuvarladılar."

Birden, "Ah, şimdi anımsadım..." diye atıldım.

Herkes dönüp bana baktı.

"Dün akşamüzeri..." dedim. "Rahip Lavigny bana uzun uzun o şaşı adamı, ona tam olarak nerede rastladığımızı sordu. Sonra da gidip dışarı bakacağını, cinayet romanlarında katillerin daima kendilerini ele verecek, başlangıçta gözden kaçan bir ipucu bıraktıklarını söyledi."

Yüzbaşı Maitland, "Gerçek yaşamda bu hiç olmaz," diye mırıldandı. "Demek rahip o adamın peşindeydi? Acaba bir şey *buldu mu*? Aslında hem onun, hem de Miss Johnson'ın yaklaşık aynı zamanda katilin kim olduğuna ilişkin kanıt bulmaları tuhaf bir rastlantı değil mi?" Sonra öfkeyle ekledi. "Şaşı bakan adam? Şaşı bakan adam? Bu işin içinde bir iş var. Bilemiyorum neden adamlarım yabancıyı hâlâ bulamadılar!"

Poirot yavaşça mırıldandı.

"Belki de adamın gözü şaşı olmadığı için."

"Yani şaşılığın yapay olduğunu mu kastediyorsunuz? Adamın numara yaptığını? Doğrusu bunun yapılabileceğini hiç sanmıyorum."

Poirot yalnızca, "Şaşılık bazen çok işe yarar," dedi.

"Lanet olsun. Şaşı ya da değil bu adamın şu anda nerede olduğunu bilmek için neler vermezdim."

Poirot güldü.

"Herhalde çoktan Suriye sınırını aşmıştır."

"Tell Kotchek ve Ebu Kemal, hatta bütün sınır karakolları uyarıldı."

"Adam dağ yolundan gitmiştir. Kaçak mal taşıyan kamyonların bazen o yoldan gittiklerini duydum."

Maitland homurdandı.

"Öyleyse Deyrizor'a telgraf çekelim."

"Ben o işi dün yaptım. Onlara içinde iki kişi olan bir araba beklemelerini, adamların pasaportlarının kusursuz denecek derecede düzgün olacağını belirttim."

Yüzbaşı Maitland şaşkınlık içinde Poirot'yu süzdü.

"Nasıl yani, iki kişi mi?"

Poirot başıyla onayladı.

"Bu işte iki kişi ortak."

"Mösyö Poirot nedense içimde bizden sakladığınız çok şey varmış gibi bir his oluştu."

Poirot başını salladı.

"Hayır, hayır. Bu sabah güneşin doğuşunu seyrederken gerçeği anladım. Muhteşem bir şafak manzarasıydı."

Bayan Mercado'nun usulca odaya girdiğini hiçbirimiz fark etmemiştik. Biz dehşet içinde taş değirmenin üzerindeki kan lekesini incelerken içeri süzülmüş olmalıydı.

Kadın birden boğazlanan bir domuz gibi bağırmaya başladı.

"Tanrım! Şimdi her şeyi anlıyorum! Her şeyi anlıyorum! *Katil Rahip Lavigny*. Deli o; psikopat, yobaz, fanatik. Kadınların günahkâr yaratıklar olduğuna inanıyor! *Hepsini* öldürmek *istiyor*. Önce Bayan Leidner sonra Miss Johnson. Şimdi de sıra *bende*..."

Birden dehşet içinde çılgınlar gibi uluyarak Doktor Reilly'nin boğazına sarıldı.

"Burada kalamam... kalamam! Anlıyor musunuz? Burada bir gün daha kalamam! Bu ev tekin değil tehlikeli. Çok tehlikeli. O bir yere saklandı ve zamanın gelmesini bekliyor. Bana da saldıracak!"

Yeniden var gücüyle bağırmaya başladı.

Kadını bileklerinden yakalayıp sakinleştirmeye çalışan Doktor Reilly'nin yardımına koştum. Bayan Mercado'nun iki yanağına da şiddetli bir tokat indirdim. Sonra Doktor Reilly'nin de yardımıyla onu bir koltuğa oturttuk.

"Sizi kimse öldürmeyecek," dedim. "Sizi koruyacağız. Oturun ve kendinizi toplayın." Bağırmaktan vazgeçti. Ağzını kapayarak şaşkın, boş gözlerle beni süzmeye başladı.

Tam o anda kapı açıldı ve Sheila Reilly içeri girdi.

Beti benzi solmuştu. Ciddi bir hali vardı. Doğruca Poirot'nun yanına gitti.

"Bugün erkenden postaneye gittim Mösyö Poirot. Size bir telgraf gelmişti. Onu getirdim."

"Teşekkür ederim matmazel."

Poirot telgrafı alıp açtı. Sheila dikkatle onun yüzüne bakıyordu.

Poirot'nun yüzündeki ifade değişmedi. Telgrafı okuduktan sonra özenle katlayarak cebine koydu.

Bayan Mercado da dikkatle onu izliyordu. Boğulurcasına bir sesle, "Telgraf Amerika'dan mı?" diye sordu.

Belçikalı başını salladı.

"Hayır madam Tunus'tan."

Kadın bir süre onun ne demek istediğini anlamamış gibi dedektifi süzdü. Sonra derin bir soluk alarak arkasına yaslandı.

"Peder Lavigny," dedi. "*Haklıymışım.* Hep onda bir tuhaflık olduğunu düşündüm. Bir gün bana çok tuhaf şeyler söylemişti ve onun deli olduğunu düşünmüştüm..." Sözlerine kısa bir ara verdi. Sonra düşünceli düşünceli mırıldandı. "Sakin olacağım. Susacağım. Ama buradan *gitmem* gerek. Joseph'la gidip otelde kalabiliriz."

Poirot, "Biraz sabredin madam," dedi. "Size her şeyi açıklayacağım."

Yüzbaşı Maitland merakla ona bakıyordu.

"Yani cinayeti çözdünüz mü?"

Poirot bu soruyu basit ancak anlamlı bir reveransla onayladı.

Sanırım bu abartılı davranış Maitland'ı kızdırmıştı.

"İyi ya, anlatın öyleyse!" diye homurdandı.

Ancak Poirot'nun stili değildi bu. Onun işleri bu şekilde sonuçlandırmaktan hoşlanmadığı belliydi. Onun melodiyi besteleyip kendi melodisinde dans etmekten hoşlanan bir kompozitör olduğunu anlıyordum. Acaba gerçekten gerçeği *biliyor muydu*, yoksa blöf mü yapıyordu?

Poirot, Doktor Reilly'ye döndü.

"Doktor, lütfen herkesi buraya çağırır mısınız?"

Doktor Reilly hemen yerinden fırlayarak dışarı çıktı. Bir iki dakika sonra ekibin diğer üyeleri de teker teker içeri girmeye başladılar. Önce Reiter ve Emmott. Sonra Bill Coleman. Ardından Richard Carey ve son olarak da Mösyö Mercado.

Zavallı Mercado berbat durumdaydı, bir ölüden farksızdı. Herhalde tehlikeli kimyasal maddeleri herkesin ele geçirebileceği yerde bırakmış olduğu için tedbirsizlikten ölüme neden olma suçlamasından korkuyordu.

Mösyö Poirot'nun ilk geldiği gün olduğu gibi herkes masanın etrafındaki sandalyelere oturdu. Gerek Bill Coleman, gerekse David Emmott yerlerine geçmeden önce duraksayarak Sheila Reilly'ye baktılar. Ancak kız onlara arkasını dönmüş, pencereden dışarısını seyrediyordu.

Bill, "Sandalye ister misin Sheila?" diye seslendi.

David Emmott da alçak ve tatlı sesiyle, "Oturmayacak mısın?" diye sordu.

Kız dönüp bir an için onlara baktı. Her iki genç de birer sandalyeyi öne doğru itmişlerdi. Sheila'nın hangi sandalyeye oturacağını merak ediyordum.

Ancak kız ikisini de reddetti.

Sert bir tavırla, "Ben burada oturacağım," dedi ve masanın diğer ucunda, pencereye yakın bir sandalyeyi seçti. Sonra da ekledi.

"Tabii Yüzbaşı Maitland'ın burada kalmama bir itirazı yoksa."

Maitland'ın ne diyeceğinden emin değildim. Ancak Poirot ona fırsat vermedi.

"Oturun matmazel. Zaten sizin de burada bulunmanız gerekiyor."

Sheila kaşlarını kaldırdı.

"Gerekiyor mu?"

"Evet matmazel. Bu sözcüğü bilerek kullandım. Size sormak istediğim bazı şeyler var."

Kız yine kaşlarını kaldırdı ama başka bir şey söylemedi. Sanki odada olanlarla ilgilenmek istemiyormuşçasına pencereye doğru döndü.

Yüzbaşı Maitland, "Şimdi," dedi. Belki de gerçeği öğreneceğiz."

Sabırsızlığı ses tonundan anlaşılıyordu. O eylem adamıydı. O anda da eminim ki bir şeyler yapamamaktan dolayı kendi kendini yiyordu – Peder Lavigny'nin cesedini arama çalışmalarının öncülüğünü yapmak ya da adamlarını yollayıp onu tutuklatmak isteğiyle kıvrandığını anlıyordum.

Poirot'ya adeta nefretle bakıyordu. Söyleyecek bir şeyi varsa söylesin artık, diye düşündüğü o kadar belliydi ki.

Bu sözcüklerin dilinin ucuna kadar geldiğini hissedebiliyordum.

Poirot hepimizi ayrı ayrı süzdükten sonra ayağa kalktı.

Onun ne söyleyeceğini bilemiyorum ama dramatik bir şey olacağı kesindi. O bu tip bir insandı.

Doğrusu ya sözlerine Arapça bir cümle ile başlayacağı hiç aklıma gelmemişti.

Ama tam da bu oldu işte. Ağır ağır adeta ulvi bir havada aynen şunları söyledi:

"*Bismillahirrahmanirrahim.*"

Sonra da bu ifadenin anlamını söyledi.

"Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla..."

27. BÖLÜM

Yolculuk Başlıyor

Bismillahirrahmanirrahim.

"Müslümanlar bir işe başlarken bu ifadeyi kullanırlar. *Eh bien*, biz de şimdi bir yolculuğa çıkacağız. Geçmişe yapılan bir yolculuk olacak bu. İnsan ruhunun bilinmeyen köşelerine bir gezi."

O ana kadar "Doğunun büyüsü" tabirinin ne anlama geldiğini anladığımı söyleyemem. Daha doğrusu özellikle dikkatimi çeken her yerde karşıma çıkan *karmaşıklıktı*. Ancak Mösyö Poirot'nun sözleriyle birlikte gözlerimin önünde yepyeni bir bakış açısı belirdi. Semerkand ve Isfahan gibi şehir adları... uzun sakallı tüccarlar, diz çökmüş develer, sırtlarına halatla bağlanmış küfeleriyle yalpalaya yalpalaya yürüyen hamallar, Dicle kıyısında diz çökerek çamaşır yıkayan saçları kınalı, yüzleri dövmeli kadınlar. Su değirmeninin çok uzaklardan gelen gıcırtılarına karışan hüzünlü ezgiler...

Bütün bunlar duyduğum, gördüğüm ama üzerinde pek düşünmediğim şeylerdi. Ama şimdi bir şekilde bana *farklı* görünmeye başlamışlardı, aynen gün ışığı altında eski, tozlu, antika bir nakışın zengin renklerinin ortaya çıkması gibi bir şeydi bu.

Oturduğumuz odada çevreme bakındım ve bir an Poirot'nun söylediklerinin doğru olduğunu düşündüm, bir yolculuğa çıkıyorduk. O an için birlikteydik ama yollarımız ayrıydı, herkes kendi yoluna gidecekti.

Sonra herkese sanki onları ilk ve de son kez görüyormuşum gibi dikkatle baktım. Belki ilginç gelecek ama hissettiğim her şeyin aynı olduğuydu.

Bay Mercado sinirli sinirli parmaklarını oynatıyordu. Bebekleri iyice irileşmiş gözlerini Poirot'ya dikmişti. Bayan Mercado ise ısrarla kocasını süzmekteydi. Kadında saldırmaya hazırlanan bir dişi kaplan havası vardı. Doktor Leidner sanki tuhaf bir biçimde küçülmüş, boyu kısalmıştı. O son darbe adamı bitirmişti. Sanki o anda o odada değil, çok uzaklarda kendi başına bir yerlerdeydi. Bill Coleman da gözlerini Poirot'dan ayırmıyordu. Ağzı hafifçe aralıktı, gözleri dışarı fırlamıştı. Aptal bir görünümü vardı. David Emmott başı önde olduğu için yüzünü pek göremiyordum. Carl Reiter şaşkın görünüyordu. Altdudağını sarkıtmıştı. Bu haliyle yumuşak huylu temiz bir domuza benziyordu. Sheila Reilly hâlâ pencereden dışarıya bakıyordu. Ne düşündüğünü, neler hissettiğini anlamak olanaksızdı. O anda Richard Carey takıldı gözüme. Her nedense yüzündeki ifade yüreğimin burkulmasına neden oldu. Hemen bakışlarımı ondan uzaklaştırdım. Hepimiz bir arada, o odadaydık. İlginçtir ama bana Poirot sözlerini tamamladığında herkes tamamen farklı olacakmış gibi geliyordu...

Tuhaf bir duyguydu bu...

Poirot sakin sakin konuşmaya başladı. Konuşması yatağında ağır ağır süzülen bir nehre benziyordu... denize doğru akan bir nehre...

"En başından beri bu olayı çözümlemek için görünür delillere ve somut kanıtlara değil, kişilerin yüreklerinde saklı sırlar ve arala-

rındaki çatışmalar gibi daha soyut gerçeklere yönelmem gerektiğini biliyordum.

Artık bu cinayete ışık tutacak gerçeği bildiğimi düşünmekle birlikte ne yazık ki elimde *bunu kanıtlayacak somut bir delil yok.* Öyle olduğunu *biliyorum,* öyle *olmalı* da, çünkü başka türlü *olması olanaksız.* Aksi takdirde taşlar yerine doğru oturmuyor. Puzzle tamamlanmıyor.

Bana göre olayın tek tatmin edici çözümü bu."

Kısa bir ara verdi, odadakilerin yüzlerine baktı ve ardından sözlerine devam etti.

"Bu yolculuğun başlangıcı olarak buraya çağırıldığım anı, yani olup bitmiş bir olayla karşı karşıya bırakıldığım anı kabul edeceğim. Bence her cinayetin belirli bir *niteliği*, bir *altyapısı* vardır. Bence bu olayda her şey Bayan Leidner'ın kişiliğiyle ilgiliydi. *Bayan Leidner'ın nasıl bir kadın* olduğunu yani *gerçek kişiliğini* öğrenmedikçe, onun niçin öldürüldüğünü ve kimin tarafından öldürüldüğünü anlamam olanaksızdı.

Öyleyse başlangıç noktam bu olmalıydı: Louise Leidner'ın kişiliği.

İlgimi çeken bir diğer psikolojik nokta kazı ekibinin arasında var olduğu söylenen şüphe uyandıran gerginlikti. Birçok kişi, hatta bunlardan bazıları evin dışındaydılar. Bu duruma tanık olduklarını belirttiler. Bunu özellikle not ettim, gerçi benim için bir başlangıç noktası olamazdı ama araştırmalarım sırasında gözden kaybetmemem gereken bir nokta olduğu da gerçekti.

Herkes bu gerginliğe Bayan Leidner'ın kazı ekibi üzerindeki etkisinin neden olduğu konusunda hemfikirdi ama size daha sonra açıklayacağım bazı nedenlerden ötürü bu bana pek de inandırıcı görünmüyordu.

Dediğim gibi başlangıçta öncelikle ve tamamen Bayan Leidner'ın kişiliğine yoğunlaştım. Kişiliğini değerlendirmek için pek çok kıstastan yola çıktım, çok farklı araç ve yöntemlere başvurdum. Bu konuda oldukça çok şey öğrendim. Her biri diğerinden farklı karakter ve mizaçtaki insanlar üzerinde yarattığı etkiyi, onların tepkilerini anlamaya çalıştım. Tabii çok kısıtlı olsa da kişisel gözlemlerimi de bu derlemeye ekledim. Bu arada bazı gerçekleri de öğrendim.

Louise Leidner'ın basit ve yalın zevkleri vardı. Kesinlikle lükse düşkün bir kadın değildi. Diğer yandan işlediği nakışlar seçkin, ince bir zevke işaret ediyordu. Zor beğenen, titiz ve sanatkâr bir yönü vardı. Bayan Leidner'ın yatak odasındaki kitapları inceleyince bir sonuca daha vardım: Bayan Leidner zeki ve kültürlü bir kadındı ama sanırım bir hayli de bencildi. Yatak odasındaki rafta şu eserler vardı:

Yunanlılar Kimlerdi?, Rölativiteye Giriş, Lady Hester Stanhope'un Yaşamı, Methuselah'a Dönüş, Linda Condon, Crewe Train.

Louise Leidner, kültür ve modern bilimle ilgileniyordu – bu da ciddi şekilde entelektüel bir yanı olduğunu gösteriyordu. Romanlara gelince, *Linda Condon* ve bir dereceye kadar *Crewe Train*, Bayan Leidner'ın özgür –hiçbir erkeğin boyunduruğu altına girmemiş, tuzağına düşmemiş– kadınlara karşı sempati ve ilgi duyduğunu ortaya koyuyordu. Ayrıca onun Lady Hester Stanhope'un kişiliğiyle ilgilendiği de belliydi. *Linda Condon,* kendi güzelliğine tapan bir kadının romanıdır. *Crewe Train* ise bireyciliği takıntı seviyesine ulaşmış bir kadını anlatır. Methuselah'a Dönüş, yaşama duygusal değil entelektüel yaklaşımı savunur. Bu kitapları görünce ölen kadını anlamaya başladığımı hissettim.

Ondan sonra Bayan Leidner'ın çevresindekiler üzerinde bıraktığı etkiyi inceledim, böylece kadının, gözlerimin önünde beliren fotoğrafı giderek daha da net bir görünüm aldı.

Doktor Reilly'nin ve diğerlerinin sözlerinden Bayan Leidner'ın doğuştan gelen güzellik yanında karşı konulamaz, büyüleyici bir çekiciliğe ve güçlü bir kişiliğe sahip ender kadınlardan olduğunu anladım. Böyle kadınlar geçtikleri yerde bir dizi faciaya neden olurlar. Bu felaketler bazen başkalarına bazen de kendilerine zarar verir.

Artık Bayan Leidner'ın aslında *kendine* tapan bir kadın olduğundan ve egemen bir *güce* sahip olmaktan zevk aldığından emindim. Nerede olursa olsun dünyanın merkezi olmak istiyordu. Erkek ya da kadın, çevresindeki herkes onun gücünü kabul etmeliydi. Bu bazı insanlar için kolaydı, hiç karşı koymadan onun egemenliğini kabul ediyorlardı. Örneğin romantik ve iyi kalpli bir insan olan Hemşire Leatheran kolayca onun büyüsüne kapıldı ve Louise Leidner'a kayıtsız şartsız teslim oldu. Bu duygusunu dışa vurmak ona ağır da gelmedi. Ancak Bayan Leidner'ın karşısındakine gücünün baskısını hissettirmek için kullandığı ikinci bir yol daha vardı: Korku! Kadın, karşısındakini kolaylıkla fethettiği zaman hemen karakterinin zalim ve kötü olan yönü ortaya çıkıyordu. Ancak şunu anlamalısınız ki bilinçli bir acımasızlık değildi bu, daha çok kedinin fareyle oynaması gibi tamamen içgüdülerinden kaynaklanan bir acımasızlıktı. Karşısındakini düşünmeden incitiyordu. Bilinçli davrandığındaysa iyi kalpliydi ve başkalarına iyilik yapmak için çırpınıyordu.

Evet, çözülmesi gereken ilk ve en önemli sorun o imzasız mektuplar konusuydu. Bu mektupları kim ve neden yazıyordu? Kendi kendime sordum: Bu mektupları Bayan Leidner'ın kendisi yazmış olabilir miydi?

Bunu yanıtlayabilmek için çok çok gerilere, Bayan Leidner'ın ilk evliliğine dönmek gerekiyordu. İşte tam olarak bu noktada yolculuğumuza başlıyoruz: Bayan Leidner'ın yaşamına yapılan yolculuğa.

Bu arada öncelikle anlamamız gereken bir nokta o zamanların Louise Leidner'yla günümüz Louise Leidner'ının arasında hemen hemen hiç fark olmadığı.

Tabii o zamanlar çok gençti, olağanüstü güzeldi. Bu her erkeğin ruhunu ve duygularını ele geçirebilen büyüleyici bir güzellikti. Ve Louise Leidner kesinlikle çok bencildi.

Böyle kadınlar evlilik fikrinden bile hoşlanmazlar. Erkekler onlara çekici gelir ama bu tipler aslında kendi kendilerinin sahibi olmayı yeğlerler. Onlar gerçek anlamda mitlerin *La Bell Dame Sans Merci*'sidirler. Louise Leidner buna rağmen evlenir. Bundan da kocasının güçlü bir karakteri olduğu sonucuna varabiliriz.

Daha sonra adamın vatan haini olduğu ortaya çıkar ve Bayan Leidner, Hemşire Leatheran'a anlattığı şekilde hareket eder. Durumu hükümete bildirir.

Bence bu davranışının psikolojik açıdan önemi büyüktü. Bayan Leidner, hemşireye o günlerde idealist, vatansever bir kız olduğunu söylemiş, davranışının nedeninin bu olduğunu, kocasını bu yüzden ihbar ettiğini anlatmıştı. Hepimiz davranışlarımızın nedeni konusunda kendi kendimizi aldatmaya ne denli eğilimli olduğumuzu çok iyi biliriz. İçgüdüsel olarak en hoşa gidecek nedeni seçeriz. Bayan Leidner kocasını gerçekten vatanı uğruna ele verdiğine kendisini inandırmış olabilir ama bence bu aslında kocasından kurtulmak için yaptığı bir şeydi. Buyruk altına girmekten, baskıdan nefret ediyordu –başka birine ait olmaktan nefret ediyordu– ikinci kemancı durumuna düşmekten hiç hoşlanmıyordu. Ve özgürlüğüne kavuşmak için idealist bir vatansever olmayı seçti.

Fakat bilinçaltında her zaman onu yiyip bitiren bir suçluluk duygusu oldu. Bu duygu geleceğini şekillendirmekte büyük bir rol oynayacaktı.

Tam bu noktada yine o imzasız mektuplara geliyoruz. Bayan Leidner erkeklerin başını döndürecek kadar çekici bir kadındı. Birkaç kez kendisi de bazı erkeklerin cazibesine kapıldı ama her defasında imzasız bir tehdit mektubu istenilen etkiyi yaptı ve ilişkiler sona erdi.

Bu mektupları kim yazıyordu? Frederick Bosner mı? Kardeşi Bill mi? Yoksa *Bayan Leidner'ın kendisi* mi?

Her üç varsayım da doğru olabilir. Bayan Leidner erkeklerde tutku seviyesinde bir ihtiras uyandırmayı biliyordu, hatta takıntı halini bile alabilecek düzeyde bir aşktı bu. Bence Frederick Bosner karısına dünyadaki hiçbir şeye daha fazla değer vermeyecek kadar büyük bir tutkuyla bağlanmıştı. Kadın onu bir kez ele vermişti, artık onun karşısına çıkmaya cesareti yoktu. Ama Frederick Bosner karısının ya kendisinin ya da hiç kimsenin olmayacağı konusunda kararlıydı. Başka bir erkeğin olmasındansa ölmesini yeğliyordu. Dolayısıyla bu mektupları yazmış ya da yazdırmış olabilirdi.

Diğer yandan Louise Leidner da –eğer evlilik fikrinden bile nefret ediyorsa– pekâlâ beğendiği bir erkek ona evlenme teklif ettiğinde, bu ilişkiye son vermek için hemen bu yönteme başvuruyor da olabilirdi. İmzasız bir tehdit mektubunu göstererek âşığına evlenmelerinin olanaksız olduğunu söylüyor ve istemeden düştüğü zor durumdan kurtuluyordu. Ne de olsa o avını ele geçirdikten sonra onu kaldırıp bir tarafa atan bir avcıydı. Yaşamının dramatik anlamda renkli olmasını arzuluyordu. Öldüğü sanılan ve sonra ortaya çıkan, ardından da evlenmesine engel olan bir koca öyküsü de gerçekten de başarılı, fazlasıyla dramatik bir öyküydü. Bu kadının en derin içgüdülerini de tatmin ediyordu. Böylece Louise Leidner tutkulu romantik bir kadın, trajik bir kahraman, bir kurban rolüne bürünüyor ve evlenmekten de kurtuluyordu.

Bu durum yıllar boyu devam etti. Evlenme konusu ne zaman ortaya çıksa kesinlikle bir tehdit mektubu alıyordu.

Ancak şimdi asıl ilginç noktaya geliyoruz. Doktor Leidner ortaya çıkar ve Bayan Leidner tehdit mektubu almaz. Louise'in Bayan Leidner adını almasına kimse engel olmaz. Ancak o evlendikten hemen sonra yeniden tehdit mektupları gelmeye başlar.

Neden? Niçin?

Şimdi her olasılığı teker teker ele alalım.

...diyelim ki bu mektupları gerçekten de Bayan Leidner'ın kendisi yazıyordu. O zaman bu durumu açıklamak kolay. Bayan Leidner gerçekten de Doktor Leidner'la evlenmeyi *istiyordu.* Ve onunla *evlendi* de. İyi de eğer durum buysa neden bir süre sonra *yeniden kendi kendine mektup yazmaya başladı*? Louise Leidner'ın drama tutkusu gerçekten karşı konulamayacak düzeyde miydi? Ayrıca neden yalnızca iki mektup gelmişti? Sonra niye ilk bir buçuk yıl hiç mektup gelmemişti.

Şimdi diğer olasılığı ele alalım.

Yani mektupları ilk kocası Frederick Bosner'ın –ya da kardeşinin– yazmış olduğunu düşünelim. Neden ilk tehdit mektubu Bayan Leidner evlendikten *sonra* gelmişti? Herhalde Frederick, Louise'in Doktor Leidner'la evlenmesini *istemezdi.* Öyleyse niçin bu evliliğe engel olmadı? Louise'in daha önceki evlilik girişimlerini engellemekte kesinlikle başarılı olmuştu. Peki, ama neden bu kez *nikâh kıyılana kadar beklemiş,* sonra yine tehditlere başlamıştı?

Bu soruya verilebilecek yanıt, ki bence bu kesinlikle tatminkâr bir yanıt değil, adamın bir şekilde daha önce itiraz edecek durumda olmadığı olabilir. Hapiste ya da uzaklarda bir yerde olmalıydı.

Şimdi bir de karıkocayı havagazıyla zehirleme girişimini ele alalım. Bunu dışarıdan birinin yapmış olması bana pek olasıymış gibi görünmüyor. Dolayısıyla bunu ancak iki kişi yapabilirdi: Dok-

tor Leidner ya da Louise Leidner'ın kendisi. Doktor Leidner'ın böyle bir şey yapması için mantıklı hiçbir açıklama bulamıyorum. Bu da benim havagazıyla zehirleme girişimini Louise Leidner'ın planlayıp uyguladığı bir oyun olduğu sonucuna varmamı sağlıyor.

Neden? Yine mi drama tutkusu?

O olaydan sonra Doktor ve Bayan Leidner Amerika'dan ayrılırlar ve on sekiz ay sakin, mutlu bir yaşam sürerler. Herhangi bir tehdit almazlar. Karıkoca bunu izlerini başarılı bir şekilde kaybetmiş olmayı başarmalarına bağlıyorlardı ama bence bu kesinlikle saçma bir açıklamaydı. Günümüzde iz kaybetmek için başka bir ülkeye gitmek kesinlikle yeterli bir önlem değil. Özellikle de Leidner'lar gibiler için. Doktor Leidner bir müzenin finanse ettiği arkeolojik araştırma grubunun başkanıydı. Frederick Bosner kolayca müzeye sorup onun adresini alabilirdi. Adamın onların peşinden gidecek kadar parası olmadığını varsaysak bile bu onun Leidner'lara tehdit mektubu yazmasını engellemezdi. Onun gibi takıntılı biri hiç kuşkusuz mektup yollamayı sürdürürdü.

Oysa Frederick Bosner'in tam iki yıl sesi sedası çıkmadı, ancak ondan sonra yeniden tehdit mektupları gelmeye başladı.

Peki, ama *neden* yine mektup gelmeye başlamıştı?

Bu cevaplandırılması çok güç bir soru. Tabii bu soruya kolayca Bayan Leidner'ın sıkıldığı ve biraz daha drama oynamak istediği gibi bir yanıt verilebilir ama bu kesinlikle beni tatmin eden bir yanıt değil. Çünkü bu kez drama unsuru Louise Leidner gibi ince zevklere sahip, güç beğenir bir kadının kişiliğiyle bağdaşmayacak kadar kaba ve bayağı idi.

Bu durumda yapılabilecek tek şey vardı: Her olasılığın üzerinde durmak, açık fikirli olmak.

Üç olasılık söz konusu olabilirdi. 1: Mektupları Bayan Leidner'ın kendisi yazmıştı. 2: Bunları Frederick Bosner (ya da kardeşi

William Bosner) yazmıştı. 3: Başlangıçta *orijinal* mektupları Bayan Leidner ya da ilk kocası yazmıştı ama şimdikiler *sahteydi*, yani bunları ilk mektupları bilen bir üçüncü kişi yazmaktaydı.

Bu durumda Bayan Leidner'ın yakın çevresinde bulunanları gözden geçirmekte yarar olacağı kanısındayım.

Öncelikle cinayeti işlemek için ekipten kimlerin fırsatı olduğunu inceledim.

Kabaca bakınca, görünürde Bayan Leidner'ı üç kişi dışında ekipteki *herkes* öldürmüş olabilirdi.

Herkes Doktor Leidner'ın terastan hiç inmediğine tanıklık ediyordu. Bay Carey kazı yerindeydi. Bay Coleman ise Hassanieh'te.

Ama dostlar, aslında bunlar da göründüğü kadar geçerli gerekçeler değillerdi. Doktor Leidner'ınki dışında tabii. O gerçekten de tüm zamanını terasta geçirmiş ve aşağıya ancak cinayetten bir saat çeyrek dakika sonra inmişti.

Peki ama Bay Carey *gerçekten* de cinayet sırasında kazı yerinde miydi?

Ya Bay Coleman o sırada *kesin olarak Hassanieh*'te miydi?

Bill Coleman kızardı, bir şey söylemek için ağzını açacak gibi oldu ama sonra vazgeçti ve kaygıyla etrafına bakındı.

Richard Carey'nin yüz ifadesi değişmedi.

Poirot sakin sakin konuşmayı sürdürdü.

"Başka birinin üzerinde de dikkatle düşündüm ve *aklına koyduğu takdirde* cinayet işleyebilecek biri daha olduğu kanısına vardım: Sheila Reilly. Kendisi cesur, zeki ve belirli bir ölçüde acımasız biri. Miss Reilly bana ölen kadından söz ederken ona şaka yollu takıldım ve cinayet işlendiği sırada nerede olduğuna ilişkin sağlam bir kanıtı olduğunu umduğumu söyledim. Sanırım Miss Reilly o anda en azından Bayan Leidner'ı öldürmüş olmayı içinden geçirdiğini anladığımı fark etti. Ve gülünç olduğu kadar anlamsız bir yalan söyledi. O

öğleden sonra, özellikle de cinayet saatinde tenis oynadığını belirtti. Ertesi gün Miss Johnson'la konuşurken tamamen bir rastlantı sonucunda Miss Reilly'nin tenis oynamadığını, aksine *cinayet saatinde evin etrafında dolaştığını* öğrendim. Bu durumda Miss Reilly'nin eğer suçlu değilse bana cinayete ilişkin çok değerli bilgiler verebileceği kanısındayım." Sustu, neden sonra yavaşça, "Miss Reilly, bana o gün neler gördüğünüzü anlatır mısınız?" diye sordu.

Genç kız hemen yanıt vermedi. Hâlâ başı pencereye dönük, dışarıya bakıyordu. Konuşmaya başladığında sesi sakin ve ölçülüydü.

"Öğle yemeğinden sonra at üzerinde bu tarafa geldim. Kazı yerine vardığımda sanırım saat ikiye çeyrek vardı."

"Kazıda arkadaşlarınıza rastladınız mı?"

"Hayır. Orada Arap ustabaşından başka kimse yoktu."

"Bay Carey'yi de mi görmediniz?"

"Hayır. Görmedim."

Poirot, "Çok tuhaf," diye mırıldandı. "Arkeolog Mösyö Verrier de aynı saatlerde kazıya gittiğinde orada kimseyi bulamamış."

Bir açıklama yapmasını beklercesine Richard Carey'ye baktı. Ama genç adam ne kımıldadı ne de bir şey söyledi.

"Bu durumu açıklayabilecek misiniz Bay Carey?"

"Kazıda ilgi çekici bir şey çıkmadığı için yürüyüşe çıktım."

"Ne tarafa doğru yürüdünüz?"

"Nehre doğru."

"Eve doğru gelmediniz mi?"

"Hayır."

Sheila Reilly atıldı.

"Birini bekliyordunuz... asla gelmeyen birini."

Richard Carey kıza baktı ama yanıt vermedi.

Poirot bu konunun üzerine gitmedi. Yeniden Sheila Reilly'ye döndü.

"Başka bir şey gördünüz mü matmazel?"

"Evet. Eve yaklaştığımda kamyonetin hemen aşağıdaki vadide durduğunu fark ettim. Bu tuhafıma gitti. Sonra Bay Coleman'ı gördüm. Sanki bir şey arıyormuş gibi başı önde, gözleri yerde sağa sola gidip geliyordu."

Bay Coleman birden parladı.

"Buraya bakın! Ben..."

Poirot otoriter bir işaretle onu susturdu.

"Durun bekleyin. Bay Coleman'la konuştunuz mu Miss Reilly?"

"Hayır. Konuşmadım."

"Neden?"

Kız ağır ağır yanıt verdi.

"Çünkü zaman zaman duruyor, gizli gizli etrafa göz atıyordu. Bu hiç hoşuma gitmedi. Atımın başını çevirdim ve oradan uzaklaştım. Onun beni gördüğünü sanmıyorum. Yakınında değildim. Ayrıca o kendini tamamen yaptığı işe kaptırmıştı."

Bay Coleman'ın artık susmak niyetinde olmadığı, daha fazla engellenemeyeceği anlaşılıyordu.

"Buraya bakın," diye haykırdı. "Bu işte bir bityeniği varmış gibi görünse de bunun için çok geçerli bir açıklamam var. Kabul etmeliyim ki davranışlarım kuşku uyandırır nitelikteydi. İşin doğrusu geçen gün kazıda bulunan ilginç silindir mühürlerden birini antika odasına koyacağıma, üşenip bir an için ceketimin cebine attım. Sonra da bunu götürüp antika odasına bırakmayı unuttum. Neden sonra silindir aklıma geldiğinde ceplerimi aradım ama bulamadım. Bir yerlerde düşürmüş olmalıydım. Bundan ötürü azar işitmek istemiyordum, silindiri kimseye söylemeden ve belli etmeden aramaya karar verdim. Onu kazıya giderken ya da gelirken yolda düşürdüğümden emindim. Hassanieh'teki işimi çabucak bitirdim. Bazı alış-

verişleri yapmak için çocuk uşaklardan birini yolladım ve erkenden döndüm. Kamyoneti buradan görünmeyen bir noktada durdurup bir saatten uzun bir süre silindiri aradım, ama ne yazık ki o lanet şeyi bulamadım. Sonra kamyonete binerek eve döndüm. Tabii herkes Hassanieh'ten yeni döndüğümü sandı."

Poirot tatlı tatlı, "Onlara yanıldıklarını söylemediniz mi?" diye sordu.

"O koşullar altında söylememiş olmam doğal değil mi?"

"Pek öyle olduğunu söyleyemem."

"Haydi ama – *benim* yaşamım boyunca tek düsturum olmuştur: Bela arama! Ayrıca beni herhangi bir şeyle suçlayamazsınız. Asla avluya girmedim ve bunu söyleyebilecek tek bir kişi varsa karşıma çıksın!"

Poirot, "Asıl sorun da buydu zaten," dedi. "Uşakların ağız birliği etmişçesine *dışarıdan hiç kimsenin avluyla girmediğini söylemeleri.* Ancak düşününce, birden nerede yanıldığımızı buldum. Onların söylemek istedikleri tam olarak bu *değildi.* Onlar içeriye *hiç yabancı kimsenin* girmediğine yemin etmeye hazırlardı. Onlara kimse *ekipten birinin* girip girmediğini sormamıştı ki!"

"O zaman sorun onlara. Eğer beni ya da Carey'yi gören olmuşsa şapkamı yemeğe hazırım."

"Ah! Bu da bir başka ilginç sorun! Eğer *bir yabancı* girmiş olsa bunu fark edecekleri kesindi ama acaba kazı ekibinden birini *fark ederler* miydi? Kazı ekibindekiler gün boyu içeri girip çıkıyorlar. Uşakların onların giriş çıkışlarının farkında bile olmadıklarını sanıyorum. Bence rahatlıkla Bay Carey ya da Bay Coleman içeri girmiş *olabilir.* Böyle bir durumda uşakların bunu anımsamayacaklarından eminim."

Bay Coleman, "Boş laf bunlar," dedi. "Saçma."

Poirot soğukkanlılıkla konuşmayı sürdürdü.

"İkiniz arasında Bay Carey'nin giriş çıkışlarının fark edilmesinin daha zor olduğunu düşünüyorum. Bay Coleman o sabah arabayla Hassanieh'e gitmek üzere yola çıkmıştı ve aynı şekilde de dönmesi beklenirdi. Yürüyerek dönmesi dikkat çekebilirdi."

Coleman, "Elbette ki öyle," dedi.

Richard Carey başını kaldırarak koyu mavi gözlerini Poirot'nun gözlerine dikti.

"Beni cinayetle mi suçluyorsunuz, Mösyö Poirot?"

Tavırları sakindi ama sesinde gizli bir ima var gibiydi.

Poirot ona doğru bir reverans yaptı.

"Bildiğiniz gibi hep birlikte bir yolculuk yapıyoruz: Gerçeğe yolculuk. Şu noktaya kadar ortaya çıkan tek bir gerçek var. Ekipteki herkes –buna Hemşire Leatheran da dâhil– Bayan Leidner'ı öldürmüş *olabilirdi.* Bazılarının bunu yapabilecek olanağa sahip olmadıkları gerçeği ise incelenmesi gereken bir konuydu.

"Olayı *fırsat ve olanak* açısından incelemiştim. Bir de cinayet nedeni açısından incelemeye karar verdim. Ve gördüm ki hepinizin Bayan Leidner'ı öldürmek için öyle ya da böyle bir nedeniniz vardı."

"Ama Mösyö Poirot," diye bağırdım. "*Benim* dışımda. Ben yabancıyım. Buraya yeni gelmiştim."

"*Eh bien, ma soeur.* Bir düşünün, *Bayan Leidner kimden korkuyordu? Dışarıdan* içeri sızacak bir yabancıdan, değil mi?"

"Ama... ama... Doktor Reilly beni tanıyordu. Buraya gelmemi de o sağladı!"

"Acaba Doktor Reilly sizi ne kadar tanıyor? Bildikleri *tamamen sizin ona anlattıklarınızdan ibaret* değil mi? Şimdiye dek hemşire kılığına girmiş birçok sahtekâr tanıdım."

"Çalıştığım St. Christopher Hastanesi'ne mektup yazıp sorabilirsiniz."

Poirot eliyle işaret ederek beni susturdu.

"Biraz sakin olur musunuz? Siz böyle kendinizi savunmayı sürdürürseniz açıklamalarım yarım kalır. *Şimdilik* sizden kuşkulandığımı söylemedim. Tek söylemek istediğim, açık fikirli olmak gerektiği, sizin bile iddia ettiğinizden farklı biri olabileceğiniz. Bu dünyada büyük bir ustalıkla kadın taklidi yapan ve başarıya ulaşan birtakım sahtekâr erkekler de var. Genç William Bosner da böyle biri olabilirdi."

Ona içimden gelenleri söyleyecektim. Kadın kılığına girmiş erkek! Bende öyle bir hal mi vardı?

Ancak Poirot sesini yükselterek öylesine bir kararlılıkla konuşmayı sürdürdü ki o an için geri çekilmenin en doğrusu olacağını düşündüm.

"Size karşı dürüst olacağım, hatta belki kaba ve kırıcı bile. Ancak bu gerekli. Önemli olan bu çatının altında olanları tüm çıplaklığıyla ortaya çıkarmak.

Teker teker burada oturan herkesi inceledim ve üzerinde düşündüm. Buna Doktor Leidner ile başladım. Onu yaşama bağlayan, bir anlamda varlık nedeni karısına duyduğu büyük aşktı. Bunda hiçbir kuşkum olmadı, karısını gerçekten sevdiğine inandım. Doktor Leidner çektiği acı ve kederle yıkılmış, adeta yaşamdan kopmuş bir adamdı. Hemşire Leatheran'dan ise az önce söz ettim. Eğer kadın kılığına girmiş bir erkek olsaydı inanılmayacak kadar başarılı olduğunu söylemem gerekirdi. Ancak onun da gerçekten iddia ettiği kişi, yani görevinin bilincinde, uzman bir hemşire olduğunu anlamakta gecikmedim."

Yarım ağızla, "Teşekkürler," diye mırıldandım.

"Sonra dikkatimi Bay ve Bayan Mercado çekti. İkisi de huzursuz ve kaygılıydılar. Çok gergin oldukları anlaşılıyordu. Öncelikle

Bayan Mercado'yu inceledim. Cinayet işleyebilecek bir tip miydi? Bunun için bir nedeni var mıydı?

Bayan Mercado zayıf, çelimsiz bir kadındı. İlk bakışta onun Bayan Leidner gibi bir kadını başına ağır bir değirmentaşı indirerek öldürecek fiziksel güce sahip olması olanaksız gibi görünüyordu. Ancak cinayet sırasında Bayan Leidner'ın, dizüstü çökmüş olabileceği göz önünde bulundurulursa bu en azından *fiziksel anlamda mümkün* olabilirdi. Bir kadının bir başka kadını diz çökmeye ikna etmesinin birçok yolu olabilir. Tabii duygusal anlamda değil! Örneğin, bir kadın arkadaşına giderek elbisesinin boyunu kısaltmak istediğini, eteğine bir iki iğne tutturmasını söyleyebilir. Tabii böyle bir durumda arkadaşı hiçbir şeyden kuşkulanmadan diz çökecektir.

Peki ama cinayet nedeni ne olabilirdi? Hemşire Leatheran bana Bayan Mercado'nun Bayan Leidner'a öfkeyle baktığını gördüğünü söylemişti. Anlaşılan Bay Mercado da Bayan Leidner'dan büyülenmiş, kendini onun çekiciliğine kaptırmıştı. Ancak cinayet nedeninin kıskançlık olduğunu sanmıyordum. Bayan Leidner'ın Bay Mercado'ya en ufak bir yakınlık bile duymadığından emindim. Hiç kuşkusuz Bayan Mercado da bunun farkındaydı. Bayan Leidner'a çok kızıyor olabilirdi ama *cinayet* için bu öfkeden çok daha güçlü bir dürtüye gerek vardı. Bayan Mercado eşine çok bağlı, anaç bir kadındı. Kocasına bakışından, kocasını çok sevmekle kalmayıp aynı zamanda onu korumak için dişiyle tırnağıyla savaşmaya hazır olduğunu anladım. Daha da ötesi bunu *yapabilecek güçteydi ve bu yolda her şeyi göze alabilirdi.* Bayan Mercado her an huzursuz, her an endişeliydi, kocasını bir an bile gözünün önünden ayırmamaya çalışıyordu. Sonra bu kaygının nedeninin kendisinin kişiliği değil, kocası olduğunu anladım. Bay Mercado'yu biraz inceleyince kadının endişelenme nedenini sezdim. Tahminimde yanılıp yanılmadığımdan emin olmak için de bazı araştırmalar yaptım elbette. Joseph

Mercado uyuşturucu bağımlısıydı. Üstelik bu bağımlılık bir hayli de ileri seviyedeydi.

Sanırım sizlere uyuşturucu maddelerin uzun süreli kullanımının insandaki ahlak duygusunu tamamen körelttiğini söylememe gerek bile yok.

Kişi uyuşturucu maddenin etkisi altındayken bu batağa sürüklenmeden önce aklından bile geçiremeyeceği şeyleri rahatlıkla yapabilir. Hatta bazı koşullarda cinayet bile işleyebildikleri görülmüştür, ancak bu eylemin suçunu tek başına uyuşturucuya yüklemek olmaz. Bu noktada her ülkenin yasaları farklıdır. Uyuşturucu bağımlısı suçlularda ortak olan en önemli özellik kendi akıllarına ve yeteneklerine çok fazla güvenmeleridir.

Bay Mercado'nun da geçmişinde, karısının şimdiye dek bir şekilde herkesten saklamayı başardığı, böyle bir suç –belki de bir cinayet– olabileceğini düşündüm. Karısı her şeyi örtbas etmeyi başarmıştı ama buna rağmen Bay Mercado'nun geleceği pamuk ipliğine bağlıydı. Geçmişi ortaya dökülürse adam mahvolabilirdi. İşte bu yüzden karısı her an tetikteydi. Ancak Bayan Leidner'ı hesaba katmak gerekirdi. Kadın çok zekiydi ve güç âşığıydı. İnsanları kendi egemenliği altında tutmak istiyordu ve Bay Mercado'nun, bu çökmüş adamın güvenini kazanması işten bile değildi. Bir düşünün, istediği an açıklayabileceği, felakete neden olabilecek bir sırrı öğrenmiş olmak Bayan Leidner gibi biri için ne büyük mutluluktu. Bu durumda Mercado'ların Bayan Leidner'ı öldürmek için geçerli bir nedeni olabilirdi. Bayan Mercado'nun kocasını korumak için her şeyi göze alabileceğini hissediyordum. Hem o, hem de Bay Mercado avlunun boş olduğu o on dakikalık zaman dilimi içerisinde Bayan Leidner'ı ortadan kaldırabilecek olanağa da sahiptiler."

Marie Mercado hışımla haykırdı.

"Bu *doğru* değil!"

Ancak Poirot onu duymazdan geldi.

"Sonrasında dikkatimi Bayan Anne Johnson'a yönelttim. *Cinayet işleyebilecek tipte* bir insan mıydı?

Öyle olduğunu düşündüm. Miss Johnson, sağlam iradeli, duygularını kontrol edebilen bir kadındı. Böyle kimseler duygularının önüne bir set çekerler ama bir gün –şu ya da bu nedenle– o set yıkılır. Eğer Miss Johnson bu cinayeti işlediyse bunun bir şekilde Doktor Leidner'la ilgisi olması gerekirdi. Eğer Miss Johnson Louise Leidner'ın kocasının yaşamını altüst ettiğine inandıysa baskı altında tuttuğu kıskançlığı alevlenip harekete geçmek için en azından kendi vicdanını rahatlatacak haklı bir neden bulmuş olabilirdi. Evet, Miss Johnson'ın katil olması da olasıydı.

Sonra ekipteki üç genç adam...

Öncelikle Carl Reiter'ı ele alalım. Eğer ekiptekilerden biri gerçekten William Bosner ise, bu kişinin Bay Reiter olma olasılığı diğer tüm ekip üyelerinden fazlaydı. Eğer öyleyse, genç adamın çok iyi bir aktör olması gerekirdi. Ama eğer *iddia ettiği kişiyse*, yani William Bosner değilse, o zaman cinayet için nasıl bir nedeni olabilirdi?

Bayan Leidner açısından bakınca Carl Reiter kesinlikle onu zorlayacak iyi bir av değildi. Kendini yerlere atıp ona tapmaya hazırdı. Bayan Leidner kendisine bu şekilde tapılmasından hoşlanmıyordu – erkeklerin önünde paspas olması tam aksine kadının içindeki en kötü yanlarının ortaya çıkmasına neden oluyordu. Bayan Leidner, Carl Reiter'a özellikle acımasız davranıyor, genç adamı iğneliyor, onunla alay ediyordu. Şurasına bir diş, burasına bir pençe ile zavallı genç adamın yaşamını cehenneme çeviriyordu."

Poirot birden sustu. Sonra genç adama dönerek sevecen hatta babacan bir tavırla konuşmasını sürdürdü.

"Genç dostum, *mon ami*, bu size bir ders olsun. Siz bir *erkeksiniz*, dolayısıyla *erkek* gibi davranın. Bir erkeğin yerlerde sürünmesi doğa yasalarına aykırıdır. Kadın ve doğa birbirine yakın tepkiler verirler. Bir kadın size baktığında yerlerde solucan gibi sürüneceğinize, masadaki en büyük tabağı kaptığınız gibi onun kafasına atmanızın daha doğru olacağını asla unutmamalısınız."

Sonra yine tavırları değişti ve yeniden ders verircesine cinayetten söz etmeye başladı.

"Acaba Carl Reiter sonunda bu işkenceden bıkmış ve kendisine ıstırap çektiren kadını ortadan kaldırmaya karar vermiş olabilir miydi? Istırabın erkekler üzerinde çok tuhaf etkileri olabilir. Dolayısıyla bunun olup *olmadığından* kesinlikle *emin olamazdım*.

Sonra William Coleman. Miss Reilly'nin de belirttiği gibi onun davranışları gerçekten de kuşku uyandırır nitelikteydi. Eğer katil oysa bunun tek açıklaması onun neşeli ve vurdumduymaz çehresinin gerisinde William Bosner'ı gizlemekte olması olabilirdi. William Coleman'ın kendi kişiliğiyle cinayet işleyebilecek bir tip olduğunu düşünmüyordum. Onun zaafları farklı, belki başka bir alanda suç işleyebilirdi. Ah, belki Hemşire Leatheran bize bu konuda bilgi verebilir?"

Bu adam ne düşündüğümü nasıl *anlayabiliyordu*? Oysa düşüncelerimi yüzüme yansıtmadığıma öylesine emindim ki...

Çekinerek, "Bildiğim bir şey yok," diye mırıldandım. "Bu arada gerçeği söylemek gerekirse, Bay Coleman bir defasında çok iyi bir sahtekâr olabileceğini *söylemiş*, hatta belgeleri taklit etme yeteneğiyle övünmüştü."

Poirot, "Güzel bir noktaya parmak bastınız," dedi. "Bu durumda William Coleman eski tehdit mektuplarını ele geçirdiyse bunları büyük bir ustalıkla taklit edebilirdi."

Bill Coleman hırsla bağırdı.

"Hey! Hey! Buna iftira derler!"

Poirot hiç aldırmadan açıklamalarını sürdürdü.

"Onun William Bosner olup olmadığına gelince... bunu doğrulamak çok güç. Gerçi William Coleman bir *vasiden* bahsetmişti –babadan değil– ama bu da onun William Bosner olmadığı anlamına gelmez."

Bill Coleman, "Saçma," diye homurdandı. "Bu adamı neden dinliyorsunuz ki hiç anlamıyorum!"

Poirot, "Üç gençten sonuncusu Bay Emmott'tı," diye ekledi. "Onun kişiliği de William Bosner'ı gizlemek için kusursuz bir kalkan olabilirdi. Ayrıca David Emmott'ın Bayan Leidner'ı ortadan kaldırmak için *kişisel* nedenleri vardı. Onunla konuştuğum sırada bunları ondan asla öğrenemeyeceğimi anladım. Bir hayli soğukkanlıydı. Onu kışkırtmak, tuzağa düşürerek ağzından laf almak neredeyse olanaksızdı. Ekiptekilerin içinde yalnızca o Bayan Leidner'ın kişiliğini tarafsız bir gözle ve kusursuz şekilde yargılayabilecek kişilik yapısına sahipti. Sanırım o Bayan Leidner'ın nasıl bir kadın olduğunun her zaman bilincindeydi, ancak Bayan Leidner'ın kişiliğinin onun üzerinde nasıl bir etki yaptığını hiçbir zaman öğrenemedim. Sanırım Bayan Leidner'ın kendisi de onun bu anlaşılmaz davranışı karşısında çok kızıyor, tahrik oluyordu.

Açıkça belirtmem gerekirse, ekiptekiler içinde, *karakter ve beceriklilik açısından* böylesine akıllıca planlanmış ve ustalıkla gerçekleştirilmiş bir cinayeti ancak David Emmott işleyebilirdi."

Bay Emmott belki de ilk kez gözlerini ayakkabılarından ayırıp yukarı baktı.

"Teşekkürler," dedi.

Sesinde belli belirsiz bir alay vardı.

"Listemde iki isim daha vardı: Richard Carey ve Peder Lavigny.

Hemşire Leatheran ve diğerlerinin söylediklerine göre Bay Carey'yle Bayan Leidner birbirlerinden hiç hoşlanmıyor hatta birbirlerinden nefret ediyorlardı. Birbirlerine nazik davranabilmek için kendilerini zorluyorlardı. Ama başka biri –Miss Reilly– onların o soğuk nezaketlerini farklı bir biçimde yorumladı.

Çok geçmeden Miss Reilly'nin söylediklerinin doğru olma olasılığının çok yüksek olduğunu anladım. Bu konuda basit bir deneme yapıp Bay Carey'yi iyice kışkırttım, onun pervasızca ve kontrolsüz bir şekilde konuşmasını sağladım. Bu zor olmadı. Çünkü hemen, çok kısa bir süre içinde sinirlerinin zaten kopma noktasına geldiğini gördüm. Açıkçası ciddi bir sinir krizinin eşiğindeydi. Hâlâ da öyle. Bu şekilde acı çeken biri kendini kolaylıkla savunma gücü bulamaz.

Bay Carey'nin savunma kalkanları kolayca delindi. Bana büyük bir içtenlikle Louise Leidner'dan nefret ettiğini açıkladı ki bunda en ufak bir kuşkum bile yoktu.

Gerçeği söylediği ortadaydı. Bayan Leidner'dan gerçekten nefret *ediyordu*. İyi de bunun *nedeni* neydi?

Sizlere büyüleyici çekicilikleri bir o kadar tehlikeli olabilecek kadınlardan söz etmiştim. Aynı çekicilik bazı erkeklerde de vardır. Bu erkekler hiçbir şey yapmalarına gerek kalmadan kadınların başlarını döndürürler. Bunun nedeni sahip oldukları gizli *seksapeldir*. Bay Carey'de de olan bu. O en başından beri işvereni olan Doktor Leidner'ın en yakın, en samimi dostuydu, işvereninin karısı olan Bayan Leidner'a karşıysa tamamen kayıtsızdı. İşte bu Bayan Leidner'ın kabul edebileceği bir şey değildi. Bayan Leidner erkekleri *parmağında oynatmak*, onlara hükmetmek istiyordu. Dolayısıyla Bay Carey'yi elde etmeye karar verdi. Ancak sanırım hiç öngörmediği bir şey oldu. Ve kadın belki de yaşamında ilk kez ihtiraslı bir tutkunun kurbanı oldu. Âşık oldu – Richard Carey'ye delicesine âşık oldu.

Carey'ye gelince... buna karşı koyamadı. İşte Richard Carey'nin sinirlerinin böylesine bozulmasının, acı çekmesinin nedeni buydu. Birbirine taban tabana zıt iki duyguyla mücadele ediyordu. Louise Leidner'ı seviyordu ama aynı zamanda da ondan nefret ediyordu. Ondan her şeyden fazla önem verdiği dostuna sadık kalamamasına neden olduğu için nefret ediyordu. Ve inanın bana istememesine rağmen bir kadına delicesine âşık olan bir erkeğin kininden daha büyük kin olamaz.

Bu durumda cinayet için gerekli olan nedenler fazlasıyla vardı. Richard Carey'nin *bazı zamanlarda* kendisini büyüleyen o güzel yüzü darmadağın edecek bir darbe indirme isteğine zor engel olduğundan emindim.

En başından beri Louise Leidner'ın ölümünün bir *tutku cinayeti* olduğu kanısındaydım. Bay Carey de böyle bir cinayet için ideal katil adayıydı.

Bu durumda katil adayı olarak incelemediğimiz bir tek aday kalıyordu: Peder Lavigny. Muhterem pederin daha ilk karşılaşmamızda pencereden içeriyi gözetleyen adama ilişkin verdiği tanımlamanın Hemşire Leatheran'ın tanımıyla taban tabana zıt oluşu dikkatimi çekmişti. Tanık ifadeleri arasında *belirli bir oranda* sapma olması doğaldır ama bu kez aradaki fark fazlasıyla göze batıyordu. Ayrıca Peder inatla şaşılık gibi adamın bulunmasını çok kolaylaştıracak bir özellik konusunda ısrar ediyordu.

Ancak çok geçmeden *Hemşire Leatheran'ın betimlemesinde haklı olduğu ortaya çıktı*. Rahip Lavigny doğruyu söylemiyordu. Sanki rahip bilinçli bir şekilde hedef şaşırtıyordu ve adamın *yakalanmasını istemiyordu*.

Bu durumda Lavigny *bu gizemli yabancıyı tanıyor olmalıydı*. Onu yabancıyla konuşurken görmüşlerdi. Ne konuştukları konusunda ise elimizde yalnızca rahibin ifadesi vardı.

Bayan Leidner'la Hemşire Leatheran Iraklıyı gördüklerinde adam ne yapıyordu? Bir pencereden içeriye bakmaya çalışıyordu. Onlar bunun Bayan Leidner'ın odasının penceresi olduğunu düşündüler. Ama ben dışarı çıkıp da onların bulunduğu noktada durunca, bunun *antika odasının penceresi* olabileceğini anladım.

Hemen bir gece sonra bir gürültü duyuldu. Birinin antika odasına girdiğinden kuşkulanıldı. Ama odadan hiçbir şey alınmamıştı. Gelgelelim beni asıl ilgilendiren nokta şu oldu: Doktor Leidner'ın antika odasına girdiğinde *Rahip Lavigny'nin ondan önce oraya gitmiş* olduğunu görmüştü. Rahip Lavigny içeride ışık görüp geldiğini iddia etmişti. Ama *bu da yalnızca onun ifadesiydi.*

Dolayısıyla Rahip Lavigny ilgimi çekmeye başladı. Geçen gün Rahip Lavigny'nin, Frederick Bosner olabileceğini söylediğimde Doktor Leidner bu fikrime burun kıvırdı, çok saçma olduğunu söyledi. İddiasına göre Peder Lavigny çok *tanınmış bir kişiydi.* Ancak ben onun bir manastırda uzunca bir süre geçirdiğine inanmıyordum. O zaman aklıma çok daha basit bir çözüm geldi.

Buraya gelmeden önce, ekibin içinden onunla karşılaşmış biri var mıydı? Hayır. O zaman neden biri *muhterem pederin yerine geçmiş* olmasın? Soruşturmaların sonunda ekiple birlikte buraya gelen Doktor Byrd'ün hastalanması üzerine Tunus'a telgraf çekildiğini öğrendim. Bir telgrafı ele geçirmek kadar kolay bir şey olabilir miydi? İşe gelince ekipte başka eski yazı uzmanı yoktu. Zeki bir adam biraz kitap karıştırarak bir iki şey öğrenir ve buraya gelip buradakileri *kandırabilirdi.* Zaten son günlere kadar kazılardan çok az sayıda yazılı tablet çıkmıştı. Ayrıca anladığım kadarıyla Peder Lavigny'nin bunlar hakkında verdiği bilgi ekiptekileri bir hayli şaşırtmıştı.

Lavigny'nin bir sahtekâr olması olasılığı giderek güçleniyordu.

Peki ama o Frederick Bosner mıydı?

Nedense bu bana pek olasıymış gibi görünmüyordu. Gerçeği başka bir yönde aramak gerektiğine inanıyordum.

Peder Lavigny'yle uzun uzun konuştum. Ben inançlı bir Katolik'im, çok sayıda papaz ve rahip tanırım. Peder Lavigny bana pek de gerçek bir rahipmiş gibi gelmiyordu, bence rolüne oturmamıştı. Ancak bana yine de hiç yabancı olmayan bir yönü vardı, tamamen farklı bir açıdan. Onun tipinde kimselerle çok karşılaşmıştım – ama hiçbirinin dini topluluklarla bir ilgisi yoktu. Tam aksine çok uzaktılar!

Sonra sağa sola telgraf çekmeye başladım.

Bu arada Hemşire Leatheran farkına bile varmadan bana önemli bir ipucu verdi. Antika odasında altın takı ve aksesuvarlara bakıyorduk. Hemşire altın kupanın üzerinde buldukları mum izinden söz etti. Ben, 'Balmumu mu?' diye sordum. Rahip Lavigny de, 'Balmumu?...' dedi. Sesindeki tonlama benim için yeterliydi. Hemen o an pederin burada ne aradığını anladım."

Poirot sözlerine kısa bir ara verdikten sonra Doktor Leidner'a döndü.

"Çok üzgünüm Mösyö Leidner ama antika odasındaki o altın hançer, takılar, saç süsleri ve diğer eşyalar *sizin bulduğ*unuz orijinal parçalar değiller. Bunlar usta işi kopyalar. Telgraflarımdan sonuncusuna gelen bu yanıt Peder Lavigny'nin Fransız polisinin çok iyi tanıdığı ünlü hırsız Raoul Menier olduğunu gösteriyor. Kendisi özellikle müzelerden *antika mücevherleri* çalmakla tanınıyor. Ortağı da usta bir kuyumcu olan Ali Yusuf. Menier'ın adı ilk kez Louvre Müzesi'ndeki birtakım eserlerin gerçek olmadığının ortaya çıkmasıyla duyuldu. Her olaydan önce müze müdürünün şahsen tanımadığı çok ünlü bir arkeolog izin alarak müzede kapsamlı bir

araştırma yapmıştı. Ancak bu tanınmış arkeologlar araştırılınca hiçbirinin gerçekte söz konusu dönemde müzede bulunmadığı görüldü.

Sizin Tunus'a çektiğiniz telgraf oraya vardığında Menier'ın da orada olduğunu, Tunus'taki en görkemli manastırı soymaya hazırlandığını öğrendim. O sırada çok hasta olan Peder Lavigny yanıt olarak istemeyerek de olsa önerinizi reddetmek zorunda olduğunu belirten bir telgraf hazırladı ama Menier bir şekilde onun telgrafını ele geçirdi ve size kendisinin hazırladığı, gelmeye hazır olduğunu belirten bir telgraf gönderdi. Böyle davranmasında hiçbir risk olmadığının bilincindeydi. Manastırdaki keşişler ileriki bir tarihte herhangi bir gazetede Peder Lavigny'nin Irakta'ki kazılarda olduğunu okusalar bile bunun üzerinde durmayacak, 'gazeteler yine yanlış haber yapmışlar' diye düşüneceklerdi. Bu her zaman olan bir şeydi.

Sonrasında Menier ve suç ortağıyla buraya geldiler. Ondan sonra olanları biliyorsunuz. Ortağı pencereden antika odasını gözetlerken görüldü. Planlarına göre Rahip Lavigny balmumu kalıpları çıkaracak, ortağı da altından birebir kopyaları hazırlayacaktı. Bildiğiniz gibi kaynağını sormadan –satıcıları zor duruma düşürecek sorular sormadan– gerçek antikaları çok yüksek fiyatlarla almaya hazır çok sayıda eski eser koleksiyoncusu vardır. Peder bu sahte eserleri antika odasındaki gerçekleriyle değiştirdi, büyük olasılıkla da o gece.

Hiç kuşkusuz Bayan Leidner ses duyup bağırdığında Peder Lavigny bu değiştirme işiyle meşguldü. Bu durumda ne yapabilirdi? Hemen antika odasında ışık gördüğü ve bakmaya geldiği gibi bir yalan uydurdu.

Bu sizlerin de söylediği gibi işe yaradı da, herkes inandı. Ama Bayan Leidner aptal değildi. Miss Leatheran ile dikkatlerini çeken balmumu izini anımsadı ve ikiyle ikiyi toplayıp sonuca vardı. İyi de

şimdi ne yapacaktı. Tabii ki *karakterinin gereğini*, öncelikle hiçbir şey yapmayıp Peder Lavigny'nin tüm huzurunu kaçıracak imalarda bulunarak eğlenecekti. *Bildiğini* açıkça söylemeden kendisinden kuşkulandığını Peder Lavigny'ye hissettirecekti. Bu belki tehlikeli bir oyundu ama bildiğiniz gibi Bayan Leidner tehlikeli oyunlardan hoşlanıyordu.

Belki de Bayan Leidner bu oyunu fazla uzattı. Lavigny de olacakları anlayıp, kadının yapacağını ima ettiğini yapmadan onu susturmaya karar verdi.

Lavigny Raoul Menier'dı... usta bir hırsızdı... ama acaba aynı zamanda *katil* miydi?"

Poirot ayağa kalkarak odada dolaşmaya başladı. Mendilini çıkarıp alnındaki terleri sildi.

"İşte bu sabaha kadar düşüncelerim bu çerçevedeydi. Sekiz katil adayı vardı ama bunlardan *hangisinin asıl katil olduğunu* bilmiyordum. Ama cinayet işlemek bir alışkanlıktır. Bir defa öldüren biri, kadın ya da erkek, ellerini tekrar kana bulamaktan çekinmez.

Ve ikinci cinayetiyle kendini ele verir.

Başından beri bu evdekilerden birinin katili ele verecek bir şeyler bildiğinden ama bunu sakladığından kuşkulanıyordum ve bu şüphem hep beynimin bir yerlerinde takılıp kaldı.

Eğer öyleyse bu kişinin de hayatı tehlikedeydi.

Ben en çok Hemşire Leatheran için kaygılanıyordum. O çok enerjik, zeki ve olayları sorgulamaktan hoşlanan bir insan. Onun bildiğinden daha fazlasını öğrenmesinden ve böylece hayatını tehlikeye atmasından korkuyordum.

Bildiğiniz gibi ikinci bir cinayet daha işlendi. Ama kurban Hemşire Leatheran değil, Anne Johnson'dı.

Eninde sonunda düşünerek de gerçeği bulacağımdan emindim ama Miss Johnson'ın öldürülmesi benim olayı daha çabuk çözmemi sağladı.

Birincisi, şüpheliler listesinden bir isim eksilmişti. Yani Miss Johnson... çünkü onun intihar ettiğine bir an bile inanmadım.

Şimdi bir de bildiğimiz olayları bu ikinci cinayet çerçevesinde inceleyelim:

Birinci Vaka: Cumartesi gecesi Hemşire Leatheran, Miss Johnson'ı odasında ağlarken buldu ve Miss Johnson'ın bir kâğıt parçasını yaktığını gördü. Hemşire Leatheran bu mektubun üzerindeki yazının imzasız mektuplardakine aynen benzediği kanısında.

İkinci Vaka: Hemşire Leatheran ölümünden önceki akşam Miss Johnson'ı bu kez de terasta dehşet içinde gözlerini bir noktaya dikmiş dururken buldu. Hemşire ona ne olduğunu sorduğunda, 'Birinin dışarıdan içeriye nasıl girebileceğini gördüm,' dedi. 'Üstelik kimse de bunun farkına varamaz.' Başka bir şey söylemek istemedi. O sırada Peder Lavigny avludan geçiyordu. Carl Reiter ise fotoğraf odasının kapısındaydı.

Üçüncü Vaka: Anne Johnson ölmek üzereyken bulundu. Söyleyebildiği sözcük *'pencere'* oldu.

İşte tüm bildiğimiz gerçekler bunlar. Çözüm aramamız gereken sorular ise şunlar:

Mektuplarla ilgili gerçek ne?

Miss Johnson, terasta ne gördü?

'Pencere' sözcüğüyle ne anlatmak istedi?

Eh bien, önce açıklanması en kolay olan ikinci sorudan başlayalım. Hemşire Leatheran'la birlikte terasa çıktım ve tam olarak onun Miss Johnson'ın durduğunu söylediği noktada durdum. Kadın oradan avluyu, kemerli kapıyı, binanın kuzey tarafını ve arkeoloji ekibinden iki kişiyi görmüştü. Bu sözlerinin peder ya da Carl Reiter'la bir ilgisi var mıydı?

O anda aklıma olası bir açıklama geldi. Eğer içeri giren *dışarıdan gelen* bir yabancıysa bu kişinin *kılık kıyafet değiştirmiş* olması gerekiyordu. Ve ekipten yalnızca *bir kişinin* genel görünümü böyle bir şey için uygundu: Peder Lavigny!: Uzun yünlü bir cüppe, siyah bir şapka, siyah bir sakal ve güneş gözlüklü herhangi biri... Uşaklar onun yabancı olduğunu fark etmeden içeri girebilirdi.

Miss Johnson'ın kastettiği *bu muydu*? Yoksa daha da mı ileri gitmişti? Yani Miss Johnson rahibin zaten *kişilik* değiştirmiş bir sahtekâr olduğunu mu anlamıştı? Söylediğinden farklı biri olduğunu?

Peder Lavigny hakkındaki bilgilerime dayanarak bu cinayetin gizemini çözdüğüme inanma eğilimindeydim. Katil Raoul Menier'dı. Bayan Leidner'ı kendisini ele vereceğinden korktuğu için öldürmüştü ama şimdi bir başka tehlike vardı. Miss Johnson'ın da *sırrını öğrendiği anlaşılıyordu.* Bu yüzden onun da ortadan kaldırılması gerekiyordu.

Böylece her şey açıklanmış oluyordu. İkinci cinayet. Rahip Lavigny'nin cüppesiz ve sakalını tıraş etmiş bir halde kaçışı. Miss Johnson'ın yatağının altında bulunan kanlı değirmentaşı. (Hiç kuşkusuz Peder Lavigny ve ortağı şimdi kuralına uygun, kuşku uyandırmayan pasaportlarla iki namuslu yolcu gibi Suriye'de dolaşıyorlardır.) Hepsi bu varsayıma uygundu.

Dediğim gibi hemen hemen tatmin olmuş gibiydim çünkü doğru bir çözümün *her şeyi* açıklayabilmesi gerekirdi ama bunu daha becerememiştim.

Örneğin bu çözüm Miss Johnson'ın tam ölüm anında neden, "Pencere... pencere" diye fısıldadığına bir açıklama getirmiyordu. Onun mektup yüzünden ağlamasını da açıklamıyordu. Terasta neden öylesine dehşete kapılmış bir halde donup kaldığını ve *neden*

kuşkulandığını ya da ne bildiğini niçin Hemşire Leatheran'a söylemekten kaçındığını açıklamıyordu.

Yani bu çözüm görünürde olaylara bir açıklama getiriyordu ama *psikolojik* sorunları aydınlatmıyordu.

Sonra birden terasta durmuş bu üç noktayı yani mektupları, pencereyi, terası düşünürken gerçeği kavradım. *Gördüm...* aynen Miss Johnson'ın gördüğünü gördüm.

Ve bu kez gördüğüm her şeyi açıklıyordu!"

28. BÖLÜM

Yolculuğun Sonu

Poirot çevresine bakındı. Herkes gözünü ona dikmişti, tüm bakışların odağındaydı. Ekipte genel anlamda belirgin bir rahatlama oluşmuştu ama şimdi sanki sinirler daha da gerilmişti.

Bir şey olacaktı... Bir şey...

Poirot sakin, tekdüze bir sesle açıklamalarını sürdürdü.

"*Mektuplar, çatı ve 'pencere'* ... Evet, böylece her şey açıklanmış oluyordu. Yapbozun her parçası yerine oturuyordu.

Daha önce de size açıkladığım gibi en başından beri üç kişinin cinayet saati için sağlam kanıtları vardı. Bu kanıtlardan ikisinin geçersizliğini sizlere gösterdim ama şimdi yaptığım asıl büyük hatanın, şaşırılacak yanılgımın bilincindeyim. Üçüncü kanıtın da hiçbir değeri yoktu. Doktor Leidner'ın yalnızca cinayet işleme fırsatı yoktu, ama bu cinayeti işlemişti. Gerçek katil oydu."

Derin, heyecan ve şaşkınlık dolu bir sessizlik oldu. Doktor Leidner hiçbir şey söylemedi. Sanki hâlâ çok uzaklarda, bambaşka dünyalardaydı. Ancak David Emmott sıkıntılı sıkıntılı kımıldanarak söze girdi.

"Ne söylemek istediğinizi hiç anlayamıyorum Mösyö Poirot. Size Doktor Leidner'ın üçe çeyrek kalaya kadar terastan hiç ayrılmadığını söyledim. Bu kesinlikle doğru, gerçek bu. İstediğiniz yemini edebilirim. Yalan söylemiyorum. Doktor Leidner'ın bana görünmeden böyle bir şey yapmış olması gerçekten olanaksız."

Poirot başıyla onayladı.

"Size inanıyorum. *Doktor Leidner terastan ayrılmadı.* Bu tartışmasız bir gerçek ama Miss Johnson da, ben de *Doktor Leidner'ın karısını terastan ayrılmadan da öldürmüş olabileceğini biliyoruz.*"

Şaşkınlıktan donup kalmıştık.

Poirot, "*Pencere*," diye bağırdı. "*Bayan Leidner'ın penceresi.* Miss Johnson'ın da benim de algıladığımız gerçek buydu. Bayan Leidner'ın penceresi terasın hemen altında, avluya değil dışarıya bakıyor. Doktor Leidner terasta yalnızdı, onun ne yaptığının tanığı yoktu. O ağır havanlar ve değirmen taşlarının hepsi orada elinin altındaydı. Cinayeti işlemek basit hem de çok basitti ama bir tek şartla: *Katilin başka biri fark etmeden cesedin yerini değiştirebilmesi gerekiyordu.* Evet, muhteşem... Akıl almaz bir basitlik ve ustalık...

Dinleyin. Olay aynen şöyle oldu:

"Doktor Leidner terasta toprak kaplar üzerinde çalışıyordu. Doktor Leidner sizi yukarı çağırdı Bay Emmott. Sizi lafa tuttuğu sırada küçük Abdullah'ın her zaman olduğu gibi bunu fırsat bilip, avludan ayrıldığını ve diğerlerinin yanına gittiğini gördü. Sizi on dakika yanında tuttu. Siz avluya inip bağıra çağıra Abdullah'ı ararken o da planını eyleme geçirdi.

Cebinden karısını daha önce de korkuttuğu o plasterin sıvalı maskeyi çıkararak parmaklığın üzerinden aşağı, karısının penceresine sarkıttı. Maske karısının camına değmeye başladı.

Bildiğiniz gibi bu pencere avluya değil, dışarıya kırlık alana açılıyordu.

Bayan Leidner yatağına uzanmıştı. Yarı uykulu haldeydi. Huzurlu ve mutluydu. Birden cama değmeye başlayan maske dikkatini çekti ama gece değildi –aydınlıktı– korkacağı bir şey yoktu. Ve Bayan Leidner korkmadı da. Bunun çirkin ve hain bir oyun olduğunu anladı. Korkmadı ama çok kızdı. Onun yerinde olan her kadının yapacağını yaptı. Yataktan fırlayarak pencereyi açtı, başını parmaklıkların arasından geçirerek ona bu oyunu kimin oynadığını anlamak için yukarı baktı.

Doktor Leidner bekliyordu. Elinde o ağır taş değirmentaşını hazır tutuyordu. Tam zamanında değirmentaşını *aşağıya bıraktı...*

Bayan Leidner hafif bir çığlıkla –ki bunu Miss Johnson duymuştu– pencerenin önündeki halının üzerine yığıldı.

Değirmentaşının ortasında zaten delik vardı. Doktor Leidner önceden taşı buradan bir ip geçirerek bağlamıştı. Artık tek yapması gereken ipi çekip değirmentaşını yukarı almaktı. Ve taşı kanlı kısmı altta kalacak şekilde terastaki diğer eşyaların arasına yerleştirdi.

Sonra bir saat kadar yaptığı işe devam etti ve planının ikinci evresini sahnelemek için uygun zamanı bekledi. Doğru zamanın geldiğinden emin olunca merdivenlerden inerek Bay Emmott ve Hemşire Leatheran'la konuştu. Avludan geçerek karısının odasına girdi. Ve orada neler yaptığını bize şu şekilde anlattı:

Karımın cesedini yerde, yatağının yanı başına yığılmış bir halde buldum. Bir an donup kaldım, sanki felce uğramıştım, kımıldayamıyordum. Sonra ilerledim, hemen yanına diz çöktüm ve başını kaldırdım... Ölmüş olduğunu gördüm... Sonra ayağa kalktım. Sersemlemiştim, başım dönüyor, kendimi sarhoş gibi hissediyordum. Kapıya erişmeyi başararak, bağırıp herkese haber verdim.

Bunlar tam anlamıyla gördüklerinden sersemlemiş, acıyla kıvranan birinin yapabileceği şeyler, ama şimdi size öyküyü bir de gerçek olduğuna inandığım şekliyle anlatmak istiyorum:

Doktor Leidner odaya girdi, hızla pencereye koştu. Eldivenlerini giyerek hemen pencereyi kapattı ve sürgüledi. Sonra karısının cesedini alarak onu kapıyla yatak arasında bir yere yerleştirdi. O sırada pencerenin önünde duran halıdaki lekeyi fark etti. Bunu diğer halılarla değiştiremezdi çünkü boyutları farklıydı. Bu durumda yapılabilecek en iyi şeyi yaptı: Lekeli halıyı leğen ve ibriğin durduğu komodinin önüne serdi. Komodinin önündekini de pencerenin önüne. Böylece leke fark edildiği takdirde bunun *leğenin durduğu komodinle* bağlantısı araştırılacaktı, *pencereyle* değil. Bu çok önemli bir noktaydı. Hiç kimsenin pencerenin cinayette önemli bir rolü olduğunu anlamaması gerekiyordu. Sonra odanın kapısına geldi ve acıdan kıvranan bir koca rolünü oynadı ki sanırım bu onun için hiç zor olmadı, çünkü karısına gerçekten âşıktı."

Doktor Reilly sabırsızlıkla, "Mösyö Poirot, dostum, madem kadını seviyordu, onu neden öldürdü?" diye sordu. "Cinayetin nedeni neydi? Leidner haydi konuşsana. Ona çıldırmış olduğunu söyle!"

Doktor Leidner ne kımıldadı ne de konuştu.

Poirot, "Size başından beri bu cinayetin bir *tutku cinayeti* olduğunu söyledim... Bayan Leidner'ın ilk kocası Frederick Bosner neden kadını ölümle tehdit etmişti? Çünkü onu seviyordu, ona âşıktı...

Ve sonunda bu tehdidini yerine getirdi de...

Mais oui – mais oui(*) – Bir kez Doktor Leidner'ın katil olduğunu anlayınca bütün karanlık noktalar da aydınlandı, eksik parçalar yerine oturdu.

(*) Ama evet, ama evet.

Böylece ikinci bir kez yolculuğa en başından başladım. Bayan Leidner'ın ilk evliliği... İmzasız tehdit mektupları... İkinci evliliği. Kadının başka erkeklerle evlenmesini engelleyen mektuplar... ama Doktor Leidner'la evlenmesini engelleyen bir mektup yoktu. Gerçek ortadaydı ve çok basitti: *Doktor Leidner aslında Frederick Bosner'ın ta kendisiydi.*

Şimdi yolculuğumuza bir kez daha en başından başlayalım: Bu kez yolculuğumuza bir de genç Frederick Bosner'ın gözüyle bakacağız.

Frederick karısını tutkulu, ihtiraslı bir aşkla seviyordu ama kadın ona ihanet etti. Frederick Bosner ölüme mahkûm oldu ve kaçtı. Bindiği tren kaza yaptı ama o bu kazadan farklı bir kimlikle kurtulmayı başardı. Kazada ölen ve yüzü tanınmayacak bir halde olan İsveçli genç *arkeolog Eric Leidner'*ın yerine geçti ve diğer adam Frederick Bosner olduğu düşünülerek bu isimle gömüldü.

Peki, bu durumda yeni Eric Leidner'ın kendisini ölüme gönderen kadına karşı tutumu ne olabilirdi? Burada tek ve belki en önemli olan nokta şu: Genç adam *hâlâ ona* âşıktı. Frederick kendine yeni bir yaşam kurmak için çalışmalara başladı. Çok zeki ve yetenekli bir gençti. Yeni kimliğiyle gelen bu yeni meslek de aklına yatmıştı, bu alanda çalışmaya başlayarak büyük başarıya ulaştı ama *yaşamındaki en temel tutkuyu* en büyük ihtirasını asla unutmadı. Karısının yaptıklarından haberdar oldu, onu bir gölge gibi izledi. Bu arada soğukkanlılıkla asla değişmeyecek bir karar aldı: *Louise kendisinden başka hiç kimsenin olmayacaktı.* (Bayan Leidner'ın Hemşire Leatheran'a söylediklerini anımsayın: 'O iyiydi, nazikti ama acımasızdı.'

Bu amaçla gerekli olduğuna inandığı anda imzasız bir mektup gönderdi. Karısının mektupları polise götürmesi olasılığına karşı

da bu mektupları yazarken onun elyazısındaki bazı karakterleri taklit etti. Kendi kendine bu tür sansasyonel imzasız mektup yazan kadın sayısı o kadar çoktu ki ve polis bu tip vakalara öylesine alışıktı ki böyle bir durumda yazılardaki benzerliğe bakarak Louise'in de o deli kadınlardan biri olduğunu düşüneceklerdi. Üstelik böylece karısının da ilk kocasının sağ olup olmadığı kuşkusu içinde yaşamasını da sağlamış olacaktı.

Sonunda –yıllar sonra– doğru zamanın geldiğine karar verdi; artık karısı yeniden yaşamına girmeliydi. Her şey yolunda gitti. Karısı asla onun gerçek kimliğinden şüphelenmedi. O artık tanınmış bir adamdı. O yakışıklı, dimdik genç adamın yerini sakallı, çökük omuzlu, orta yaşlı bir adam almıştı. Böylece tarihin tekrarlandığını görüyoruz. Eskiden olduğu gibi Frederick, Louise'i etkilemeyi, onu elde etmeyi başardı. Ve Louise ikinci bir kez onunla evlenmeyi kabul etti. Üstelik bunu engelleyecek bir imzasız mektup da gelmemişti.

Ama *sonra bir gün bir mektup* geldi. *Neden*?

Sanırım Doktor Leidner işi şansa bırakmak istemiyordu. Evlilikten kaynaklanan yakınlık bazı anıların yeniden canlanmasına neden *olabilirdi*. Bu yüzden karısını bir kez daha –belki de ilk ve son kez– Frederick Bosner'la Doktor Leidner'ın ayrı kişiler olduğuna inandırmak istedi. İşte bu yüzden yeni bir tehdit mektubu yazdı o havagazıyla zehirlenme olayını planladı. Amaç hep aynıydı.

Böylece rahatladı. Mektuplar kesildi. Birlikte mutlu bir evlilik sürdüler ama sonra, yaklaşık iki yıl sonra, mektuplar yeniden başladı.

Neden? *Eh bien...* sanırım bunun nedenini de biliyorum. Çünkü *bu mektupların altında yatan tehdit her zaman gerçek bir tehditti*. (Bayan Leidner'ın korktuğu da her zaman buydu. Frederick'in

her ne kadar nazik ve sevecen olsa da gereğinde ne kadar acımasız olabileceğini çok iyi biliyordu.) *Eğer başka bir erkeğin olursa onu gözünü kırpmadan öldürecekti. Ve o Richard Carey'ye* âşık *olmuştu, onunla ilişki yaşıyordu.*

Bunu keşfeden Doktor Leidner soğukkanlılıkla cinayet sahnesini planladı.

Şimdi Hemşire Leatheran'ın bu olayda oynadığı rolün önemini kavrıyorsunuz, değil mi? En başından beri Doktor Leidner'ın korku krizleri yaşayan karısı için bir hemşire tutmayı yeğlemiş olması beni şaşırtıyordu ama artık buna anlam verebiliyorum. Doktor Leidner'ın yaptığı planda karısının cesedi bulunduğunda ölümünün üzerinden *en az bir saat* geçmiş olduğunu söyleyecek profesyonel bir tanığın ifadesine gereksinimi vardı. Bu tanık herkesin ölen kadının *kocasının terasta olduğuna yemin edebileceği* bir zaman diliminde öldürülmüş olduğunu söyleyecekti. Aksi takdirde onun odasına ilk giren ve cesedi bulan kişi olarak polis cinayeti onun işlediğinden *şüphelenebilirdi,* ama eğer deneyimli ve profesyonel bir hemşire ölümün üzerinden en az bir saat geçmiş olduğunu açıklarsa bu kuşku tamamen ortadan kalkacaktı.

Böylece bir konuyu daha, bu yıl kazı ekibinin üzerine çöken karanlık havayı, tuhaf gerginliği de açıklama olanağım oldu. En başından beri bunun yalnızca *Bayan* Leidner'dan kaynaklandığına inanamıyordum. Yıllar boyu ekiptekiler yakın dostlukları ve mutlu birliktelikleriyle tanınıyorlardı. Bence bir ekibin ruhsal durumu tamamıyla grubun en başındaki kişinin ruhsal durumunu yansıtır. Doktor Leidner sessiz ve sakin bir insan olmanın da ötesinde büyük bir bilimadamıydı. Çevresindekileri doğru kararları, sempatik tavırları ve zekâsıyla doğru yönetmeyi ve ekipte her zaman mutlu bir hava oluşturmayı sağlamayı başarıyordu.

Eğer bunda bir değişiklik olduysa –bunun en başta ekibin başındaki kişiden, yani başka bir deyişle Doktor Leidner'dan kaynaklanması gerekirdi. Ekipteki gerginlik ve huzursuzluğun nedeni *Doktor* Leidner'dı, Bayan Leidner değil. Ekibin bu değişikliği algılayıp nedenini anlayamaması ise aslında hiç de şaşılacak bir durum değil. Nazik, anlayışlı Doktor Leidner görünüşte değişmemişti, rolünü oynuyordu. Gerçekte ise o artık karısını öldürmeyi saplantı haline getirmiş bir caniydi.

Evet, şimdi biraz da ikinci cinayetten bahsedelim. Miss Johnson'ın öldürülmesinden. Sanırım ofisinde Doktor Leidner'ın belgelerini düzenleyen Miss Johnson yarım kalmış, imzasız bir tehdit mektubu taslağı buldu. (Bu arada belirtmem gerekir ki bu kadının tamamen gönüllü olarak, sormadan, ekip lideri için bir şeyler yapma çabasından kaynaklanarak yaptığı bir işti.)

Bu mektup kadını bir hayli şaşırtmış ve sarsmış olmalı. Bu da gösteriyordu ki Doktor Leidner karısını bilinçli bir şekilde korkutuyordu. Miss Johnson buna anlam veremedi, ama bir anlamda yıkıldı, tüm dünyası altüst oldu. İşte Hemşire Leatheran da onu bu ruh durumunda ağlarken gördü.

Onun katillin Doktor Leidner olduğundan bir an bile şüphelendiğini sanmıyorum. Ancak benim Bayan Leidner ve Peder Lavigny'nin odasından yaptığım ses denemeleri aklındaydı. Düşündü. *Eğer duyduğum ses Bayan Leidner'ın sesiyse, odasının penceresinin açık olması gerekirdi.* O an için bu ona bir şey ifade etmedi, *ama bu ayrıntıyı unutmadı da.*

Bu arada bu düşünceleri kafasından atamıyor, gerçeğe ulaşmaya çalışıyordu. Belki de Doktor Leidner'a bir şekilde böyle bir

mektup bulduğunu ima etti ve adamın ona karşı tavırları değişti. Sonrasında mektupları yazanın gerçekten de Doktor Leidner olduğunu anladı ve korktu.

Öyle olsa bile Doktor Leidner karısını öldürmüş *olamaz*, diye düşünüyordu. O bütün gün *terastaydı*.

Ama sonra, bir öğleden sonra terasta tek başına düşünürken birden gerçeği anladı. Bayan Leidner *terastan*, açık pencereden öldürülmüş olmalıydı.

İşte Hemşire Leatheran da onu tam bu anda buldu.

Ama Miss Johnson yine belki Doktor Leidner'a duyduğu büyük sevgiden kaynaklanan bir dürtüyle gerçeği gizlemeye çalıştı. Hemşire Leatheran asla ne denli korkunç bir keşifte bulunduğunu anlamamalıydı.

Bilerek tam ters yöne baktı (yani avluya) ve o anda içeri girmekte olan Peder Lavigny'yi gördü. Hedef şaşırtmak amacıyla eve kimseye görünmeden nasıl girilebileceğini anladığını söyledi.

Sonra da daha fazla açıklama yapmayı reddederek *bu konu üzerinde* düşünmek istediğini belirtti.

Bu arada onun davranışlarını kaygıyla izleyen Doktor Leidner *onun gerçeği bildiğini anladı*. Miss Johnson duyduğu korku ve endişeyi ondan saklayabilecek tipte bir kadın değildi.

Evet, henüz onu ele vermemişti ama bu ne kadar sürecekti - ona daha ne kadar güvenebilirdi?

Daha önce de söylediğim gibi cinayet alışkanlık yapar. Doktor Leidner da o gece Bayan Leidner'ın suyunu bir bardak asit ile değiştirdi. Böylece onun katil olduğu için vicdan azabına daha fazla dayanamayıp kendi yaşamına son verdiği düşünülebilirdi. Hatta

bu düşünceyi desteklemek için terastaki kanlı değirmentaşını da kadının yatağının altına koydu.

Zavallı Miss Johnson'ın ölümle burun buruna geldiği o anda çaresizce kendisine bu kadar pahalıya mal olan bir bilgiyi hemşireye iletmek istemesi aslında hiç de şaşılacak şey değildi. Bayan Leidner pencereyle bağlantılı öldürüldü, demek istiyordu. Kapıdan *değil pencereden*...

İşte böylece her şey açıklığa kavuşuyor, yerine oturuyor... Psikolojik açıdan da kusursuz...

Ancak kanıt derseniz... kanıt yok... en ufak bir kanıt bile yok...

Hiçbirimiz konuşamıyorduk. Sanki bir dehşet denizinde kaybolmuştuk... Yalnızca dehşet de değildi bu... Acıma duygusuna karışan bir dehşet kasırgasıydı...

Doktor Leidner ne kıpırdadı ne de bir şey söyledi. Öylece oturdu. Yorgun, bitkin, çökmüş bir adam...

Sonunda hafifçe doğrularak yorgun ama sevgi dolu gözlerle Poirot'ya baktı.

"Evet," dedi. "Kanıt yok ama bu ne fark eder ki! Benim gerçeği inkâr etmeyeceğimi biliyorsunuz... Gerçeği asla inkâr etmedim... Sanırım –evet sanırım– şimdi mutluyum ama bir o kadar da yorgun..."

Sonra ekledi.

"Anne için üzgünüm. Bu kötüydü –anlamsızdı– *ben* ben değildim o anda! Zavallı çok ıstırap çekti. Evet, bu ben değildim. Korkuydu..."

Acıyla kasılmış dudaklarının kenarlarında hafif bir gülümseme belirdi.

"Siz çok iyi bir arkeolog olabilirdiniz Mösyö Poirot. Geçmişi canlandırabilme yeteneğine sahipsiniz.

Her şey aynen söylediğiniz gibi oldu.

Louise'e âşıktım ve onu öldürdüm... Eğer Louise'i tanımış olsaydınız beni anlardınız... ama yine de... beni zaten anlıyorsunuz..."

29. BÖLÜM

L'Envoi(*)

Artık sanırım yazılacak, söylenecek hiçbir şey kalmadı. Daha fazla söze gerek yok.

Peder Lavigny ve ortağı Beyrut'ta vapura binmek üzereyken yakalandılar.

Sheila Reilly genç Emmott ile evlendi. Sanırım onun için en iyisi de buydu. O asla paspas olacak tipte bir erkek değil, Sheila'yı yola getirecektir. Ola ki zavallı Bill Coleman ile evlenseydi ona yapmadığını bırakmazdı.

Bu arada Bill Coleman bir yıl önce apandisit ameliyatı olduğunda onunla ben ilgilendim. Onunla iyi dost olduk. Sonrasında da vasileri onu Güney Afrika'daki bir çiftliğe gönderdiler.

Ortadoğu'ya bir daha gitmedim. İlginç ama bazen keşke gidebilseydim, diye düşünüyorum. Su değirmeninin homurtusu, nehirde çamaşır yıkayan kadınların şen sesleri hâlâ kulaklarımda, develerin o tuhaf kurumlu bakışları gözümden hiç gitmiyor... Ve bunları düşününce tuhaf bir özlem duyuyorum oralara.

(*) L'Envoi: Gönderi.

Doktor Reilly İngiltere'ye geldiği zamanlarda beni aramayı asla ihmal etmiyor, zaten bu kitabı yazmamı da o istedi.

"Ona ister alın ister bırakın. Dilbilgisi hatalarıyla dolu olduğunu biliyorum, yazım dilinin de hiç iyi olmadığının farkındayım ama yazdım işte. Ne isterseniz yapabilirsiniz," dedim.

Aldı. Yorum da yapmadı. Eğer yayımlanırsa inanın buna en çok şaşıracak insanlardan biri ben olacağım.

Mösyö Poirot Suriye'ye döndü ve bir hafta kadar sonra oradan Doğu Ekspresi'yle Avrupa'ya dönerken kendini bir başka cinayet olayının içinde buldu. Onun çok zeki olduğunu asla inkâr edemem ama benim katil olabileceğim izlenimi yaratırken söylediklerini asla bağışlayamıyorum. Üstelik cinayete karışmış olabileceğimi söylemekle de kalmamış, gerçek bir hemşire olmadığımdan kuşkulandığını bile dile getirmişti. Şakası bile kırıcı!

Doktorlar da böyledir. *Duygularınızın* ne kadar incineceğini düşünmeden böyle şakalar yapmaktan kaçınmazlar.

Kendimi sık sık Bayan Leidner'ı ve onun aslında nasıl bir insan olduğunu düşünmekten alıkoyamıyorum... Bazen çok kötü, korkunç bir kadınmış hissine kapılıyorum; ama sonra bana karşı ne kadar nazik ve iyi olduğunu, o tatlı sesini, güzel sarı saçlarını, duru güzelliğini anımsıyorum... İşte böyle anlarda onun kınanacak değil, aslında acınacak bir insan olduğu kanısına varıyorum...

Bu arada Doktor Leidner'a da acımadan edemiyorum. Onun iki kişinin katili olduğunu biliyorum ama bu hiçbir şeyi değiştirmiyor. Karısını öylesine seviyordu ki! Birini böylesine sevmek korkunç bir şey!

Bir şekilde yaşlandıkça; insanları, çektikleri acıları, hastalıkları daha çok gördükçe; insanlar için daha çok üzülmeye, onlara daha çok acımaya, çok daha hoşgörülü olmaya başladım. İtiraf etmeliyim ki teyzemin beni yetiştirdiği o erdemli, katı prensiplerin nereye kay-

bolduğunu ben bile bilmiyorum. Teyzem çok dindar ve katı kuralları olan bir kadındı. Çevremizdeki herkeste bir kusur bulurdu.

Tanrım! Doktor Reilly'nin dediği ne kadar da doğru. İnsan yazmaya başlayınca duramıyor. Keşke bitirmek için güzel bir söz bulabilsem...

Doktor Reilly'den Arapça bir tabir öğrenebilirdim.

Hani şu Mösyö Poirot'nun başlarken söylediği gibi.

"*Bismillahirrahmanirrahim.*"

"Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla..."

İşte öyle bir şey...

SON

